Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

538. Item. Zeszyt IV. Część I.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Z Zbioru
Hrabi Mons. Batowskiego
Subjectis, et debellare
Superbos barbaros

Nr. 538.

II. G. 26

Rozpoznanie

wszystkich

REKOPISMÓW

Biblioteki

Zakładu narodowego im. Ossolińskich

Zeszyt IV. Część 1ma

Obejm.: CLI – CLXIV. (in folio.)

2

— „ Si quidquam est quod in hac vita
teneat virum et inter procuras
ac turbines mundi ejus persuadeat
animo manere, vt ipse primum vacet
meditationem et scientiam
scripturarum."

(Stanisław Górski przy końcu
kodexu pisma Aug. Krzyckiego.)

Uwaga potrzebna.

Pierwotnie postanowiłem był te moje rozpoznania Zeszytami po 50 rękopismów w każdym opawiać, gdy atoli Zeszyt IV. co do treści niezwykłą przybrał obszerność, przeto go rozdzieliłem na 2 Zeszyty z których:
Część 1.sza obejmuje Rękop.: od CLI — CLXIV.
Część 2ga też od CLXV — CC.

Ct. I. (tytuł.)
151

Joannis de Curiis Dantisci
Episcopi Varmiensis ad illum
variorum
Epistolae.

(1526 – 1538.)

f. 1 – 174.

(u dołu tej tytułowej karty położył
ś. p. Ossoliński własną ręką wiado-
mość następującą: „Transcriptum
e Codice Bibliothecae Stanislai Au-
gusti R. P. ex autographo Heilsber-
gensi descripto, procurante Joseph.
Max. Comite Ossoliński a. D. 1781.
mense Xbri." – gdy biblioteka re-
cenzenta poezji" darowana ojc. Tadeusz
wi Czackiemu, po czym raz przezeń
po śmierci króla nabyta została, dla
Liceum przez siebie utworzonego pre-
numeraty ją ten mąż wielkopomnej
pamięci, Rękopisma wyszukując dla
siebie. Że po wiosennym jego zgonie
wraz zimnymi skarbami ojczystymi
wcielony się przez kupno do bibliotek
puławskiej, której los w r. 1831 rozpo-
znań wiadomy. Jeżeli zatem autograf
listów tych był pomiędzy nimi, po-
winienby

powinienby być teraz w Sieniawie
dokład niedobitki tej biblioteki wraz
z klejnotami wrotu wyżej wspo-
mnionym przed nieprzyjacielem
kraju uwiezionego. Lubo zdopiskiem
Opolińskiego wonieć się godzi ze
autograf po zrobieniu odpisu
dla Stanisława-Augusta do
archiwum w Helsbergu zwrócony
został. — To do naszego odpisu
to bardzo niedbały, jak wszystkie
które Opolińscy dla siebie czynić
kazał. pismo winien kilkuręk
na papierze pro patria (ob. tu felig-
gran) poprawek bez liku samego
Opolińskiego, i zatrwać trzeba że
nam dokładnego opisania auto-
grafu, mając sposobność nie-
przydał, przekonalibyśmy się może
iż albo kodeks helsbergski niczem
nie był innym, jak zbiorem listów
urzędowych w tharcu kor. przy
Libri legationum zlak owych
przechowywanym; albo księgą
do której sam Dantyszek lub
kto po nim całą korespondencyą
do lat wskazanych wpisali:
Jakkolwiek odpis nasz nędzny
zawsze on wiadomości autogra-
fu bardzo ważny. — mając bowiem
o nim samym podania wielu, a
wkońcu i Janockiego, mając nie-

które

niektóre jego poezje wdrukiu, listów jego
w sprawach dyplomatycznych Korony
poselstwa do zagranicznych wyjaśniają
czyli mało znany, bo wielce niedostępny.
Tyczą się nietylko świetnych czasów Zy-
gmunta I ale i literatury przez dworzan
Dantyszka z wielo nowymi obejmi.
Zbiór ten podzielony na cztery części.
I. częś. Zawiera listy rożnych do Dan-
tyszka. –
II. Listy Dantyszka do różnych –
III. Listy tegoż do króla Zygmunta i
Bony krolowej.
IV. Listy Dantyszka do różnych osób
nie wymienionych między tymi i do
Zygmunta.
mimo to porządek ten w niektórych miej-
scach nieraczkowany, owszem zamieszanie
jakieś, osobliwie w części IV tej daje się
spostrzegać. –
po tytule zamieszczono krotką wiadomość
o Janie Dantyszku (memoria) nobi-
lis de Joanne Dantisco może wyjęta
z Dominikańskiego Stanis. Gorskiego kan. kr.
który także miał osobno pisma i listy
Dantyszka zebrać. Lecz najpodobniej kan.
dynar Stanisław Hozjusz biskup warm.
który się zajął był zebraniem owszem
rzeczy potrzebnych pisma Dantyszka pisane
za życia jego. – następujące:

A.

1. Epistola Sigismundi I R. Pol. ad Carolum V roman. imper. revocat ab aula ejusdis Dantiscum Epm Culmensem, legatum suum et commendat eius loco Cornelium Scepperum. (b. d.)

2. Epistola Sigismundi I R. Pol. ad Dantiscum Epm Culmensem, revocat illum ex aula Caroli V. etc. (data 12 februar. 1532. vel i powyższy złej daty.)

Nie mogąc tedy każdego listu opisywać, coby nasze rozpoznanie nad rozmiar rozmierzony powyższymi, a co właściwie będzie powinnością bibliotekarzów zakł. nar. ogłosz., mianowicie się wstrzymuję od wyliczania tu wszystkich listów po sobie idących z ich datami.

I

Listy różnych do Dantyszka.

1. Electus Archiepps Ludensis — Joanni Dantisco Regis Poloniæ apud cæsarem oratori etc. in curia cæsaris. (9 mai 1526 ex Toledo.)

2. Cornelius Duplicius Scepperus etc. (27. Junii 1527. ex Genua Ligurum.)

3. Joachimus Camerarius — Gnō Dantisco

Dantisco Epō Culmensi Regio oratori etc. (7 Kal. Maii. e Norico. bezrokuj.)

4. Joannes Campensis (4 maii 1532. Norimbergæ. — List ten pisan do Ratysbony, gdzie ta wówczas Dantyszek znajdował.)

5. Idem. (7. martii. in Lovanio — 6. r. może r. 1531. przesłał mu przekład swój Eklezjastu jak mniemam do Bruxelli gdzie był podówczas Dantyszek.)

6. Idem — Joanni Dantisco Epō Culm. Pol. Dō oratori et poeta laureato. gratulavi. (2 Junii 1531. in Lovanio.) — w tem miejscu wpisane wiersze Eobana Hessa — Carmen — do Dantyszka o którym w liście pod l. 4 wyżej wzmianka pod tyt.: Versus in Laudem Epi Dantisci per Eobanum Hessum ratisbonensem. Żwie go Eoban swym Mecenasem, będąc wtedy w Ratysbonie. —

7. Valdesius — Jnō D. Regis Poloniæ Consiliario. (8. aug. 1537. Ratisbonæ.)

8. Sigismundus ab Herberstein. (22 aug. 1532. Viennæ.)

9. Eobanus Hessus. (23 Januar. 1533. Norimbergæ.)

10. Cornelius Dupolicius Sieppenus Eques et orator eos. Alti Regno Hungariæ. (18 martij 1532. ex Vienna panonensi.)

11. Cornelius Dupl. Sieppenus. (31 Januarii 1533. ex Semipontio.)

12. Cornelius Dupl. Sceppperus Eques † et orator ~~nec~~ Inclito Regno Hungaria. (27 martii 1533 ex Vienna.)

† Consiliarius commissarius et

13. Idem. (8. 8bris 1533 Ex Vienna.)

14. Joannes Electus Archiepus Lundensis Joanni Dantisco Epo Culmensi et administratori pomeraniensi (15. 9bris 1533. Ex Vienna.)

15. Cornelius Duplic. Sceppperus — Jmi Dantco Epo Culmensi admin. Pomeranien. Lubavie Prussia. (13 febr. 1534 ex praga.)

16. Cornelius Sceppperus. (16. 7bris 1535. Burgis.—) zstawnego miasta w Hiszpanii ~~w~~ Burgos. —

17. Idem. (17. 8bris 1535 Luneburgi. — Lest ten dotyka bardo obecnie spraw cesarza w Wosrech i w afryce. w post-scripcie dodaje iż mu zatszra gazety — duas ordines de Expeditione africana —)

18. Sassenberte vic Godtscalus vic (27. 8bris Luneburgi br. — ma to być Karol Sas o którym wspomnedzich listach często jest zmianka roku może 1535 jak wspomnienim.)

19. Eiusdem. ad Jm Dm Bruxellis. (19. Xbris 1527 (?)) —

20

20. Cornelius Dupl. Sceppersus. (6. X^bris 1535 ex Bruxellis.)

21. Gemma Frisius – Jm^i Dantisco. in carcere Lubavia. (Kalend. augu. 1536. ex Lovanio. Był to pewien młodzian w Lowanium na medycynie któremu Dantyszek dopomagał.).

22. Filippus Melanchton. (Nonis 7^bris 1533. – Polecając mu niejakiego Macieja Langa „natum in hac diocesi") –

23. Fabianus Damerian – Jm^i Dantisco Epō Culm. et coadiutori Warmiensi. (11. 7^bris 1537. Mowson arrag. – obsyła tym rozsie publicznie wiadomości Damerian. był podobno sekretarzem Kesera posła polskiego przy cesarzu. –)

24. Joannes Archepus Upsalensis – Jm^i D. Epō Warmiensi. (28 Januar. 1538 Roma.)

25. Joannes Lundensis et Constantiensis Orator. (1. Febr. 1538. Venna –.)

26. Idem – Eodem. (13 Julii 1539 ex patriarchatu venetiarum. – w Rękop. r. 1634 jest myślę, najpodobniej: lecz pisany r. 1539.)

27. Georgius Vicelius (8. X^bris 1539. Berlini). –

II

Listy Dantyszka do różnych osób.

anno 1526.

1. ad oeconomum nomine Lazarum. (14. 8bris 1526. ex granata Betica Hispanida.)
2. ad Scipionem de Summa. (11. 9bris 1526. granata.)
3. ad Episcopum Cracoviensem (Forte) (6. Xbris 1526. granata.)
4. ad Scipionem de Summa (12. aug. 1526. granata.)
5. ad Nicol. Ant. Carminianum (dat. ut supra. granata.)
6. ad Epum Cracoviensem. (17bris 1526. granata.
7. ad Euidem. (14. 8bris ejusd. anni granata.)
8. i 9. (z powyższą datą i z d. 13. 8bris 1526 dwa bilety do tegoż poufałego, może sługi swego, małej wagi.)
10. ad Rm Doctorem Borgi. (14. 8bris e. a. granata. - wyjeżdżając na poselstwo zdawa interesa swe pieniężne, jak z listu widno do Ekonoma.)
11. ad D. Nic. Carminianum. (11. 9bris e. A. granata. - odpowiedź na list tego z Baru.)

annus-

annus 1527.

12. ad Epm Cracovien̄sem. (puto) 17 aug. ex valleoleti. (Walladolid.) –
13. ad oeconomum Lazarum. (eiusd data) ex valleoleti hispanid.) –
14. ad quendam. (eiusd. data.) –
15. ad Epis. Cracovien̄sem (forte) 20. aug.)
16. ad Fabianum Wojanowski. (eiusd data)
17. ad Doctorem Borgi: (28 augusti.) –
18. ad quendam. (15. gbr̄i ej. an. ex Burgos civit. Castilia. – List ten pisany może do krzyckiego Sekr. Królowej Bony.)
19. item. } eiusd data. – Do swych pontfikyus.
20. item.
21. item. (5 mai. ex valleoleti. –)
22. item. (1. mai. ex valleoleti. –)
23. ad Fabianum (Wojanowski – 1 mai.) –
24. ad. Doct. Borgi. (dat. ut supra.) –
25. ad Christoph. a Szydłowiec pal. steapit. Cracovien̄sem. (6. mai ex valleoleti.)
26. ad Epm Cracovien̄sem. (ej. d.) –
27. i 28. ad quosdam. – (6 et 21. mai.) –
29. ad Scipionem de Summa. (14 Januad. może. Junij.)
30. ad Emdem. (14. Junii. –)

annus 1528.

31 i 32. ad quosdam. (11. Januad. et 20 februad. ex Burgos in Hispania – rwny podobno do krzyckiego andrzeja. 2gi do Biskupa krakowskiego piotra Tomickiego. –)

III
2

III.

Listy Dantyszka do Zygmunta i Bony.

annus 1526.-

1. ad Regem. (6. 8bris 1526. granata.- w Bykop. r. 1556 jest myłka.) —
2. ad eundem Regem. (ej data.) —
3. ad Reginam. (cum postscripto. (21. maii 1527. sic ex valleoleti.)
4. ad Regem. (ej. data.)
5. ad Reginam. (17. Junii.)
6. ad Regem. (1. 7bris ex granata 1526.—)
7. ad Reginam. (ej. d. do króla krnuśchno do królowej obszerne.)
8. ad Reginam. (13. 8bris granata in Betica Hispaniæ.)

annus 1527.

9. ad Reginam. ?) (22. april. ex valleoleti.)
10. ad eandem Reginam. (6. maii.)
11. ad Regem. (eod. data.— List ten ku końcowi niedopisany wedwóch miejscach z uszkodzenia papieru autografu. Ob. także pod. 3. 4. 5.) —
12. ad Reginam. (17. augusti.) —
13. ad Regem. (eiusd. data.— List bardzo obszerny. na 4 arkuszach poszeregowania wszelkie w Europie dyplomatyczne stosunki. W ogólności uwagę tu zrobię, iż Dantyszka listy wszystkie zasługują aby w przekładzie wyszły zdrukiem.) —

14. ad Regem. (20 augusti.)
15. ad Reginam. (e. d.)
16. ad Reginam. (15. 9bris.)
17. ad Regem. (cod. data. – List obszerny – ztąd do Obojga królestwa widzimy jak Dona chciała mieć wyprawads publiczny wpływ osobisty; udział, jako wszystkiem chciała być zawiadowiona.)

annus 1528.

18. ad Reginam. (10 Januar. ex Burgos.)
19. ad Regem. (11. Januar.)
20. ad Reginam. (20 februarii.)
21. ad Regem. (cod. data.)
22. ad Regem. (27 martii. ex madrit. sive Madritio oppido Regeri Toletani Hispaniæ. ric.)
23. ad Reginam. (cod. data.)
24. ad Regem. cum postscripto. (12. 8bris. ex Madrit.)
25. ad reginalem Maiestatem. (19. 9bris ex Toleto ad Tagum.)
26. ad Regem. (26. 9bris (1538.) ex Hilsberg.)
27. ad Reginam (eodem data.)

IV.

Listy Dantyszka do różnych osób. najwięcej bez oznaczenia do kogo. niektóre tylko do Obojga królestwa.

annus 1534.

1. Responsoria (puto) ad archiepiscopum Lundensem Veiuda (11. Januar. ex Carlso

castro Lubaviensi.)–
2. ad quendam ibidem. (ejusd. dat.)
3. ad Epm Premisliensem (puto) 11. Februar. –)
4. ad Regem. (11. Januar. –)
5. ad Reginam. (eiusd. datae.)–
6. ad quendam Epm (? premisliensem. (ejusd. datae.)–
7. ad alium Epm. (? Cracoviensem. eiusd. datae.) –
8. adhuc ad alium Epm (? Varmiensem. eiusd. datae. – Listy te z r. 1534. pojaśniają sprawy z gdańszczany. –)
Anno 1536. (zdaje się, że autograf źle był oprawiony.)–
9. Joannes Dantiscus Epus Culmensis ad Epm Varmiensem. (8. aug. Lubavie.)–
10 (forte) ad eundem. (19. 7bris.)–
11. item. – (20. 8bris.)–
12. ad quendam Epm. (12 9bris ex ~~Cracovia~~ Lubavie.).
13. (?) ad ~~Hosium~~ Epm. (22. 9bris ex castro meo Lubavie.)–
14. ad Regem. (26. 9bris ex Thorunio.)
15. ad quendam Epm. (eiusd. datae.)
16. ad Cornelium ~~Sepperum~~. (23. Xbris Lubavie.)–
17. ad quendam Epm. (ultim. Xbris Lubavie.)–

18. ad quendam Rever^m amicum. (4 Januar. ex castro Lubaviensi.)-
19. ad quendam Epp^m. (7. Januar.)-
20. ad aliquem Epp^m (? Cracoviensem- 18. Februar.)-
21. ad eundem Epp^m. (8 martii Lubavia)
22. ad Regem. (7. aprilis.)-
23. ad quendam amicum. (eiusd. dato.)
24. ad quendam Epp^m (? varmiensem- 23. april. ex castro Allenthenus.)-
25. ad Regem. (1. Junii ex castro Heilsberg.)-
26. ad quendam generosum. (eiusd. data.)
27. ad quendam Episcopum. (forte Varmiensem. (ultim. mai Lubavia.)-
28. ad Regem. (eiusd. datae.)-
29. Joannes Epp^s (Dantiscus) ad venerabiles fratres suos in Christo charissimos.-(7. Junii ex castro Lubaviensi.)-
30. ad Regem. (13. Junij.)-
31. ad quendam Rever^m. (de pasquillis in laudem Caesaris de victoria africana et per Ludov. Gemin illi transmissis. 15. Junii.-)-
32. ad quendam Epp^m. (10 Julij.)-
33. ad quendam Epp^m. (? Cracoviensem. (24. Julii-)-
34. ad quendam generosum amicum. (17. Julii.)

annus 1537.

35. ad quendam Epp^m. (22. Januar. Cracovia

36. Item. – (1. Februar. Lubaviæ.)–
37. Item. amicum. (10. martii.)–
38. ad quendam amicum seculare[m] (11. Martij.)
39. ad quendam Spiritualem. (17. martij ex Frdk. Responsorie ad literas 2. aug. varadini datas.–)
40. ad Regiam Mtem (16 Martij. Lubaviæ.)
41. ad quendam generorum amicum. (eod. data.)
42. ad Cornelium Scepperum Bruxellis. (eod. data.)–
43. ad quendam Spiritualem amicum. (23. 7bris Lubaviæ.)–
44. ad S. Rm Mtem. (25. 7bris ex Lubavia.)–
45. ad quend. Spiritualem amicum. (28. 7bris.)–
46. ad eundem. (eod. data.)–
47. ad quendam Rm amicum. (eod. data.)–
48. ad quendam Eppm (C. Hosium.) (1a 8bris ex Conventu graudecensi.)
49. ad quendam Vm amicum. (eod. data ex Conventu Terrarum prussiæ)
50. ad Rm Mtem (6. d. i miejsca. może z tego sejmiku.)–
51. Joannes Epps Culmensis quibdam Reverendissimo amico.–(3. 9bris ex Lubavia.)

52.

52. ad quendam Epm. - (16. 9bris.)
53. ad quendam Venerm amicum. (eodd. d.)
54. ad quendam Astinnum amicum. (eod. d.)
55. ad quendam gener. amicum. (eod. data)
56. ad quendam Epm. (21. 9bris Lubavie.)
57. ad quendam. (Venerm) 24. 9bris -)-
58. ad quendam. (Generosum. 28. 9bris.)-
59. Joannes de Curis Dantiscus Epus Culmensis - et ad Ecclesiam Varmiensem postulatus, Domino Jacobo Gratiano salutem. (16. 9bris ex Lasko Lubaviensi.)
60. ad quendam Venerm amicum. - (12. xbris eod. anno Lubavie.)-

ob. Karthi.

Krotki wyciąg o Janie Dantyszku.

Życie jego napisał po niemiecku Daniel Seyler professor Gymnazjum elblągskiego, drukowane w dziele Erlenderus preussen itd. T. I. s. 237–247. do L. XIII. wydanem w Królewcu 1724. 8° min. – J. Andrzej Załuski ogłosił niektóre z jego poezij drukiem w Lipsku 1764 za pomocą Bochma tamtejszej wszechnicy nauczyciela, przyczem i Życiorys jego dodano

1485. urodził się w Gdańsku r. 1485. Ojciec jego był piwowarem – nauki wyższe [illegible] odbył – w młodzieńczym wieku okazywał już wielkie zdolności do wierszów łacińskich. – R. 1502 znajdował się na wyprawie przeciwko Tatarom, poczem znowu do nauk wrócił – Nauczycielem miał Pawła z Kroma profes. akad. krakowskiej i doń napisał wiersze. Alexander król zrobił go pisarzem swoim – Dworu nie lubił wcale – rzuca go i jedzie morzem do Danii – w zabawie czas niejaki zabawiwszy zwiedza Włochy – tam krótko bawi i puszcza się na brzegi azyj. – Do dodze zwiedza wyspy Korcyrę, Kretę, Parnas, Olymp, Patos, Knidos. Przybywszy do azyj składa najprzód cześć świętemu miejscu a na grobie Zbawiciela ślubuje oddać się stanowi duchownemu – z Jerozolimy, gdzie go żydowstwo spotwarzyło jedzie do Arabij i po dwuletniej pielgrzymce przez Sycylię, Neapol, Rzym do ojczyzny wraca.

Kończąc nauki teologiczne i prawa

w

w Krakowie podobał się Tomickiemu piórowi, który go na Sekretarza Zygmuntowi I. polecił. Odtąd służył publicznie — podróżował od Nysy do Ziem pruskich — Był nieprzyjacielem przywilejów przez królów ziomkom udzielanych lub potwierdzanych — czem się rodakom naraził — Tron wspierał i był mu niezbędnym — Jako poeta walczył o wawrzyn z poetami Wartburga i polował Eobana Hessa, któremu sprzyjał do śmierci. mając lat prz. 30 po wojnie 1545. jako duchowny, przy boku Zygmunta Kr., towarzyszył mu, na zjazd wiedeński — w Wiedniu zostaje Doktorem ob. prawa — poeta wieńcowym i szlachcicem (de Curis) — wysłany do Hiszpanii na ślubie w Madrycie i Walladolid poruczoną sprawę Zaręczyn Barbary Xżny po Bonie Królowej — w wenecji przemawia do Senatu aby pomoc niezwłocznie zagrożonym od Turków Węgrom — przemawia również w obronie Xcia albrechta pruskiego który zmienił religią i z krzyżaka został świeckim wyznawcą nowej

nowej

wej wiary — sam duchowny staje
za tymże w watykańskiem Kollegium
broni go przed Karolem V. Którem
towarzyszy nieodstępnie w jego trium-
1530. fach — W Bononii, gdzie Karol Koro
nę na swe skronie wkłada pisze
wiersz pochwalny i wzywa cesarza i
papieża aby ratowali Węgrów — w Aug-
sburgu zaznajamia się z Walezym i
Melanchtonem i przyjaźń zawiązuje ki-
sta, już będzie biskupem — w Bruxelli
przebywa skąd do Ratyzbony na sejm
zjeżdża na którym Albrecht pruski
wystawuje się z pod władzy cesarza,
X i temu królowi polskiemu z koronie
zapowiada — Tu pisze w tej mierze bo-
izuk Dantyszek — po latach 12 wraca
1529. do Polski — już r. 1529 zobaczy na
cześć jego bity medal, wkrótce
sprawia się zdanym zleceń i oddaje
na stolicy biskupiej w Chełmnie —
Kochanicą miał włoszkę Grinei, któ-
rą wnet opuścił umarł a w Hi-
szpanii wszedł w związki z Izabellą
del Gada, z której przyczyny wiele
miał uciepnie; miał znów bowiem có-
rkę, Joannkę Dantiszkanę, która mu
niedała już na biskupstwie spokoju —
z Stanisławem Hozjuszem, podczaszym kor.

który

który go nieomnie oskarżył jako
biły przeciw królowi i prymato-
wi (Drzewickiemu) knował, żył
w zatargach. Wasz pomieniona
jednak usprawiedliwiemy, iniemoż Dan-
tyszka skończyła. Po śmierci 1537.
otrzymał biskę warmińskie abes.
Karol V podał go między kandydata-
mi do godności kardynalskiej. We-
zwany do krakowa przywozi z La-
talskim Januszem Wda poznańskim
Zygmuntowi Augustowi Elżbietę ar-
cyksiężniczkę — po drodze załatwiają
w Wrocławiu sprawy szlązkie i cze-
skie — wraca potym do kraju i już
odtąd sprawami biskupstwa zaj-
muje się — powstrzymując gorliwie
szerzące się różnowierstwo. Istnieją-
ca dotąd jako Gymnazium szkoła
chełmińska jego staraniem powstała
gan powoli, a gdy się dowiedział o
skonie króla, sam w tym roku ży-
cia skończył — śmierć jego opiewa 1548.
x wzięli elegjami x Hozjusz, Kopernik, Ce-
zarm, Jerzym Kortez, liczyli się do
najlepszych jego przyjaciół. Wiersza-
mi głosił najwięcej sławę Zygm. I.
wojny, zwycięstwa, obrzędy — niepo-
chlebiał w nich, ani przesadzał jak
się podczas zdarzało —

CLII. Jura et Documenta

152. Curonica nec non Livonica

(inter 1501 — 1718.)

(p. 1 — 455. Exscriptum 1½ ark. i na końcu 12 arkuszy papieru bieżącego.)

Dzieła, które się do tych aktów zbioru należą są:

Ruppan. Chronicon der provinz Liefflandt.

Privilegia et Diaetarum Curlandiae et Semigalliae 1719 in impressa.

Gruber. Origines Livoniae sacrae et civiles. Lipsiae. 1740. in fo. —

Dogiela codex diplom. Regni Curlandiae. —

Gadebusch. Liefländische Jahrbücher. —

Kodeks ten bez tytułu; gdy atoli jest zbiorem praw i aktów rozmaitych wodpisanych tyczących się Inflant i Kurlandii powinien tytuł sam na osobnej karcie dawcie. — pisma najwięcej łacińskie, polskie i niemieckie odnoszą się najwięcej do długiej i krwawej sprawy Chrześcijaństwa Wendeńskiego inaczej Piltyńskiego, jako też powolności do wiary katolickiej i Kościołów wtych Krajach. Zmis przeto rangganey obficie informacyą o Lennie i Homutkas Opisy polskie. pisany Zbiór ten około r. 1720. poprawy, dopisy marginalne i uwagi niekiedy drugiej ręki. — Na str. 447. Notitia differentiarum quae nuncuntur inter folia typo impressa quorum titulus est: Summaria deductio Juris Jllt. Ducibus Curlandiae in Distr. Piltinensem competentis. primum fol. impressum erat Mitaviae in officina typographica.

graphica Jll. Principis Curlandiæ typis Michaëlis Karnali A° 1670. 2ra fol: typis impress. sine denotatione loci et diei." po wyłączeniu bł. dów 29 dodano: „In posteriori Editione non tanta plura punita sed immediate sequitur Conclusio in qua continetur quod Episcopatus pilteniensis sit unum territorium cum Dtu Curlandiæ." Na spodniej okładce wewnątrz nowa: „W tej książce niedostaje Instrukcyi francuskiej w sprawie piltyńskiej podanej królowi Jmci. (Augustowi II.) — Item Decretum commissoriale A. 1717. tempore estivo latum a Commissarijs Rpcæ, mittavia." —

(Vb. oprawa Karthi.)

*) mylnie bo kartek Ct. III. przelonany iż ze od 2. 153. 1324 – 1560. →

Liber Legationum

(na grzbiecie)

Acta Legationum aliaque ab A° 1510–1556 *)

(Tamże na karteczce przylepionej:)

(f. 1 — 318.)

W tym Rękopiśmie znajdą się przedmioty w Tomicianach zaciągnione — zniego dopełnienia do mojej broszury: Sprawa spadku Kronera

Sprawa uparganiu. Księga zbiorowa niezmiernie ciekawa i ważna, wyrasta niezawodnie z archiwum Koronnego. Składa się z współczesnych kopii, przymierzów i pism pozetkich; i dla tego w zaginięciu lub nieodszukaniu oryginałów może być uważany za autentyczne. Niektóre wyprzedniczym rozpoznaniu (pod Rękop: CXXXIV.) przekonanie że Kromer zatrudniał się uporządkowaniem aktów, dyplomatów i t.p. pism Korony czyli archiwum Kor. w Krakowie za Zamku do XVII pisma wielu zachowywanych; wiemy i z Inwentarzów późniejszych o księgach porozbiorów za granicę odprowadzonych (Libri Legationum) — nieomylnemy się mieć Gdy twierdzić będziemy że niniejszy Zbiór zpisków w których każdy akt wielkiego złożony, w skrzyniach porządkowo złożonych z archiwum Kor. Tudorowy. wartości tych Dokumentów niepospoli

+ w księgi zostały

tu

III.

as pudnoś

tu jest, gdyż wiele stosuje historyczne dowody dla dziejopisów. Najwięcej jak pisarzowi służą odpisów, projektów, brulionów z Koronnej, Cesarskiej lub Hozyusza Kancellarii wyszłych – co przekonywa ich to stylizacye, to charakter wypośrzemy, nazwiska i filigrany papieru użytego wyharowany je na osobnych kartkach tu tylko dotknę o tych które na szczególniejszą uwagę naszą zasługują.

Stylizacye grubym piórem (a tego) najczęściej u zgłos. Marc. Kromera — niekiedy Stan. Hozyusza

1. (f. 78–87.) Exemplum Diversalium ab utraque parte. (według stylizacyi.) forma przymierza Jagiellońskiego wkładu Kowany tylko poprawiona mniej więcej. podobnie nierozwodnie Kancellaryi Cesar. staranne pismo. f 87. podpis: Marcus Singkmoser scrpt. f 88. Kowa: Foedus cum Rege Romanorum et Caesare. Daty niema na osobnej acoli Karteczce: Datum in nostris Pragens. et Czech. castribus (?) 1. Die augusti a. D. 1549. Regnor. nostr. Romanor. quidem 19. Caesar. autem 23. Nostrivero Regni polonie XX. (kartka ta była przytwierdzona woskiem.) →

(Ob. jednnie tego osobne.)

f 211–222.)

2. (f. 214 – 224.)

15.

1570 In Posnania in dieta S. Joannis Baptistæ 1570. Consultationes et consilia in re pruthenica inter Sigismundum I.m Pol. et Fridericum Magistr. prussiæ. (Kopia współczesna. pismem skroconem nie łatwem do wyczytania. Jest to o wojnie o Dantzig sprawy wazney a wspomnienia godney mało znanego zjazdu poznań.o w Bielskiego zgody prawdą nazwanego. wymieniaią gosciow i darowizny onego komic. ustęp ten z historyi Zygmunta za innem miejscu obszernieyszego wymaga wyiaśnienia — owoż wiadomo" ktora pomiędzy:

„Tractatus habiti in dieta posnan.si pro Festo S. Joannis Bapt. A. D. M.o Quingentesimo Decimo celebrata quam instituerat Sereniss. Princeps et D.s D.s Sigismundus Dei gratia Rex Pol. M. D. Lith. Russiæ Prussiæque D.s et Hæres. etc. ad voluntatem et desiderium S. pontificis Divina providentia Julii pp. II. et Sereniss. Principum Dominor. Maximiliani Romanor. Imperat.s et Vladislai Hungariæ et Bohemiæ R.s

presentibus

presentibus ibi oratoribus Electorum Imperij vener. dō Hermanno coadjutore abbatis Fuldensis principis, Nob. Ernesto comite in Mansfeld, Teodorico de Vitzleben Doctore & milite, & item Oratore ill.mi D.ni Hung: & Bohem: Regis R.P. dō Johanne Thurzo Eppo Vratislavien. ac presentibus in X.o Patr. & mag.ci D.is Joannis (Lasci) Archiepiscopi Gnezn., Vincencio (Przerembski) Wladislav: Joanne (Lubranski) Poznan: Luca (Weisselrodt) Varmien: Episcopis — Andrea de Szamotuli Posnan: Nicolao Gardzyna de Lubrantz Cathedr: Ambrosio de Pampono Capit: Mardeburgensis &) & Siradiens. Palatinis nec non Johanne Ozarba de Kalmora & Luca de Gorca Castellanis — Doctoribus autem Sigismundo Targowitzky, Nicolao Lukowszky, Nicolao Cepel, Dominico de Sezemyn (z Secymina) & Garsias Hispano." (f.200.) propositio 1a oratorum magistri prupia quam fecerunt per quendam Doctorem Lipczensem qui in locutus est: (in nowa

ujo

rejo f. 215 na którą

f. 216.) Responsio (quam etiam verbo fecerunt) Dominor. Consiliarior. Jllmi Regis Pol.

Dalej

f 216.) Responsio (v Replicatio) Prutenor. in scriptis data pro informatione Ministrii oratoribus Jll.mi magistri Gener. Prussiæ — (w odpowiedzi tej umieszczone najdawniejsze bulle i decreta cesarskie tudzież prawa Radcom pruskiego.)

f. 218) Duplicatio Dominor. Consiliarior. in scriptis data.

f 219/2) Triplicatio Oratorum Jll.mi Principis et D.ni D. Federici magistri Gen.l eciam scriptis data.

f 221/2) Responsio seu Quadruplicatio Dominor Consiliarior. in scriptis data contra ultimo producta. (po czem:

f. 223/2) „ Hactenus in scriptis facta sunt quodam Disputationes. Demum D.ni Consiliarij coram D.s Oratoribus Jsm.i Principum Dom. Jugor.m, Hungarie et Bohemie R.s verbo infrascriptum casum in terminis exposuerunt. " po tej Expozycyi następuje Radcow Królewskiej:

(ob. niżej)

f 224) articuli de pace perpetua; przer po-

dow

Mow mistrowyss i Zakonu prawa podane. Dalej powiedziano: „ad hanc propositionem ex parte Dominor Conciliarior. Jmci Dni Regis polonie ita Responsum est. po której odpowiedzi Komie tak:
„Tandem Oratores Jmper. ultimo proposuerunt quod neque hic magister neque futurus quicunque jurare poterit Jmti Dni R. polonie – quia ille est subjectus sedi Aplice in spiritualibus et Imperatori in temporalibus. Itaque Dni Conciliarij Jmti Dni Rs polonie aut in presentiar. si agerent de treugis sive pace decennali treviori vel longiori inter S. R. polo. et Mtem ac patres de prussia. — Ad que proposita Dom. conciliarij etiam verbo ita responderunt sub eo tempore „ Responsio hec scripta est superius in carta habente signum tale: 8 „ (Ob. znak ten fo 219 na marginesie a obok słowa: Jtá Responsio patet ad finem ubi est signum tale. Fac simile N. b. tego nie stoi.)
Na tej karcie pismem odmiennem in Kantem oznaczonym słowa następujące:

„Jtli

(o zawieszeniu niepryjaźni.)

„ Isti Tractatus inter hos oratores d Consiliarios d. S. Joannis Bapt. cepti sunt et ad d. S. M. magdalene durave runt. ad Extremum autem est conclu sum d re infecta discessum est. Nam oratores Cesarei Cruciferis valde fa- × rebant ut patet ex hoc postremo articulo: Tandem Oratores Imperis ultimo proposuerunt &c. &c. volebant enim prefati arbitri Cesarei et R. Hung.e ut res ad decennium penderet suspensa et in ferris hac controversia coram S. pontifice et coram Imperatore (Caesare) practicaretur et ad Decennium in arti culos sequentes fuit (ni) consentum—"
(Filigr: papiera N. 19.)

3. (f. 225; 226.) Casus puncta Dubia (XI) d solutio eorum de militia Ordinis B. marie Theutonicor. in prussia per Bartholomeum de Dosis I. V. Doctor. —

„ (possessh.) Cum militia nomine Or dinis B. marie Theutonicorum in prussia degencium viribus Saldani (Saladini vel Soltani) Egipcii de Hierosolimis et terra Sancta fuisset ejecta et expulsa predecessores Regum polonie provincias Culmensem et Lubavie, militie con donarunt ea cum lege ut ma nu et viribus adversus prutenos

tunc

tunc infideles et barbaros bellum
gereretur. Quo felici successu parto
omnia de ipsis infidelibus acquisita
equa lance dividerunt et pro-
vincie ut prefigitur condonate
proprio facto reverterentur ad do-
nationem: quodque Ordo ipse in
parte eidem obvenienti perpetuis
futuris temporibus et in tem-
poralibus feudalis et Vasallus
Principum Polonie: Juramen-
tumque fidelitatis magistri pro
tempore et alii ordinem presen-
tantes principibus prefatis pre-
stare deberent et tenerentur: Quo
omnia tunc ipse Ordo post felicia
bella, una cum ipsis Polonie
principibus contra infideles ge-
sta per multa tempora prestan-
do obedienciam et juramentum
fidelitatis eisdem Principibus
adimplevit de de. Modernus
vero magister authoritate pro-
pria juramentum fidelitatis et O-
bedienciam juxta federa pacis pre-
dicta et prout alii predecessores
eius fecerunt Regi Polo: eundem
sua possessionis seu quasi juris
et superioritatis spoliando presta-
re denegavit et denegat: sub eo

pretextu

pretextu: quod concordia seu pax fuit metuculosa et quod continebat capitula minoretta eciam derogancia potestati Sedis ăplice et quod ordini sit valde damnosa & nociva et exicialis quodq3 non est confirmata per s. ăplicam & alias pluribus cavillonis executionibus."

(Ztąd wynikłe XI wątpliwości które dotrzymie dla wyobrażenia pisma całego tu kładę: a contingit dubitari:

I°. An licuerit ffrinis Polonie Regibus bellum ordini propria authoritate indicere. —

II. Si Bellum fuit licitum utrum capta in bello eneia si fuisset ordinis fuerint ipsorum ffrm Regum effecta seu illis iure bellico acquisita: —

III. Utrum composicio, pax seu concordia potuerit inter bone memorie Kazimirum Regem & Ordinem absque pape authoritate fieri. —

IV. Utrum supposito quod pax seu composicio sine pape authoritate fieri non potuisset auctoritas legati ăplici concordiam hujusmodi validaverit —

V. Utrum Capitulum composicionis per quod magister & Ordo debent prestare obediencium & juramentum fidelitatis ffrmi Regibus Polon. potuerit fieri

in

in prejudicium exemptionis aplice.
VI. Vtrum illud capitulum quod papa non potuit absolvere a juramento magistrum seu contra capitula concordie dispensare valeat.
VII. Vtrum suppositio quod aliquod capitulum ipsius concordie esset illicitum consequenter nullum concordia debeat censeri nulla in toto vel tantum in illo capitulo.
VIII. Vtrum potuit concordia sub pretextu alicuius metus impugnari. —
IX. Vtrum suppositis nullitate concordie ordo teneatur pristinus restituere data per Jm Regem Kazimirum vigore ipsius concordie.
X Vtrum licuerit magno magistro supra auctoritate denegare obedientiam & prestationem Juramenti fidelitatis.
XI. Vtrum papa potuit iuste denegare confirmationem hujus concordie. "

Następuje Rozwiązanie (Decisio, Solucio) tych punktów, dowiedzenie prawnicze, iż niemiecka scholastyczna, stylem rozwlekłem kategoryczne. wszystko tu nie rozumie się Rozumi f. 226:

" Non

„ Non obstat quod concordia contineat quedam capitula inhonesta & illicita quia in illis poterit reprobari, approbatis capitulis aliis licitis, cum vt prediximus in spiritualibus & ad hoc est textus — — — — — pro ibi nos facto orga legali illicito reprobato quod est licitum approbantes de pretenso 1.?) cum multis similibus que ad hec adduci possent. — Et ita vt supra conclusum est dico esse de pru. (tenii) Ego Johannes) Barthol(omeus) de dolis I. V. Doctor Sacre aule Consistorialis advocatus. In cuius fidem propria manu me subscripsi & solito sigillo (ostatnie słowo nieczyt:) (niżej) Idem ego qui supra. (Ob. fac minde N. 7.)

3. f. 231 – 247.)

a. Bedencken (der Churfürste) vff der fürste und gemeinen stend erstlichs anbringen (podług stylizacyi f. 235 – Jestto pismo tyczące się nowowzniesiona i innych artykułów podanych od Stanów ruskich do Cesarza (br. jeśli się nie myli) odnoszące się do r. 1547. ob. następuje: Resolution etc. poczytek:

4 Die

„ Die Churfürste wolmainend antwurt uff Ir Churfürsten R^n und des abwesenden Bothe Bedencken genüge (vy genaue.) vernommen und befinden ettlis etz"

(niema co mówić mémieczyma pyłnie!)

b. Resolution der Kayserl. majestet uff der Stend übergebene antwort uff Irer M^t proposition. – (według stylizacyi f. 241 którego xięg dołożona data: „ verlesen den 19ten octobris 1547. „ –

c Der Stend des Rundes Bedencken ettlis artikul halber das auch erwogen und bedacht werden sollten. (Jak stylizacya f. 242. – to objaśnienia artykułów powyższych podania Breslic-go.) Schlgr. pap: N. 26.)

4. f. 262 – 271.)

a. Instructio eorum que coram Jmo et potentiss: Principe d. d. Sigismundo Rege polo: m. d. Lith. Ruthenorum & prutthenorum atque mazovie d^ni et Herede etc. de meo clementiss^o preterea coram ordinibus et corona procerum ejusdem Regni nomine Jll. principis d. d. d. Alberti Marchi Brandeb: prutthenorum

fig. 27.

pruthenorum de Dominationis &c. D. Dni mei clementissimi per eximium et strenuum Joannem apellam Canell.m I. V. D. & Andream Reppen Prefectum in Caymen (Kamin) eius Jll. Delegatis Oratores proponi et peti debeant. (pod czem uwiąz szka: Die XXX Januarii habita et 1° die Februarii Responsum „ a na marginesie obok: anno 1533.") —

Responsum datum munctiis et Oratoribus Jll.mi D. Alberti de Duois Prussia in conventu piotrcovieusi die 10a Januar. a. D. 1533. — (Daty tych dwóch aktów niezgodne są do prawdy rzeczą — odpisy współczesne.)

Końcu Kodexu (folio separato) Litera Pauli IV Pontificis ad Stanislaum Hosium Epm warmiensem.

(autograf na pargaminie (folio oblongo) na wierzchu (a tergo): venerabili fratri Stanislao Episcopo varmiensi — z boku tamże: Litera vocationis ad urbem a Paulo IV. — u dołu wyrok tej treści: R. (esponsum) 28 martij 1558 Theils. — Data listu zgodnie z czasem ołówkiem Lipomana weroneńczyka jest Rzym pod d. 18. Grud: 1557. —

Zamieścił list ten Stanisław Reszka Kanonik

Q

fac simile N 9

Kanonik warmiński a Hozyusza Sekretarz w wyd: najlepszym Dzieł jego w Kolonii r. 1584 in fo w Tomie II. str. 163. (Epistola XIX.) zrożnicami następnemi (jakby tylko kopii miałej) —

w autografie.	w druku.
a. Venerabilis frater salutem et apostolicam Benedictionem. —	a. Opuszczono. —
b. ad Te literas dedimus. —	b. ad Te dedimus literas.
c. Ipsamque ad nos primo quo quetempore venire hortati sumus —	c. Ipsamque ad nos primo quoq, tempore hortati sumus. (venire zapewne z błąd druku opuszczone.)
d. Ecclesia Sua rebus —	d. Ecclesia Tua rebus. —
e. Nostroque ipsius accersendo consilio illi exposito —	e. nostroque illius accersendo consilio illi exposito. —
f. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XVIIIJ Decembris M.D.L. VIJ (1557.) Pontificatus nostri Ao Tertio. —	f. Datum Romae. 18. Decembris Anno MDLVIIJ (1558) pontificatus tertio —

(Cf. Facsimile N. 10.)

Miał to być drugi list pawła IV wzywający go do Rzymu — przywodzi bowiem Reinka (Epist. XVIII) pierwszy zd. 8 marca 1558 (zapewne mylnie za 1557.) doń pisany w którym zaleca O. Rady Hozyusza względem wyboru Kacerstwa i zwołania soboru ekumenicznego. na wierzchu data zlitery R może oznaczać bądź Responsum (jak poprzednie), bądź też Recepi.) *)

*) 4 lipca 1558 wyjechał Hozyusz z Wiednia do Rzymu — według Dziennika Kromera (Mss. Cl. V.)

CLIV.

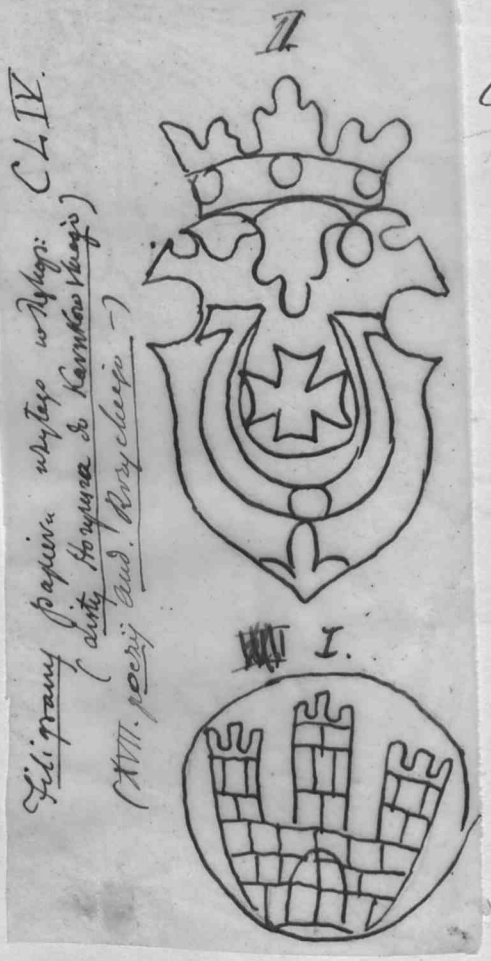

Lili grany papieru użytego w Rękopi: CL IV.
(Arms Hozyusza do Karnkowskiego)
(XVIII. poczęci Rzeczpos.)

CL. IV.

Epistolae Hosii (Stanislai)
ad Ill^mum D. D. Stanis^m Karnkowski
sub annis certis.
(1527 – 1577.)
Cod. mss. XVI saeculi. f. 1 – 186. –

—

Listy te pisane są między 1555 a 1573. ale że tu jeszcze znachodzą się pisma roku 1527 sięgające, dla tego rok ten wyżej w nawiasie położyłem. – Między pisanemi kartami są i białe; a dalej aż do końca kart białych 201. – Kopialna ta księga pisana jak wnosz (ob. filigr. I. i II tu dołączone) z papieru użytego, już po zejściu Hozyusza, lecz jeszcze za życia Karnkowskiego x), wiec około r. 1585–90. Pismo charakterami często to lekkie niedbałe, zprzemazaniami i słów opuszczeniem. Zdaje się że sam Karnkowski chciał listy te drukiem ogłosić, na Księgi czyli „części" podzielił dając każdej księdze tytuł osobny.

części I Listy z lat 1555–1557. na dole w rogu karty tytułowej części tej znajduje się czarno odciśnięta pieczątka przedstawiająca herb Ponian pod nią tą czcionami na niej w około: Stanislaus Lubieński Abbas

x) ob. mss. Bibliot. in 4° pod L. XXXV. z tytułem: Liber controversiarum. –

Abbas Tynecensis. E... należał wsi
tem Rkpsm do niego a głosy
przy ostatku po polsku i po łaci-
nie dawane będą może jego wła-
snej ręki. Niektóre też listy tej
części są drukowane w dziełach
Dorpisza r. 1584 in folio.

w części II. Listy zlat 1558–1562.–
" III. Listy zlat 1567–1569.–
Niektóre drukowane–
" IV. Listy zlat. 1570–1573.–

z którym rokiem kończą się. Dowód
tych ostatnich oddziałów pismo od-
mienne, pospieszne i zbiedzone. Za-
tarzone podobizny każdej części.–
po nich następują dodatki z kil-
koma listami Kamnikowskiego.

wszystko oznaczam bliżej w
osobnych kartkach.

—

G
9

E

O korrespondencyi tego uczonego i gorliwego teologa – mamy przez różnych podania, a zdrzeć jego przez Stanisł. Reszkę zebranych i wydanych widzimy że tylko części listów drukiem ogłoszono zostało. W bibliot. akademii krakowsk. był Rękopism do końca XVIII wieku pod tyt: Collectio Epistolarum Cardis Hozii. – Zatuski co wiele widział a jeszcze więcej posiadał mówi o Hozjusza listach: Epistolae plures ineditae. (program. litter. p. 23. gdzie pod LL. 43. 44. o listach Stanisława Reszki wspomina – o których patrz niżej osobno.) Porównywając wzięty nasz Rękpism z wydaniem dzieła Karnkowskiego w krakowie 4to pod napisem: Epistolae illustrium virorum potrzegam że tylko wybór z niniejszych umieścił. Inne zaś tam umieścił, których tu niema. wydanie to powtórzone w IIm tomie Historyi Jana Długosza, bez żadnej odmiany (ob. niżej opis bibliot: krakowskiego, dodrukiego wydania, przy końcu wspomnienia tego.) Ignacy Krasicki biskup warmiński i Franciszek Siarczyński mówią o listach Karnkowskiego, może Hozjusza do Karnkowskiego, będących w rękopismie przez bibliotekę biskupią w Heilsbergu posiadanym. Drugi raz je-

jeszcze Załuski o nich pisząc (w bibliot. wcześnie opisanej – wyd. Muczkowskiego str. 32.) dodaje: „tu o polszcze rita. patrzyć Burmana Syllogen Epistolarum, w pięciu tomach." gdzie i Karnkowskiego listy się znajdują; (Petri Burmanni. Jr Falsæ Ruarimartini Epistolarum selectarum centuria altera amstelodami 1681. 8vo –" Nakoniec i Janocki nieraz o Karnkowskim, Hozjusza jak o posiadanych na kilku miejscach Katalogu Rkpsw Załuskiej bibl. miano wicie pod Kodexem XCII. Falsæ w druku: Von vasen Büchern tu i owdzie. — Listy niniejszego zbioru, obok rzadkich niekiedy doniesień i rzeczy z zagranicy, tyczą się najwięcej ważnego podówczas dla kościoła przedmiotu, wzmagającego się w Polszcze różnowierstwa. Tem bardziej wiążą się do historycznej walki, nim się Jezuici w polszcze rozgościli, nieocenionej wartości. Obadwaj bowiem kapłani wysokiego znaczenia, głębokiej nauki i gorliwości rzadkiej, byli nadto pierwszymi dostojnikami kościoła polskiego i pierwszymi założycielami

Załuskim

x) wkod. MS. tut. biblist: XXI in 8vo nak. 27. czytam słowa które tu na swoim miejscu być radzę: Stanisław Karnkowski będąc już arcyb. Gnieźnieńskim przybył do Kalisza gdzie sam wprzód był jeszcze założył kollegium Jezuickie i tak do młodzieży wcześniej się przemówił: „vide studiosa juventus ne manus succendebant fornacem — ni pedes discalceati erant; sed quia studiose colui calciatum nunc pedum (?) Deus — Idem apparet canonico gnesn. dictus se sit salvatum — Tarnowski successor eius dicit ni eius Stemma: abigite hoc pecus, dii hic sta bulabatur. — aulaea et insignia eius stolens — cui quidam dixit: Et flos rosa (eius Stemma) erat, non diu durabilis est, et intra annum (Tarnowski) mortuus est." —

x) zwolennika do polski wprowadzonego. Wszystko to cechuje zjednej strony pogodnowierność i tolerancyą Zygmunta-Augusta a zdrugiej Karnkowskiego jeszcze w r. 1557 sekretarza kościelnego gorliwość, który wolał dwór i przyszłe wynieśienia swego widoku pomnieć, niżeli na owe nowości spokojnem okiem patrzyć; niemniej i zawiłości Hozjusza który lubo znany Karnkowskiemu doradzał, by rok jeszcze przy królu pozostał, coraz więcej gniewny w każdym liście niemiał, na krzywdy się wojowniczo uzbroić z żyma się i portaje ale się doczekali i króla niemego, i owocu swoich trudów, i plonu własnego zasiewu. co już do tych listów i niniejszego rozpoznania rękopismu niemamy. — Nie mogę się atoli wstrzymać bym niezachęcił wypisaniem tu artykułów w tym rękopiśmie na k. 3, 4. wprzeciwdziu ziemiańskiego przeciwnie zrobionem. Tytuł ich Articuli (36.) contra defunctum Regem (Sigismundum-Augustum 1572-3).

Można nie ledwo z pewnością twierdzić że artykuły pomienione, nieznane a nawet podobno dotąd przez historyków nie przywiedzione, spisali papieżnicy na czele których stał Hozjusz a popierał go Karnkowski — obaj zajadli przeciwnicy tolerancyi, która tak pięknie panowanie Zygmunta Augusta

ozdnacza

odznacza. Zatargi te religijne co
się wszędzie gdzie tylko powstały
najpierwszym zarodem owego w
ojczyźnie rozdwojenia. Duchowień-
stwo w niepohamowanej zaciekłości
swojej przywoławszy w pomoc świe-
żo uhonorytowany zastęp pod
imieniem towarzystwa ignacjanów
a zaraz potym Jezuitowego, dało
i u nas pierwsze, gorszący przy-
kład niesnask, prześladowań i in-
tryg politycznych. Niechby te waśnie
i zarzuty Zygmuntowi powiedzieć i
słuszne, zwyciężego pochodziły dobra
publicznego, niechby, utrzymanie
praw kościoła i wiary miały je-
dynie na względzie; lecz duchowni
właśnie chcąc wszystko łowić, starali
się także uniżliwości spisać
jakiś może i niebyło lub jakie
szlachty, stanowiącej interesowały i
drożyły. wyszukali zatem, nagroma-
dzili i zmieszali z swoimi urazami
wewnętrzne polityczne, chcąc wszyst-
kie jakby zakłem obwarzenia po-
śmiertnym, co było jak zmarłemu
niezbędnie a nadal skutków nie
przeliczonych pełne. Z nich wynikło
że zwłaszcza konfederacji warszawskiej
stanął: że Henrykowi i następnym
królom warunki podawano. Z nich
przykład wzięła szlachta wolności
szych nieraz zarzutach przeciw Zy-
gmuntowi III, a kiedyś już ostro i

narod

surowo

surowo sprawy i przysięgi na dochowanie pakt[ów] przeciw niedotrzymawcy, ciągle jedność podkopywano, a naród na dwa nieprzyjacielskie wojsk obozy drzelono - świeckie i ratargów przystało do Rokoszu, do nienawiści i nienawiści, do nitrzyg zobcymi, do zwotrywania obcych pomocy, przekupstwa, zdrady i upadku a utraty państwa. -

x) na Karcie 3: 4. niniejszego Dkp. po sąsiednie z tym tytułem: Articuli contra defunctum Regem. - gdzie można to moje, Romanowe porównać. -

Artykuły przeciw zmarłemu królowi. (Zygmuntowi - Augustowi) x)

1. Król nie rada publiczna, ale zdaniami prywatnemi państwem zawiaduje.
2. Król godność i władzę senatorską innym nadaje.
3. Król wierność portów zakupuje.
4. Król nie dozwala zdania objawić tylko wszystkie które sam przedkłada.
5. Cokolwiek proponuje jest dla nas i dla Rzpltej niebezpieczne, dla niego przyjemne i pożyteczne.
6. Król obrady do jutra, zdania nadzieli odkłada, czem czas marnuje.
7. Król po długich oczekiwaniach, przy małej Radzie senatorskiej, nie za zdaniem wszystkich tak jako chce idzie -
8. Król od zamiaru swego nie odstępuje ani upomnieniem Senatorów, ani ich radą,
9. król urzędy koronne, marszałków, kanclerzów, podskarbich, dodaniem swoich podług[awnych] ~~wypraw~~ zniewieściał, upośledził swój dwór, że bez świetności wzgl.

-kiej

Mej zostaje:—

10 Król spory między Stanami, nie tylko jakby powinien nie godzi, ale owszem niezgodę ich na korzyść swoją obraca.

11. Król zdania niezgody sam między senatory zasiewa.

12. Król w sprawach dwuznacznych lub wątpliwych zatrzymia apelacji lub komisji sejmowych przeciw Statutom wydania.

13. Król zpokoju wyroki wydaje, bez sądów, bez przywołania stron, faktycznie.

14. Król uchwały sejmowe bez wiedzy izby, zmienia.—

15. Król każe pisać mandaty, moc wyroku mające.—

16. Król do ukarania praw i przywilejów na dobra dziedziczne szlachty Kazimierza i dawniejsze, przymusza i przymaga.—

17. Król za lada winą do urzędu nietrybunalskiego odsyła, szlachty zaś przed swój sąd, pozywa.

18. Takiem sprawy wywołaniem, limity berkowica kosztami i wydatkami wyczerpuje.—

19. Król świątynie i ozdoby znieważa; świątyń, złoto, srebro, sprzęty kościelne zdobr nawet koronnych zabierać przeciw Statutom pozwala.—

20. Król w dniach sejmowem nadzwyczajnych sądów nieodprawia.—

21. król rozdawnictwem wakansów nie bawy na obowiązek, ale tylko na zysk, przeto zwykł niegodnych nad godnych, niezasłużonych nad dobrze zasłużonych.—

22. król jedną rzeczą, kilku osobom daje, ztąd gniewy, urazy i mężobójstwa wynikają.—

23. król częstymi sejmami baronów niszczy.

24. król częstymi poborami, kmieci niszczy.

25. król wybieraniem pieniędzy za myto kupców niszczy.

26. król prowadzeniem i przedłużaniem wojny z Moskwą, Litwę . . . znacznie ze rodzaju do ubóstwa przywiódł.—

27. król folgowaniem łupieztwu, gwałtom, zabójstwom w obozach, wojsko rozprawował.—

28. król w dobrach duchownych, żołnierzowi grabować pozwala—

29. król powolności swoją, bez miecza na występy, ludzi uzuchwalił.—

30. król twierdz i zamki pogranicznie nie opatruje, ani upadające poprawia.—

31. król mnóstwo zamków przez niepotrzebną wojnę popsuł.

32. król mnogie summy nowych do exekucyj dysponowanych według własnego polecenia niewypłaca, przeciw sumieniowi i powinności urzędu swego człowieka.

33. zdób królewskiej obowiązkowej [illegible]

ty

– ty nie wnosi. –

34. Król wiele dóbr szlacheckich, bądź donacjami podrobionemi, bądź zapisami na dziedzicznem i urzędowem prawie opartymi, z oszukaństwem drugiej nabył. –

35. Król każe się pozywać nie jako król, lecz jako Jagiełło, stanąwszy się prawem pospolitem.

36. Król nie żyje z małżonką, ino z wszeteczniczami rozpustuje, przez co z dworu swego Królewnę wygnał. –

Wydanie 1-e bardzo rzadkie wyszło w Rzymie r. w mał: 8vo na pięknym papierze z obrazkiem Hozyusza. powtórzone zostało nakładem Obiesierskiego Kan. warmińskie° w Gdańsku R. 1698 8vo. List Rescii o zgonie Hozyusza pisany do Jana z Berdunia Hozyusza rzeczy nie jest w wyd. Kolońskim r. 1584. na str. 485. T. II. mamy go i wszystko pisma. ten w złym odpisie. —

*) To w napisali Jöcher: Gelehrt: Lex. T. III p. 1124. i Rotermund w Kontynuacyi Jöchera T. V. p. 1236. dla krótkości nieprzetarzam. Ob. także Ostrowskiego: Dzieje Kon: polskiego w T. III. str. 150. o nim. —

O Hozyuszu. (Kardynale.)

Najobszerniejszy Żywot tego znakomitego męża mamy opisany w osobnej księdze przez Stanisława Reszkę *) który bliskie przy zgonie jego w Rzymie zaraz do polski pisząc szczegółowo w osobnym liście o zgonie jego (donosił, który list (z napisem de obdormitione Cardinalis Hosii etc.) przy dziełach przez niego wydanych umieścił. pisał również Szymon Starowolski Hozyusza Elogium — a wspomniał o nim pod nowaniem: Hozius — Resenis wsławionym wspomnieniu Piotr Bayle *) ostatni J. M. Opoczyński zebrawszy zapas notat do tej epoki dziejów ojczystych w których żywot Hozyusza przypada postanowił swoim zgonem skreślić o nim wiadomości, która niegłośna dotychczas znajduje się w rękopiśmie wymienionym archiwum 3/4 in 4to. Aboli lubo dotąd za zaginioną nie ma owej cechy innych pism Opoczyńskiego w tym rodzaju — daje ich nawet za tem mniej niebyć całkowitemi kiedy wydanie do dalszego czasu odkładał — wtenczasowy główne źródła gdzie ciekawi zaczerpnąć mogą dotknął tu kilku miejsc życia Hozyusza sprzytoczeniem niektórych ustępów

Rektorów

Listów wprowadzających złożenie
najdujących się. — Stanisław Hozyusz urodził się w Wilnie r. 1504.
Ten od kolebki prawie okazywał
ow zapał i gorliwość w bronieniu
wiary, (której się kapłaństwa
oddał tak ze nauka i potem ksiąg
ojcem Kościoła katolickiego wo-
rogi wielkaj nazwaćby go można.
On pierwszy rozsiewał i zaszczepił
w duchowieństwie polskim owoce za-
paratyzm kościelny od niterejów
ojczyzny szkodliwy wrzody i po wy-
stkie czasy tu owocnie wypolenie
przeciwstawił rozsyłaj najwięcej z Bi-
skupów pod względem się dobro
swoje przenosił nad dobro kraju.
a gdy Biskupi polscy znaczne do-
chody pobierali on pierwszy poka-
zał się drogą jak na dworach
swoich wychowywać młodzież ubo-
gą krajową, pozostawiał się więcej
na pożytek kościoła niżeli oj-
czyzny. On pierwszy zakonnie spro-
wadził Jezuitów, dał im mocny
przytułek, uposażył w Brunsberdze
nowe kollegium, dał odtąd in-
nym Biskupom naśladowania siebie
i swej zacności przykład. Potem-
ny Biskupem warmińskim złożył
ze stanowiska pocześnego arcowieka

w Brunsberdze

w Brunsberdze zato jedynie iż mieni
wiarę, a gdy się udał do króla Zygmun-
ta augusta, wrzekł odpowiedział królowi
by nie radał po nim ażeby duszę swą
diabłu wrzec oddawał. Lutrów zwał
Kozłami, ile mowiąc mieniał się aczkol-
wiek wodnie swoim przyimował to w
czasie nawracania, co mu ten niekiedy
się udawało. Głównym placem boju
Hozyusza z heretykami były sejmy
i sejmiki prusskie, którym (dla tego
że miał przewodnictwo sprawą) nigdy
niepuszczał. Opisanie tych mamy w ob-
wyklych pamiętnikach do króla, Rzymu
przez niego i wydawanych drukiem ogło-
szonych. Jeszcze za Zygmunta Kazą
w gdańsku miał zmistrzem krzy-
żackim z p[an] Kuj: prusskim Alber-
tem rozmowę, upominając go tamto
by się niewarzył zwodzić lud tych-
że Kazania Nawrocego Orzyaucia. Kuj
że ten, lubo umiarkowany spokojnie
tych przestróg nabrał przecie mu od-
rzekł: Kuj że Biskupie chcesz mnie
jak baczy na papiezmiku przerobić?
Na co Hozyusz uklękły rzekł zapalczywie
„Tak, tak jestem Katolikiem, jestem
papiezmikiem, pobym jestem Królewskiego
sercia. gdybym się pod Tobą rodził,
niechajby mnie i Kuszym mianowano

owy kardą władzę. Lecz zkąd nadkim, jakąż mają Luter, Kalwin, Ozyander? Czyby umie któby nazywał lutrowym, Kalwinowym, Ozyandrowym. Któreby zato iżby mnie zwał i biesowym i szatańskim i lucyperowym." Oboliński nuncyusz z miał trzy listy od papieża Pawła IV wzywające go do Rzymu — Rzecka wspomina o dwu. wtym czasie tzn od 1557 do 1561 wktórym roku został (zpocząthkiem marca) Kardynałem przyjął pierwsza listowa przyjaźń między nim a Karnkowskim Stanisławem który zrana sekretarzem adalej Referendarzem Koron. i Kanonikiem był gnieźnieńskim. — pisząc dnia 2 Rzymu r. 1559 (3. dnia maj) tak do tyka ostatniego Lejmu:[2]) „ sunt enim consolationis plenissima, quas literas de progressu et exitu commitiorum, ad me scripsit cas Cromerus noster.... Livonia magister a quo petit consilium et auxilium nescio — cum ipsi vobis consulere non possetis, domestici, moschi et Turca prius essent debellandi ac sic tandem de bello externis inferendo deliberandum. Religionis

quin

+ i pisa IV.

2) Wiśn. cit. 4c

totus
" quin sit admodum statur apud vos
equidem non dubito, nullam autem ex
cusationem habetis ex ec, quod etiam
alibi nimirum in Gallia, multi vac
illant .... Quale autem est hoc ver
bum quod excidit quod Sanctissimus
de suo principatu nihil remittere vult
scilicet quia vigent hereses, ideo de
bet remissor esse pontifex, cur non contra
potius, quanto magis invalescunt,
tanto debet hic esse vigilantior,
an hoc fortasse molestè fertis, quod
ipse potius universa caput esse vult
Ecclesiæ, quam ut patiatur, quod se
vel anglicano vel polono Ecclesiæ ca
put quisque constituat etc. " Tego sa
mego roku w październiku (12 Calendas
Octobris) mówiąc o zmarłym świę
pamięci Kacerstwie Kirchwiszym tej
w polsce rotuszy Zygmunta augusta fak
tej wyrazu robisci do Kanikowskiego:
" mortuus est severus ille pontifex (pa
wet IV). Quis ei sit successurus nesci
tur, quod si quis apud vos meis consi
tis locus esset suaderem ut cum Regia
majestas ad Ecclesiam suam redire ju
beret atque ibi novum Epm Romanum
exspectare, sic enim aliqua resipisen
tiæ signa daturus, et facilius erratorem
suorum veniam esset impetraturus. Quod

si

3) Mss. est. f.

si perstabit in hac sua pertinacia qui reis erit pontifex! Faciunt hoc epis non ferret et fortasse nihilo mitior erit futurus quam is qui decessit. Scio quod vos difficultates metuetis, verum si vultis ab eis esse liberi, breve date vobis et expeditum consilium: negate semel Christum et nulla vobis mala, nulla difficultates impendebunt etc. – Zaraz w następującym miesiącu tego samego roku (7 Calendis Iunii) mówi jeszcze raz o swoim papieżu i niterepans polski, któregoż listu wyjątki są: 4)

„... quem sit successorem Paulus IV. habiturus, nondum scimus, vel tem ut minus esset quam ille severus, neque tamen omnino remissus, quod suo Regi nostro crimini datur et est certe non leve peccatum. ... Statum religionis in Dus apud nos deteriorem fieri dolendum est, scribit mihi prosovia D. Schidzinski, quod ibi multi jam non credunt Christum esse (!) Deum et eum esse negant invocandum quod hic honos patri soli debeatur. primus Jagello gentem Lithuanam sui gustavi, quondam Christiane fidei zelo ar-

4) Mtt. l. c. fo

deus

dens ad Christi cognitionem adduxit, vtinam sub ultimo Jagellone non eveniat, vt non modo Lithuaniam verum & polonam gentem suave Christi jugum abiecisse videamus et durissimam diaboli jugum recepisse, sed hoc deflere possumus, remedium adferre non possumus, omnes enim in patriæ perniciem conjurasse videmini nec est quisquam qui vel minimum eius interitu moueri videatur, pejores isti sunt quam omnes vel Moschi vel Turcæ, vel Tattari — et putatis nos feliciter contra hostes bellum gessuros posteaque Christum negastis. Negastis autem omnes qui dum negantes non compescitis, illis vos consentire declaratis de de „ wtym tiscu prey tuiem wsponuia opotocznych wydatkach tak: „ Quamvis mihi sumptus graves et molesti non sunt, non invitus tamen eis liberabor fortasis deferor quid vos tanquam nimis sumptuosus, verum illud certo sciat D. Vra, quod si cibum plus singulis hebdomad: non expendo, quam 20 ducatos Hungaricos, quos ego sumptus non difficulter sustinere possum, convivia, tanta (si mos nulla paro, mensa utor moderata;

quæ

„semper patet viris doctis venientibus de Dc. — Roku następnego 1560 [5]) donosi już o wyborze nowego papieża Pius IV (Medici) iż posłaniec dopiero mówi (expedite) który mu powiedział iż niechce aby był z Rzymu odwołany a gdy mu Hozyusz tiary woniwował rekł mu: „nolo ut ex hac urbe discedas: nam ni arduis rebus opera tua ubi volo." a niżej: „Cardinalis Tridentinus narravit mihi, quod perhonorifica mei fuerit in conclavi sermentio mallem inquit eam quae est cardinalium de te opinionem quam ipsum pontificatum &c. (Jakby chciał mówić iż była o wyniesieniu jego na Stolicę nowa.) — Rozmowy który miał w Rzymie z papieżem o głowie duchowieństwa ich i przewodnictwo na soborze są powszechnie wiadome z osobnej tego roboty Historyi. Te przypadają na r. pisał do niego Ocieski Kanc. W. Kor. do Trydentu aby się starał post polacki (sic) zolejem na mattany przerobić przez wzgląd na Kraj nie wydający oliwy na co mu Hozyusz odpisał iż co 600 lat trwa-

5) Mss. l. c. f. (3 Cal. Januar.)

6) prócz najobszerniejszego dzieła sławnego Fra-Paolo Sarpi — opisał nastręczyli Kurborgii walenty sekretarz Kard. Hozyusza, do sobor trydenckiego. Dyecezyi poniadała Bibliot. Akademii Krakowskiej. — Jeden sam pisał także: pro causa contra confoederationem

tionem quam scripsit a° 1569.
Valentinus Kurzborski. (rapeowe podczas unii.)
Jan Nikiel. posiadał także zbiór wierszy pod tytułem: a-nonymi Carmina ad Gl. D. Rever. D. Stanislaum Hosium ber bliżej katalog onych nie wyszukałem. —

bo, może trwać; dalej. – Na tejże parlamencie (r.) ar. sam dla niedobrego zdrowia niebył, tylko wysłał biskupa i wprzywód ze przechodni Sutrom Kalusianami posłanym Trojbozan; i Nowochrzeńców z kraju wygnać, wyrkaz przeto uchwalił (decretum) by albo wszystkich zatrzymano albo wygnano wszystkich. – Wielką była wziętość Korzyna u wszystkich panów chrześciańskich; na dworach europejskich To dało królowi pobudkę użyć go w sprawie spadku po matce swojej Bonne zalegrego w Neapolu – wysłał go roku r. do Filipa II króla Hiszpańskiego, tu powiadano to na nieszczęście a raczej usłapiło wa- x znym sprawom pruss Księstwa. — Roku 1569 najdował się w Helsbergu siedzibie nowej biskupiej z stanków on (primus Januar) pisał do Karnkowskiego który list (drukowany wydanie pod l. CXX. str. 269. w Tom. II.) zawiera miejsce opuszczone tyczące się wymania augustyańskiego w Elblągu ciekawe i ważne 7) „Jenet procul dubio memoria (mówi tam) R. D. Va quod prius quam in urbem fuissem profectus sinistrum fabulam cum Elbingensibus sibi. Si tudus iste meus dixavit autem, spolia vit

7) MSS. l.c. f.

spoliavit Ecclesiam vel Episcopos
potius Ecclesiis quarum administratio numerata tum fuisse 100
millia florenor. partim donata,
partim credita, fuitque tum illis
augustana confessio permissa-
si nidus (ut supra) Burgimagi-
stri trium civitatum concessa fuit"
Merlinus in vitiis &c. (conf:
cum impresso A 1580) — Tego
samego roku na Sejmie Lubel-
skim nie tylko był wzięty za wni-
eseniem krajów potarganych ale i
za zjednoczeniem Cerkwi z Kościo-
łem dwakroć się upierał — zacnem
Konfederacyą Korczyńską r.
i iej Krwawy Statut (przeciw
heretyk Kom.) pod obłoki przy
każdej sposobności wynosił. po-
waga który sobie dał umiał
sprawić że gdy do Rady wcho-
dził nie tylko cały Senat ale na-
wet sam król powstawali z.
krzeseł i nakrytali czapki przedtem
krom Dwu różnowierców Wdy Kra-
kowskiego i Wdy Sendomirskie-
go. — Oddalający się do Rzymu
powołany na Kardynalstwo Koad-
jutorem swoim miał Senat Mar-
cina Kromera, którego dzieła i
jednego sposobu myślenia z powołaniu
zagranicznych

zagranicznych dobrze był świadom. Króla Zygmunta Augusta strofował ciężko często bądź za przedsięwzięcie rozwodu z córką Ferdynanda Katarzyną, bądź za przyjaźń z Barbarą wdową po Gasztoldzie bądź za poślubienie i koronowanie w Krakowie Bernarda Ochina, bądź za dozwolenie zbóru Kalwinow w Krakowie wówczas Nowej Kamienicy drogiem odtąd zwanej. Lubo pierwszeństwo dawał gorliwym osobom Katolickim którego bądź kraju - polakom sprzyjał w Rzymie gościnnym z największym zdziwieniem a nikogo znaczniej jako Jonickiego, Maciejowskiego Zborowskiego krewnych i powinowatych kosztem swoim utrzymywał. wdzięczny za łaski od Zygmuntów obudwu Opia i brata, przychylny był Królewnie a potem Królowej Annie starając się to zawsze przez wpływy Opia Ks. o odzyskanie zagrabionych niesłusznie bogactw przez króla Neapolitańskiego po jej matce Bonie. Był wynalazny i właśnie wzorowy. młodym ieszcze pijar pisząc pochwałę (quasi biografią) piora Jonickiego podkanc: Kor. przez którego pamięć także uczcił Elegią i nagrobkiem wierszem łacińskim - Inne jego pisma więcej zawodu Kapłańskiego dokonane

Dotąd w Rkp.

mane

znane są całemu uczonemu światu. Wychodziły różnemi językami z różnych prac zagranicznych i nieco krajowych. Stanisław Reszka mówi o 32 razy drukowane były co i Bayle powtarza atoli należało by (mówi ten ostatni) dnet niektórych różnic w tym względzie. 2 do tak licznych wydań przyczyniali się gorliwi Katolicy którzy je upowszechniali gdy nowi przeciwnicy niszczyli i usuwali także w samym Paryżu Kondemnat 600 egzemplarzów na stos ogniowy złożył. — † umarł w Rzymie r. 1579. pochowany tamże w kościele p. Maryi za Tybrem którego tytuł Kardynalski nosił. Nagrobek położony przez Stanisława Hozyusza synowca Reszki swego sekretarza poufnego i nieodstępnego towarzysza przy Koncylium, mianował wykonawcą Testamentu swego. na pogrzebie miał mowę sławną później Peter Roman — uważano go w Rzymie i wcałym chrześciaństwie za Ojca Kościoła; Nauczyciela z Nieba danego przeciw nowowierstwom i odszczepieństwom jak ci dwaj Reszka i Peter często powiadowali.

Lutrzy

8) Brunet manuel du libraire &c. za najprzedniejsze wydania ma następujące:

† urodził się 1504.

Lutry zaś to uważając lubo nie oddawali sprawiedliwości, uznyplinie walili go boskim a wiarą zgurskiej, wiarą Hozyuszową. Sam Melanchton jeden najrozumniejszych; powaźniejszych umiłował Marcina Lutra podziwiał go mówiąc że gdyby Hozyusz niebył papieznikiem byłby niezawodnie pochodnią Kościoła. ?

O Hozyuszu krótkie wiadomości napisał Krasiewski Histor. miasta Wilna T. IV. str. 369.—

pisma rodzie Stan. Hozyusza.

1. Confessio Fidei in Kontrapunkt od Ewangelików wydanej conf. august. naprzód w Królewcu a potem w Rzymie, w Dylindze, w Moguncyi 1557. w Grotstadzie dr drukowana (Niesiecki. T. II. s. 376.)

2. Stanisłai Hosii Examen seu discussio articuli confoederationis Henrico per Haereticos propositi. 2) Altera discussio ejusdem confoederationis. (oba te pisma osobno wydrukowane, zatrzymał je wpisawszy we dwa miesiące. (Friese. T. III. str. 38.)

3. Hosii opus elegantissimum variis nostri temporis sectas et haereses refutans. paris. 1560. 8°
(Niesiecki T. II. str. 378.)

Epistola

66

Epistola ad Stanislaum Hosium Cardin. unacum actis Legationis de Regno ad Henricum. Paris. 1574. in 4°.

(Hoppe p. 39.)

Litere Stanislai Hosii - Henrico Valesio Polonie Regi Electo. -

Litere Ejusdem - Mervilero Episcopo etc.

(w Zbiorze poturzyckim Hrabiego Dzieduszyckiego.)

Opisanie dzieła: Epistola Illustrium Virorum ad hoc. Librorum digestio — opera Partim D. D. Stanislai Carnkovii Episcopi Wladislavien. et Pomeranie in lucem edita. Cracovie MDLXXVIII. (1578.)

(4° Tyt. i przedmo. sig. i — iiij — Dzieła czyli Listów sig: A — Zz iij. Jest w Bibl. Ord. pod l. 7863.)

Liber I.

pisa V pap. do Karnkowskiego Bis. Wladyst. (bez daty) Listów 6. — Gregorza XIII do tegoż (rożnicz l. d.) Listów 2. — Hozyusza Kardyn. do Zygmunta augusta Listów 2. — Tegoż do Stan. Karnkowskiego (pisane miż. r. 1567 — 1577) Listów 23. — Kommendoniego do Karnkowskiego (14 l. d. między l. 1570 — 1576) Listów 13. — Wincentego Laura Biskupa Królewieckie. do tegoż (między 1574 — 1577) Listów 12. — Marcina Kromera do tegoż (między r. 1567 — 1577) Listów 16. — Wincento Laura Biskupa montis Regalis Nuncyu. do tegoż r. 1577 List. 1. (Razem w tej części Listów 75.)

Liber II.

Maxymiliana Cesarza do Stan. Karnkowskiego (miż. 1572 — 1575) Listów 2. — Jana Electa Króla węgierskiego do tegoż (r. 1564) Listów 2. — Zygmunta — aug. Kr. pol. do tegoż (l. d. z parczowa) Listów 2. — Henryka audegawen. Króla do tegoż (z r. 1573 z La Rochelle) L. 1. — Henryka Electa Królewskie

polskiego do tegoż (r. 1573 – 1575 z Lowis i paryża) Lis. 3. — Stefana Batorego wdy Siedmiogrodzkiego do tegoż (z R. 1576.) L. 1. — Tegoż jako Elekta - polskiego do Tegoż (z R. 1576) List 1. — Tegoż jako króla polskiego do tegoż (z R. 1576 – 1577) Listów 9. — Jana III. Król. szwedzkiego do tegoż (z R 1572 – 1574) L. 2. Anny król. polskiej do Tegoż (zr. 1575 – 1576) List. 2. — Zofii Królew. polskiej Księżny Brunświckiej (zr. 1577.) List 1. — Krzysztofa Batorego Wdy Siedmiogrodz° do Tegoż (zr. 1576) List 1. — Alfonsa Księcia Ferrary do tegoż (zr. 1575.) List 1. — Alberta Fryderyka margr. Brandeburskiego X. pruskiego (zr. 1572.) List 1. — Jakuba Uchańskiego areyb. Gnieźn° do Tegoż (z R. 1572 - 1576) Listów 2. — Filipa Padniewskiego do Tegoż (b. d.) List 1. — Marcina Biskupa Wrocławskiego (zr. 1575) List 1. — Piotra Zborowskiego Wdy Krakowskiego (zr. 1576) Listów 3. — Alberta Laskiego Wdy Sieradzkiego (b. d. z Paryża) List 1. — Ziem pruskich (z Laszyna - Lasnini) List 1. — Hieronima Rozrazewskiego Sekr. W° Kor° (zr. 1574.) List. 2. Walentego Kuczborskiego archid. pomorskiego (z R. 1571.) Listów 2 — Kapituły Krakowskiej (z R. 1573.) List 1. — Piotra Skargi S. J. (z Wilna 1577) List 1. — Stanisł. Reszki (b. d.) List. 2. Aut: Gracyana Sekret. Kardyn. Kommendonego

(b. d.)

(b. d.) Liść 1. — Senatu gdańskiego (z r. 1560) Liść 1. — (Razem Listów 48.) —

Liber III.

Stanisława Karnkowskiego. Do pisa V. Listów 2. — Do Grzegorza XIII Stefana K. p° 1576. i do Grzegorza do Króla. Listów 2. — Stan. Karnkowskiego do Grzegorza XIII (b. d.) Listów 4. — Tegoż do Hozyusza (b. d.) Listów 12. ǂ Tegoż do Komendonego (b. d.) Listów 11. — Do Vincentego Laura Bisk. montis Regalis Nuncy: od Tegoż (b. d.) Liść 10. Do Ces: maxymiliana od tegoż jako posła na Dworze Wiedeńskim (b. d.) Liść 1. — Do Sygmunta Augusta Liść 1. — Do Henryka Electa. Listów 3. — Do Henryka Kr. pol°. Listów 2 — Do Tegoż jako Króla Francuskiego. Listów 3. — Do Stefana Electa. Listów 8. — Do Tegoż jako Króla. Liść 1. — Do Krzysztofa Batorego. Liść 1. — Do Księgi pomorskiej. Liść 1. — Delibret Senatu i posłów o Koronacyi Króla Stefana; i Deklaracya przywileyu Archyb. Gnieźn° (r. 1576.) — Do Jakuba Uchańskiego od Tegoż Listów 2. — Stan. Karnkowskiego do Jerzego Radziwiła Bisk. Kuiawsk: wileńskiego. Listów 2. — Tegoż do Marcina Kromera (r. 1573) Listów 3. — Tegoż do Jana Herburta z Fulsztyna Kasztel. Sanockiego (b. d.) Liść 1. ǂ Tegoż do mazowiańskiego (b. d.) Liść 1. — do mich. Korzobuckiego Sekr. Król. (r. 1572.) Liść 1. ǂ Tegoż do Jerzego Klefelda Elbląskiego Burm. gdańskiego (b. d.) Liść 1. — Jana

na

← Liść na Karcie Ecij iest o Electiey Henryka.

ǂ Ten Liść bardzo ważny.

ǂ Ten Liść najważniejszy całego Zbioru — z niego wszystkowali współcześni Karnkowskiego historyą — (Braun)

na Jana Kommendowego Kardynała do Stanisława Karnkowskiego (str. 1577.) List. 1. (Razem w tej Księdze Listów. 76.) —

Listy te przedrukowane zostały w Tomie II. Jana Długosza Lepsz. wyd. (str. 1633—1856.) O nich znajduje się krótkie lecz zdrowe zdanie u Bzowa Judicium &c. (p. 21. 22.)

Z zapisu Stanisława Karnkowskiego arcyb. Gnieźnieńskiego i prymasa istnie dotąd 4 stypendja naukowe. pierwszeństwo mają wedle niego odbywają 1) młodzież urodzona w Królestwie z rodziny. 2) młodzież używająca tego samego herbu. 3) młodzież innej rodziny szlacheckiej ubogą, starsza wiekiem dobrze się uczyła; 4) młodzież taka której rodzice lub krewni przyłożyli się do powiększenia funduszów konwiktu. Rocznie ma pobierać rubl. sr. 90. podania składają się seniorowi familii Karnkowskiej. (obecnie jest nim Jan Karnkowski mieszkający w Karnkowie, pod Lipnem, w Gubernii płockiej. Senior według tych dowodów przedstawia kandydatów kuratorowi okręgu naukowego Warszawskiego. (ob. kronikę kraj. i zagraniczną N. 306. z 8. Listop. 1857.) —

Stanisław Karnkowski

*) fascikuł I. Epistolae selectiones ex a. 1593. – fasc. IV. Listy k. p. Skargi – ibid.

1. w zbiorze Rękopismów petrowskiej –*)
2. Żywot Karnk. arcyb. gnieźnieńs. w rękopiśmie in 4° XXVI. p. 73. – Joszyński Collectanea. (Bib. Ossol.)
3. Cod. in fol. CCL XVII. (bib Ossol.) o Karnkowskim wzmianka w testamencie Rozrazowskiego p. 291. –
4. w drugim tomie: Agendorum carinomiarum –
5. Stan. Carncowski: Historia interregni post discessum e polonia Henrici. (Nies. II. 483.) to jest opisanie tego –
6. Harangue publique de bienvenue a Henry par Stanislas Carncovien et reponse par Pibrac – Discours de Jean Choisnyn, de tout ce qui s'est passé en la negotiation de l'Election de Roy de pol. Paris. 1574. 8. (Hoppe. 90.) –
7. O Karnk: ob. mowa M. petrokowskiego –
8. Grotkowski pisał o arcybiskupach gnieźnieńskich i doprowadził ich żywoty do Stanisł Karnkowskiego inclusive. Rkp. musi być w archiwum gnieźn. (Bursztyński Vita arch. Eccl. gnesn. II. p. 148.)
9. Stan. Lubieński: de rebe gerendo Episcopatu dużo ma o nim i bardzo go wychwala –
10. O dziełku X. Karnkow°: De Iure provinciae prussiae. Ob. Gerechte der preuss. Lande etc Leupnicka Danzig. 1724. 8° Czasop. bib. Ossol. T. I. s. 52. r. 1842.

K.

11. O Statucie Synodalnym Karnkowskiego Arcyb. Gnieź.° (przerwana T. Ostrowskiego „Dzieje kośc." polskiego.

12. wstępu samym Dziele: T. III. str. 215. 254. 258. 261. 263. 299. 305. 307. 384.—

13. Pisma St. Karnkowskiego po polsku wymienia obszerny opisuje w życiu Skargi. przyp. 85. str. 85.*

14. Zawarcelii: o Łowicku str. 29. 30. wymienia także pismo polskie jego.—

15. Wojciech Histor. Literatury pol. wzmiankuje — pisze o Stan. Karnkowskim T. II str. 49 — 57. wyd. warsz: 1845. 8° —

16. Bibl. uniwersytetu Lwow.° posiada bardzo rzadką broszurę — którą tu trzeba opisać:

Napomnienia potrzebne i zbawienne ktorymi wszyscy plebani w Kuiawskim i pomorskim Biskupstwie przy świątościach kościelnych sprawowaniu używać maią. Z rozkazania Jm Xiędza Stanisława Karnkowskiego Kuiawskiego i pomorskiego Biskupa dla nauki tak plebanów iako i Duchowieństwa wszego i dla pożytku ludu pospolitego krotko polskim przykładem spisane.

(na końcu: „ w krakowie w Druk. Mikołaja Szarfenberga Od. N. 1569. 12° od A – K. kwadratu po kart. 4. (razem kart niel. 40.)

poczyna się wierszem Szymona Gorzyckiego (na herb biskupa:

— Cui initio claro pro Nemmate tredidit agnus
mitte vir ingenium, miles ut agnus habet.
Hinc puis emeritus praesul Cracovius agnum gestans

* Carnkovius?

*) Są:
1) Eucharystya —
2) Swojaki kościół
3) Katechizm —
4) Mszy św. —

gestans, virtutis semina pulchra iecit.
Nam quod erat Sanctus Craci Stanislaus in urbe,
Hoc Stanislaus Cujaviensis idem est.
Ille vigil sacrum curabat pastor ovile
Curat et hic veri pastor ovile dei.—

przed Napomnieniem — Przedmowa (biskupa) do wszystkich plebanów i Kapłanów w Diecezyi: „patrząc na to co się w Biskupstwie naszem dzieie, musiemy wzywać wielkiej a pracowitej nieustannej zarośli. Bo nie tylko iż wiele ludzi rozmaitych błędów, iż z owocami Chrystusowej wyszło i nauki zdrowej nieczerpi, a chcemu iż rzeczy niemałey pocrebuje Kościoł Boży, ku uszom swym kłoboci, ale iż: też i ci którzy przy cnotach Wiary S. i przy jedności kościoła Bożego jesze zostali, niejednaką sobą trwożą . . . . Chcąc ogrzać zaziębłe serca was plebanów naszych, chcąc też was pocwiczyć w rzeczach urzędowi waszemu potrzebnych . . . rozkazaliśmy Krucyfixowe Napomnienia spisać, które kapłani naszego biskupstwa, zawody odprawować mają, zeby i sami wiedzieli co sprawować i inne wyć mogli.—4

(na ostat. stron. herbu Dunora drzeworyt z krzyżykiem)

Fronte pelet sontes parcitque insontibus agnus,
Hanc ubico legem, Clemmatis esse mei.—)

w Bzlopisnie Siemiaowskim Kardynała Valenti – miejsce
mówią o kamiennym kościele fundacyi ss Kalisza (Semi-
sów) na Kar. 3 tak się wyraża:

" – tutti fondativi con spesa grande da Monsig.
Stanislao Carnovio prelato di molta bontà, pietà,
& dottrina quale dopo aver vissuto 80 et più anni
col mostrare straordinario zelo nel governo di questa
particolarmente promovendo et concludendo l'accettatione
del Concilio di Trento, in questo Regno. pochi mesi
sono se ne passò a miglior vita, lasciando gran com-
petenza di successione fra Monsr Vicecancelliere Vesco-
vo di Varmia et Mnre Giovanni Carnovio Vescovo
di Cuiavia etc – "

„Wiadomość"
bibliograficzna o wydaniu
listów Stanisława
Reszki Opata Jędrze-
jowskiego. –

Listy Reszki w wydaniu rzymskiem
jeszcze za życia jego, są u nas
nadzwyczaj rzadkie. Zebrał je szczę-
wanicenia autora i wydał Jan
Franciszek Lombardo kanonik ne-
apolitański przyjaciel jego i dedyko-
wał Kardynałowi Antoniemu Kolumnie.
Poznawszy się z nim jeszcze na so-
borze trydenckim, bawił z Kardynałem
Seripandim, a Reszka z Hozju-
szem legatem, zaprzyjaźnił się wielki
i odtąd listownie rozmawiali zrobą,
aż nakoniec po latach Reszka do Ne-
polu w interesach spadku po Bonnie
przybywszy, często się schadzali, o
naukach, pracach wzajemnych, mężach
uczonych i miłośnikach literatury czas
swój uprzyjemniali. W ówczas to na-
pisawszy na kilka listów Reszki, nau-
kę świętych prawd i moralności
chrześcijańskich, które do przyjaciół pisywał
tudzież na inne jego pobożne prace
Lombardo usilnie prosił, aby je do

druku

druku podał i niedał mądrzeć w zaliczie
domowym. Wzbraniał się Hugo nasz
Reszka, w obawie sądu doktorów
S. Teol., którzy przez zazdrość mogli
nam byli szkodzić i niezwierzał się
zwiętorymi pismami swemi tylko
Lombardowi, dawną zarzytością zasłu-
żonemu. Lecz zniewolony życzliwością
jego dał się zakończe nasi świątky
wcześniej prozbami przyjaciół rzymskich skruszyć,
i zdał na wolę Lombarda pisma
których wszyscy z niecierpliwością ocze-
kiwali. Szczególnie lubiony był Re-
szka przez Kard. Kolumnę, który
i wpismach jego smakował i pola-
kom sprzyjał i był sam niepospoli-
tej nauki. Z tych przeto względów
Listy następnie wydając, temuż po-
święcił. Reszka pisywał po grecku
który język dobrze umiał. "Przedtem"
tego neapolitańskiego wydania może-
my powiedzieć z jednego listu jego nie-
wydanego dotąd należącego do zbioru au-
tografów (tutejszej biblioteki, w któ-
rym czytamy pod D. 18 sierpnia 1595
(w rok po wydaniu) z Neapolu do

Stanisława

+ Jakób Pszonka z Bab
własnoręcznym Djarjuszu
tad w Rzkop. mówi po
rokiem 1600 że Reszk
opat jędrzejowski, Rozr
rowski bisk. Kujawsk
i Jerzy Radziwiłł kard
bisk. Krakowski wjed
prawie zaraz w Rzym
zakonnia pomarli, do d
jąc do szczegółu tego ma
znanego, że wtenczy Rzym
(Lazarony) zmówiwszy
zbójstwami się także wło
chami, zabrali im wsz
ko co było. (Cod. Mss.

Stanisława Sucheckiego, te słowa:
„Nunc Athenis illi nostri (dziś w ręku
domu Rezki) sub prelo sudant. Ex-
torserunt a nobis viri docti, ne
diutius lateant. Epistola distracta
vix unicum nobis relictum exemplar."
(cod. mss. CCXXIII. fo 22½) –
Oto tytuł cały zresztą tych listów i
spis ich. Składają się z dwóch
części osobno paginowanych oznacz-
ja literami A. i B.
Stanislai / Reseii / Epistolarum /
liber unus / Quibus nonnulla / eius-
dem autoris / pia exercitia / pas-
toribus non indigna / Dij quidam vir /
diuingenda putauerunt / Ex officina
Horatii Salviani / Neapoli apud
Io. Iacobum Carlinum et / Antonium
Pacem. MD. XC. IV. (Kart zwrodu
wraz dedykacyą mies. 2. + str. 1–527.
przy tem:
Diarum / Medi Lationum / proginna-
smata / Stanislai Reseii / Ps. 118.
„Cantabiles mihi erant iustificationes tuae / in
loco peregrinationis meae" / Ex officina Hora-
tii Salviani / Neapoli, apud Io. Ja-
cobum Carlinum et / Antonium Pacem
1594. (Str. 1–111. Errata, Regestrum i znak
drukarni w drzeworycie mies. Kart 4½.)

Spis

Spis da A.

I. p. 1–4.) Epistola Stephano R. polon. Stanislai Reverii. Dat. Roma 17. 8bris anni gregoriani 1582. –

II. p. 4–11.) Ep. eodem Regi. Dat. in agro Tusculano 21. Januar. 1584. – p. 11–20.) Nota in articulum Confederationis, quo Poloniæ reges promittunt pacem servare inter dissidentes de religione, nec quemquam propter diversitatem fidei, aut mutationem in templis, pœnis afficere etc. (Jestto parafraza słów owej konfederacji r. 1573 := pax servetur inter dissidentes in Religione.)

III. p. 20–45.) E. Martino ab Aspilueta doctori navarro, Stan. Reverius. Dat. Cracoviæ Kal. Julij 1583. –

IV. p. 45–48.) E. D. Mart. Navarrus Stanislao Reverio. Dat Romæ 8 Cal. 8bris 1583. –

V. p. 48–52.) E. Martino Cromero Collectori Varm.ss Dat. Sublaci Kal. aug. 1572. –

VI. p. 52–56.) E. Hieronymus Osorius Stanislao Reverio. Dat Villa nova Portimanensi. 1573. –

VII. p. 56–73.) E. Stanislao Socolovio Regis Stephani Theologo. Dat. Romæ Idib. 7bris 1577. –

VIII. p. 73–76.) E. Andreas Patricius Stanislao

Stanislao Rescio. Dat. Varsovie 12. 7bris 1579. in media urbis huius gratulatione ob victoriam de Moschis recens partam, Polocia recuperata, quod d. 30 mensis proteriti contigisse dicitur. –

IX. p. 75 : 76.) Ep. Andreæ Patritio – Dat. Roma 20. 9bris 1579. (item mieysce paginacya mylna z wypuszczenia str. 77 : 78.) –

X. p. 79 – 84.) Ep. Eodem. Roma 29 aprilis. 1581.

XI. p. 84 – 87.) Ep. Hieronimo Osorio algarbior. Eppo. Dat. Roma 3. Idus 7bris 1579.

XII. p. 87 – 99.) Ep. Ioanni Cretzmero Canonico Varmiensi. Dat. Roma idibus Xbris 1579. –

p. 99 – 107.) Ode lugubris. de obitu magni Hosii Cardinalis Varmiensis Stanis. Rescii. –

XIII. p. 107 – 111.) Ep. Francisco Lombardo canonico Neapolitano. Roma nonis maii 1580. –

XIV. p. 112 – 135.) E. Stanislao Socolovio. Dat. Roma. 30. 8bris 1577. –

XV. p. 136 – 147.) E. Stanislao Karnkovio Archiepo gnesnensi etc Dat. Roma pridie Kal. Januar. 1581. –

XVI. p. 147 – 153.) Epis. Eodem. Roma

15 July 1581.–

XVII. p. 153–156.) E. andrea Opalenio Regni polonie magno marscalco. Dat. Rome Kal. Januar. 1581.–

XVIII. p. 157–201.(sic) powinno być 210.) Stephano Regi Polonie. Dat. Rome Calend. 7bris a° Dm 1582. (Litt bardzo piękny.) –

XIX. p. 210–213.) E. M° antonio Mureto. Dat. Cracovie Idibus Januar. 1582.–

XX. p. 213–236.) E. Christ. Warsevicio secr. regio. Dat. Rome 11 Martij 1584.–

XXI. p. 237–238.) E. Mart. Cromero Epo Varmiensi. Dat. Cracovie Kal. Februar. 1586.–

XXII. p. 239.) E. Carolo card. Boromeo archiepo Mediolanensi. Dat. Rome Cal. martij 1584.–

XXIII. p. 242–244.) Epo. Stan. Staszkovio Equiti polono. Dat Rome 28 July 1586.

XXIV. p. 245–248.) E. Christophoro Warsevicio. Dat. Posonij in Hungaria. 8. aprilis 1586.–

XXV. p. 248–272.) E. andrea Cardinali Bathoreo. Dat. in palatio Crestaviensi Idib. 8bris a. D. 1585.–

XXVI. p. 273–302.) E. Hieronimo Podocio rectais Povodovio Can. Crac. R° secretar. Dat. Tyburi Idibus 8bris 1586.–

XXVII. p. 302–329.) E. Stan°. Tschorzevio.

Dat

Dat. Venetiis Idibus. 8bris 1588. (Z tym listem widno że i Suchorzewskiemu kan. Krak. Drzeworz miechowskiemu nowa grecka nie była obca.-)

XXVIII. p. 330-334.) E. Eodem. Romae. 24. Xbris 1588.-

p. 335-360.) Oratio Stan. Dereii pro prolenda Sixto V Pont. Sigismundi III. Pol. nomine obedientia. Scripta sed non recitata.-

XXIX. p. 360-363.) Epist. Stanislao Suchorzewio Cracoviae Kal. 8bris 1587.-

XXX. p. 363-365.) E. Sylvio antoniano sacri Cardin. Collegii secret. Ex Idibus Casianis. Idibus Ianuar. 1587.-

XXXI. p. 365-367.) E. Simoni Simonida poeta laureato. Dat. Romae 28 martij 1590. (I tu greczyzna przeplata.)-

XXXII. p. 368-371.) E. Stan. Socolovio. Dat. apud Eccles. Varmiensem 16. Cal. 8bris 1591.-

XXXIII. p. 371-374.) E. Stanisl. Starzechovio. Dat. apud Eccl. Varmiens. in Electriferi prospectu Baltici. Cal. Xbris 1591.-

XXXIV. p. 375-384.) E. Thomae Goettero. S. Mariae Transtyberinae Canon. Regio secret. Dat. Andreoviae Hilarium Idibus 1590.-

XXXV. p. 384-386.) Ep. Stanislai Suchorzewii Stan. Dereio Mecovia 1590.-

XXXVI.

XXXVI. p. 386-388.) Epist. Stanislao Suchorzevio. Ex amenissimo rure Navaricensi. 1588. –

XXXVII. p. 388-393.) Epist. Stanislao Karnkovio Archiepo Gnesnensi. Romae 22 Julij 1589. –

XXXVIII. p. 393-396.) E. Felici Herburto de Fulstin Equiti Polono. Romae 15 Julij 1589. –

XXXIX. p. 396-400.) E. Eodem. Roma 8. Idus Januar. 1590. –

XL. p. 400-402.) E. Eodem. Nonis augusti 1590. –

XLI. sic) p. 402-404.) E. Sixtus Pp. Segismundo III. Pol. regi. Dat. Romae etc die 21. Julii 1590. –

XLII. p. 404-408.) Epist. Joanni Demetrio Soliskowski sic) (Solikowski) Archiepo Leopoliensi. Dat. Neapoli urbe omnium quas Europa orbis ocellus aspicit amoenissima. Ao V. Kalend. Julij 1592. –

XLIII. sic) p. 408-412.) E. Joanni Bapt. Ficlerio Bavariae Princ. Consiliario. Dat. Venetiis Kalend. 9bris 1588. –

XLIV. p. 413-418.) E. Arcanio Columnae Cardinali. Datum Cracoviae Cal. Januar. 1591. –

XLV. p. 418-434.) E. Stanislao Socolovio. Neapoli Idibus augusti 1592. –

XLVI.

XLVI. p. 435–436.) E. Laurentio Maggio. S. J. – Dat. Neapoli Kal. 8bris 1592.–

XLVII. p. 437–411. rectius 441.) Epis. Francisco Bentio Soc. Jesu. Dat. Neapoli Nonis 9bris 1592. –

XLVIII. p. 411 rect. 441–443.) Epis. Thomo Geletо Sacerdoti Congregationis oratorii. – Dat Neapoli Kal. maij 1593.–

XLIX. p. 444–470.) E. Jacobo Brzezmicio Eppo Cuiensi. – Suffr. poznaniensi. Neapoli Bachanalibus. 1593. – (Ten Brzezmicki był pracony przez Austryjaki i zmarł się z zgorszeniem ludzkiem, donosząc o wszystkim co się w polszcze działo – tyle co szpiegiem był.) –

L. p. 480–481.) E. Francisco Bentio. Neapoli Idibus Junij 1593. –

LI. p. 481–486.) E. Stanis. Karnkovio Archeppo Gneznen. Dat. Neapoli 6 Kalend. 9bris 1593. –

LII. p. 487–488.) E. Francisco Bentio S. J. Neapoli Nonis Xbris 1593. –

LIII. p. 489–492.) E. Francisco de Toledo Cardinali. Dat. Neapoli. 2. 8bris 1593. –

LIIII. p. 492–509.) E. Simon Simonida poeta Laureato. Neapoli Kalend. aprilis 1594. –

LV. p. 510–724 rectius 516.) E. Martino Siskovio Canon° Cracovien. Regio Secretario Dat. Neapoli Nonis Aprilis 1594. –

LVI. p. 724. rect. 516–527.) Laurentio Gorlicki Eppo

Epp. Przemisleusi. Dat. Neapoli 9. Kalend. Maias. 1594. – (Tu stron. od 515 zam. 516. 514, 519, 520, 521. pomylone 724, 725, 915, 728, 729.) –

B. zawiera następne artykuły.

pag. 3–29.) Anima penitentis et Christi miserentis Colloquium. (same wypisy z Nowego Testam. i Ewangelij –)

p. 30–55.) Meditatiuncula de morte. (Rozmowa człowieka z duszą. spiritus)

p. 56–65.) Meditatiuncula de oratione –

p. 66–102.) Psychagogia. (post praui-tatium morbum optatas fortunas et mortem Regis Stephani.) –

p. 103–111.) następuią wiersze do Reszki:

1. Collegii neapolitani Soc. Jesu. vers. 8.
2. ad Eundem. vers. 12 –
3. Czterowiersz greckí. –
4. greckich wier: 6. –
5. In libros et scripta eiusdem. In-vitam Hosij Cardinalis. vers. 8. –
6. In admonitionem polonicam ad varsauienses. (vers. 14.) –
7. In spongiam pro societate Jesu. versus 4. –
8. In ministromachiam. vers. 8. –
9. In paraphrasim 7 Psalmor. ver. 10. –
10. In sermonem de Sacerdotio. ver. 8. –
11. In Atheismos et Phalarismos. ver. 10.)
12. In pia progimnasmata. vers. 10. –
13. In librum Epistolarum. ver. 6. –
14. In stemma eiusdem. vers. 6. –
15. In nomen eiusd. (anagramatów 8. –

Zaprzedaje się

Z poprzedzających wiersy na czele pisma Stanisława Reszki nie tylko dowiadujemy się o nim ale i o wziętości i poważaniu jakiés używał u Obuyds – prócz tych znajdowały się w Bibliotece jagiellońskiej rękopisma następujące jego.–

1. Rythmi de confoederatione hereticor. quam juramento D. Henrici Parisiis a. 1573. confirmari cupiebat. porrecti per Stanislaum Reszium.
2. Collectio litterarum ab a. Dni 1575–1578. (spodziewać się że autografy te z tamtąd do nas się dostały.)
3. Acta illustr. D. Hosii Cardinalis Episcopi Varmiens. Elbingae 8. Apr. 1568.
4. Acta Elbingi A. 1553. (umieszczone w wydaniu dzieł Hozjusza przez Stanisława Reszki.–

—

Stanisław Reszka trudnił się wydaniem dzieł wszystkich Stan. Hozjusza – lubo nie za rzadkie wypiszę tu co się w dwóch tomach in folio zawiera: Stanislai Hosii opera ac Colonia apud materum Cholinum. 1584 in folio – catthalogus Tomi I.

1. Confessio Cathol. fidei Christ. pag. 1.
2. Confutatio prolegomenon Brentii. „ 419.
3. De expresso Dei verbo Libellus. „ 611.
4. Dialogus de communione sub utraque Specie – de Sacerdotum con-

conuigio – de missa vulgari
lingua celebranda. pag. 644.
5. Iudicium et censura de a
doranda Trinitate. „ 669.
6. Orichouii ad Hosium Epila „ 708.
7. Hosii ad eundem de aucto-
ritate Romani pontificis
in Ecclesia et conciliis. „ 711.
8. Fabiani quadrantini re-
cantationes. pag 719 ad p. 757.

item Tomi II.

1. De oppresso Dei verbo libellus „ 1.
2. De actis cum diuersis hore-
ticis. „ 61.
3. Liber Epistolarum. „ 145.
4. Examen siue exemplo confa-
derationis hereticorum. „ 454.
5. Altera exemplo eiusdem
confederationis. „ 459.
6. Orationes funebres duo in
funeribus Sigismundi I et II
a pag 462 ad „ 469.
7. Eiusdem auctoris testamentum. 483.
8. Epistola Brescii de transitu
et obdormitione Card. Hosii „ 485.
9. Eiusdem ode lugubris a
pag. 495 ad „ 496.

Index pmus 1. Tomi mei.

CLV

CLV. (na grzbiecie kodeksu odcisniony tytuł.)

155

Acta Legationis
Martini Cromeri
ab Ao 1558 — 1562.

(następny zaś na białej karcie pierwszej ręką własną Joz. Mac. Ossolińskiego)

Acta Legationis
Martini Cromeri
transcripta ex autographo Ecclesiæ Rohatinensis in Diœcesi Premisliensi.

(na karcie 41 dopiero pierwotny rękopis tytuł:

Acta Legationis continuæ
Martini Cromeri
a Sigismundo Augusto Rege Poloniæ
etc. apud Ferdinandum imperatorem
Designatum. a. D. 1558 usque ad
annum 1563. Reliqua in alio Volumine.
(Cod. cop. saculi XVIII.
Ao 1—576.)

(odpis na papierze holenderskim z znakiem pro patria. Charakter dwóch rąk czysty i dość wyraźny; lubo nazwiska i niektóre słowa łacińskie z niewiadomości a złego wyczytania przepisywaczów często przekręcane. Niedogadnione

-gadnione w autografie ołówkiem sortowione. można odpis ten do połowy zeszłego wieku (1750) odnieść. - Karty białe są: 94 – 96. 131 – 134. 245. 246. 293. 311 – 314. 327. 355. 386. 388. 406. 412. 434. 486. – nieliczące białe karty już jak się zdaje w autografie kromerowym, na wpisanie altów brakujących, zostawione. Słowa przy końcu ostatniego tytułu wskazują że alta te pierwotnie zdwóją ich składały tomów.)

Niniejszy kodeks winniśmy staraniu Franciszka Bielińskiego Marszałka W. Kor. – który go autografu dla siebie przepisać kazał. Nasz hr. Ogliński zastrzeżonego znać podania pochodzenie i wiadomość o autografie zanotował.*) Nie można być dość wdzięcznym pierwszemu za postaranie się o ten odpis. Bieliński żył za Augusta II i posiadał sam piękną bibliotekę, zbierał równocześnie z Załuskimi księgi i rękopisma do dziejów i literatury. Zapisze tu mimochodem że gorliwość ta i zamiłowanie w rzeczach i pamiątkach ojczystych poprze-

– dziły

*) Bohatyn za Zygmunta był jeszcze królewszczyzną. Dobrodziejstwo takiejże musiało być z znakomitszych, i dogodzisz, kiedy je król Marcinowi Kromerowi konferował. po nim pisał Skarga Kanon. Kapit. lwowskiej razem był i probostwem w Bohatyniu. Jest w Bohatyniu i klasztor dawny Dominikanów. w którym przed dwoma laty kościół autograf przez Ogl. wspomniany przechowywał się, gdzie się i kiedy podział trudno dojść dzisiaj. Myśl się jednakże wiele razo-

– wny

– wony zbożyciel nasz co do djecezyi, Bohatyn bowiem zawsze należał do arcybiskupstwa lwow°, stanowisko tego nazwiska dzisiaj sebanak. O czem pisze x. Tomasz Piaroslii w swym tłopiśmie obszernie dowiedzie.—

– dzisiy o wiele tak wstąpienie na tron króla poniatowskiego, którem pochlebiy wyłącznie świetne odrodzenie nauk w polsce przypisywać zwykli. Ale tak nie powie kto się dobrze z dziełami tu wspomnianemi zapoznawić a zawsze obznać zechce. możemy śmiało twierdzić że gdyby nie miękkość, apatya i gnuśność obudwu Augustów Na polskie całe odrodzenie — duch narodowości przez oświatę; i nieznajs polaków wcześniej był pożytku piśmiennictwu ojczystemu przyniósł, niżeli owa, za poniatowskiego skłonnoś do naśladowania obcych utworów. za tamtych niemieczyzna za tego francuzyzna zgubne w narodzie i mowie wywarła skutki, która się zawsze obudwom tym prądom opierała jak mamy dowody w piśmiennictwie porozbiorowych. Dmiemam tu myśl ogólną zastugujący na bliższe porównanie którego gdy tu nie należy, wracam do mojego tłodzieru.

Zebrane tu pisma i listy dostatecznie wykazują całą ważnoś tego Zbioru, niemniej historja Kromerowego pomnika, z którem się nie rozstawnie widzi wtymże samym czasie sprawy pomnika Kozpisza, Przerembskiego, Wolskiego i innych do Wiednia, Brukseli, Madrytu w celu upomnienia się zwrotu skradzionego po Bonie Sforcji matce Zygmunta

– ta

za Augusta bogatego spadku, ludzi dwugoletnich zatargów wymierzyć. mamy tu wyłożyć stosunki dyplomatyczne Zygmunta i polski z Ferdynandem cesarzem niemieckim i domem zakuzkim, z filipem królem hisp. i neapolitańskim — korony polskiej, z koroną węgierską i czeskim królem, z tą stolicą apostolską a mianowicie z papieżem którego udział, chciwość i osobiste korzyści w zahamowaniu majątku po Bonie, sam nawet ogólny a w dyplomatycznych stosunkach bardzo wprawny dowcip Kromera pokryć nie był w stanie. Te zatem sprawy dotyczą akta niniejszego kodeksu. poprzedza je Dziennik czyli sprawozdanie czynności poselskiej począwszy od marca 1558 a kończący się na 15m lipca 1560 — lub akta poselstwa tego do roku 1562 dochodzą. Tytuł tego pisma jest: (f 1–40.)
Ratio legationis Regio nomine a Martino Cromero obita apud Caesarem Ferdinandum 1558 anno. — Tu Kromer składa o sobie, swej zręczności i biegłości dyplomatycznej, tudzież sposobie myślenia miarę i niepospo-

— ite

– tyle dowody. aby sprawość jakkolwiek jasna jak słońce i sprawiedliwa do uciążliwego sądu przywieść, musiał bromer lat kilka poświęcić. Maluje się tu charakter umiedrionego nikrygami dworzan filipa; obłuda, niepowściągniona porywczość i pycha ferdynanda, gdy o niego samego chodzi, a flegma niemiecka i zimna nieporuszona apatja gdy o kogo innego; otwartość i łagodność króla rzymskiego maxymiljana; obojętność i opieszałość zygmunta – augusta. – powody poselstwa, stan interesów na ukończenie których bromer wzięty został, wyjaśnione osobno, celem obeznania się z ważniejszemi pismami tego zbioru. – akta przez dziennik niedokończone pomijają się od kart. 246 i ciągną do końca kodexu – stąd zatem do skończenia dalszego biegu spraw i czynności poselstwa po dzień 28 grudnia 1562. niektóre pisane po polsku, niektóre cyframi, najwięcej wszystko łacińskiem. – (osobno spisane akta i listy obaw

wchartkal.

Przypisy

Przyczyna i treść
Poselstwa Marcina Kromera
imieniem Zygmunta - Augusta
króla polskiego
do Ferdynanda mianowanego
cesarzem niemieckim etc.
(1558 – 1563 exclus:)

Głowne dwa powody dla. jakiś M. Kromer Dolat. teologij, kustosz wiślicki[1]) kanonik krak. i warm. od Zygmunta - augusta kr. pol. za Jana Ocieskiego kanclerstwa pod d. 16 Stycznia 1558 r. do Ferdynanda wyprawiony rostał były: odnowienie przymierza[2]) między królem rzymskim (maxymiljanem) a Izabellą owdowiałą królową węgierską, siostrą królewską, a Upomnienie się o filipa zabranego księstwo i ziemm po Bonie Zygmunta I żonie. Tento sam filip Karola V ces. syn, panujący w Hiszpanij i Neapolu pod imieniem filipa II; odznaczył on się wygórowaną tyranją do tego stopnia że syna własnego stawszy się sędzią na śmierć go skarał. Zkolydował on rady swoje udoskonaleniem wszelkich środków ujarzmiania i ucięmiężenia ludów, do czego mu dalece

pomagał

1) przed kromerem był Jó mianowany kustoszem kollegiaty wiślickiej - po kromerze zaś Wojciech Chotelski, krewny podobno kromera. Kustodyje te zwykle dawano zasłużonym duchownym - ponadto ją jak widzimy w XV dziejopis Długosz.

2) „sed ita a Turca non intelligat se expetere" (Instructio) Jenne wr. 1557 wzięty był w tej myśli do Izabelli królowej X. Audrej Przedstawskij dziekan poznańskiej (Inskr. 6. April. 1557.) Izabella opuściła była węgry w 1552 roku i wtedy Turcy zajęli Budzyn. –

pomagał wyprawić ludzi albo. - Z tymi sprawami zbiegły się obiegu lat nine pomniejsze, ważne wszakże spory Rzeczypospolitej z cesarstwem. Filip zjechał był właśnie do Brukselli. Wyprawiono więc doń osobno Wojciecha Krzyckiego (f. 45.) Ferdynand zaś znajdował się w Frankfurcie na sejmie rzeskim, gdzie jako król jeszcze czynności, po złożeniu przez Karola V rządów, następcy jego obrany i obwołany został. Był nadto z Zygmuntem spokrewniony przez żonę Annę Władysława Jagiellończyka córkę a stryjeczną Zygmunta córkę, przez którą wodom zabiegli pilnie królestwa węgierskie i czeskie wezwty. Córka, zaś miał, Dorota Elżbieta zmarła 15 Czerwca 1545 i Katarzyna obie dwie żony Zygmunta który z tą drugą nie żył tylko 6 miesięcy, jako cierpiącą wielką chorobę. Do Frankfurtu więc najprzód posłał Cromer w marcu 1558 aby nowego cesarza w obec jeszcze sejmu powitał, na którym i rada cesarska znajdowała się. (Oratio Crom. 10 mar. 1558 Franc. f. $\frac{48}{v}$.) Niemówiąc nic o celu poselstwa swego na P^m^ poruchamii, pytał go Ferdynand o zawarciu w targnieniu Tatarów do polski, o położeniu i załodze w Podolu, o siły Tatarów samych - mówił znów o nowinie religij i rządzie ich. Dnia 14 marca opisał Kr.

Cromer

– mer odbyła introizacyą cesarza, po której w Ratysbonie w czystych bądź samotnych, bądź publicznych posłuchaniach, objawiać nieraz dał zamysł sobie w wielkiej imieniu Zygmunta zleceń. Rozmowy te i podania piśmienne na nicem prawie kończyły się, lub przewlekały ciągle.[3] Cesarz odpowiadał ogólnie, oświadczał się życzliwie, ale skutku i pomocy z wstawienia się do Filipa, żadnego ztąd Kromer nie dowiódł. W sprawie spadkowej gdy zlecarzem mówił, obowiązał się dowieść przemianą włoskiemi „że Bona nie mogła testamentu pisać, będąc w letargu przed zgonem; że potrafiony o podrobienie papieża, zabrał nietylko co winien odkazano być miało ale i resztę – miał więc środki przekupienia ks. Alby i innych Filipa dworzan." Wspomniał też i o zdaniu doktorów prawa którzy sprawę królewską za sprawiedliwą i słuszną uznali, ale poparcie tego chciał siłą królewską i żądania Filipowi przesłane, cesarzowi w odpisach złożyć, lecz tu przyjęcia odmówił rzekłszy: „niepotrzebuję ich, nie jestem sędzią, ale jednawcą." – Opuścił Kromer

dwór

3) Ob. podanie: De testamento rio negocio Cesari exhibito d. 3. aprilis 1558. (f 162)

dwór cesarski w Kwietniu a 11ᵉ-Aug. pisz go Zygmunt Herberstajn królowi rzymskiemu Maxymiljanowi przedstawił. Dotyczyło mu list królewski, wspomniał onet o lisie: Baru, między dziedzictwie Bony, zwracając uwagę Maxymiljana iż mógł je od Zygmunta na własność otrzymać, gdyby mu wprzody wspomniane oddane zostało. Rozszerzywszy się nieco w tej mierze, wezwawszy opieki i pomocy jego, nadmienił o zgładzeniu testamentu, o przekupieniu sędziów, co nawet i papież wchodził, niezapominając ani o sobie ani o swoich.[4] Bowiem Księstwo Rossano oddał był Filip zaraz po zagrabieniu, papieża Synowcowi, który nie o to jedno ale o wszystko pilnie zabiegał, co mu nawet sam cesarz przyznał, zwarunkiem jednak że jeżeli do tego Filip miał bez szkody króla polskiego, jakichkolwiek prawo. — Co do papieża, mówił dalej cesarz, żeby się nieubiegał, gdyby niebył przeświadczony o prawie niezaprzeczonem króla hiszpańskiego.[5] Szczegóły te zdziwiły niemało Maxymiljana, który dodał „iż sam miał testament wprzódy i nie tajne mu były papieża chciwe albo zabiegi, owego zaszczytu zarówno Filipa a wkońcu wszechwładcy Niederlandu, gdzie się stał przez tyrańskie swoje głosnym.

gdy

4) „pontifex quoque pro familia sua laborat" wpisuje tym wyraźniej się Kromer. —

5) gdy jeszcze Kromer zle- wpadnie zarzut o tem wzmiankował odrzekł mu temu (pisze Kromer) zuśmiechem: „ita quidem dictavi paucis omnia vera habere in regiis penetoris recondita" —

6) o nim to pisze społecz- — ny

gdy Lesaur do Wiednia wrócił, odnowił Kromer powództwa swego przedmiot i powody, i często listami do niego o sprawie spadkowej odbierając wyraźnie zapewnienia, że Filip nic przeciw słuszności nie czyni, że go pewien prawnik upewniał, jako kuz.° Oaru Filipowi prawem przynależy — na co mu Kromer odrzekł: „że od prawnik niewiedział jako to prawo Królowi polskiemu przystoi, a dobrze ktoś żartem powiedział: że Filip nienagle porzucić się natrętności Karaffy, to dar czego sam nie miał, słuszną w zanadrzu chowając wymówkę: że gdyby kiedy przeciwnie wypadło, cudzej własności dawać niebyło mocen. — Aboli Kromer niechciał Filipa ocierniać o sprawę spadku tem samem wiedzieć dołożył zarazem: iż radzi jako wszystko co się stało, bez wiedzy było Filipa; że krzywdy miało nadzieję czynić nie tylko zodpowiedzi Filipa, ile zpogłosek puszczonych przez interesowane osoby, które go właścicielem Księstwa i zmowcy testamentu i zmowcy hipoteki mienią. Lecz dowodził że władzą jakoby dobra te wprzód zastawione, nie

dziedzicznie

— ny Jan z Tęczyna w liście do krawińskiego po 19 lipca 1571 z Bruxelles. u odjął wolność i swobody lecz sameni okrucieństwy którymś się dopuszcza w prawnia i ku dojrzeniu wiedzie powstanie. (cracki: II s. 268. przyp.

7) Sprawy węgierskie ciągnęły się lat kilka. W kwietniu tym roku miał Kromer Instrukcyją koronną do Izabelli królowej w którem roku 1557 Andrzejowi przedstawionemu dana i tej na jego poselstwo odpowiedź we Lwowie w sierpniu t. roku. W następnym roku 1558 była w interesie Izabelli przez Cichowskiego kasztel. Zarnowskiego Orzeł podana i osobno przełożenie królowi czynione. (H. 69/2. 72. 75/2 i 79.) pismo zaś Kromera z 20 maja 1558 cesarzowi doręczone ma napis: de pacificatione Hungariae. (f. 83.) na co otrzymał wd. 23m odpowiedź przez Mathia Lingniosera (f. 83/2.) inne ob. wkładkach i nalotach.)

dziedzicznie nabyte i wolne z następcami oddane zostały. Zygmunt I powinien pohołdowanie Bony, cesarza Maxymiljana staraniu, a temu rzeczone dzierżenie na świat potomków z stadła tego Karol V potwierdził. Co do Dorpata to z przyzwolenia tegoż przez Bonę, nierównie piż później nabyte zostało. — W toku tej sprawy wypadły i inne przedmioty Kromerowi z polski do załatwienia przybane. Między nimi zaburzenia pogranicza od Szlązka, które chciał cesarz aby osobnym zjazdem rozwiązano (Conventus). Prosił Kromer o odroczenie tego z którym przyczyn, na to Ferdynand gniewem wybuchnął, winiąc polaków o napaść, przez co poddani jego słabszy, ciągłych krzywd doznawają. Nierozumiał barzmy na wszystko przez tego zarzutu bez odpowiedzi, nakoniec: że winy były zobustron a warunku za być powody dla których odroczenia terminu żądał. — Co do układów zwegrami te aż 19 dopiero maja zaszły, gdy do cesarza wezwany okarał mu królewskie zlecenie? przyczem niechciał być natarczywym, znowu podanie o interesie Baru dorzucił. Lecz gdy Ferdynanda febra trapiła, 22go dopiero maja, podziękował Kromer za starania

obcego

około sprawy królewskiej – zwłoki
stąd kwestyi układów wyjaśnić i in-
teres mamutuańskiej królowej pol-
skiej przedstawić. Katarzyna bowiem
austryacka: austryacka r. 1553 królo-
wi Zygmuntowi-Augustowi poślu-
biona, wdowa, była po Gonzadze
ksiąz: Mantuy po którym znowu
zapewne o posag szło albo oprawę.
Odpowiedział cesarz że listy kró-
lewskie otrzymał, że interes re-
cowny już załatwiony, że papiery
włoskie czytał, z których sam wi-
dzi niesłuszności zajęcia Baru.[8]
Radził nawet aby to Filipowi
przesłać a gdy Krowner odrzekł że
mu posłano i na nie nieodpowia-
da, podjął się sam powtórnego
onych przesłania. wreszcie zapytał,
kiedy do Polski gońca wypawia,
a gdy mu oznajmił że po ukończe-
niu spraw węgierskich, dodając o
przybyciu Stanisława Hozjusza do
Wiednia, przyznawszy temuż cesarz
rozum i niepospolite zasługi, zdecy-
dym Krowner posłuchanie zamknął. –
Drugiego Czerwca udał się do wol-
kersdorf miejsca letniego pobytu
Maxymiljana króla czeskiego.
Tam obiadował z Janem Hiszpa-

– nem

8) Drugie pismo krom
cesarzowi w tej mierze po
dane jest z datą 4 Czerw
1558.; ma napis: De
(Barensi) negocio a me
exhibitum. (MS. f 162/2.)

-nem i Grzabowskim którzy wraz z Smiejowickim później doń wyprawił aby o którym czasie zezwoli posłuchania oczekiwał. Cokolwiek Kromer z Maximiljanem mówił było powtorzeniem wyprawie już zpowyższego wiadomej a przydał iż królowi polskiemu zależało wiele na ustawieniu się cesarza i króla rzymskiego do Filipsa, którego zwłekanie miał wpodejrzeniu, okazując pismo włoskie, szeroko mówiące o markizacie i kasztelanij barskiej Papakodzie powierzonej. przerwał mu Maximiljan, iż było wprzódy nadzwonienia jego życzeniem rzeczone Księstwo posiadać, bez gdy go Kromer o testamencie zawiadomił nieradzi więcej przeciw prawu Króla polskiego o to się spierać, ceniąc raczej przyjaźń Zygmunta nad ów nie wielki majątek. Hiszpanie zaś niechętnie zrazu wypuszczą co raz zachwycili. Filipa dobroć chwalił, lecz wiele się dzieje, dodał przez tych którym ślepo ufa, za których rada i namowami postępuje. Robią z nim co chcą, raz nabuntany co innego przedsięwziąć lub zmienić postanowienia niemoże. Niejeden

Ha

dla siebie para, choć często zawodu dozna. Papież czy Karafa biorą dostojeństwo i Kapelusz[9] za Paliano.[10] Na co napomknął Kromer iż słyszał że Rossano może miast i zamku Bar zatrzymane będą. „ czterech, odrzekł Maxymiljan, ubiegało się o nie: Papież, Królowa rzymska (małżonka jego) i cesarz, a ktoby czwarty był Kromer tu domyśleć nie mógł, dodaje bowiem iż go Maxymiljan wymienić nie chciał. („ sed tribus enumeratis quartum edere nolebat!") Oznajmił życzenie zjechania się z królem, a wtedyby więcej jeszcze i wierzył i ufał. Na co mu Kromer odrzekł: że Zygmunt przekonany o szczerej a braterskiej przyjaźni jego; Maxymiljan atoli przydał iż nie każdemu można zawierzać a Zygmunt (którego bratem zwykł nazwać, dowierza częstokroć ludziom którzy go uwodzą i na wiarę nieratingują. „ Mieszkając w zakątku świata (rzekł mu na to Kromer) nie wszystko dokładnie znane, z tych przyczyn sprawy nasze (raciones) podobne gallickiem o których Kajus Cezar wspomina.

9) „ partem et tunicam

10) miasto w Campania di Roma.-

wspomina: „król Jmć. zwodzić zwłoczności
by przyjął, cokolwiek doniesł" by mu
raczył." O włoszach wcim pierwej i
dokładniej mówili sam Filip (powziął
maxymiljan), pewien szanowny biskup
pan doniósł mi także, że Filip Ka-
pieżowi już w samym początku wszyst-
ko, prócz Boru odstąpił, że Karafa
umiejąc dla siebie ciągnąć zwszystkiego
rzyski, niemiało i filipowi przyjaciół
zjednał. Dziwił się jednakże czemuby
Filip posła Królewskiego tak długo bez
odprawy trzymał. Na co kromer od-
rzekł: iż może z obawy aby gdy skut-
ek wojny z francją jeszcze niepewny
Zygmunt się z Henrykiem niepozoru-
miał.") a lubo dotąd na Filipa przed
mnimi skarg niezwodził, gdy akoli
do tego zmuszony zostanie, krzywdy
swe całemu światu objawi. fleetere
si nequeo superos — acheronta movebo.

Po Czerwca będąc na posłuchaniu u
cesarza z x. Hozjuszem biskupem warm.
złożywszy obojga Królestwa życzenia,
prosili go o zwołanie Soboru wypra-
wach Kościoła.(2) odpowiedział im sekre-
tarz cesarski Jonas, między innemi,
że nikt nad niego nie jest troskliwszy o
dobro religij — oby jemu drudzy tak byli
(przymawiając zlekka Zygmuntowi)

oby

11) Henryk II król franc. zmarły r. 1560. —

12) powinszowanie (gratulatio etc) Hozjusza nie-
ma daty 17 Czerwca 1588 roku i jest w kodek. rkp. 109. —

oby nieznaseк nie zaszczepili. i nowowiercom słuchy niedawali! W tym dniu, nawiązując nowę do innych wiadomych już zleceń królewskich, chciał dalej z nim mówić, przepraszał że dla słabości siedzący rozmawiał i nie przyjmował ich według przynależnego zaszczytu; przyczem wydał odpowiedź na dawniejsze Kromera podanie w sprawie spadkowej Baru. Od Cesarza udali do Bornamissy bisk. nitrzańskiego czyli siedmiogrodzkiego przyczem z Zygmunta Herberstajna odwiedzili. Dnia 23 Czerwca znowu ich Cesarz przywołał. Gdy usiadł i naprzemiało siebie siedzenia im wskazał począł Hozjusz rozmawiać o Barze [13]) i prosił Cesarza o lenno dla Księcia pruskiego Margr. Albrechta młodszego. Kromer zaś prosił za Kanclerzem Mikołajem, aby mu Marszałkostwo inflanckie zrócił rozkazał. (Acta Lit.[14]) Cesarz ociągał się tym bolem głowy oświadczył, że w sprawie o Bar, co mógł to czynił, o lennie pruskiem wprzód sobie przypomnić musi, a wtedy dla Króla ile w mocy jego, uczyni;

przyczem

13) W interesie Baru podanie Hozjusza pod napis. Scriptum etc 27 Junij 1558, oblatum in castris Barcusi jest nak. 116 odpowiedź cesarska z 28 Czerwca nak. 118. -

14) Podanie w tym względzie przez Kromera zrobione jest nak. 104. pod tyt. De marsalco Livoniae cas. Mtti exhib. Lunae in Junio (23a) - na które odpowiedź nastąpiła 1° Lipca 1558. (ubi supra. f. 107.-) Od r. 1556. zawisły się w Inflanciech zpowodu sukcesyi niemiłe zatargi. Mistrz sam rozmiłowany i do reformacyj przeszedłszy z zakonem swoim, u. więził arcybiskupa ryg

-skiego

-skiego i Wilhelma margrabi brandeburskiego - na uwolnienie którego Zygmunt-August (jak mówią pamiętniki współczesne) wojska blisko Dorwole r. 1557 wypowiedział. Przeciwko temu wystąpił Iwan Wielki, który również zostawia 130 tys. które Inflanty ogniem i mieczem niszczyło, Derpt, Narwę i 30 innych zamków zajął. Sprawy te ważnie wpłynęły odnoszą się do lat późniejszych a mistrzowi dopiero 1561 zrzekł prowincja oddał w opiekę Zygmunta i Stanów koronnych polskich, przeciw pogrążającej Moskwie. (Oban po nitce pisma w tej mierze - arcyb. rygsk. Relacye, podania i listy króla i kanclerza - papiery.)

+ króla i

przyczem wezwał Hozjusza aby o wszystko piśmienne wywód a gdy tenże prośbę Grybowskiego o probostwo Lędzkie (Landcentri) i pamięć wrocławską wszczął, wstawiał się jemu imieniem panów rad polskich za Czechem Prontalskim. Na co otrzymał cesarskie słowo że mu glejt wydać każe, na dwór jednakże przyjazdu potąd nie dozwoli aż tą z stronami nie zjedna. 19go Lipca (H. 118. 120. 121.) otrzymali obaj posłowie odpowiedź cesarską wszystkie Baru, Xcia pruskiego i marsz. inflantskiego, przydając iż według podania pisał do Synowca swego, (króla Filipa), że usilnych dołoży starań, aby nieporozumienie między nim a Zygmuntem (uważając obudwu za własnych synów) załatwione być mogło — gdy przeciw zamiary króla katolickiego nie za mu dobrze wiadomemniemał że biskup Arkuszejski poseł hiszpański coś mu stanowczego przywiózł gdy się zapierał, nadeszła od Krzyckiego wiadomość jako Filip w jednym trwał uporze nieporuszony. Ani więc wstawianie się cesarza, ani listy i przybyt posłów Zygmuntowych nie podobały władzę i upłynęło papieskiemu zmienić. Nadto odesłano Zygmunta z prawami jego do jakiegoś trybunału w którym papieskoda sędzią i stroną, sam wszystko o

ca

o co się doponiano pod się zagar-
nął. Zatem i Testamentu ważnoś"
potrafił wyrobić – tak gdy Papa-
kodą rządzą się stan i władzą, na-
wet ci co przeciw testamentowi
świadczyć mieli, na to się odważyć
nie chcieli. Cesarz zdradzając się
nieznajomością sprawy nic na to
kronmarowi nieodrzekł. Natychmiast
Hozjusz odczytawszy odpowiedź w
interesie przeciwnym, prosił aby pro-
skrypcyą zniósł, lub ją do sejmu
rzeszkiego odstrzymał. („ad effectum
ducipiendi feudi."). I tego nie-
mógł czy nie chciał Cesarz uczynić
wymawiając się zależnością sej-
mu od którego zezwolenie zawsze.
podobnie jak niebyło mocen król
polski rzeczowe uchwały zmieniać.
piękne zaiste zasady! ale tylko w
słowach – jak to jeszcze i dziś dom
rakuzki umie! – wprawdzie to Karol
V w niższych niemczech uczynił?
przerwał mu Hozjusz. Co gdy mu
Cesarz zdaru zaprzeczał, dodał we-
zrzuc że jeżli to uczynił, to nie
bez ujmy stanów – przyjąwszy od
Xiążęcia podczas wojny z polską
przysięgę a potym mu miejsce po
Arcybiskupem nazaczynąwszy – nie-
należy w dzieży do stanu rycer-
skiego jemu. przeciw temu wy- 103

– przyjęciu

x 103

przysiężenie się wiary nic sam nie może uczynić. Jestto jednalże przywilej Cesarzów wyzwolić kogo w Sejmach od Stanów — odpowiedział Hozjusz. — —
(„Indicavit deinde Caesar nec cognovisse de controversia D. Lagii et Jacobi Rada in antiquis nummismatis una cum D. Gundelio ex delegatione Mtris eius ac rem totam exposituros.“) —
4° Lipca odjechał Hozjusz do Brzegu. a Kromer znowu na posłuchaniu odmianem wspomniał o odebranych tytułach od króla w sprawie Baru, którą według rozkazu odczytał sobie Cesarz pozwolił. Tu przydał Kromer że wcale niebyt świadom, co król dalej zamierza, czyli się do prawa uda, czy na przyjacielską przystanie ugodę. W każdym razie musiałby powołać się na świadków ku unieważnieniu testamentu i wesprzeć się pismy i przywilejami. Czego nie łatwo dokaże jak długo papiaskoda w Barze wszechwładnym będzie. Chce zatym od Filipa, aby go uchylił i papiery potrzebne wydać rozkazał. Obiecuje odpowiedz cesarska rozkaz zaraz przyć odpis żądań królewskich. (ob. postulata etc.) Dalej 17° Lipca przeczyt królewskie skargi za 13° miastami spiżkiemi, w których żołnierze stanowiska zajęli, lub przez które mimo nich przechodzili. Cesarz znowu

sprawiedliwość“

sprawiedliwość wymierzyć sprawdzie przyrzekł, lecz chciał aby mu dowodzeów wojskowych wskazać. Z resztą, aby nieprzechodzili, oświadczył że rozkazu wójdać ani odwołać nie może, chyba wrazie koniecznej potrzeby. Bez potrzebnie jednakże więcej się to nie stanie. Nalegał też Kromer aby Stanowie królewscy o tem uprzedzono. ale cesarz, jako nie na ozarie uprzemienia tego dać nie chciał.[15] Jur 19 lipca drugie miał kromer posłuchanie u Maxymiljana — skarżył mu stan sprawy spadkowej aż do rady przez cesarza danej — wejścia z Filipem w układy — prosił o pomoc i wsparcie przydając iż groźbę o wydanie papierów i oddalenie papakody do cesarza zamiór. Hiszpańskito (rzekł mu Maxymiljan) fortel, nie król, lecz ci co go otaczają, zadziby korzyści ciągnąć. „ a gdy kromer przytoczeniu odrzekł: że kto (bez uszczenia wielu) cudzego palcem dotyka, swoje na garści nazwa „ Maxymiljan słusznie uważał, że z tego wszystkiego najważniejsza że Filip dobrami jurisdicji rozrządził. „ Nie bez szkody króla Zygmunta (oważ się kromer) zgwałcił poniadanie „ testamentu

15) pisma w tym przedmiocie
1) de Inimicis Sepusiensium Caesari oblatum per D. Cromerum 20 Julii 1559.
2) Supplicatio Sepusiensium ad Caesar. per D. Cromerum (in Julio 15[illegible] 187. Inne na końcu wymienion.) —

– mentu nie uwzględniono ani rozstrząsnięto, pisma, pieniądze, ruchomości wszystko słowem, cokolwiek królowi przynależało – skradziono. Nadto sprawę oddano do trybunału w Neapolu zpod którego Papałoda wyjęty, co więcej sam na czele władzy." „Do tego się zaufawszy, (mowa Maxymiljan) filipowi spisaniem testamentu" „więcej uczynił (powiada Kromer) bo niedowierzając owemu testamentowi nową z fałszował transakcyją między rzyjącymi, i grozi jeszcze zniewieniem Filipa żądaniem dochodów zgóry na lat kilka – jakby nas za zakładników albo trzodę trzymał 16) – jakbyśmy nie mieli prawa i z testamentu i z hipoteki – jakby na to pisemnych dowodów niebyło, których autentycznych sam Karol V poświadczył, z mocy których spadek rzeczony rodzinie naszej należy." Na to (król Maxymiljan dowcipkuje Kromerowi, wchodząc w słuszność żądań Zygmunta) „że nawet to mu należy co później przez Boga nabyte zostało, a że Filip żadnej odpowiedzi nie daje, spodziewa się że cesarz do zgody przychylić się nieomieszka." Co do wydania papierów potrzebnych i odsunienia papałody od władzy, przyrzekł sam z cesarzem mówić. 17) Miesiąc cały wstrzymał a Kromer dopiero na posłuchaniu 21 sierpnia, odczytał cesarzowi świeży list od Zygmunta, a mówiąc

16) „ut eoque nos ab eo pro pueris vel beeliis haberi –"

17) w zbiorze tych aktów powstrzymał umieścił Kromer list Filipa: Traductio literarum regis Hispaniae et angliae ad S. Cesar. Mtem e Monte Henao 1. aug. 1558. (f. 135.) którego odpis musiał być królowi Zygmuntowi. –

mówiąc na nowo w sprawie Barucińskie oczekiwał jeszcze odpowiedzi od króla hiszpańskiego. Nareszcie [illegible] na krzywdy strony Szlązka czynione, mianowicie co do najścia Korcbacha który w dobrach Andrzeja Górki las wyciął. i dęby uwiózł — zkąd przytrzymanie jednej podwody — wycie strony Górki odwetu, zajęciem koni — najechanie Korcbacha nie 200 ludzi odpor i gorsze jeszcze gwałty i zatargi wynikać mogą. Cesarzmu na to odpowiedział: że dawno rozpoznanie sam pragnie, którego polacy zawsze zwlekają. —

Już z tego co poprzedza jasno widzimy że głównem zadaniem posłstwa Kromera było odzyskanie majątku po Bonie, które zwlekano lub utrudniano — [18] że dwór widocznie nie tyle szczerej pomocy niedzielał, ale obojętności swojej, niechęć Filipa i chciwość doradcy jego wspierał. I długo jeszcze trwać musiał Kromer nim Filip cesarzowi przez posła swego oznajmił, że chce się do zgody przychylić. — Nim jednak do tego przyszło, żądał Zygmunt aby Kromer o wszystkiem cokolwiek w Polszcze ważnego się stanie, był zawiadomiony —

co

18) 06. pismo zd. 2. wrz. 1558 przez Kromera cesarzowi podane (Kar. 129.) —

19) Nie tylko Kromer o-
pisał siłę i barbaryń-
stwo Moskwy z
powodu niebezpiecznego
stanu tej prowincji
ale „ et abundantiam
materiæ dajsarid " o-
czem i mistrz Cesa-
rowi doniósł. W skut-
ek tych doniesień miał
Ferdynand wysłać
posła do Moskwy
i czynić na Sejmie
rzeskim — k'czemu był
Zygmunt Herberstajn
użyty. Pisał też Cesar
do Danij i Szwecji aby
Inflantczykom pomoc
dali. miał W. Książe
moskiewskie moc ludu
narodu swego zaciąg-
nionego przez posła
swego przed laty 10
w Augsburku — obawa
tedy jest aby się wła-
snej Ojczyznie szkodli-
wymi niestali. O za-
trzymaniu posłów pi-
sał Cesarz do Królów
i miast anzeatyckich —

20) przy końcu listu tego
dodano że Legacyja
Arcyb. rygskiego u-
mieszczono między A-
ktami poselstw nie
mieckich (principum
germaniæ) f 140 i nast:
De Livonia periculo
Cæsari
co więcej sam doń pisywał listy pełne
zwierzeń i historycznych wypadków. Tak
w liście zd. 23 września (1558) nadmie-
nia o piśmie arcybiskupa rygskiego
który stan Inflant 19) stwierdza gdzie na-
stępujące słowa domieszczone: „ quantoque
ni deterriminc universa illa provincia
versetur tum quanto periculo dilionum
nostrarum atque adeo multarum chri-
stiani nominis regionum futurum sit,
ut hostis ille (o Moskwie tu mowa)
tota ea provincia liberoque illius ore
mari potiatur etc. 20) —
Z marszałkiem dworu Cesarskiego miał
Kromer rozmowę 30 października — o
węgrach, o Turcji która tymże wojną grozi,
o niewierności Kukułów, Rascow i wielu
węgrów którzy bardziej Turkom niż Is-
belli sprzyjają. W krótce zaś odjechał
do Pragi, dokąd Cesarz z dworem się
przeniósł. —
Sprawy polityczne przy końcu r. 1558, wni-
czem się nie zmieniły. Francja z Hiszpa-
nją wdalszej zostawała wojnie, układy
nieprzychodziły do skutku. W sprawie spad-
ku lubo się król Zygmunt na ugody
polubowną zdawał, końca niczemu nie było.
Jemu zatem Kromer doradzał się Komisyj
załatwiającej żądania spiskie 21), która
przy końcu Czerwca r. 1559 według życzenia
Zygmunta-Augusta Cesarz z swej strony
do Podgrodzia zostać obiecał. — O dal-
szym toku sprawy spadkowej list Kro-
-mera

mera z sierpnia r. 1560 (k. 251.) obszerne objaśnia. Zygmunt przychylając się do zgody, niektóre dodał żądania (postulata) Trzeba więc było oczekiwać odpowiedzi na nie od Filipa, na którą Kromer u cesarza nalegał. Zwłoka tym razem przypisywano pogrzebowi Filipa żonie swej, i Ojcu wystawionemu. Królowa Izabella skłaniała się do pokoju (o czem akta obszerne w tym zbiorze) ta oświadczyła że wspólnie z Turcyą do niego przystąpi, o czem wnajbliższem zwłaszcza się z cesarzem mówił. — atoli na odpowiedź Filipa względem postulatów 22) Kromer trzy miesiące czekać był przymuszony, czem się nie tylko biedził ale i Zygmunta w zawieszeniu ustawicznem trzymał — z którym to przy tym ciągle się wypadków nieprzewidzianych obawiał. 23) Obawy tej nie tail nawet cesarzowi na posłuchaniach miánych, pokładając w nim największą nadzieję, który nawzajem pocieszał, oczekiwać, starań niby dodać zwykłym swoim zwyczajem, lecz darzeczy samej o skutek pomyślny nie dbał. — W zimie r. 1560 znajdował się Filip w antwerpii. Cesarz zwykł od niego odbierać poczty ale gdy je dnia nie przywoziła,

czekano

Cesari exhibitum 17. 8bris 1558. po czem zaraz dodano Enarratio periculorum Kromeri in legatione Dei prussiae ad Regem in alio libro descripta est? Co wszystko nas niedoszło, albo w metrykach koronnych sobie spoczywa. —

21) wspomina o niej List króla do Kromera zdnia 13 Czerwca 1559. (k.) przy którym dopis wymienia osoby komisyą składające. Stanisław Semiszaszc zie de Jarowice wojski krakowski Joachim Lubomirski pisarz jasielski, Jan Kmita sędzia grodzki krak: marszałek Myszki sędzia grodz. czchowski, Stanisław Wiernek komornik sandecki i walerian Permisch zajazd krakowski. wreszcie temi słowy kończy: Illud pone oblivisci nemo D. Tua significare, ut locum eius modi cognitioni inimicarum a cesar. M^te non alibi deputetur, quam in civitate nostra Varadia seu podgrodzie, idque dabit operam diligenter D. Tua vt obtineat, &c —

22) Mówiem o jakiś tu Kromer mówi, gdyż pierwszy raz umieszczone za

na

na k. 163 pod r. 1559 znapisem: Postulata S. R. polonica Caesari exhibita in conventu aug. Vindelicor. w tym roku czy dalym. Drugie tamże do Cesarza tego samego r. na k. 168. Trzecie tamże na karcie 169 tegoż roku otwarte na k. 178. zd. 8o Czerwca r. l.

czekano z niecierpliwością na drugą. Nadeszła nakoniec długo pożądana odpowiedź. Filip nic nie mieniał przeciwko wydaniu summ, ruchomości, papierów nawet przeciw świadkom i Papakodzie. Bracia wzięli nadpoleżańskiego było to sprawą. co do papierów miano jedynie rozważać tyczące się samego Zygmunta, który nie tyle dbał o nie, ile o spadkowe popierając prawa jego i legatarjuszów samych, gdyby z którymi do układu lub sądu przyjść miało. O tym wszystkiem Kromer z Cesarzem, i przez Cesarza oświecał się, który się sam podjął Filipowi donieść. że raczej przyjacielskiego ~~polubownego~~ układu niż polubownego prawa doradza. Co w połowie marca zaczął się ledwie mogło, który to czas dla Zygmunta krótkim się być zdawał aby i świadków potrzebnych zewezwać i dowody z państwa neapolitańskiego zebrać wprzód zdołał. Gdy przeto czynność tę do 20 kwietnia Kromer odłożyć prosił i na to odpowiedź najdalej do 3 niedziel otrzymać rozumiał, tem czasem z Włoch mu doniesiono że rząd Krewatora masy naznaczył, że Ks. brunświckie (szwagier Zygmunta-augusta) o swoją się legat dopominał, że nakoniec wszystko w tym samym stanie pozostać nadal musi. Co nie bez krzywdy Królewskiej jak można rozumieć działo się, zwłaszcza że Papakoda legata niektóre wypłacał. Na to

wszystko

wszystko, Cesarz przez Kromera uwiadomiony odpowiedział: że się spodziewa się aby Filip zaraz do układu nakłoniony, tego się dopuszczał.—

Tym czasem listy królewskie z marca d. r. pisane wzmiankują że na 1° maja Komisarze w sprawach Inflanckich na granicy Słana, o czym Cesarza uprzedzić ma, aby z swej strony podobnie wyprawił zawczasu na ziazd miejsce oznaczając, by nowe nieporozumienia ztąd niewynikły.[23] gdy Cesarz na posłuchaniu rzecz całej miarze pytania zadawał, rzekł w końcu iż dla większej pewności wszelkie papiery do przejrzenia udzieli, oznaczając podkanclerzego Ereskiego Mehta aby się spólnie porozumieli.— Szło dalej o Inflanty, ocrym otwarcie mówił że nawet Kromer list swój od Króla Cesarzowi czytał; wkońcu dotknął o Barze, lecz tamecznie, ber gdy Hanowskiego nie wyrazić jeszcze niemógł, kazał sobie o tem[24] na piśmie podać, jakoby o tym pierwszy raz słyszał. Była zaraz i o ks. pruskiem mowa, który przez posła swego Cesarza po Margr. Albrechcie sukcesyj. się dopominał, zaczem

23) mianej Nicz z Nisy we Slazku napadł był wiecz na Kraków, o czym podanie Kromera do cesarza z przydaniem aktów wdy krakowskiego mówi.—

24) de pensione Dochana pendum apud. o Hanowym dochodzie tym Bony ob. niżej wyjątek listu.—

i Kromer wstawiał się do cesarza imie
mien króla, aby taż do skutku przyszło.
W kwietniu więc stanęło na umowie z
podkanc. Mehlem że Komisarze od.
7m września na Śląsk wyjadą, na
miejsce z biskk. wrocławskim spólnie u-
mówione. 25) W tym także czasie gdy
Kromer u cesarza nalegał, aby sprawę o
Bar więcej niezwłocznie powziął od niego
że przyczyną zwłoki był wyjazd radców
na który Filip zwykle polegał, do ta-
kowania o pokoj z francyą, a ci dotąd
jeszcze nie wrócili. A cóżby (rzekł na to
Kromer) król Filip zrobił, gdyby pomarli?
Na co cesarz: „Każdy panujący ma swo-
ich powiernych których zdaniu afa, być
pomijał nie zwykł, ani też powinien; Kro-
bgo nieobecność ich dobrą dla króla Filipa
wymówkę, a jeśli ponrą, znajdą się inni.
Nadeszły też niebawem (bo wspólnie kurie-
ścia) listy od Filipa do cesarza który
chciał o tem przez Singmosera Kromerowi
donieść, 26) też gdy własnie nadszedł, sam
mu o wszystkim powiedział; mianowicie
że Filip sprawę spadku pod sąd zwyczaj-
ny oddaje; że sam jest radem, że jeśli
się na sąd polubowny zdaje, czyni to dla
cesarza, że wreszcie w toku sprawy skłoni
się do przyjacielskiej zgody, jeśli mu
się podoba; że sąd tak prędko nastąpić
nie może, pokąd dokładnych z Rzymu

25) pisma co dotego są
z mies. października
1559 na kk. 200 i 200/2.

26) Jednakże w zbiorze tym
k. 172 - jest odpowiedź
taka: „Responsum
de compromisso Ces. Mtis
et Philippi Hs per M.
Finckmoser scr. d. m.
Cromero allatum. (d.
10. Aprilis 1559.) -

niestrzymał

nieotrzyma objaśnień. Jasną wsi rzeczą było że Cesarz obłudnie z Zygmuntem postępował, na pozór przyjaźń swą okazując a wrzeczy Filipa stronę trzymając. Gdy bowiem między innemi przyczynami składał się także nieobecnością rady swej przybocznej, a tego wybiegu podobnie Zygmuntowi który komisją szlachą zwlekał, zarzucał, co i sam według Kromera parę razy uczynił odrzekł mu Cesarz: „że rada krótka oddać co cudzego – Cesarz dothnięty ucho się ozwał: To odda. Na co mu Kromer: „przyrzeka oddać, lecz to nie dosyć, trzeba aby istotnie oddał – powtornie rzekł Cesarz: odda lecz za wynagrodzeniem. „My przecież odparł Kromer i czekamy i trapimy się dawnemo, aby się stało zadość" własnemu W. Ces. Mci zdaniu – Jakoż słuszna aby nas do Sądu odesłać w którym zasiada Papa Koda uchwyciwszy wprzód wszystko rzeczy, pieniądze, papiery? Nie jest-li to samo co swego przeciwnika pierwej rozbroić a potym go do walki wyzwać? „Nie chcę być, rzekł mu Cesarz, pełnomocni-

– Kiem

Niemi tylko pośrednikiem — czyniłem szczerze, nie ciągnę za nikim, niech król co chce robi — ja zato dwóch groszy nie dam — (ego duobus nummis id non pendam)"

Te były Ferdynanda wyrazy — lecz gdy się Kromer nie ustępuje, ani niemi kontentuje do odczytania listu zabierał, Cesarz się nad miarę uniósł, krzyczał i pięścią mi stukał (ungitis et pungitis). Lecz się wnet pohamował i znowu wygodniejszy sposób rzeczy dalej z Kromerem czynił. Wszelako papierów, i sam zarwanych sam nie obwieszował aż po uczynieniu układów lub kompromisie — a tak nieuczciwość zdawał się popierać, dając za łaskę iż się przyczyni aby król hiszpański zawierając pokój z Francyą, niezapomniał i o królu polskim jako sprzymierzeńcu i przyjacielu swoim. Lecz nie o to szło Kromerowi — raczej o zwrócenie jaknajpieszniejsze gotowizny bądź pożyczonych od Bony, bądź z komory Foggia zabranych. Aż nadarzenie gdy jednych nie mógł już a o drugie dopiero Cesarz miał pisać, dowiadują się azali one testamentem niebyły Filipowi odkazane. W maju te same rozprawy zastawał nuncyusz z hrabią de Luna, który się dziwił że król Filip pod sąd polubowny oddaje sprawę dań jasną jak słońce, i najsprawiedliwszą będącą. Na co Kromer odrzekł: „Łatwo się temu spuszczać na sprawiedliwość"

27.) Szczegóły mamy w Dziennik Kromera pod d. 10. Kwiet.

-dliwość" kto broń i wszystko zabrał nic niezostawiwszy„ [28]) —

Tak wiec miesiące miniały w ocześ-wanin listów i odpowiedzi w sprawie zawsze tej samej. 17° Sierpnia naradzał się w interesie cła o które co do prus Komisarzmi Elektor saski i Ks. brunświckie do zgodnej umowy wysadzeni zostali, która gdyby niedoszła pierwszy bliski Lejm rozstrzygnąć miał prawo. [29]) Że hr. Luna powrócił Filipa aż w Październiku do Wiednia wrócił, przeto sprawa spadkowa o Bar, i krolio nieposłapiła naprzód. 12 Październ. miał Kromer posłuchanie znowu u Cesarza, na niem dowiedział się: że na postulata Filipa przystanie; że atoli żadnych na piśmie zleceń, ani mandatów wrabiennu niedał, gdyż w radzie na obrzt w Zelandyi — Kanclerza i Kancellarja przez francyą do dom wyprawić — zanim z Hiszpanij dopiero wszystko potrzebne nadeszle. Mówiał dalej Cesarz z Kromerem to o Zatii szlązkiej to o Inflanciach, umieniniał się z zarzutów obojętności przez Zygmunta sobie czynionych, że posłow do Moskwy tak prędko wyprawić niemoże; biskup zaś wrocławski chorobą złożony, pomimo listow pil-

-nych

28) Jednakże pisma przez Kromera w tej mierze zatrzymane są: 1) Instructio literar. Regi hispan. ad Com. de Luna Bruxellis 4 Julii 1559 (k. 190.)
2) Licentia pro Rege Polonie extrahendi e Regno neapol° reditus ei perliuentes ex Dohona Fogia Bruxellis 29. Junii 1559. (k. 191.)
3) Item. pro Rege Pol° ejusdi e Regno neapol° bona mobilia etc. tejsamej daty. (k. 191.)
4) Prorogatio temporis concessi ete Bruxellis in Julio ej. am (k. 192.) na co nad neapolitańskim niezważał, ale wedle swej woli niegodziwego Papaloody działał. — (x) Toletz.

29) podania i pisma tego rzecz tyczące (na kk. 179. 179/2 180/2 i 181/2.) —

pilnych odpowiedzi żadnej nie daje. Co do uspokojenia Węgier donosił kanclerz że Zygmunt zezwolił aby Izabelli o termin zapytano, co lubo śmierć jej przerwała przeszkadzać bynajmniej nie może, syn jej bowiem donoszał o śmierci matki swej maszymiljanowi, nalegał sam na zachowanie dobrych stosunków.[30] — 25 Listopada nadjechał Piotr Myszkowski z portami Jana na elekta węgierskiego a zmarłej królowej syna. Nieco pierwej otrzymał list od króla Kromer w którym przybycie Przerębskiego arcyb. gnieź° oznajmował — wspomniał i o pakcie inflanckim, o gdy legatowi opowiedział, jawnie się zmięszał[31] i odrzekł: „oportere se videre ne quid imperium detrimenti capiat" — pakt ów nieznany udzielił mu Kromer a gdy z nim rozmawiał dość szczegółowo o sposobach wojowania i broni moskiewskiej, znowu go o Tatarzy badał. przyrębski jednakże dopiero 18 Stycznia r. 1560 do Wiednia przybył, z którym tak co do układów z węgrami, jak o wszystkim spólnie z cesarzem radzili.[32] — W sprawie spadkowej podali (9 marca) pismo, na które zaraz otrzymali odpowiedź: że króla hiszpańskiego tyle zatrudnionego winić nie należy, że atoli czyni co może &c. — Gdy legatowi arcybiskup oświadczył iż przybył w zamiarze układów węgierskich i spadkubarskiego odpowiedział cesarz że w obie sprawy

30) Ob. Responsum datum de Regina Vngarie datum Ex Cromero augusta 8. Julii 1559. — (K. 183½) i Litere Joannis Sigismundi electi Vngarie ad Regem Pol. alba Julia 16 7bris 1559. (K. 209½) późniejsze niżej.

31) „haeret et erubescere visus est —"

32) pierwszy list jego do króla z Wiednia jest zd. 27 Stycznia 1560 r. (K. 217.) —

— wy razem wgladnąć gotów. 33)
Na posłuchaniu 26 marca byli obecnowa. Niemając obawy aby trudy ich około układów królewskich na niczem niespełzły oświadczyli że pozostaną na poselstwie tak długo oba, pokąd Zygmunt zadobre uzna. Niechcąc atoli bezrezultatnie odwołań swoich oczekiwać zapomnieli cesarzowi o tem co im ajenci królewscy z Włoch donoszą i postulata nowe cesarzowi na piśmie podali. (na k. 221.) że nad neapolitańskiemi nie nie zwraca według czynionych obietnic i nakazów, że owszem jakieś rości prawa, że wypłaca legata; długi, które są wsporze, gdy najwięcej idzie o to aby sprawa wprzód była rozstrzygniona. Dodali że król hiszpański jest w posiadaniu 4 kroi sto tysięcy czerw. złp. 34), któremi i jedne i drugie zaspokoić byłby wstanie, gdyby się istotnie należeć miało. że przybyło do tego 86 tys. czerw. złot. zdwoiła rata komory foggia wziętych ucieszyć Królowi; że i 3a rata się zbliża o którą króla Filipa prosić chcą aby na rzecz Zygmunta wypłacona była. Co lubo

33) Mowa Przerębskiego jest w tym zbiorze pod napisem Oratio archiepiscopi gnesn. ad Cesarem Vienna. 9 Martii 1560. f. 220. Jaka dał na nią odpowiedź Cesar nieiwiadomo. —

34) Pożyczyła mu je Bona na hipotekę jeszcze za życia swego. —

niedokończone

35) odpowiedź ta była następująca jak wnosić z pism przez Kromera zamieszczonych które są: 1) Instructio literar. Regis Hisp. ad Com.m de Luna. Toleti d. 10 aprilis 1560. – 2) Responsum pro oratore Cas. Mtis apud Regem catholicum existente (e.d.) 3) Instructio literar. Reg. Hispaniar. ad Cesar. Mtem in negocio barensi. Toleti 9 aprilis 1560. – 4) Instructio literar. Regis Hisp. ad unum vic-Regem Neapolit. 9. aprib. 1560 Toleti. – 5) Responsum R. Hisp. ad postulata Mtis Cas. per oratorem Reg. Poloniæ exhibita 16. mai 1560. – 6) Formula literar. ad vic Regem neapolit. 21 maj 1560. (kk. 223–230.) W tym stuckiem temu długiego jeszcze końca nie było jak widzieć można z nowych postulatów w mies. Czerwcu i Sierpniu podanych. (na kk. 244. 246. 247. 256. w pardicr. k. 263. w Listop. k. 279. na które ob. i odpowiedzi ibidem. (wszystko w kartkach osobnych mowią – papiery.)

niedostatecznie gdy atoli, ciągle odpowiedzi na postulata, oczekują spodziewają się że Cesarz powagą swoją nie tylko wypłatę rzeczonej raty wyjedna (tem więcej że summa coraz się zwiększająca trudniejszą do uiszczenia skarbowi neapolitańskiemu staje się) ale by i legataryjuszom i wierzycielom nie nie wypłacano, rzeczy zaś ruchome wydać nie zwolnano. Odpowiedział Cesarz: 35) że na postulata nic nieodpisał Filipowi że skoli poseł cesarski ofiarują nadzwyczajną (per vias extraordinarias) domowi, jako tak odpowiedź jak mandaty do rządu neapolitańskiego wypracowane zostaną. – 15.o Lipca Przeniosły wiedeń opuścił a reszta Kromera czynności poselskiej bądź o spuściznę, bądź o inne rzeczy, mieści się w odpisach listów do Króla. –

W liście z 3 Grudnia 1560 – wyliczą dochody roczne z państw o które król po matce czynił – a o czem Kromer z hr. de Luna sobie mierze mówił z królem, udziela: „inter duos magnos principes duci tam diu controversiam de re non maxima, vix enim pertinget proventus annuos statuum, ad quos S. Rex Hisp. nis se habere pretendit ad 13 vel 15 millia ducatorum.

Duo

Duo inquit ille, ego audivi edere eos 40 millia ducatorum. Credo inquam ego si computentur burgensatica et ea quae S^ma quondam Regina ete suo comparavit. Respondet ille Regem sum ea tem sibi vindicare quae S. Regina et mater eius hipothecario iure possidet. Ea igitur inquam ego, non plus 14 vel 15 millibus reditus annui pendent vel vectra autem confessione 130 millibus opignorata sunt, ita ut ea summa reditibus annuis ferme respondeat etc" —

W poczatku 1561 r. wysłał Zygmunt do Madrytu dla tym opieszałszego dowyszukania spadku Piotra Wolskiego. Niema wtym aktach prawdzie instrukcyi tamtejszej Kamellaryi krolewskiej Danej 36) ale się znajduje ta która mu Kromer 1 Marca w Wiedniu dawszy. 37) Jest obszerna, szczegółowa i interes spadkowy bardzo wyjaśniająca — pisana po łacinie wraz zpostulatami 38), które wolski królowi hiszpańskiemu miał rozkaz imieniem Zygmunta złożyć. Mówi tam Kromer: „Quo ad testes, extracta, asecuratione

attinet

36) (na k. 316/v) niepisana.

37) K. 314.

38) K. 317/v również zdaty tej M. także Oratio etc którą podobno Marcin Kromer wołtyńcem pisał. na k. 320. —

uthi et videndum erit ut accurate conscribantur mandata regia, nec permittantur de iis dubitare ac disceptare officiales sed exequantur sine ulla exceptione vel dilatione, trzeba podsyci Kancellaryą. które ostatnie słowa dla tego po polsku wpisał, aby w razie czytania zrozumianemi nie były. Kto chce mieć wyobrażenie pretensyj króla Zygmunta do Hiszpanii niechaj te Instrukcyą i postulata uważnie odczyta[39]) Summy atoli należące się po Bonie winnością być dokładnie obrachowane— wypisał Wolskiemu wszelako kromer.

1) pieniądze pozostałe po śmierci Bony w szkatułach i kasach—

2) dochody z dóbr od dnia śmierci do Bożego narodzenia które skarb neapolitański wybrał i zabrał.—

3) za sprzedaż oliwy, win, zboża, i innych zapasów w szpichrzach, aptekach i komorach (cellisque) po śmierci pozostałych.

4) za różne produkta i rzeczy sprzedane tudzież tytułem długów Bonie należnych przez skarb neapolitański wziętych.—

5) pieniądze wybrane z procentów i dochodów z dóbr dziedzicznych i zamkowych (non feudalibus et burgensaticis[40]) przez skarb ten po śmierci Bony przywłaszczone (usurpata.) —

39) odpowiedź króla hiszpo na nie jest nak. 355. v. pisze o niej Wolski w listach w których wiele się ciekawych szczegółów mieści. Postulata do cesarza podane 19 zdaty 2 marca 1561. (k. 322. v.) Drugie także zd. 10 kwiet. r. t. (k. 325.) Inne zdaty powyższej: (k. 326. na które odpowiedź k. 328.) Dalej: Scriptum Cesari dat. 6. Iunii 1561. in negocio hereditatis post Bonam Reginam. (k. 340.)—

40) burgensatica były to summy dochodowe z zamków temuż przez Bonę trzymanych.—

cum Responso cesaris 7 aprilis ej. a. (k. 470.) — Litere Eppi quinque Electoriarum Francisci Dobhy ad cesar[s] literas de negocio sequestrationis Tridentino. 14 aprilis 1562. (k. 472.) — Litera cesaris ad civitates montanas Vngar. et ad Francis. Dobhy. Prage 6. mai 1562. (k. 472.) etc —

4) Oblatum cesaris in negocio Vngarico. aug. 1562. (k. 491.) —

8) Exemplum literar. cesaris ad Regem Polonie in negocio transilvanico datarum. 12. 7[bris] = 1562. Prage. (k. 506.) —

9) Responsum cesaris ad postulata Hungarica. 21. 9[bris] 1562. (k. 559.) —

Nadsyłania listów króla Zygmunta i Kromera do króla równie jak do wielu innych osób —

Ileż tu usiłowań udaremnionych, ile trudu i czasu straconego! jak skrytemi intrygami powikłane sprawy! jakie skarby rodzinie królewskiej wydarte, pomimo tylu poselstw, tylu najbiegleyszych ustnych osób! Dyplomatyczne te pisma najoczywistszemi będą dowodem. Nie chciałem o tym ustępie wykazać —

— czas

gdzie się i Kromer znajdow
z tegoż odpowiedzią etc k. 5

czas historyja, ale podać wierny obraz do którego papiery te liczne, pisma dziejopisowi dostarczą pomoc. Wszakże co do Baru i wyżej zasięgnąć by musiał, mając już w Tomicianach gorszego pod napisem Barensia dostateczny materjał ku wyjaśnieniu, dziś jeszcze przez wielu w dziejach panowania Zygmunta - augusta tyle ważnych a nierozstrzygniętych pytań. —

6) mianowicie Zapisz z komory w Foggia (Joanna) który odtąd 4ch zaległ i ciągle się powiększa.[411] owoż groźne rabunki, z których wrosły summy dotąd jeszcze wprzysłowiu niezmierne, neapolitańskiemi zwane. gdy już mandaty od Filipa do rządu neapolitańskiego wysłane być miały, pisał kromer pod 10m Września 1561 r. (k. 370.) do adama konarskiego szwedzia po polsku aby nie były przejęte: „niewiem, niowi, czyli ci panowie adwokaci śmieją wszystko czynić albo radzić, czego nam potrzeba, a coby było ku naszemu pożytku. a podobno się jeden drugiego strzeże. Exempla ista authentica mitti oportebit Volscio in membranis descripta et rescindum ea diploma fiet. 30, 40 vel 50 aurei imo plures etiam impendantur ne simus in mora quæ periculosa est." mandaty o których wyżej wzmianka była od wice króla po hiszpańsku pisane każdy z osobna: 1. co do summ i dochodów z dóbr zamkowych (w Pardein. 1561. k. 386.). 2. co do papierów (k. 388.). 3. o prorogacyj terminu. (k. 389.). 4. o zapi-

-sach

411) Informatio Rozrażewt in gallias. k. 541.

42) pisze kanonik do króla pod d. 20 maja 1562 r. (k. 462) o listach Papakody przeczytych tak: Dum archiepiscopus bona mensalia discedens vicinam omnes ut arbitror scripturas quas secum habuit ad M. V. R. causas pertinentes apud me reliquit. Inter eas sunt etiam schedae quaedam Papacodae nomine ad nonnullos, non tamen ad Reg. hiosp. partim Catapani, partim propria ipsius Papacodae manu scripta, quem admodum apinit ii, qui utriusque manum noverunt, sed sine subscriptionibus et sine sigillis nec magis utilis causae quam Bogarodzica vel Hori se zelenanik. Earumque adfuit quis eas cum ceteris inutilibus scripturis Cracoviam mitteremus. etc — następne pisma wprawie spadkowej tyczą się formy itd. sądu polubownego — odpisu wicekróla neapolitan. — Summariusz Kompromi: adwokata Tomasza z Salerno r. 1562. (k. 517.) — odpowiedź cesarza w interesie kompromisu w listopadzie r. z. we frankfurcie dana

dnie

sam królowej Bony (k. 390.). 5ty o papakodzie (k. 391.). w ostatnim tym dominstratorowie maszy nim inwentarz dokładny spisany został, wymienieni. Byli nimi: Franciszek Papakoda, 42.) Jan wawrzyniec syn jego, Fernandes Capoli komisarz kr. Bony, Marina Arkamona i franciszek Jakób Kalkus. - 6ty mandat tyczył się wywiezienia pieniędzy (k. 392.) - 7my nakoniec ty czył się czynszu ekonomy foggia. (kk. 385 - 393.) -

Co do innych spraw z tych lat którym wiadomość w zbiorze tym aktów zasługuje najdzie tu dziejopis:

1). Litere regie ad cesarem (ni causa valachie. Vilne aug. 1561. (k. 368 - 374.)

2). De negocijs 13 oppidorum secusiensium. cas. oblatum. 21 mar. 1561. Cum Responso cesaris 12. 7bris ei. a. (kk. 372. 373.) -

3) Postulata regia cesari oblata de Prussis. 6. Xbris 1561. (k. 399.) -

4) Oblatum cesari de abbatia orłoviensi 1. mart. 1562. (k. 436.) -

5.) Exemplum literar cesaris ad Regem Polonie de indutijs Vngaricis Pragae 7a) aprilis 1562. (k. 450.) -

6.) Replicatio 13 oppidor. Scepusiensium ad Responsum cesaris. 9a 7bris 1561 dat. oblata cas. 23 martii 1562 (k. 467.)

Cum

Wyjątki z aktów Ławniczych Biecza tyczące się Rodziny Marcina Kromera

Acta Scabinalia Biecensia
ex annis 1553. 1560 — 1563.

Wypisek z księgi Ławniczej współczesnej po czyni roczno odpisanej po czyni wydartej w folio — pisanej tejże ostatniej wiekiem czytelnie i czytelnie — papieru filigran w tarczy korona mała nad tarczą korona wielka. (Udzielił mi p. Karol Rozanski z Ostrowi.)

1.

(bez roku.) Marcin Kromer Dr. obój. praw i Kanonik Krakowski nabywa na swoje i braci swych Jakóba i Bartłomieja Kromerów imię — grunta zdomem tamtejszem i lasem zdawiendarowana doń należącymi na przedmieściu w Biecznie za 150 grzywien — położony między gruntami Jakuba i Stanisława Zajmoszów na wrzosowe cmentarz

2.

(Stałrz bez roku) Marcinowi Kromerowi * czyni przed aktami Ławniczemi Jan Złotnik mieszczanin z Biecza jako na wsi Ł. 23 (per medium ten agentem computatos) i długu tego zapewnia na domie swym między domami Marcina Siedlarza i Jana Brodara.

* D. wis. Obój. praw. Kanon. Krako.

3

(Wyrok ten cały się wy-
pisuje.)
1556.

(famatus
Wawelny)

Coram eodem Judicio comparen
personaliter famatus Bartho
meus Cromer, peciit legi de
cretum sua R. Mtis inter
ipsum Bartholomeum Crome
actorem ab una et Felicem d
-iowski citatum ab altera pa
tibus — cuius tenor decret
S. R. M. sequitur et est talis

Sigismundus Augustus Dei grac
Rex polonie M. D. Lithuanie
Russie, prussie mazovie e
Dominus et heres.

Significamus praesentibus literi
quorum interest universis in
ra inter Nobilem Bartholo
um Cromer actorem, suo, fra
trum ac sororum suarum n
mine agentem et felicem Ma
jowski conventum pro sorte ob
Barbara Cruciklina avita
sua uti in actu causa talia
continetur, primum coram Ju
dicio civili Byecensi mota, de
inde ad jus supremum Cáthe
dre nostri Cracovien sis, postremo
nos per appellationem devolu
in termino itaque hodierno cu
ipsa pars actorea prorsus ab
set et terminum attentaret, pa
autem conventa nec per se ne
per

Szlachcic

(canito 2.)

per procuratorem comparere curavit, nos visa eius contumacia Decretum Iudicij superioris retractavimus retractamusque presentibus, Inferioris approbavimus approbamusque Hac nostra Sententia mediante per unius eorquorum (sic) partem actoream ad illud ipsum Iudicium Decrete remittimus. In cuius rei fidem Sigillum nostrum presentibus est appressum. Datt. Vilne fer. 3ta post festum nativitatis Virginis Marie Anno Dni 1556. Regni nostri 20o Septimo Relatio Rdi Johannis przerębski R. P. vicecancellarii et Gnesnen. Crac. proposti. Johannes Przerębski R. P. Vicecancellarius =

4

(miał także ten sam Bartłomiej kromer Kaźnik i mieszczanin bielski z spadku po Barbarze Curtkinie z Janem piotrowskim mieszczaninem bielskim wszelkie sądowiczym sprawę a jako donatarjusz braci swoich, odebrał spłaty 2dnia poteji 17 groszów i gr. 8. z których piotrowskiego kwituje i od wszelkich pretensyj uwalnia. zdaje się że wyjedzie co wyżej epoce ta sprawa w aktach ber daty.)

Bart. Paprocki pisze że Kromer Bartłomiej był Rajcą Krakowskim r. 1538 (Chronica Paprc: – 2 mk. oniskiego al. I. 16. 1. 35.) Kromer anno. 1538. – pisarz miasta Kr. 3ci brat Bartosz był prowizorem w Bieńczu robił kontrawat za nadto piwo – nie wyszło nic nie mogło sprawić. (66. kitty X. Tom. pisany prosbom. I. tamecznem w kraków.)

5

5

(na 17 Agnieszki. 6. roku.)

Spór między Stanisławem Corn
giatorem a Bartłomiejem
Kromerem który go w obec
wyższ osób złodziejem zrobił
honor jego obraził zelżywe
słowy. Kromer na termin
niestawał a Fabian Jakób x
przyczyn ważnych na zwłokę
zezwalał — wiec zapadła senten
iż Kromer dylacyi nie czyniąc
kur tureż niepryjaźń jéj i odnio
się do Ze kr. Mci jako najwyż
szego sędziego — albo Fabian
przerzał i apellacyą do króla —
gdy atoli w aktach zdaje się pe
wnych procesów „ processus jur
civilis communis qui hac in Ci
tate observatur quod quilibe
prius se a sententia Judicii
sentiat — ad Jus supremum pe
tra vero a Decreto Juris Supp
ni ad S. Mtem Regiam evoca
Zezwolono zostało z tym dodatk
aiżeby „ di S. Mtis Regia in Reg
constituerit tum partes memoriu
huic in sex septimanarum d
curru coram S. R Mte termi
num comparendi habebant — d
vero extra Regnum fuerit cathe
inter sex septimanis rese cora
sua Mte sistere tenebuntur. „

x w imieniu swego
przeciwnika Stanisława Korrygiatora

6.

6.

(bez daty.) Bartłomiej Kromer civis et scabinus Cracov. — zeznaje iż winien długu 5 grzywien Benedyktowi Dzikich które odda na Boże narodzenie przyszłe.

7

(b. d.) Bartłomiej Kromer i Jerzy Kurzewa ławnicy przysięgli (scabini Jurati) zeznają iż u Jana Piotrowskiego mieszc: dobrad zuzy- du byli wysłani widzieli wje- dnej beerde × wino (tu słowa niezrozumiałe) octy dembowe × do połowy beerdi „ et racatij ab- sentij, item spiritus trzyciar „ jako też Piotrowskiej beerbs wina wylanego (omissi) u sławetnego walentego Milnera mieszczanina i ławnika Cracho że widział zeznał — quo Piotrowsky Jurimb errauit. —

× vas może potkuffek

× może obsefty —

8.

Zordynacyi czyli rozporządzenia Marcina Kromera fundusz był na utrzymanie ucznia rodem z M. Biecza w akademii krakow- skiej na wieczne czasy zapewniony (Ob. osobno tę ordynacyą: de studiosis biecensibus in ac 1569.)

(x) Ex actis consularibus ab ao 1645 usque ad am 1693 następujące z aktów ławniczych tyle się można przekonać że byli przez urząd ławni- czy wybierani i dobrałowa wyda- ni: (x) 1) Marcin Rekietowicz tyn wojecha i Jadwigi Rekieto- —wiczow

wiców professyi Skaichiej z
Biecza — „ut eo melius et
pluis studia honestissim
in alma academia Crac
tractare possit ac valeat

2.) Mateusz Dąbrowski — s
Stanisława i Elżbiety Dą
wstuł mieszczan — M. Bo
Rajcy —

3) Jan Czaplic syn Jędrze
Czaplica i Doroty Kalico
czowny mieszczan Biecha
(franciscis) obadwa ben
cia: Cromerianum i Sa
cianum otrzymał. (O
drugim niema żadnej bliż
widomości szukań u Szty
kowicza o Stanie akad. K

4) Franciszek Chełpowicz s
Wawrzyńca Chełpowicza i
bary Kruszowskiej z Biec
mieszczan — a synowiec p
tra Chełpowicza pisarza
wyższego Biechiego. (O
dwa jak wyżej.)

5) Jan Domaszowicz syn
i Barbary Domaszowicz
larzów z Biecza — otrzyma
Kromerowskie.

6) Walenty Chodorowicz s
tniego Rajcy walentego Ch
dora i Jadwigi małżonk
z Biecza — „utrumque Sam
Cromerianum quam Sadeia
num beneficium.“

7) Jakub Kuchajowic syn M
raja i Agnieszki — Chirurga
z Biecza —

8)

8) Mikołaj Sodobiński syn Wojciecha i Barbary Sodobińskich.
9) Jędrzej Piotrowski syn Adryana i Zofii Piotrowskich.
10) Jędrzej Szyndlar syn Pawła i Zofii Szyndlarów małżonków.
11) Jakub Rogulski syn Jakuba i Zuzanny Rogulskich mieszczan zbiera.
12) Wojciech Dominiorek syn Błażeja i Reginy Dominiorków małżonków bielskich.
13) Jędrzej Jaroszek syn Jędrzeja i Reginy Jaroszków mieszczan bielskich.
14) Wojciech Chełpowic syn Piotra i Jagniszki Chełpowiców mieszczan bielskich.
15) Marcin Hiczgodowic syn Sawetnych Walentego i Jadwigi Hiczgodowiców Ewa Bilera małżonków.
16) Marcin Rogulski syn Jakuba i Zofii Rogulskich mieszczan bielskich.
17) Jędrzej Nowakowic syn Jędrzeja i Jagniszki Nowakow mieszczan bielskich.
18) Franciszek Cenarowic syn Sobeskyana i Doroty Cenarów małżonków bielskich.
19) Bartłomiej Kędzierski syn syn Wojciecha etc

Actum Die Anno

Wz (Wyciąg z wypisu oryginalnej księgi sądowej Bieckiego.)

9.

Fer. 2da ante festum S. Thomae Ap. proxima Anno Dni 1559.

Na wezwanie Bartłomieja Kromera mieszczanina i radzieckiego przysięgłego Bieckiego sam Hawetni Piotr K. i Georgius Magnar pod przysięgą sądownie zeznali jako Barbara Urbanowa mieszczanka Biecka rodzona siostra była niegdyś Jerzego Cromera tego Bartłomieja ojca. (Ratem na ten czas syn Jerzego z Niecia niemowlę był.)

Wz

Ten Urban był podobno Sukiennik —

+ i marcina Kromerów

Bart. Kromer

Wz

W Reformatów w Brzegu położył w kaplicy krawieckiej Kromer Bo. dicom nagrobek z napisem następującym: „Bartholomaeo Cromero avo et Gregorii Cromeri patri viris consularibus et sacelli hujus condditoribus. Annae Brizarovae avae et Agneti Czermenskae matri. matronis nobilibus et honestis — Martinus Cromerus Doc. Crac. et Varm. Can. Secret. regius. pos. anno 1557. — „ O tym wspomina Plasa w listach swoich do Kromera. (herbu radwan nieniatycz) Sam Kromer przyznawał ojca herb. pieszchata i ośmiorog a po matce Ramułt i Jastrzębiec., Zygmunt August nadał mu pod data innego wawrzynem w wyższej postawie tarczy. Ferdynand ces. dodał do niższej postawy binde austryjacką.

10.

Tenże Bartłomiej zeznaje pełnomocnictwo na piotra Sworeza — p. sądem — do sprawy z Janem Kumurem — czas Barbara Urbanowa za Urbanem 1 voto Sukiennikiem za 2 tys. złotemi (mo agdy) ten umarł — za 3m razem Czwirka ten umarł a Cwirkowa jeszcze przed 10 lat była wdową i Jan Kowma jako oczekuje miała z niebie — tego Bartłom. o 500 grzyw. zginęło, by do tego otkazała on „ się chce przysięgą za prawa oczyścić — sąd wyrokuje aże otkazany się oczyścić ma według prawa iramento corporali unica manu ponieważ Bartłomiej Kromer tylko gotujący się bez dalszego dowodzenia — czego [illegible] przyjął „ a Cracovien „ appellował.

11)

11

Wg Cały ma wypisuje Iudicium opportune bannitum extitit in Biecz celebratum per viceadvocatum Iuratum Martinum Jordan et septem Scabinos Iurator Sabbatho post festum Conceptionis Beate Marie Virginis proxima anno Dni 1559.

Resignatio Mag^co Joanni Bonar.

Przedthymze sandem potrzebnym obliczuje stanąwszy vrodzony Pan Stanisław Bonar z Balicz Starosta Bieczki zeznał yż prawo wsitko swoje y wssitkij częsczy ktho-re mijal po oyczu swym nyeboszczyku Panye Seuerinie Bonarz Castellanye Sandeczkym daruje y odstępuje prawem dzieczicznym wyelmożnemu Panu Janowy Bonarowy z Balicz Castellanowy Bieczkyemu wyelkyemu Rzadnikij Cracowskyemu tudzież spiskyemu y Rapsztinskyemu staroscye Bratu swemu rodzonemu na ogrodzie ktkorij lyezij wkrakowye na rybithwiech y rowu y (sic) Jakubowskij myedzy sewczu a wisłną brona, okrążony vliczą ktkorędy wssitskij wodij zbyegaja na błonye rzeczona nyeczyeczu rzeka rudawe ogrodem wyelmożnego

Pana

W listach papierzhich przez Augustyna Theinera r. 1861 w Drynie wydanych są ślady że Mar. Kromer r. 1543 był wysłany do Opia s. mnie mieu Bony królowej i Zygm. Augusta zmrzłą o potwierdzenie biskupstwa Zeb Jamrat. o Lojet Krakow. i gnieźnien. R. 1544 znajdował się jeszcze w Drynie. – R. 1548 był tam jako poseł (orator)

Pana Marcyjana Zborow
wojewody poznanskyego
thes ogrodem potomkow
boszika pana Seuerina
mana a thilem do Blon
miyskyego przecziwko og
wij Krolijewskijemu y zezn
thenzie vrodzony pan Stan
Bonar yze sye yemu do
stalo we wsitskym od J
pana Jana Bonara Caste
Byeczkijego. I ustawuje
rzeczony pan Stanislaw Bo
starszego przisiezhika ku
nyu takowich czeszczy wo
prawiye gozyje then ogrod
zij na przisly wyloszony
ni sad albo kyedy Je M
pan Byeczky Jego bendze
trzebował mocz i obiye pra
nyezostawuiacz any pot
kom swoym. —

Reszta tyss kart o tyle u
czynie że yesth 1560 Ba
kowiey Kromer był biskup
wspomnieny sawsiczyss stawał
rzeczonemu panu Jana Piotrowsk
i pisał się obywatelem i pan
Kiecu miasta Drezna – zbija

1568.

Marcin Kt. księgi swego Miscellan. po Tar. wydanego Mikołajowi Kromerowi bratu swemu Opatowi welegradzkiemu tytułem przypisał — miał także Andrzeja brata który młodo umarł wielkiej nadziei według niego, mąż. — (Ob. opis. Monachii.)

Śmierć Kromera mar. opisana u Nakielskiego (Miechowita) na str. 367-8.

W Aktach Reformatów w Biczu mają znajdować portret Kromera w biskupim stroju, oblicza rachitycznego — zarost gęsta broda —

List Kromera. wprzyjacielu Liwiu D. IV. str. 277.

~~Xiędzy~~ w moich p. Śmiechowskiego że był pijak, gmerzyca, złodziej utracony — gdyby niebył na uniwersytecie a w owych księgach sądu grodzkiego, byłoby coś więcej przeciw tego co my pomiędzy sobą wiemy wyszło. — —

z Ms. Ch. XVIII. f. 32. (X. Chodzko — ostrzeżenia Kromera.)

Po śmierci X. Hozjusza nieb. kardynała biskupa warmińc., którego koadjutor Kromer na biskupstwie został, to biskupstwo za Króla Króla otrzymał. na sejmie warsz. Starali się Prusacy Kromera odstrychnąć — między tymi najwięcej nie wodził wojewoda Chełmiński (Działyński) Ten raz w sejmie mówił do króla rzecz bardzo długą a był gadatliwy. powiadał jakoby Kromer miał być więźniem stanowi, jako wielkie dani my muszą dawać i nine berpraw. czynił wszystko wszystko, król, senat, Kromer poczęli natrzepić nieciekawie. Kardynał Biskup Władysławski od którego o tym Chodzeski słyszał, spodziewał się z innymi senatorami że Kromer na to nie zezwie odpowie — i mówił kardynał że się klinił i chwalił onierał one słowa Kromer skoli wstawszy rzekł tak do króla. Jeżeli mnie będą jeszcze dalej mistrzem stroić, potym wstanę jak Lewkow i senatorowie i wyjdzie — wojewoda Chełmiński wziął za nim mówić — a boby że co tego jakoś nas nauczył. Nareszcie uciszono Kromera a Bernardyn przeciw był król. To było niedziela. —

Do sprawy pokrewstwa tego 19
piszące bardzo ważne własnoręczne
wchtóre kromera notatki w Dzie-
pis: in folio CCCL. zlat 1566.
1567 na końcu. 106. —
Także i wcześniejsze wyjątki 1551-53.
znajdują się materjały w mss. p.
wyższym bibl: zakładu Ossolin:
nr. kat. 36-90. —

Marcin kromer wróciwszy z Rzy-
mu po ukończeniu nauk (r.)
został kanonikiem kolegiaty P.
Marji w Kielcach. —

Ordynacja kromera o nowicjacie bi-
skupim (następnie przepisana) powstały
ze jesień r. 1569 był kanonikiem
krakowskim - tegoż samego on roku
ukończył swoje Colloquiorum pisowi
V. dedykował jako kanonik

Kopij nienajlepszej
nw. Rogawskiego
wstępnas.

Privilegium
Domus
Cromerianæ
(1555.)

Sigismundus Tertius Dei gratia Rex Polo-
niæ Mag. D. Lithuaniæ Russiæ Prussiæ Ma-
soviæ Samogitiæ Livoniæque etc necnon Sue-
corum Gothorum Vandalorumque hæreditarius
Rex. Significamus præsentibus litteris no-
stris quorum interest universis et singulis ex-
hibitas coram nobis esse litteras binas par-
gamenæas serenissimi olim Sigismundi au-
gusti Dⁿⁱ prædecessoris et avunculi nostri ma-
nu propria eiusdem subscriptas et sigillo Re-
gni pensili munitas continentes in se certam
immunitatem et prorogativam domus in civi-
tate nostra Brecensi consistentem. Alteras
Dⁿⁱ olim Stephani Regis prædecessoris nostri
itidem manu propria eiusdem subscriptione
et sigillo Regni pensili communitas continen-
tes in se priorum de verbo ad verbum descrip-
tarum confirmationem utrasque sanas salvas
illesas omnique suspicionis nota carentes quas
et nos quoque authoritate nostra Regia ap-
probare ratificare et confirmare dignaremur
supplicatum a nobis – tenor vero illarum hic
est. Stephanus Dei gratia Rex poloniæ m.
Dux Lithuaniæ Russiæ Prussiæ Masoviæ Sa-
mogitiæ Livoniæque etc princeps Transylvaniæ

Signi-

Significamus presentibus litteris nostris quorum interest universis et singulis harum noticiam habituris exhibitas esse coram nobis, per certos Regni nostri consiliarios nomine famuli Matthie Liss civis Brecensis literas pargameneas sub titulo et sigillo manuque propria serenissimi olim Sigismundi Augusti Regis predecessoris nostri communitas sanas salvas illesas, omnique suspicionis nota carentes continentes in se certam prerogativam et immunitatem domi supplicatumque a nobis eiusdem nomine ut easdem litteras authoritate nostra Regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam Cum Reipubl. Regnaque et Imperia premiis et poenis potissimum contineantur Sitque boni et justi principis poenas remittere sentimus quam recte facta irremunerata reliquere. Proinde nos Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae M. Dux Lithuaniae nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae Syradiae Lancitiae Cuiaviae Russiae totius Prussiae Masoviae Samogitiae Culmensis Elbingensis pomeraniaeque etc dominus et hæres Significamus tenore presentium universis et singulis qui nunc sunt et qui post futuri sunt?, quorum id aliqua ex parte interest vel intererit et ad quos hae nostrae pervenerint litterae quod

nos

nos rationem habentes Meritorum Venerᵈ Dⁿⁱ
Martini Cromeri utriusque Juris Doctoris Cra-
coviensis Canonici Cantoris et Canonici War-
mien. et Secretarii nostri, quibus partim Dⁿᵒ
parenti nostro partim nobis in Cancellaria no-
stra Regia legationi obeundis judicijs, conscriben-
da et illustranda Historia Regni ac caeterarum
ditionum morum et alijs obsequijs nostris ac Re-
publica Regni nostri honestissimis industriam
dexteritatem eruditionem virtutem fidem ac dili-
gentiam suam probavit volentesque extare in po-
sterum aliquod gratiae nostrae erga ipsum eme-
ritorum eius erga nos argumentum Domum ejus
paternam cum fratribus et sorore ipsi commu-
nem in civit. nostra Biecensi in acie Circuli
versus templum parochiale eundo ritam ab o-
mnibus et singulis exactionibus nostris Regijs
et Regni nostri publicis ordinarijs et extraordi-
narijs etiam ducillaris ab omni genere potus in
ea per quemcunque propinando itemque ab o-
mnibus et singulis oneribus et exactionibus civi-
bus itidem ordinarijs quocunque ex nomine
censeantur liberam et immunem fecimus faci-mus-
que vigore praesentium perpetuis temporibus et
in aevum ita ut quisquis eam ipsam domum
deinceps atque quamdiu legitimi ipsorum Cro-
merorum fratrum et sororis ipsorum succes-
sores extiterint possiderint aut inhabitaverint
perpetuam ab oneribus et exactionibus quibusvis ad
quas caeteri eiusdem Civitatis Cives et Incolae ex
mandato nostro constitutione Comitiorum Capitanei
vel magistratuum ipsius Civitatis infra consensu ve

Consue-

consuetudine adstricti sunt sive erunt vacationem
et immunitatem habeat perpetuam Ex univer-
sis et singulis capitaneis nostris et exactoribus quarum-
vis exactionum a nobis vel ex decreto comitior[um]
perquemcunque constituendis eorumque vicegeren-
tibus Itemque proconsuli et consulibus eius ipsius
civit[is] Diecz pro tempore existentibus, precipimus
et mandamus ut supra memoratum Martinum
Cromerum fratresque et sororem eius et successores
eorum eiusdem domus possessores et inhabitatores per-
petuis temporibus in hac vacatione et immunitate
a nobis ita ut perfectio eodem cessa conservent
sub poena mille aureorum ungaric. boni et justi
ponderis partim fisco nostro Regio partim parti
lesa quoties contravenerint solven. In cuius
rei fidem et testimonium manu nostra subscripsi-
mus et sigillum nostrum presentibus appendi iussi-
mus. Datum Vilne feria 5[a] post festum S. Martini
proxima Ao Dni 1555.o Regni vero nostri Anno 26.o
presentibus Gener[is] Rev[do] ac Venerab[i] Johanne Li-
tomierszky Raven. curie nostre thesaurario Bur-
grabio Cracov[ie] et Lancicien[si] Radomiensique Capi-
taneo. Fabriele Tarlo de Szrzekarzowicze Radomien.
s[ue] d[ue] Catherine Regine Bonie coniugis nostre
Curie magro et Capitaneo. Fabiano Czeme
Gedanen. et Tucholien. Capitt. Stargardensique Castel-
lano Joanne przerembski Regni nostri Vicecancell.o
ac Gnesnen. et Cracov. proposito Philippo padniew
skij proposito Lancicyen. et archidiacono Cracov.
Nicolao Przebuchowskij cubiculi nostri prefecti
Lelovien[sique] Capitaneo et arcis Cracovien
Burgrabio Stanislao Myskowsky de Mirow Fribuno
Cracovien Capit. Maricburgensi et Regni nostri Camer.o
Alberto Kryski succamerario Plocen. et Capita-
neo nostro — Joanne Skarszewskij Plocen. Sta-
nislao Kamieńczykij Wielunen. Canonicis Secretariis nostris et aliis
Regni Joannis przerembski Regni nostri Vicecancellar. et Gnesnen. Cancellarii
reisque prefor. devote nobis dilecti. Significamus Augustus Rex Ipsi[us]

(Originale sub sigillo N.o 164.)

Z Kopii zie wyjętanej i przepisanej w Wo. Pogan skiego bet. ej

Ordinatio Rndi Domini Martini Cromeri de studiosis Biecensibus.

1569. Anno Dni Millesimo Quingentesimo Sexagesimo nono die martis Decima septima mensis Maij.

Revers Dnus Martinus Cromerus Utriusque Juris Doctor Archi Sandomir. Cracovien et Warmien. Canonicus et S. R. M^tis Secretarius coram me notario publico ac testibus infrascriptis personaliter constitutus sponte libere nullo que vi aut dolo errore seductus sed maturo pretus consilio Quadringentos flor^s pecunie mon. nostre polonicalis Regno currentis famatis Dnis Consulibus Communitati Civ. Biecen. patrie sue administrationem pretorij turrisque ei adjuncte nuper fortuita ruina collapse dedit, numeravit et cum effectu tradidit ea condicione vt dicta pecuniaria summa, de publico eiusdem civitatis thesauro ad extenuationem intra quindecem annos proxime consequentes in usum et pro sustentatione decorum studiosorum ex ea ipsa civitate Biecensi in Academia Cracovien. in studiis bonarum artium atque doctrine deinceps edendorum (:) soluatur secundum dispositionem et ordinationem ipsius Dni Martini Cromeri de consensu et voluntate eorundem Consulum atque Communitatis facti que talis est vt sequitur: Quo adolescentes

c

114 e civitate Biecz orti minimum quindecem annos nati qui progressus bonos in bonis literis habeant et propensionem ad ea, cum honestate morum coniuncta a parentibus aut aliunde sumptus sufficientes habere non possint quindecem annis proximis in academia cracoviensi alentur incipiendo ab inicio anni futuri Millesimi Quingentesimi septuagesimi (1570) Eos aut ipse D. Cromerus quamdiu et eligendi et nominandi potestatem sibi reservat, post mortem vero ipsi Consules novi et antiqui cum proposito Hospitalis et opificiorum magistris pro tempore existentibus adhibito etiam studij literarij (2) consilio eligent, et nominabunt et curatoribus infra edendis praesentabunt. Quorum adolescentium quilibet non ultra tres vel cum dispensatione et Iudicio eorumque Curatorum quatuor annos hoc beneficio uti poterit vacante autem loco alicuius infra unum et ad summum alterum mensem a tempore notitiæ ijdem electores alterum eligere nominare et praesentare ad eundem modum tenebuntur. Si non fecerint (3) poterunt curatores alium ex eadem civitate vel si ibi defuerit idoneus aliunde arbitratu suo surrogare debebit aut pro alio haberi ratio propinquorum et cognatorum ipsius dni Cromeri si qui erunt idonei, non solum in Civitate Biecen. supradicta, verum etiam alibi natorum sive ij sint genere nobiles sive non, vivantque ij adolescentes ad praescriptum ordinationis Clemosinæ Bor-

caus

-cane et sub cura atque disciplina Curatorum e-
jus atque ijs Curatoribus cum Rectore Univer-
sitatis pro tempore existen. illi ipsi studiosi et
et pecuniam inde ij se sustentent statis
temporibus sive ratis repraesentari a consulibus
debent videlicet sedecem florenos cum dimidio
intra octavam natalis Domini c?, a proxime
futuro anno natali alterum tantum ad
festum Sti Viti ita ut quotannis floreni vi-
ginti septem solvantur. Ex ijs autem Cura-
res supramemorati uni ex illis studiosis sep-
tem cum dimidio gross. in singulas hebdo-
madas in victum et alios usus necessarios nu-
merabunt. Totidem et alteri unum vero flore-
num residuum pro se tollent exiguam quidem
mercedulam sed Deus eos amplius remunerabi-
tur Quicquid vero per tempus vacationis loci
superfuerit, in promotionem unius studiosi
qui primus sacris initiari vel Baccalaureus
Magisterve fieri nolet ac poterit ab ipsis con-
verletur Insuper promovendo ita ut modo me-
moratum est quilibet sive ad sacros ordines
sive in artibus debebunt Consules supradicti
Civitatis Bierens. tres florenos in subsidium
conferre de publico cum a Curatoribus requi-
siti fuerint Coterum e studiosis illis quilibet
post exactum tempus suum in hoc beneficio
tenebitur Civitati supradicta duobus annis
servire in aliquo munere publico vel Eccle
siastico pro statu conditione et aptitudine

sua

sua salvo uxitato solario, vel si voluerit solvet Civitati quindecem, vel si quatuorannis eo beneficio usus fuerit viginti flor. in usus publico convertendo. Quibus conditionibus obligabit se quilibet eorum priusquam hoc beneficio uti incipiat. Porro consules unacum Communitate supramemorata Civit. Biecen. debebunt se et publica eiusdem Civitatis bona proventusque ad servanda et implenda quantum ad ipsos et successores eorum pertinet omnia in hac disporitione et ordinatione contenta intra unum mensem litteris suis sub sigillo publico et sub certis penis obligare et a Regia majestate intra tres menses eius obligationis convenorum et confirmationem ipsi Do Cromero representare. Quamquidem ordinationem et disporitionem supradictam famati Dni Franbecki Martinus Aromalarius Consules Florianus Pellio et Martinus Tardo (c.) Magistri contuberniorum et omnes Biecenses suo et suorum Consulum et Magistrorum contuberniorum ac totius Communitatis Biecens. nomine vigore procurationis mandati et plenipotentiæ de qua per litteras patentes sigillo Civitatis Biecensis signatas fidem fecerunt in omnibus et singulis clausulis conditionibus et articulis ratam et gratam habuerunt et approbaverunt seque summam prodictam Quadringentorum florenorum pe-

— cunia

cuius a prefato Rndo Dno Martino Cromero habuisse numerasse et cum effectu sibi persolutum recognoverunt ac de illa eundem quietaverunt ac observationemque omnium et singulorum in ipsa scripta ordinatione contentorum se et omnes Contules totamque Communitatem Civium Biecensium pro tempore existencium sub ✠ ac censuris ecclesiasticis per loci ordinarium Cracoviensem vel eius Officiales generales fulminam renunciant (?) quibus vis tam iuris quam facti remedijs et cautelis quibusvis efficaciter obligaverunt et obligatos esse voluerunt acta fuerunt hec Cracovie in edibus prefati Rndi Domini Martini Cromeri Canonici Cracovien. presentibus venerd honorabili et nobili viro Thoma a Plaza Canonico wislicien. Ecclesie S. Stephani Cracov. et in modlinia plebano, Michaele Tarski prebendario et altarista Cathedralis Ecclesie Cracovien. et Ioanne Czerniewski testibus adhibitis. Ex actis Vicariatus et Officialatus Cracovien. descriptum sigilloque Rndi Dni Martini Trzebienski de Rusiec Custodis vicarij in spiritualibus et Offic. Cracovien. communitum. Martinus de Sandomiria publicus Consistorij Cracovien. actusque presentis notarius spt.

(vide Originale sub signo ++ M r. M.O.9)

(Dwie Infuły i pastorał pod spodem m. c. Num. 163.)

Calculus rerum ab obitu olim
Reverendissimi Dni Dni Martini Cromeri
Episcopi Warmiensis.

Obrachowanie itd itd. / Obacz. Czas
dodatek miesięczny. Rok I. Tom III. Ze-
szyt 8. Sierpień Kraków. 1856. —
od Strony 384 — 389. wprzypisku podane.
przemnie podług Kopij także mylnie dań
pisanej poprawione —

Jeśli Kromer Zofia był Pierzchałą, pono nie było zapierać się tego, porwać go na bramie 1551, od Zygmunta Augusta orła, którego wdzięczni lat potem 1563 za siedmiolecia gońcy na jakiś Ferdynandowi Cesarowi wydał (Ob. Kromera Deregis Polon. p. 107.) Było to w prywacie a i tam dopuszczający się tego widzi potrzebę oncówienia się: cur autem minus liceat cuipiam a re parato, quam ab alijs relicto decore gaudere? —

(J. Lelewel polska T. IV. s. 394.)

W Rękopismie in 4° T. XVI. na kar. XII/2 znajduje: nobilitatio Martini Cromeri (cir. 1552.) bez żadnej daty. — w rejestr alfabetycznym nobilitowanych (mniej MSS. L.) pod lit. C. iest taki wyciąg: Cromer martinus variis utrinsque Doctor nobilitatur. vide in Libro metricis R. 64. a° 1552. sub litt. Z. Q. N^ro 65. f. 30. —

Tytuł format i rozkład dzieła Marcina Kromera „monachus"

Martini / Cromeri monachus / swe / Colloquiorum de Religione Libri Quatuor / binis dissimili dialogis. / Quorum tres priores ab / authorem sic nunc aucti et recogniti sunt ut merito novi / dici queant. Quibus quartus totus iam recens accessit / Cum indice locupletissimo. / (tu drzeworyt znaku drukarni) Coloniæ / apud Materrum / Cholinum / cum Gratia et privilegio Cos. Maj. / —

(8° min. tytułu; listu Pius IV do Kromera, przedmowy autora do Pius V papieża (prefatio) i argumentów (argumenta librorum) kart nieliczbiowych 8m.) dalej: Liber primus p 1 do 252. Liber 2us p 253 do 444; 2 kart niel. białych. Liber 3us p 449 do 859. – Index alphabeticus eorum quæ in præcedentibus tractantur kar. niel. 17. poczym karta 1 niel. na której resztka tegoż znaku drukarskiego jak na tytule — Liber 4us p 1–214. List Mar. Kromera do Mikoł. Kromera brata swego Opata wegrzadzkiego po łacinie z Krakowa 12 Calend. Januar. 1588. Sign. 004. kar. niel. i Index alphab. eorum quæ in præcedenti dialogo tractantur. kart niel. 4 (005–8.) —)

Ojciec

Ojciec S. odebrawszy wydane przez
Kromera dziełko: De coelibatu
sacerdotum pisze mu z Rzymu
do Krakowa, gdzie zostawał Kano-
nikiem i sekretarzem Królewskim
pod 9 marca 1565. Dowcip je-
go i naukę chwali, niemniej po-
bożność i zabiegi około religii ka-
tolickiej wznieje. Wzywa go
także do dalszego zawodu pisar-
skiego, w gromieniu szerzącego się
kacerstwa i przyrzeka uznanie
zasług w kościele itd. W przed-
mowie do Dzieła V, która do
życiorysu autora potrzebna, pi-
szemy dokładną wiadomość o tej
jego pracy. „P. Bóg nowi ni-
gdy nie dopuścił żadnego narodu tak da-
lece aby wśrodku swem nie miał
ludzi pobożnych, świątobliwych, w
nauce pisma ś. ewiczonych, któ-
rzyby, nie samych ziomków ale i
odległych krajów mieszkańców
zbawiennemi lekarstwy przeciwko
zarazie i truciźnie jakichkolwiek
dogmatów i piórem i żywym
głosem nie łagodzili... polska
nasza, mówi dalej, aż zbogobo-
jności narodowi właściwej, gorli-

—wości

wości biskupów swych i pilności kapłanów oddawna, jako i z powagi najlepszego rządcy Zygmunta Długo cała i niezarażona zostawała przed 30 laty, nowemi od przybyszów zgoła Niemiec wyszłemi naukami, z początku lekko, później z silniejszem zajściem począła nawodzić podszczenia.... Jeden z mężów, o nawracaniu ducha pobożnego prawej Kościoła wiary najczynniejszych był Stanisław Hozjusz chełmski wojewoda, dziś warmiński biskup i kardynał, który na wezwanie arcyb. gnieźnieńskiego prymasa i prowincjonalnego synodu, krótko po zamknięciu konfessyą (wyznanie) wiary katolickiej wydał, a ta obiegłszy świat niemal cały rozszerzona i wypracowana innymi językami wyszła.... Gdy atoli lud nasz polski niejaśniadał dotąd książki któreby go od nowości świeckich chroniła „per idem tempus ego quoque pro virili mea portione saluti patriae consultum cupiens, licet tanto oneri impar, quatuor de vera et falsa religione Dialogos sive Colloquia vernacula lingua et pingui quod aiunt Minerva contexui."

Książka więc niniejsza wyszła najprzód

Po

po polsku bez nazwiska autora, które wydanie bardzo rzadkie ma się znajdować w bibliotece piotrowickiej Andrzeja Kozmiana, także u Ignacego Łosia, bez się mieszkaniem. Dopiero w lat osm czy dziewięć gdy się rozeszło że on napisał, życzono sobie mieć po łacinie co też w chwilach od obowiązków dworskich i powołania kapłańskiego wolnych starał się spełnić. „Non ita tamen ut me legibus interpretis adstringerem, sed ut libertatis autoris uterer, cum expolirem et illustrarem, adderem, demerem, transferrem, mutarem quo viderentur, ipsa operis salva." .... Działa skolicatego, w Krakowie zaczętego ukończyć niemógł, będąc do Ferdynanda króla rzymskiego a wnet cesarza niemieckiego, od Zygmunta-Augusta króla polskiego i X. Litew° w poselstwie wysłany. na niem blisko lat 4 strawiwszy czuiąc radość° prozbom przyjaciół i ludzi uczonych a mianowicie Ottona Truchsesa i Jakuba Dutea kardynałów pierwsze trzy rozmowy na widok publiczny wydał. Że rzeczony Otto w Dy-

Lindze

kindze augsburskiej drieczy gdzie i akademią założyć drukować i na niemieckie przełożyć starania przydał.
4a Rozmowę niezaraz mógł skończyć pierwej dla spraw publicznych, pierwej krótkowskiej, podróży odbytych z legatem wspomnionym i synem jego Maximiliane nastąpca tronu, do Czech, Węgier. wtedy dopiero rozpoczął się sobor trydencki, przez Piusa IV zwołany, „cuius actiones ac decreta magna me laboris parte levare poterant“ ..... wziął więc dzieło do rąk a wróciwszy do ojczyzny nanowo przejrzał, obszerniej wyłożył, tak że z każdej rozmowy tej samej co wprzódy wolności zażywając, dwie zrobił. ⊗ po skończonym soborze zdaniem złej księgi wydał i O. S. przesłał, który go listem obdarzył. (jest na 2ej str. tytułu.) Drugą niniejszą także i ten papież z dworu kardynałem będąc wielce pochwalał; o czym Kromera naszego upewnił Juljusz Rudzieri opat i protonotar apostolski, legat przy królu Zygm. auguście. dla czego wydanie to Pius V. przypisuje. krom tych zalecili Kromera ojcu ś. Jan Moron. alexander Farnezy i Jan Franc. Komendoni Biskupi kardynałowie, którzy doń listy uprzejme pisali. pochwa-

lił

⊗ „recognovi iterum atque iterum et fusius explicavi, ut ex singulis colloquiis bina facerem, eadem qua prius libertate utens.“

-ść nareszcie dzieło i rady onem
podane Hozjusz Stanisław, Ha-
wny w polsce wiary katol. rzecznik,
zagrzewając Kromera do ofiarowa-
nia papieżowi dzieła - - - Pi-
sał (wyraźnie się przy końcu) jako
polak dla polaków i pobli-
żnych mieszkańców (prusaków.)
w Heilsbergu w prusiech XV. Kalend.
Stycznia. 1566. - - -
Jestto wtóre trzecie wydanie powięk-
szone 4ta Księga. Jednakże
w Ich pierwszych najwięcej przed-
miotów do historyi przyda-
tnych.

Argumenta Librorum

primus de falsa nostri temporis
Evangelicorum Religione. -
2dus de vera Christi Religione
unde ea petenda sit, seu
de Verbo Dei. -
3tius de Ecclesia et votis ejus. -
4tus de Doctrina Ecclesiae
et fontibus ejus: deque
conciliorum et pontificum
romanorum decretis. -
(Rozmawiają Aulicus (dworzanin)
i Monachus (Mnich.) -

niektóre

Niektóre przedmioty w Indexie tych ksiąg wskazane:

abrenuntiatio et sponsio suscipientium, stulta Ochino. pag. 188.
armeni cum romana Ecclesia sentiunt. p. 685.
Armenorum constantia. p. 87.
Aulicorum mores. p. 2.
Brandeburgici qui. p. 47.
M. Casimirus R. poloniæ Boemorum Regnum asperuatus est. p. 248.
M. Episcoporum electio et designatio in polonia. p. 670.
Erasmi Rotter. studium. p. 588.
M. galli magistri religionis in polo. p. 82.
Gdanensis civitatis sedtio. p. 39.
Graeci schismatici. p. 692.
Graeci quare schismatici. p. 705.
Graeci an sint in Ecclesia. p. 681.
M. Graeci descivere sapius ab ecclesia catholica. p. 687.
Graeci et Rutsi non est catholica Ecclesia. p. 684.
Graecorum confessio de Rom. pontificibus. p. 706.
M. Graecorum reconciliatio. p. 87.
M. Graecorum defectiones. p. 86.
M. Graecorum defectiones et redditus. p. 690.

Haretici

WB Haretici docti et in scripturis exercitati. p. 369.
WB Hereses polonica. p. 154.
WB Joannis Laski defectio. p. 67.
WB Joannis Laski tres nota ecclesiæ. p. 470.
Legum condendarum ratio. p. 433.
WB Lex de libris hæreticis exurendis p. 245.
WB Lilii amici recubiti. p. 154.
WB Piriciovianorum secta. p. 167.
WB Polonica conventicula (ao 1565.) p. 699.
WB Polonia sentina hæreseon. p. 155.
WB Polonicorum evangelistarum dissidium. p. 149.
WB Polonorum constantia in religione. p. 247.
Russi schismatici. p. 692.
Russi an sint in ecclesia. p. 681.
WB Russorum schisma. p. 86.
Russorum et græcorum cum romana ecclesia consensio et cum pseudoevangelicis dissensio. p. 84.
× Sleidanus qualis historicus. p. 38.
Smalcaldica confederatio p. 37.
Stancari error de Christi humanitate. p. 226.

Stancari

Hannoari de Gennensibus et Figurinis judicium. p. 154.

W3 Hamiltaus Horsui calumnia impetitus p. 96.

Vergerij apostasia. p. 67.

przedmioty Księgi 2giej. ważniejsze.

Concilium Tridentinum ab hereticis disipatum. p. 135.

W3 Concilii Basileensis censura. p. 172.

Concilii Constanciensis vis et ratio. p. 143.

Joannis XXII error. p. 194.

W3 Oratores imperatorum et regum in conciliis. p. 128.

Tridentinum concilium cuius generis. p. 201.

W liście do brata swego pisze Marcin że z tradycyą tę Vtą ubogiey Księgę przeszkadzany ustawicznie to podróżami to rozmaitemi sprawami, to osobliwie nieszczęsną słabością . . . odwodzącemi go do zwoju podróży i ważności spraw dobrze mu wiadomych, w których do młodych lat na siłach osłabieniu brat iego Andrzej zmarły byłby mu dopomógł a słabey iego ozdobą i podporą jak mówi, polskiey i całey rodzinie gdyby mu był Bóg życia dłuższego

dozwolił

„ Jeszcześ Ty został mi, brat z przyrodzenia, a syn wielkiem i wychowaniem a z dostojeństwa ojcze ... a ponieważ za rada przychylnego nam Wilhelma Prusinowskiego ostatniego biskupa zawód zakonnego mnicha obrałeś – abbas no monacho qui aulicus expetit et expectat. etc. zostawał w morawie opatem. – dan jak wyżej. –

Zdanie Marcina Kromera
o konfederacji warszawskiej r. 1573.
(z tamt. spolszczone)

Znalazłem je w kopji współczesnej w kod. MS. Bawarowskiego którego napis: Interregnum anni 1572. 1573.

Aby król spokoj rożnowiercom warował rzecz słuszna; co zaś samej wiary tknie (religio) rzecz błaha i niegodziwa; zamieszek wnętrznych z przykładu obcych obawiać się, rzecz sprawiedliwa; sporów atoli religijnych lub tych następstw chcieć uniknąć bądź o całkowitem onych rozmierzeniu marzyć, niepodobna. Czemże bowiem Kacerzów kiedykolwiek uzbroichano? Chyba gdy bezbronnymi byli. Lecz pokrzepieni spokojem, wnet się niczego nie lękają, wszystko zrowią i nic nie omieszkiwają, by swych mieszczańskich uzbroić. Stąd te jeszcze dotąd w niemczech. Że nie wybuchnie, któż powód odgadnie? Teologowie, ale teologowie razem, zaraz tam walczą, zwycięztwa wzajemne głoszą.

Lur

lecz będzie w niezgodzie z sobą, nie tylko że wiara niejednana ale miejsca, okolice, państwa niemal wszystkie są zakłócone. Jaśniej nad słońce w południe, że nie tam zamieszki gdzie rady z pomiarkowaniem działają, ale kędy milczą, kędy wszystkim wolno jest według upodobania myślić i czynić. Nie katolicy, bo nigdy — lecz kacerze, bo zawdy — tam wichrzą gdzie pierwszych nawet niema. Wyprzą-li się tego, iż bezkarnie nikczemną swą i barbarzyńską wiarę szerzą? że od prawowiernej odwodzą? Kiedy nie samych katolików, ba nawet innych wyznań ludzi, w pośrodku swoim znosić nie raczą. Ich przyrzekają, toć Babilon swarów i wszelkiej bezbożności ochronę budują. Oby ztąd sami okrutnych owoców zaznali! Oby oni jedni! Radzi-by wszędy według nich myślano, a poddanym swoim

rodzę

rodze wzbraniają. Gdzie się im powiodło w Karlsztadzie, w ministerze szewcy już królmi. Ci to Ziszkowie, prokopowie i więcej innych istne potwory zuchwalstwa i zguby wyrastają. Nie zbędzie na adamitach, pikardach, libertynach, nowokrzeńcach, kaznodziejach czy kaźnio sprawcach x) więc i na sakramentarzach i na helwetach co w religijnym czy narodowym zamiarze, tud pospolity obatamucić pragną. Nie zbędzie też i na wodzach złona zamej szlachty, boć i u nas na nią nie zbywa. Albowiem konfederacja obecna nie władze, ani rząd panów nad poddanymi, ale wiarę obala dowodzą słowa: „ i owszem jeżliby itd „ dobrze zrozumiane. Cóż gdy oszuści zechcą wiarę, gwoli wiary zastrzegać? Któż wtedy odwagę czy prawo mieć będzie przekraczających ukarać, ślí według związkowej uchwały, każdemu będzie wyprawach religijnych wyroki wydawać, wolno? Nie sprzeczać-li to sobie? Nie zmierza-ż-li to ku pogrążeniu wiary katolickiej a

x) w oryginale: Concionatores seu potius Conciatores – co właściwie podniecaczów oznacza – autor tu się grą słów bawi co obiadem kaźniosprawcą oddać.

13

rawej ku wywróceniu wszelkiej religij i ku mieszaniu zamieszaniu, ba nawet samej Rzpltej zatraceniu? wzdy pod mianem konfederacij ktemu droga prowadzi. Coż zaż przeszkodzi, by pierwsi zmielsi zwolennicy, jednego z tych wyznań, zwłaszcza po miastach królewskich, bez wiedzy zwierzchności i ludu, bądź z władzy jakiej katastry wsparci mieszkańcem, z osobistego widoku albo w zagorzałości Kacerskiej, świątyń nie opanowali panskich? a złych bądź katolików, bądź innej sekty wyznawców, nie wygnali przemocą czy podstępem? Nie stało-ż-li się tak w dolnych Niemczech podobno w Munsterze czy w antwerpij? Niech-by nie gdańszczanom (nowokrzeńcom) cugla puszczono wnetbyśmy obaczyli, coby dokazywali. Jeżli zatem od nowego Pana potwierdzenia owej konfederacij żądamy, coż wzdy mogą katolicy? wolno-li

wrócić

wiak potępią w niebieskiej, czy ją z innemi wyznaniami zrównają? a jedna tylko prawowierna być musi. Nie zachowując tem samem własnego swego ducha, lub go nie zlekceważając nie osłudzą w drugich? w prawdzie dalszych nieporozumień nadzieję zapowiedziano do przyszłego sejmu. Czemuż tych zaraz nie zagodzono — albo nie odroczono wszystkich? I jakaż to nadzieję rozumieć chcemy? Czy podobną onej konfederacyi pogróżkami i przemocą wytrzymanej? jak mówi przysłowie: tobie piskorz a mnie szczuka, albo mnie szczuka a tobie piskorz. O pobożności, o sprawiedliwości ojczyzna! czyliż nie do rozwiązania raczej niżeli do związku ze powrotu drugich wciągamy, a sami nigdzy sobą kłótnie zaprzestawamy? zalecamy miłość wzajemne postanowienie prawodawcze, zwyczajów dawnych a powracamy do onych pierwszych wieków, kiedy dużo narzekań, a Rzplitej, aż kupą, nie; a ta, któż wątpi? statecznej utwierdzonej równości, powagę głównie religii Boga.

mijam

Mijam wiele bym przykładami
stoią myśl niepomnażał, pamię-
tny by się kto nauką nie
nazwał. Cóż mi odrzekniecie?
wojnę-li czy pokój dawanie?
aza to pokoj, aza to <u>żwia-</u>
<u>zek</u>? bynajmniej. To niewola,
to świętej wiary pogwałcenie!
nie myślę Konfederacyą poniżać,
niechby sobie była, a zumien-
na (aequabilis), ale dawnym
Konfederacyom i Statutom nie-
uwłaczającą! Będzie mi radzę,
jeżeli za bezkrólewia, gdy szla-
chcic każdy, miasto każde, gmi-
na niemal każda, nowe sobie
aż chrześciańską religyą otwar-
cie tworzy albo wprowadza,
nikt nieśmiony, nikt skaran
niezostanie; gdy owszem ludzie
wszelakiego wyznania spokoju
doznają. Oby swiątyń, dzieś-
ciń, dochodów Kapłanom religij
starej, jaką ją drudzy papie-
żką czy Rzymską zową, zda-
wiendawna przynależących, bądź
samowolnie, bądź przez nara-
żone kłemu osoby, pod żą-
dnym a żadnym pozorem, nie

<u>znaszano</u>

znaszano, ani odejmowano; by nowi
Karnodzieiey, nowych po tych zborach
Karań nie mieiwali; by każdy bez
wyiątku sam czy kościoł iego za-
tarty był, bez krzywdy, bez przymusu,
skorą a nie wątpliwą otrzymawał
sprawiedliwość; by nikt poddanych
swoich, tym mniey Koronnych lub
cudzych, ku odmianie starodawnej
wiary podchodzić nie ważył się; zgoła,
by biskupom zresztą duchowieństwa
władzę i zwierzchnictwo X zachowano,
więc tak namówione artykuły ob-
sjścia rządów przez nowego pana
niechby doczekiwały. a poźniey nie-
chajby się każdy o swoje, według
starego zwyczaju oden domagał —
Biskupy zaś niechby pokazali, coby
z swey strony snadno i czystem su-
mieniem odstąpić mogli. Będzie to
może, nie jednemu twarde, bo w
pewną klubę wrzyte, ale od pana
więcey pisarze nadal otrzymać by cha-
no, gdy tak w konkluzyi jako w
nadziei barz się omylają, kroć bo-
wiem gdyby co podobnego wczynił
lub też od niego żądano, działał-

X nad poddanymi całe i nienaruszenie

by

by raczej pomiewoli niż według prawa albo z postanowienia należnego.

—

(porównaj to moje tłomaczenie z Listem M. Kromera do Króla i Rycerstwa polskiego o dzieiach Stanisława Orzechowskiego przez Wiszńskiego. wyd. Wrocław. 1826. 8ce Tom II str. 159.) —

Wład

CLVI. Epistola
156. Rozrazewskii (Hieronimi)
Episcopi Cuiaviensis.
ab a^o 1578 ad a^m 1584.
(f. 1 — 337. końca brak:)

(Nabiatej Karcie przed 1ª pisaną dodano niezbyt dawno: Manuscrypt Rozrazewskiego Bisk: Kujaw^o. Karty dosyć sygnowane według abecadła lecz nie następną literą zowsze tychże przypada liczba. — Oprawa wcienką skórką powlekrona pargaminem z misrału starego ozdobnie pisanego. — pismo kilku rąk, a zdaje się filigranów papieru najdalej z pierwszych lat XVII w. — Zbiór ten listów Rozrazewskiego nie jest zupełny — zdaje się że przynajmniej zdwoiły lub trzy podobnych ilość te zakładam w mniejszym liczby wszystkie pożądanie czytelnie i starannie pisane począwszy się od d. 22 Sierpnia 1578 R. a kończą w Październiku 1584 R. ostatni f. 337 deffek:)

Rozrazewscy pochodzą z Czech czyli Belgii, wychowany za granicą języka polskiego nie umiał, wszystkie więc prawy i korrespondencye odbywał w łacinie

cinie który zato wybornie wła-
dał. Należy do rzędu mnogich
mężów którzy panowanie Bato-
rego; Zygmunta III uświetnili —
prócz kilku lat spędzonych na
dworze pisał V — sprawował
poselstwo do Wiednia w latach
1582 i 1583 do której epoki li-
sty w niniejszym dyskopismie ze-
brane znaczną ilość zawierają. Umarł
r. 1600. Pisali o nim obszernie
Damalewicz: vita Episcoporum
Władysławiensium, Przepiórski:
vita praesulum Regni polo-
którzy Fr. Kaweczyński kompi-
lował w obrazie W. Zygm. T. II.
str. 137. — Jemu we Zbig-
niewie na str. 233 nadmienia
o dyskopismie Listów Rozrazew-
skiego ponadamym przez Kole-
gium Jezuitów w Gdańsku któ-
re z powodu iż je pisał zawsze
Coll.m Rozrazewianum
S. J. mówi przytem:
„Epistolae ab ipso ad status
sui viros illustres tam polonos
quam exteros, lingua eadem
exarata ... ostendebantur J. And.
Com. Zaluscio commemorante,
in indice manuscriptorum ali-

ni

na biskupstwie wła-
dysławskiem. Śmierć
jego mamy zapisaną
u nakielskiego w Mie-
chowej str. 794.—

66. Katalog tyże. nis in Bibliotheca a se ipso inventorum ac perlectorum." Także i Biblioteka Akademii Jagiell: w Krakowie posiada zbiór listów Rozrazewskiego — niewchodzące cyfli nasza księga 1-szej cyfli 2-giej Biblioteki wyrsta powiemy o niéści listy pisane przez niego do ojca S. Królów polskiej, Księcia Kurlandzkiego, Kardynałów i Biskupów wielu — do Kromera, Hozyusza, Powodowskiego (Hier.) Solikowskiego, Kommendonego i Gracyana, do Wejera Ernesta, Berrli, Skargi, Sokołowskiego, Foxa, Popowina, Warszewickiego i wiele innych mniéjszéj wpolsze osób. Treu" ich do dziejów bardzo niekiedy ważna tyczy się sprawa Kościoła polskiego i religijnych zatargów, Jezuitów, niemniéj wypadków politycznych i wojennych i świecy. wiele o wielu osobach zasięgamy rzeczów, zdania myśli pisarza w materyi religijnéj kaznalnéj i ascetycznéj. Stanisław Karnkowski umieścił w zbiorze listów przez siebie wydanych (Epistolae illustr. virorum) Rozrazewskiego listów dwa bez jak tych w Rkpsie nie ma tak nawzajem żaden list w nim nie

znajdujących

znajdujący niemałam by był
godnie druhowany. Jest to nie-
jaka niedbałość w oznaczeniu
nazwiska lub osoby do której
list niejeden pisany — która
czytającemu wiele interesu ujmu-
je — bez błąd tu nośadzać o
autentyczności listów trafia się
często przy zbiorach wypośresnych.
Dokładność ta bowiem zdawała
się żyjącym lub pisarzom wyste-
czyć. Trudno jest o tym rozpo-
mnieć się pisarzom na każdy wa-
żniejszy list pozwalający zwróci
nuwadze — wszystkie dla treści
przedmiotu, przegodów, wojny
stylu, piękności sceniny godne są
czytania i druku. Na dwóch krót-
kich wyjątkach to com powie-
dział przekonam odbijają wyraźnie
do osobno pisanych kartek [1]
w liście do Bogurskiego który
był Rozgrzewskiego domownikiem
jak brat kochanym P. do które-
mu o wyprawie Stefana Króla
na Moskwę najobszerniej donosi, pisze w Lipcu r. 1579.
„Serenissimus Rex Noster Stepha-
nus (quod principi catholico, cla-
rissimoque patrizi felix ac sa-
lutare sit) prima castra ex

Dwali

[1] Listów wtej kwestii wszystkich jest 622.

[2] („tamquam pa
clarissimus.")

Ducali vilnensi fecit ultima Junii. Habet equidem exercitum sicut numerosum, ita robore virtuteque militari cum fortissimis quibusque copiis comparandum. Ex veterano enim fere milite universa hæ copiæ constant: ut si Germanos, Vngaricosque spectes militer, flandricam illam pannonicamque militiam, sedes mas apud nos jam fixisse dicas: si Polonos, Litavos ac cæteros consideres florem ipsum podolicum ac Ruthenicum videas. His omnibus imperator designatus et profectus est palatinus podoliæ (Jan Zamoyski) vir non catholicus modo sed etiam plane religiosus, totusque Jesuiticæ pietati sedulissimus, qui etiam duos ex iis patribus secum ad hoc bellum abduxit. In tanta disciplinæ militaris severitatem tuetur, ut vel plebecula a militum direptionibus cuius providentia liberata secundissima vota, quibus ipsum ac militem cuius prosequuta est, sufficere videantur ad prosternendum cum Tyrannum (moschum) qui post tot crudelissimas ac nefandas cædes edictas, justas tandem iusti Dei judicio pœnas debet exsolvere Deo." (f. 36.) — Major hic

novem

nowemu zakonowi niepokamowa-
ng Stromowi (Borzasewskiego bo-
wiem po Hozyuszu i Karnkowskim
trzeci najwięcej ich po prowadze-
niu do polski wspierał) do
wielu w Kraju i zagranicą (jak
świadczą Listy) pisywał - etyes nie-
mało przeszli lubiemy być moż-
kazany w kamieńcu Laterna, uto-
piony poniej wprowadzie z Swe-
cyi. do niego pod 9. Lutego
1584 pisze między innemi tak
ij wyraza: „ Senescere in sancta-
rum virtutum studio, pietatisque
profectu, magis ad laudem quam
ad infortunati viuitoris cul-
pam pertinet... macte igitur
virtute pater qua constantia
feruoreque vincas polonice cul-
men excolere coepisti illud in
dies maiori charitate amplec-
tere atque fore quo pro impen-
so labore coronas uberrimas re-
portare et tanquam stella fir-
mamenti nitet eosque alios ad
justiciam erudientem in perpe-
tuas eternitates fulgere possis
&c. (f.) — Do Oliwera
Genueti pisze o smierci Jwana
wasylewicza Lasa dodaje: „ Non
dubito jam pridem ad R. P. V.

pervenisse

pervenisse principem Moschovia vita functum esse; illiusque filium ipsi in principatu successisse; sicut autem defunctus crudelitate nimia, jugo ac imperio suo omnes subjugaverat ita novus princeps humanitate ac benevolentia eos tibi devincere conatur. Qui si nonnulla bona per patrem suum huic regno adempta reddere ultro voluerit verendum est ne tandem marte nostris experienda sit fortuna. (Listu pod 16. września 1584. f. 320.)

Listy (zd. 18 marca 1579. roztna do marcina Kromera) f. 23 —

(zd. 25 maja 1580. roztna do Stanisława Reszki) f. 50 —

(zd. ost. Lutego 1582. roztnia do Biskupa montis Regalis — wkto-rym sprawy poselskie do cesarza wkrotkom dotyczą) f. 179. —

(na innych luźnych kartkach papiery.)

Błąd wtem że strony idą najprzód od 65—100 potem od Nr. 1—64. poczem liczbienie Nr. do 168 dalej zaczyna Karty (fol.) 167.a. 168.b. 169. i 169a. od f. 170 do końca czyli do f. 429. — co razem wypada arkuszy 177. — Na 14 str. czyli 65. obiętej położył Opoliński własnoręcznie: ex bibliotheca Jos. Comitis de Tenczyn Opolinski.

CLVII. Epistola Stanislai Lubieniecij.

157. (z Kat. Nr. Opolińskiego na grobicach)

Epistola
Stanislai Lubienitzki Episcopi Plocensis
ab Ao 1628 ad Am 1634 ad varios
nonnullorum etiam ad eundem
Quorum una et altera reperitur etiam
inter selectas auctorum apud Joan.m
Meursium 1643 in uno volumine
po- cum ejusdem operibus im-
-pressas.

(który tytuł na białej karcie poodsadzonej przez Jm. Opolińskiego niezręcznie położył z dodatkiem: wopraw. błąd zpoczątku — Rękopismo całe.)

(str. 1 — 168. Karty (ffa) 167a — 429.)

(Rękopismo wypróchniałe, brzegami zbutwiałe, tak wtóre tekturę oprawny potrzebuje staranniejszego opatrzenia by dalej się nie zpsuło. —)

Biblioteka Załuskich (według Janockiego Specimen cathal. p. 31. do L. LXXXV.) posiadała Listy Lubieńskiego Stanisława w Rękopismie, który Kodeks jak ~~jak~~ się stąd wyraża nie mało zawiera

rzeczy

rzeczy druhiem nieogłoszonych — Trudno atoli być pewnym czyli nasz kodeks tu sam jest lub inny; tyle pewna że Jano chi rzuć gajął Rękopismu wmowie pod tamtéjże nie nadmienia nic o polskich listach, pismach których tu mnóstwo — równie jak, to że wyrwał od samego Lubień- skiego i był przy domowych ie- go pisany — jak to twierdzi mie- jscowego miejsca jak np str. 117. gdzie Kopiator wpisuje Jerzego Wilhelma X. pruskie° list dotoczył tylko: Illustrissimo co ji miało znaczyć że do Lubień- skiego. albo kiedy własną włęg po- prawkę czynił jak na kar. 195 na której dodał: nomine patris mei albo na kar. 195: Cardi- nali Barberino tudzież 201. na której znowu dopisuje: Nomine Dni principis Vladislai. Jest więc niewątpliwem że zbiór ten Nomini- ego wyrwał. Lubieńskiemu porta- pisowy Opactwa Tynieckiego na prośbie Biskupstwo — miał zna- czny zbiór listów i Rękopismów które po śmierci Biskupom pro- cheim odkazał[2]. do niego należał ów pod L. CLIV wzpomniany przez nas

[2] Lelewel w dziele Bibliogr. T. II. str. 174 może o niej wspomina o bibliot. Kapitu- ły pułtuskiej.

nas kodeks zawierający Listy Rozyusza do Karnkowskiego – był sam uczonym i pisał wiele – Kochając ich w dziejach ojczystych[3] cenił materyały historyczne, i stąd zapewne mógł powziąć chwalebną – Listy od niego do różnych pisane w tej Kopiarzu zamyślał – co jednak mniemam po niej (nikt pisał) nastąpić – wiele stuleci bowiem bez porządku lat natrafiam. Zbiór ten w przeciągu lat 6. obejmuje pism, wierszy i listów jego osobnych 859. wszystkich zaś drukowanych; to zaś których nie mamy przeciw jego jak 30. – Nie można i tutaj pominąć uwagi którą już przy liście Rozrazewskiego zrobiłem, że wiele tych listów do kogo pisane bez stylizacyi zostało[4] wśród natomiast mających albo schematycznych się inne historycznej, kościelnej i naukowej treści; inne charakteryzują dobrze czasy; tem uchowane z pogodzie najwięcej pisane. pisał do Zygmunta III. Królewiczów Władysława, Aleksandra i Kazimierza, do wszystkich mężczyzn których się prośbami bardzo polecał – do wszystkich po polsku do jednej tylko Konstancji królowej po Łacinie.

3) Zdanie o Łubieńskim wyrzekł Braun Davids descriptoribus Pr. p. 69.

4) Kodeks niniejszy przeglądał Dzierzkowski; kilkanaście przeczytał do pisywali przy niektórych odpowiedzi osoby do których list był pisany

Łacinie. Listy iego do Lekarzy za-
drowiemców w polskie ouiadczyły nie
wielką daią opinią o sztuce le-
karskiej — a nieraz mnie od nich
odpowiedź odebrać, używał pier-
wszych lepszych leków. Królowa
raz mu przysłała lekarstwo
na Kaboń na które gdy nie
starzył — odpisał sprzątkę aby
mu opisała jak ma je brać —
a temuż samem do posłowy wyrzekł.
Chorowity często na zdrowiu zapada-
iąc używał rad medyków Zony
i Makrzyusza. Zwłok do których
pisał wspomnę Pawła V i Urbana
VIII Papieżów, Kardynałów de Tor-
res Santa Cruce, Bentivolio —
Jerzego Wilhelma X. pruskiego, Ko-
niecpolskiego Hetm. P. Kor., Da-
dzika Kanclerza W. Kor. którym
wszelkiej przyjaźni od młodości za-
chowywał; dalej z Tomaszem Zamoy-
skim, Kazimierzem Sarbiewskim
Abrahamem Brownem, Janem
Gembickim Biskup. Chełmskim któ-
ry gdy pisał Zamoy Cyceronowy, Za-
brzeski mianował [illegible] ich sadził
Nd. Z listu królewskiego do pewne-
go nieznanego Duchownego mowi
anyb. Lwowskiego serpicuy ciebie.

† do niego

wg

wg wiadomoń o pismach paprockiego
(†) mowa tu o herbach polskich
wyhopismie który po paprockim do war-
gockiego ij dostały a ten Lubieńskiemu
mu aby odebrał i przejrzał ieśli Len
ze [illegible] k. wargockich (mowi [illegible]) tym
ij aż do mierci żadł ... na którym jako
mamy prawo nie tylko nam samym ale
i wielom ludzi szlacheckiego stanu po-
tąd należy, aby tedy jako obrócone i wy-
dawane niebyły. ale mamy ty wiado-
mon" jakoby te pisma niektóry ij najdo-
wali przy niejakim Jacku Szelidze
rathuszu w Lwowie mieszkającym U.
W. dobrze mającym przeto pilnie za-
dany U. W. aby te pisma porządnie
odebrawszy one do rąk X. Biskupa. Chełm-
skiego Kanc. Kor. odesłał Ad
List ten bez daty. — Lubieński pozwyczaj
był obraz Królewicza Władysława u wdy
Łęczyckiego ( ) ocrem pismo
wspomina w liście pod d. 25 Lutego 1630
o malarzu Borzymowskim żale ...
Konterfekt Królewicza Jmć na mi wyprzód
przemalował Borzymowski który ze te-
raz do Gdańska odjechał mniey zamia
prima idea do czasu przy mnie zostać
który ja W. M. odesłać nie zamierzam. List
ten Wyższkowa pisany jest! —
Jest tu ślad zagniewania Tomasza Za-
moyskiego na Lubieńskiego za ojca
Kanclerza

Kanclerza i Hetm. W. Kor. którego
Hawa Lubieński mało waży Lubie
jak wiadomo zpartyi krółewskiej
co historya ieo: de motu civili
jasno dowodzi. Wanie o Janie Za-
mojskim iest w liście do Gnaow-
skiego Kuchmis: Kor. Tomasza Ze-
brz. (f. 228.) Nieprzechadzało je-
dnak ze gdy 1610 o Rossyą; króła
wspólnie radzili, mowili ij; pi-
sywali do siebie. — W Liście do
Dunina zpustuska r. 1630 pisa-
nym, z genealogiemą wiadomoś
o Hadnickiej podaie: „ Hadni-
ciorum familia nota est Ill. Du
vestre ni civilibus dissentionibus
que olim erant, semper illa ni ijs
Habat partibus, que magis ni
favorem Augustæ Domus Austria-
æ propendebant et si verum fate-
ri fas est inde perniciem ni di-
screta pertinacia sibi accersivit.
Exigua jam sunt domus eius re-
liquia e quibus Feliciana Ha-
dnicia patris sui Sigismundi
a Ferdinando Rey zorie interem-
pti eodem iustis querelis vindi-
cavit tura comparebit coram Ill.
D. Vra etc! I w liście do Jabło-
ni Jezuity pod 8m Marca 1630
(f. 174.) tak dalej pisze: „ Cur

non

non libere immit" quid facto opus sit, rogari nolo sed moneri. Commendatitias literas non soleo temere dare presertim ad supremos orbis presides, quos velut numen veneraturi adire solemus, et vereor ne nos incautiant aliena mihi scripta pudorem. Nam Stadnicij Lanckorensis quidam malo nati sydere scripta perijsse creduntur, ut plerique eos etiam non maturuis perijsse nescio an non iuste queruntur. Sorori eorum me javisse fateor, justam enim causam legitimo viro dicabat judicio, et mihi tam ad Cesar. Mtem quam ad Dn. Duninum Supr: Silesiæ præsidem meas do literas etc." — W Liście do papieża w Lipcu 1632 r. pisanym (f. 271.) wymienia zdanie noc o Syrmie greckiej na Sejmie Koronacyjnym pierwszym za wszystkiej — takie wazna jest wzmianka o Konstytucyi pomienionego roku w liście do Radziwiła Kanc. W. Kor. pod 10 Września r. 1633. (f. 322/2.): „Na przeszłym Sejmie (mówi tam) Kilka Konstytucyi podanych od postów nasrzyst i przyjętych lubo nikomu obcemu na myśl nie należało, w Konstytucye nie wpisano a Kilka przywatnych o których nigdy mowa niebyła w Vol. Legum referowano

Barzo

Barzo usadna owa, która nobilitu-
lo: oeconomia wkłosej largitio-
nes interregni contra leges et sta-
tuta de non obligandis bonis
mirienis terra ponasque in ea
contentas, facta approbantur.
pro hac vice quidem, ale kiedyż
magis infames sunt largitiones
& nupcrationes jedno wten czas
kiedy takowe jarmarki publica
infamia damnantur. Jest tego
wszęż na co tedzie barzo zaz-
kaja. " Dz — Lubieńskiego bys
powazany od wszystkich — gdy
r. 1640 umarł Kardynał Bentivo-
glio długo znim w przyjaźni za
stanie, oręż jego pamięć do ży-
wotów Biskupow prochnej gmu
niego skreślonych, napisał pytaią
dlaczego wkrotkości Lubieńskiego
żywot *) Władysław IV kiedy go
między mowy najwiarłtejszych se-
natorów. wierszem łacińskim ma-
lo pisał czyż w tym zbiorze znaj-
duje się Dworaczem o tym Zy-
gmuncie (p. 77.) — oda i Hymn
o tymże x) (cantilena & antiphona) —
(p. 78; Nagrobek: Epitaphium Reg.
Scotiæ Mariæ Stuartæ (p. 97.)
pisał po polsku: o Marszałkowskiej
władzy

*) Dobra jest wiadomość o
stan. Lubieńskim Bis. pr
p. x. Lopackiego w przek
pol. wal. (Krzyżowskiego
ar. 1820.

x) patronem był Katedry
prochnej —

(f 110. 2)

wsady. (f. 292) I wiele artykułów, podań, punktów w materyi Kompa-
gnyi o 10 wy ild. (f 234 — 313.) —
Akt Kommissarski strony mensce
r. 1631. jego zapewne pióra. —
(Ob. osob: Karski)

1. niewyraźny 2 3 niewyraźny.

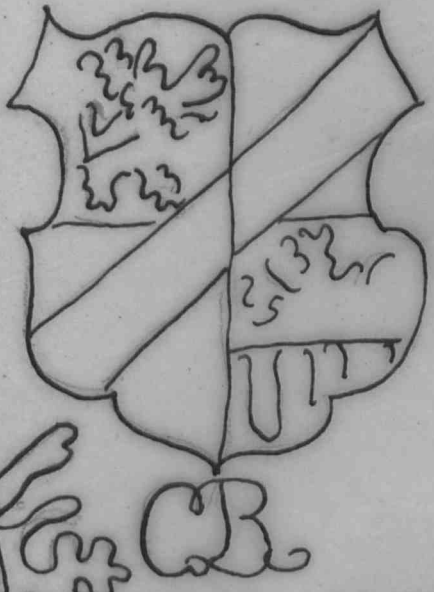

5.)

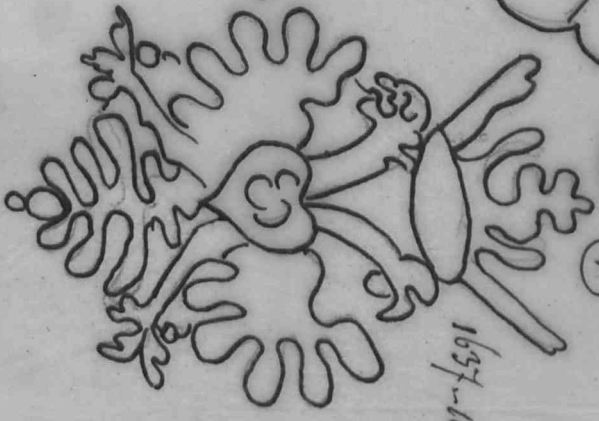

(4 filiżr: Rkp: CLVII.
Epis: Lubieniej
circa 1640.

1637-1654.

Z Cod. MS. Ch. VII. p. 20.

(Do Xcia Zbaraskiego)

Oświecone Mości Xże

Byłem pytem w Warszawie kiedy dano mać JKo K. Mci, isz te traktaty zostały się, admirati sumus, bo za prawdę serio a nostris res acta, et minime nos demittebamus indulgendo hostij ambitioni. Jak tu nam prusacy vicini nostri dacia mać, ac y sam Oxenstiern zatrzć isz tak bardo czuguat rzemien, zmniejsz się nas biennalibus indutijs miat osmkać, które na to podawat, aby y port Gdański per substitutas personas (czego Gdańszczanie sami wprzód postrzegli) trzymat rawanty, y nas nie bello bellicis per biennium expeditis exhauriret, et interim ligam hæreticam wspart. Teraz mać dacie mać się ma nova mandata a principe, forte et illi et nobis expedit ut tractatione tempus teramus, nam et nos plusquam flagitiose inparati sumus, y Szwed ma co zrobą czynić, ale choćby on tylko murów bronił, nasz tysiąc Kilkudziesiąt Szwedów niedobędzie. A woiska naszego zdowo wprzniech, woiska tak drogiego iako nieżdali nie tychali przodkowie nasi; sed quid nos sperare possumus, kiedy male sperant ij qui summæ rei præsunt, y przed czasem przestrzeń się et spargunt metum in populum, o czym isz wie dobrze nieprzyjaciel. Obawiałem się ia tego tey potencyey Rakuskiej ale y ci maią zrobą co czynić, mutant utrique

res

res, et ipsa vastitas suscepti negotij multas aperiet vias ad
interitum vel lapsum, et ut vel felicissimi sint conatus,
quales esse diffiteri non possumus mole sua ruant necesse
est per tales motus cos insurgo Pan Bog gotuie. Sed de nos
nostro metus, ktory depelli non potest nisi nostra cura et
ilko pracuie P. Balthasar Maradas (?) o nas ani ig bi a
radzi nie bedzie. Leymus tedy podnieba, bo tali statu tali
utimur, nec ulla ratio alia expediendi consilij et publ
saluti extat. Fuimus hactenus indiligentes presentium,
incurioi futurorum nunc vel sero sapiamus. Do rumie
Jeymi dzisz Bishup Chelmiński dat mac 10. K mu jako
mpiaiel sam nasmiewaiąc ig mierzonu naszego, my woisku
ani Hetmana ani pułkownika, ani Rothmistrza niemasz, a
niebyło, Equitatus preinij causa ad Commissarios dedu
Kopie powrosane powrostkami albo krzikami, piechota ber
ludzbrnim potius oprócz tych trzech ktore miał zrobą Jeymi
Zoman Wojewoda Kiiowsky. Nam iednak modo velimus spes restat
Zamoyski? w nadziei iakiei odwadze, ktora do tych czasów niebyła, y nas
nasze iako WK mu wspominaią naymysz radzieiako słodka. Sed nun
nimus idoneum tempus ejusmodi rationum, nobiscum sunt
qui ad talia ratiocinia obstricti sunt. Egemus a nu
naiwięcey co tylko ex portu spes nostra, miles quotidianis
rapinis in nos savit na ludzie tu niewymowne, ubogie w
nadzwyczaynie naiwiszey zebraków. Odiachacem Jo K mu sat
afflictum ex presenti rerum statu, omnes rationes salu
reipublicae, zadby brat przed nie, vindi errores ete. Jmo

Krzysz

(Zadrik)

Xiądz Chełmiński szaras po wojsku ma być wwarmaurie, y ia
y on proximi flamma, Dei mi dano mac se pod Holsteinem
tylko mil 15 odemnie szwedowie flamma dormientes excubitores
nostros zabrali, tylko mil Dziewiec do granic mazowieckich: odda-
wam ij ete wpustuszku 2a Aprilis 1628. Cedula Vrein
sew. K.Mć tali serum statu maiorem pro Republica ipsa
Republica (ti) animum habes, y ta nasza po Panu Bogu na-
dzieia. Jako dasz Jmć wasney pamięci dan Komissy nist
wielice przez wszythkie lata zakładaczom za poddane Spie (ti)
Opatrzona Tymchcie, nie o tym dobrze p. Kiersto, onadź
mij iednak albo Jmć xiędza Referendarza porywaią, wprawdzie
ia do tego nienależę, bo ten ustaw. przy poddanych, ale ze
ia prawie dowcip ij w Jmć, tylko pierwey annice wchat ij
pytać o kwity niepryistępuie do prawa. Dał P. Kiersto
świadectwo iako Jmć P. Komissy był wtey mierze swoiey
powolnością; contens.

VII. (nieltóre listy z Rękopis: Listów Lubieńskiego Stanisława)

p. 37. Antonio Hierath Seniori Coloniensi Senatori Bibliopolae typographo. — Spectabilis Dñe Amice obsme. Intellexi Dominationem Vram statuisse Polonicae historiae sparsa volumina, et hactenus adhuc non vulgata typis edere. Bono et laudo hoc institutum Dñs Vstre quod maxime spectabit ad laudem generis nostri. Vix jam extant veteris editionis Historici nostri quorum libros si recusos viderimus, quasi mortuos vitae redditos censebimus. Habeo et ego nonnulla huius generis, mihi ab amicis concredita, sed quae adhuc censuram et limam poscunt, aliquot tamen libros Historiae Polonicae ab exitu Divi Sigismundi Augusti à Reinoldo Hudenstenio viro erudito conscriptos, quibus ille tempora Stephani Regis et electionem Sigismundi III feliciter nunc Regia septra moderantis Historico stylo elegantiter est prosecutus, propem Dñi Vstre suppeditare. Opus hoc posthumum nondum cuiquam visum dignum existimo hanc publicam, quod si Do Vrā idem iudicaverit, edendumq censuerit, libenter communicabo Dñi vestrae, si modo me certiorem fecerit, quo haec scripta mittenda sint, Joannes Vassovius Canonicus Warmien qui ad Dñi Vām scribendi mihi author fuit, idem literas Dñis Vstre, si quas ad me dandas existimaverit, ad me transmittet cujus Dñem Vām bene valere eidemq studia mea defero. Varsaviae XI. Calend. Augti MDCXXVIII. —

fo. 228 Do JOMci Pana Kuchmistra Koronnego (Granowskiego)

Dał mi mać J. Mć X Kanclerz, iż wyrozumiał z JKMci Pana JOMci Pana Podkanclerzy acerbe usharza ij na mię; i

more

more maiorum amicitiam disendere voluisset, ego primus vel certe frater meus, który do druku to podał, w Domaniu me remente, compellandus erat, facti rationem reddi dispensus. Magnus vir pater ipsius fuit, et a me ob res praeclare gestas semper cum praefatione honoris memorandus. Ale żeby omnes cuius civiles actiones, cunctis probentur, hoc nemo efficiet. Bo co gadać za dywota, y gadano publice, in bellis suscipiendis ac gerendis było consilium, było felicitas, w toga parcant manes ipsius, ciszli był Pan, ciszli równym, obiter alij in hoc scripto (?) quod nondum Juris publici fecit, nie maszą wstrzymać, scribent alij, neq; vere dicta exolescent. Alter ille te a me locum frustra quaeritur, non primus ego iram iratosq; notavi, ego ipse huic passioni obnoxius, cum caeterorum in hoc genere scripta lego, non illa sed me ipsum reprehendo. Co się tam dzieje, co za spes wojsk Cesarza Jeo Mci ieżli iuż pole we włosech, roskaz wm Komu zswych odmianić. Oddawam się za tym wstawie Wm: mego Mego Pana. W Turcu 4 30bris Maij 1631o. —

f:352. Do PJ Beidowny (~~bylo ono pisane~~ która była z Kijowa Jwanowskim wygorzenia)

Panno Beidowno. Niepisałem do ciebie a ty do mnie pisesz moze mi, sromota to y nieprzystoyność twoja, bo nie przeciwko Tobie nie skazałem, tylko to aby X. Jwanowski z tobą nie mieszkał. Nie trzeba cudzo czynić aby to była prawda co ia na sądzie siedząc rozkazuię. bo sam Pan Zbawiciel nasz powiedział: cokolwiek związesz na ziemi będzie związano i w niebie. a cokolwiek rozwiąsesz na ziemi będzie rozwiązano y w niebie. Mam tę moc od Boga mego to

dzisiaj

w Pismie świętym wyrażono, Imy twoie y barki nie ruszą z miejsca prawdy przeświecney, ale ty też iest pysma y karda że nie słuchasz zwierzchności, maiąc że nie od Boga ale od złego niższego masz swoie obiawienia. Jo mć X. Biskup Łucki, który nad tobą ma prawo, będzie cię sądził, Ja ię żadnych przegrożek Diabelskich nie boię, y bym tey godziny miał umrzeć, maiąc P. Boga przy sobie, prawdy powszechney Katholickiego Kościoła nieodstąpię, a ciebie też w Diecesij moiey świętokradcza popełnita, bluźnierstwy sakramentu nayświętszego znieważenie uczyniła, pychą y nieposłuszeństwem Boga wszechmogącego y mnie sługę iego Biskupa kapłana do urzędu przyiętego, mocą moią y zwierzchnością od urzędnictwa tego którym Bogu służyć oddzielam. Jdźże stąd do Jeo mć Xdza Biskupa twego a do mnie więcey listow nie pisz, bo zato P. Boga chwalę że Diecezią moią uwolnił od twoiey zalbienia.

W Wyszkowie 10° Januarij 1634°.

389 (Do Jeo mći Pana Podkomorzego Przemyskiego (Herburta)

Per varios casus per tot discrimina rerum idziecie Wm do honorowania tey woiny: w którym przedsięwzięciu aby P. Bóg Jeo K. mći szczęśliwe y błogosławione raczył, my tu przy kościołach naszych iego maiestatu prosić nie zaniechamy: nieprzeiaciół wiarę zatrzemy: dawno rzeczono exercitum dictum ab exercendo: będziecie to mieli wszytko że ię wrócicie do nas experta militia veterani, y nie wiem nie nie mamy będą nazywać ale szlachtą, którego tytułu nie kupi nikt na naywiększym Jarmarku. morte est venale

nale hoc decus. Ja go tak drogo kupowaí nie chcę. Wmć z
mi pisaniem swoim przeprominaí nieraczysz gdzie dłużej
oddacie mi na ten czas etc. Dan w Płocku 17 Aprilis 163

(p. 95) (Abrahamo Bzovio.)

admodum Reverende Pater in Christo observantissime. Lu
pridem facturus eram, nisi gravioribus distractus curis o
cogerer ut te literis meis compellarem, id nunc non tam
otio, qualis enim inter arma quae potissimum Eppatum
laceraut quies esse potest, quam occasione mei ab aud
cuepus, lectis ingenij tui monumentis faciendum putavi.
Facile quidem tu existimare potes, omnes qui nonnis
polonici sunt studioti, de te qui continuande per annos
Ecclesiastice Historie omnes suscepisti oppido esse solicitos
tibiq coepti operis felicem precari successum. Quid enim
praeclarius ad gloriam gentis nostre adijci poterat, quam
existere unum in urbe ingeniorum acerrima explorator
qui in media natus Polonia admirandum magni Cardinal
Baronij opus exequendum felici ausu susciperet, illud qu
probantibus summis Ecclesie Praesidibus secundo et prospe
cursu, pene jam confectum daret. Non facile Roma laud
nisi quod laude dignum est, inter summa eminere ingen
palmamq in historia scribenda obtinere gloriosum. Quam
ego te religioni sacre ab incunte etate innutritum, non
alium scopum laboris, et industrie destinatum habere sa
nisi mierementum divine gloriae, ac defensionem verita

haue

hanc tu dum ex vetustatis obscuritate singulari saga-
citate indagatam et repertam eruis et in lucem profers
non valde miror aliquos reperiri qui lumine scriptorum
tuorum offendantur, et eorum numero fuit ille Bavari
nominis propugnator, magis presentis (domus illius pietatis quam
prisce religionis assertor, nam cum Ludovicum Bavarum
Ecclesie catholice et aliquot magni nominis Pontifices
Romanorum hostem acerrimum schismatis authorem, iurium
Ecclesie usurpatorem summis extollit laudibus non ex
mque sed ex ingentis plante vestigio cognoscere licet,
quo ille tit sensu in ijs que catholice nitantur verit-
tate, quam si quis extra Romanam Apol.ca Ecl.a quesit
longe a vero aberrat. Caterum ego conatibus destinatisq;
tuis ita faveo ut maxime in votis habeam, non prius
hac vita excedere, quam opus a te inchoatum perfectum
videam; puto autem te eam diu dum constitutum habere
quo anno annales tuos definire velis, nam etsi optan-
dum esset etatis quoq; nostre res gestas his monumentis
contineri, periculosum tamen semper fuit, historiam
scribentibus, nondum sopitis cruoribus, duere stylum per
recentes ignes suppositos, cineri doloso. Amor et odium
facile imputatur, nova et nondum adulta scribentibus,
quorum etiamsi cause procul sint, suspicio tamen ipsa
nescio quid affingit, vel maliguitati vel adulationis,
dum suo quisque arbitrio fert sententiam de re minus
sibi comperta, et alteram favoris vel odij uisimulat,
ipse interim utroq; laboret vitio laudandaq; damnat et

probat

probat damnande. Sed non pluribus ad presens, cum non sit mei instituti multo te onerare sermone, vale vir religiose meq; unum ex ijs esse qui tibi bene cupiunt non dubita. Soltowd die 19. Maij 1629.—

fo 209 (do Jeo Mci. Pe Podkanclerzego koro (Tom: Zamoyskiego).

Najprzod ze teraz czas potemu szczesliwego Bohu zaczęcia Wmu memu M. Panu y wszelkim domownikom Wm wyprzimego serca winszuie y o to Pana Boga prosze aby na zdrowiu, na pomyslnych ktore zmiba ide pocieszaly oprzeniem stawy szczescia i blogoslawienstwo Wm mego mego Pana, y to abys przy szczesliwym panowaniu Jeo K. Mci Pana naszego Mgo videas bona communis pax omnibus diebus vitæ tuæ. Dziękuie zatym uniżenie Wm memu Mr Pu za pisaniem twoim nawiedzić raczył, bo przymam sie do tego ze kiedy jestem in Suetia expectatione literar Wm. non tum suæ meæ culpa nihil mihi conscius sum sed iakie nieszczęsna zwada, wiem ze cum cura habenda sunt amicitiæ magnorum virorum a ia czasem liberius napiszę, jako ten ktory assecuratus sum od Wm samego ze non ingrata sunt cohortationes nostræ. Co sie tycze opus historicum Heidensteini znam teraz errorem meum sem in præfatione napisał jakoby ex tantum libri ad manus meas devenerunt; uzupełnem to ze nonnus liber tak zeratur i albo tylko ex repertis commentarijs authoris albo przez samego Wme veteri Cancellaria Zamoyscianæ supplere potest, in curiosa videbatur illa ætas tak iakoś wszyscy byli opuścili rzec ze nie widzę aby kto wzmianky uczynił co sie przez tak podobno 4 działa y tylko ia ab Ao 1591. Donyć wtenczas wielu rzeczy bym ia w dworu admotus eciam ijs negotijs ktore podtenczas przychodziły wspra Bzyliiey, ale takie były rozmieszania na on czas, ze trudno było wyrozumieć, choć in re memoria co sie we trzech lat stało (ie). Szczęscy otem da P. Bog ustnie, a ma nadzieię robiemnice Wmi ze tym czasem potrafić sie raczył, aby ta tacuna supplet Religui eius operis tres libri (zapewne vitæ Jis Zamoyskiego) oddane mi są, ale dotąd mihi Wmci Mci. longe diverti a stylo authoris; i podobno dictati potius quæ scripti, tisa opuszczono verbi gratia wszystkę expeditią pierwszą do Szwecyi bez troszkę dotknio no a tam cały rok bytemy. Trzebaby zgoła gravissimum adhi censuram gdyż y co wojnach wotorskich y kozackich multa sensa. Mam ia te trzech od Jeo K. Mci nimi oddane; nawet nikem sie powazał ab invito libri ex. admoni manum; zeby to było mogło wynikn" troszkę lepiey nikt ni isto posthumo partu so Ale otym wszystkim ustnie da P. Bog. Z Jeo Mcią Panem Kanclerzem moim Mr Pu Brat teraz potopiu będzie communicamus nobiscum et præterito metus et que nunc pro manib sunt Reipu: negotia; ktore aby za directiey Wm felicissime succedant vovemum optat omnes. oddawam zatym posługi moie w łaskę Wm mego Mci Pa. Wpadtroku sie Cz

Lubrzi 1630.

(Do J.M. X.a Arcybiskupa Gnieźnien.[o] (Wężyka))

wtych punctach, ktorem był do W.M. nego M.o P. postał
zumiałem ia też W.M. miał upatrować Curia Romana ratio-
nes, a nowastrzega in Bursalibus difficiles: ale cało pospolicie
mówią Iuiqua petas ut aqua obtineas, dla tego tak wie-
lem był spisał tego, a mianowicie indignitas est Regni istius
niemiec auditorem in Rota, ktorego nasze Xięzęta miewaią.
De subiecto non est multum laborandum mógłby ten bydź y
włoch, albo innej natiey, mógłby prymim być y ieden sua-
zyc, ktoryby beneficio aliquo suffultus, mógł wychowanie
miec, y informatie dawać o rzeczach naszych in occurenti-
bus casibus. — O zaciągnieniu Tatarow pewnie to mowisz,
y ia niewiadomem, dopiero teraz przed kilka niedziel, wpraw-
dzie że od Starego Sygmunta, zawsze to zwyczaino opryrymie-
wać aby byli gotowi iść na woyne względem upominkow,
niewiele do tych czasow portugi nam czynili, y teraz wotpuś
ścili co było tego — Res Imperij in partibus Casaris plane
desperatas et profligatas ese zewsząd omaymuią, na nas
pewnie residua horum malorum gotuią się, ktore iesli iesze
zastana nas woyna mosbiewska zabawionych ciężko nam
woynie mogą, tak tu słychać że czynią pokusy na zamki y
porty pruskie gotuią.— Że Sarnis ktory pod Dowcami
od krolewicza temu tytułu herbowi swemu Jelita dostał, był hores
w moskowicach, y że tamże był drugi Samsiad, podobno Brat

lebo

lubo Stryiecznj, lubo rodzony iego, dubitari non potest, za dispo
sitionem tych dóbr in actis przez długi czas sub nomine tych
starych. Tego herbu nietylko JP Gomolińscy y Ronisiewscy (ie)
ale też Stokowscy, Tarnowscy (ktorzy teraz Gomolin trzymaią)
Brzezinscy y ieśli kto inszy Krepsiewscy, o ktorem się wie
inszych w Powiatach Brzeskowskim y Radkowskim znayduie się.
Nieboszczyk JP Hetman samych tylko Gomolińskich wiedzieć
mogł, mianowicie w Testamencie swoiem, gdzie y na tey mie
JP. Spicimirscy miał sprawę z JP Bystrzanskim, wywodząc to że Go
molińscy idą z nim z iednego domu. w Mokrzanach ukazuie
i teraz dwa okopy, iedne tego starego a drugie iego albo Zamiad
albo też Brata, ktorych do siebie sztormowali, zbyt stary libe
rolitate Zamiada, ktorego potym Leszczy urodzi, ktorzyscie
nieboszczyk JP Hetman miał za swoy iednak gemus swum do
starego referował. Nieboszczyk P. Warzycki Podkomorzy Lwowski
zaraz wtorodzi swey, kaustulit sedem do Lwowskiey ziemie prze
dawszy maiętność Brata swemu nieboszczykowi JP. Woiewodzie, ktor
była w Leszczyckiey ziemi, gdzie ziemia za typ iego referit gemus
suum do naszego Woiewodztwa, w ktorym się urodził, ktory teraz
i kiby roli niema w Leszczyckiey ziemi. To tylko abys wie
my Pan niemiał za złe temu rycerskiemu pocżciu, że virtus ma
gnos adscribit Palatinatui suo. Ja mam tych wola w Ra
domiu na sejmiku y tam zaraz y w Proskurze na Kapitule a
potym kwoli pewnym granicznym sprawom Jmci. Biskupa Kra
jewskiego w Wolborzu, a ieśli P Bóg zdrowia użyczy y bezpie
cznie będzie, w Częstochowey. Ave tu ta wieś, iakoby się

zmieściła

powietrze tam miało się poharsać, niż tey plagi panieńskiej we
wrocławiu y po klasztorach pełno. P. Boga tuba pilnie prosi
aby poratowaniu nas tey niedoszłey. oddawam się tatym w
łaskę wszem Pana y Brata. w Brokau d 30. Aug. 1633.

(Do Jg° Mci X^a Arcybiskupa Gnieźn: (forleya))

Bardzo się z tey nowiny cieszę o ktorey mi wm moy Mci Pan dać raczył, że Szwedowie na macierzy kommissarze do Traktatow, że Krolowie francuski y angielski, także y Hollendrowie porty swe Krolowi temu stykaią: bo ieśly tak spodziewać się mogę, że Oyczyzna nasza pod szczęśliwym panowaniem JKMci zakwitnąć może, tedy pewnie nayw[ię]cey uspokoienia się z temi Zamorczykami. Experti plusquam 30 annorum spacio dicere possumus: nie nasze to pole nie nasz zaiąc. Kogoby z stron Arcy tey na zimierzę do tych traktatow mieć to zostawa przy woli Jo K. Mci, także y wm Mciow Panow. Ex ordine Episcopali kogo naznaczać, rozumiem że nec decet, nec expedit: iakoby tam miał postrzegowanie między Heretykami, iakoby zostawała stanu swego dignitas integra, cedere loco tenuo nie ministrom, tales enim ex Belgio, tales ex anglia, a podobno i ex Gallia tam będą. wiem o tym dobrze że kiedy cum catholicis Principibus res agebatur sepe Epp[u]s noster, aliquando et primas ipse profuit Tractatibus. I Transactia Będzyńska presidente Epp[o] (nam res erat cum catholicis principibus) concluса, sam tylko Jo Mci X. Canclerz koronny teraźniejszy rozsterniem był na Traktatach. Za K. Jo Mci Augusta, za K. Jo Mci Krystyana, kiedykolwiek tractaty z Heretykami zakodziły swiecy się odprawowali, do ktorych z Cancellarzy przydawano secretarios peritos rerum, iaki był X. Gorlicki, X. Jakikowski, Doctor Ginius, Pan Wiśniewski, P. Skrzetuski, przed tym Cromer, Dantiscus et his similes, bywał

I

y P. Crawnkowski Referendar ale y ten po wiechu nij wont.
Abrit dicto invidia, non est quod priori etati invideamus,
iakoby y teras niemili nij maiowac, bidzie etiam inter Secu-
lares, qui doctrina, & usu quesita prudentia, a nie tak mogl
iakoby divinitus parta ita polleant, ut antiquioribus etiam
vita functis, vel equari vel preferri possint. Dwu natę wagi
× Joman. × Jmci Pana Podlawcierego hor°, Jmcpana Marszałka
×× Jana. Podlaskiego Litt°. ××obadwa iuż to negotium tractowali, obadwa
z Szwedami maiętnosci maią, a Jo m. P. Marszałek sam osob-
oboa woia w Szwecij, ubi res necessaria Scienti curiosus, pene
Secreta illorum; tak wiele innych niewspomnię, ne comparatio
facta aliquid summis viris detrahere videar. Jeżeliby ieden
ieto rozumiał, że ber Biskupa to być niemoże, ad meţu en dum
poszłam Wm memu m. p. cedułę do Jo m. Jrā Cancellera Coronny
d. 24. Xbris pisaną, przydam do niey kilka punctow. Ani
tedy nij wymawiam niedorzadkiem pieniędzy, bo lubo ich niemam
by wszystko przedać na rzeczy bycznie być musza, same
niespokojnie osoby moiey ad Ceremonias externas, ad conseque
ad compotationes, faciles ad iram motus, nawet y to exego
do Tractatow potrzeba, kiedy przydzie commotare dicta ab alt
rzeka mi omnino niestuszy, a ber tego ex tempore dare resp
niepodobna. Wezmi ij to dworzenie, y lata, y ktoby mi
szczyst tey drogi, musiałby być ieden z tych, ktorzy przecoci desi
adspirant ad Episcopatum Płocen. & quibus obstat mea longevita
mógłby Jr. Kanclerz, iakom do Jo mci pisał, venire in istam
suspicionem kiedybym non obstaret noster amor. Jo mci X. Bi-
Biskup warmiński dobrze by mógł odprawić z prowincyą,

temu

tenu ialko wdowa ponieważ to w prusiech na byé wszytko
tamo. Jm X. Bis: Przemyski. Jm X. Biskup Kiiowski. Jo ne X
Kamieniecki Jurés peritissimus, quorum ego nigenia admiror,
kiedy stypy moge cum dignitate seu patrie gerere. Jo
M. Dr Referendarey Coronne, facundum, disertum, prudentem,
eruditum. Jo M. Dr Sekretarza Wo Kor, ijsdem dotibus predi-
tum, y tak wiele innych, quos merito dixerim patrie et pra-
sentibus temporibus natos. A tes w tym racigu z Szwedami, non
ex vire mamu conserta, sed magis ferro res geritur, y teraz o
tym bydzie Questia: odstapcie wy Krolestwa a my tes armis
parta: Justa illud: Do ut des, facio ut facias. Odpisé Wm
mój Mii Pan ze tak szeroko o tey materiey. Ze Jo K M. y Jch
Mć ktory przy Jo K. M. summa rei presunt, qualemcunq
occasionem cum hoste tractandi arripuerunt, optime y prudenter
factum, sprawi to P. Bóg ze ratym do czego teraznego droga
podaé ij może. Wzior ze meta supplementorum liberat. Samos,
iest za co y Panu Bogu y Jo K Mci dziekowaé. Zaprawdę
hoc fuisset tych to kraiow do ktorych ze wszystkich stron zrost mien
ij swiata, extrema calamitas. A to P. Bóg obmyslił nowa
supplementa ktore vstawaią Jo Mci P. Krakowskiemu, y rocholy
suéi principem y patriam amantissimum następuią. Oddawam
się ustawy w łaskę Wm mego Mci Pana y Brata. W Wyszkowie
9 1 Februar. 1634.) Cedula do tegoie.

Zafrasowali mię Wm moy Mi Pan listem swym de data
25 Januar. ktory mi dziś oddano, ta nowina o woynie Turec-
kiey, nos autem sperabamus ze po takiey rozprawie z tym
nieprzyiacielem, pokoy miało nam sprawić pokoy. Jus Jo Mci
Pan Starosta Kaliski, ialko mi z oboru pisza, barzo daleko zasiedł
y do tych czasow iest u Kia Jo Mci. A za sam P. Bóg poda occasyg za-

towania

nia oyczyzny nasrey. Ze Mć X Biskupy warmińskim, Mcem Jmcią transegerunt, punkt ktorym Jm. X. Biskup de facto Lomny y wielisrow, za Jey Transactiey zegnać nie będą, zatim hoc tam na
do Jmci Biskupa warmiń., de fructus suis contentus sedis Apostol
perceptos, sibi vendicare non potest, y napominałem Jmć mci, aby
do Rzymu o to posłał. mogłaby beta ta retardatio Bullarum
pomoc (di) mieio Jć Mći ale że nie per Breve ad capiendam possessionem
wniść Jć m. possessia realem & actualem w Biskupstwo, y prowadz
wszystkie de facto wziąć y bierze, mać że niema woły recedere
à Bullarum promotione, mihi tamen incumbebat vacanti abba-
tia dać administratorem, ale że Jmci warmińskim y tego niechce
nieć, y sam gmer nie iurisdictionem exercet, za tesz mniey nastą-
pić. Gdy do Electiey exyli postulatiy nazwany in martio, wtedy
aliquantisper alio nie iuit Królewicz Jo m. ~~iuit~~ iuzły niżli, bo
ma breve Ojca Sto, ut possit praeter Episcopatum Vratislaviensem: alia
Beneficia, Abbatias, curata et non curata quae tibi canonice
fuerint commendanda, recipere, retinere, fructus suos facere
przydzie mnie tedy iakaś królewicza Electoya z Rożywy electo ab
ad sex menses Commendy dać, ut interim Romae provisionem
obtineat. wzgl y J. M. X. mnieiszym mabyć umnie na
Miesopusty z którym o tym bliż mam czas iszcze conferować.
wzmi mennu Pannu Bogu Bóstwu za uszyrenie Rady wtey
sprawie. Ale

(do Jeo Mći Xża Kanclerza (radzika))

Zwracaią się do Wmći moich Mćiwych Pdw przy Jeo K. Mći Panu naszym nieiwym wielka ochota oczekiwamy, wtasnie iakoby się nam zdrowie wróciło, y całość ojczyzny naszey kiedy nam P Bog da patrzyć na Wmć. wiadomość o Tractatach miałem de data X May od Pa Grzickiego XII eiusdem (Jiki.) nic na teraz nie chcą słuchać do zgody, y kiedybym tam był presens insusurrassem in aurem, satis est Dne. niemogli tego sprawić przodkowie nasi z tym narodem bo zawsze Smoleńsk wzdrić się. Casimirowe y Alexandrowe pacta in monumentis tantum latebant, Jndulgebus pomykała się mołwa, wojska Smoleńsk, wojska Połock, wojska Wielisz, wojska Jnflanty: Jnflanty y Połock y Wielisz armis vindicavit Rex Stephanus, podobno by był y Smoleńsk wytargował, kiedyby był na wieczny pokoy powolił, na co insrego się brało, nam teraz pokoiu potrzeba, na takimi zrożnych mieysc na nas nawałnościami. Ale ią to iusz po czasie, wszak y przed tym tosz immebam Wmći memu Mćiwemu Panu y Bratu. Elector Brandeburgicus, iako pysmo pisze do Jeo K Mći, wyrozumiałem z kopiey listu, ktory mi Jo Mć X tekretarz Wielki (?) portał: a to rozumiemy Generałem Ligi Heretyckiey, nadyma się rozpucha. miałem

rozumienie

rozkazanie od JK M. abym concipował respons na takowe
rzego brawarye, o czym porozumiawszy się z JMci Xiędzem Arcy-
biskupem, odpisałem krotce nie wdawaiąc się w particula-
ria. Które poprawicie iako się będzie zdało. Inf. crebam
ni dies nodegow wracaiącego Jo K. Mci, którymi wiem
że mię Wm minąć niemoszecie, a ia tesz ultro zapraszam
y Wm mego mo Pa prosz abyś Jo K. M. Pana mego to-
leuniter bądź do Brokw, bądź do wyszkowa zaprosić racz
y mnie iako naryehley dać wiać, gdzie będę miał crebać Jo
K. Mć. wczora wróciłem się z Torunia, albo raczey z Gzarn
y Mocha gdzie przez trzy niedziele bawiłem się. Zastałem
tu list J. Mci Pa Stolnika kor°, którym mię wzywa na we
prosz rozkaz Wm iaki upominecrek kupić, y komu two-
rzim oddać, a ia hac litera me obstrzego ad restituendum
P. Wda mazowiecki o wdomu tym zrobi rozumiem że
Wm wiedzieć raczysz, choć by nie większego niebyło iedno
maszonka obnażona przez Hayduki srodze flagris casa usq
ad abortum, longe deteriora fiunt, niżby się niebożnyk Pan
(x Konnic polski) Krakowski x spodziewał a myśmy rzekli czego się żal Panie
Boże. Powiedał mi J. x. arcybiskup kopią listu Jo K. M. do
siebie pisanego w którym Jo K M. do niego pisać raczy, aby
się zemną i z Jo M. Xiędzem Biskupem Kuiawskim o ratunku
woyska ukraińskiego radził. Jeszcze modlitewnie to czynimy chry-
trui, iesly pieniędzmi tysz ani z mnie ani u Jo m. x Pa
Kuiawskie° niemasz. Kiedyśmy byli w Torunia nastąpił na

nas.

nas prozbami swemi P. Fridrich Denof, ktory ypomienia
Jo Mci Pa Krakowskie° Piechotę niemiecką w Prusiech zbiera
abyśmy mu 2000 Fl. pożyczanym sposobem wygodili, na zaki-
kolwiek zadatek Kapitanom nieprzikimy to czynić, choć sami
prawią nam eam egentes. Dotysby nij miekaé zako to Just.
Domańskiego, ktory ma na ie dzierżce 100,000 Fl. do Just Kamie-
niechie°, ktory na Sty Jan za mnichow maiętnoś PP Go-
niolińskich daie 130,000 Fl. do Xcia Tyszkowskie°, ktorego brat
niedawno mato maiąc, teraz kilkadziesiąt tysięcy potrafi. ale
y ztym bardzy choć ma, sine publico consensu nie niemożny.
Oddawam nij ratyfikacyą w takiey wownego Mci° Pana y Brata.
w Prus tuszku ij 9. Juny 1634. —

In mss. Ch. VII. Stan. Lubieński

p. 14.) de Jure patronatus Capituli pultovienses.

p. 6.) decima manipulatoria jure veteri in Regno

p.) O marszałkowskiej [illegible]
(po polsku.)

M. Stanisław Kobierzycki by Lubieńskiego powinowatym Kanclerz Zadzik wziął go pod nr. f. 322. a pierwej jeszcze wstawał przy Gr[illegible] nowskim Kuchmistrzu Kor[illegible] tabr Krawczym Lubieńs[illegible] a potym przy nim [illegible]

p. 7.) Adamus Kostobucki pal[illegible] mus gli mazoviensis et pitaneus Lomzensis.

Nr. CLVIII
158

CLVIII. (tytuł na 1ej karcie:)

Poemata Andreae Cricii

Episcopi

(Cod. MS. sub finem XVI saeculi:)

(ff. 1 – 413.)

(Ztyd: str. 99. 113. 139. 215. 293. to tytułowe działów jak poniżej wykaż. str. zaś: 124. 125. 138. 211. 261–271. 292. 337. 338. 384. biało zostawione)

—

Kodeks ten jeden z najzupełniejszych o koło roku 1600 odkopiowany, trzema charakterami na dwóch gatunkach papieru pisany. (ob. 2 filigrany.) Br. Ossoliński uważa (w czym krzyczącego zdrutu niewyszłym, który nie jeden raz przyjdzie nam następnie wskazać) rękopism niniejszy „jakoby „do druku porządnie przygotowany, „za współczesny." Dodaje tu też Ich fac similia przekonają o ile bądź braciá Ossolińscy, bądź my się mylimy. —

Przedsięwziąwszy Rozpoznanie wszystkich tutejszej biblioteki rękopismów wierszów łacińskich Andrzeja Krzyckiego z marnego za Zygmunta I br. pot- niewyszczególnię, tu pod tą liczbą, tylko przedmioty pisma jego, nie znajdujące

KS

się w poprzednich rękopismach o których pobieżnie wspomniałem zamierzywszy sobie razem o nich pomówić i wszystkie prace mury krzyckiego w jedno zebrać, aby czytelnicy biorąc je pojedynczo do rąk niebrakało się jak w lecie, i raz już byli pewni, co po dziś dzień ocalało i jak je uporządkować, gdyby kiedy do wydania drukiem przyjść miało. w tym nawet celu nie chciałem się ograniczyć na rękopismach tutejszych i prócz wskazania tych o których nam dawniej pisarze donieśli, miałem w niebie nadto rękopisma dwa z których jeden własności jest bibliotheki akademii jagiellońskiej a drugi p. Józefa Muczkowskiego jej bibliotekarza, mając sobie uprzejmie przezeń udzielone. Następne więc rozpoznanie dokładne będzie porównawczem, zestawieniem oraz sprawdzeniem przedmiotów wszystkich w kodeksach tych znajdujących się, gdzie także serya wierszów do niniejszego kodexu, (nie chcąc dwa razy jedno pisać i powtarzać) liczbami porządku w jakim po sobie w kodexie następują, oznaczonych.

oznaczonych. Zrobiż tu uwagę, iż codex niniejszy kodeks zbliża się bardzo do owego w bibliot. akademii jagiellońskiej przechowanego, a ten był własnością niegdyś poety XVII wieku Stanisława Pudłowskiego, o którym prócz Siarczyńskiego (Obr. wieku II. 115) nikt więcej znaszych bibliografów nie wspomniał. Obadwa więc (o których mowa) były niezawodnie z 3go jakiegoś dawniejszego, a może z kodexu Górskiego tworzą Tomicjanów, przepisane. Obadwa zawierają przy na czele żywot pióra Stan. Górskiego i objaśnienia (declarationes – annotationes) historyczne, podwórzcze wiele znaczenie tych poetycznych krzyckiego utworów; obadwa nareszcie, mają przed innymi kodekami pierwszeństwo i zalety te za tedy niepowątpienia najzupełniejsze. Co do działów ma te zachodzą różnice między jednym a drugim; te przy wykazie o którym wyżej wspomniałem wymienię. –

Explicationes

Działy niniejszego są:

p. 10. Heroica ac Regalia. –
– 101. Mordatia. –
– 115. de Stemmatibus insignium in Polonia hominum –
– 141. Epitaphia insignium in Polonia hominum

hominum. —

p. 215. Inscriptiones, Epitaphia, Elogia Romae et in Italia collecta. —

– 272. Pia, religiosa, divina. —

– 288. Sepulchralia. (br. Opoliń. uważa je za dodatek do poprzedniego działu.) —

– 295. Venerea, amatoria. —

– 318. Obscena. (br. Opoliński podciągając je pod dział poprzedzający nic o nim nie nadmienia. Obadwa porządkiem i zupełnością prawie zgadzają się w tym kodexie względem: bibliotek: akad. jag:) —

– 339. Enigmata. (u br. opol. do działu na str. 295 należą.)

– 355. Seria. —

– 385. Epistolae etc. (który ostatni dział br. Opoliń. l. c. wypuszcza, nadmieniając jedynie o listach jakoby teologicznych przez Gordiego na sam koniec zebranych. —)

W3 liczby czerwono tu i przy osobnem następnych kodeksów rozpoznaniu położone oznaczają w jakim porządku pisma te wszystkie krzyckiego w niniejszym stoją.

14) p.
Ioannes Amatus Siculus audreæ Cricii Regᵃ Barbaræ consiliario. (List pro za. w kod. Muczk: do tytułu dodano viveni ornatissimo.)

15.) p.
Ad tumulum D. Casimiri fratris Sigismundi Rᵉ vilnæ sepulti in primo suo Vilnam adventu Salutatio. Andreas Cricius. (ver. 68.) –
w. 1ᵗ: „Est tuus hic tumulus ? sunt hæc tua busta beata ? etc.
– ostat: „Tacque mihi fratris corda benigna tui.“

16.) p.
Epitaphium eiusdem. (ver. 8.) –

17.) p.
Cantilena de victoria ex moschis relata Dem gestam summarie continens. (w kod. Muczk. zamiast relata: parta Anno 1514. – wszystkie strof 9 wierszowych 122. czterowierszowa l.) Strofa 1ª: „Ejà chori resurgamus
Quartam nostri recolamus
Principis victoriam.
– ost: „Per te rumus restauratí
de tot malis revocati
Ad decus perpetuam.“
(Dyecu

(Śpiew ten nader ciekawy, jest że tak powiem opisem historycznym zwycięztwa którem się w całej Polsce cieszono. Wiele tu nazwisk rodzin dzielnie się w tej wygranej odznaczonych.) — x)

18.) p.
Cantilena de victoria moscitica in laudem Sigismundi R. Pol. (ver. 8.) —

19.) p.
Altera cantilena: „Psallite nunc pueri etc." (ver. 16.) —

20.) p.
In laudem musica. (ver. 12.) —

21.) p.
Deploratio immature mortis Reginae Barbarae — (w kod. Muczk. dodano: „mortua est Cracovie 1515. 2. octob. hora XI. — ver. 68.") xx)
1 ℣: „O mea qua festos cecinisti
Musa triumphos etc:
Ostat: „Hoc tibi, cum gemitu servus do carmen amaro." —

poczem:
(Epitaphium eiusdem Reginae (ver. 14.) —
Tetrastichon ad illam. (ver. 4.) —
Ad magcum Christophorum de Szydłowiecz Palat. Cracov. Cancellar. Reg. Poloniae. (ver. 16.) które wszystkie

x) Inny wiersz o tym zwycięztwie (cantile zaczynający się: „Qu solet in densa tur miserabilis ulmo queri . . . ito przeto dobrze przez Kondrat. oza i umieszczony w Dziejach literatury wilno: T. I. s. 233. taur Katalog bibl. Od ściej str. 9. do 1. 98.

xx) Poczytek przetłoczony polski wiersz przez J. G gierta, znalazłem wo tut. bibl. in 4° s. ? ale całkowicie przet nazwany i drukiem og rzony przez A. Kondra wicza wraz Nagrobk i Tetrastichem w wyż przytoczonem dziele. Str. 239. — Ob. nato wiersz ten Sygierta, Do

wszystkie według Janocianów III. 52. N. VI. miały być swego czasu drukowane, a dziś bodaj rzadkości wielka do nas niedoszły. [—]

22. p.
Epitalamium Sigismundi I Reg. Pol. et Inclytæ Domus Sforciæ. (ver. 349, poprzedzone: Endecasyllabi qui latenter nomen auctoris continent (ver. 11.) Dalej: Hymeneus. (ob. pod l. 1856 i 186. według Janocia: III. 53. N. VII. były drukowane. Na końcu odpis pod L. II dod.) —

24. p. 76.
Pulex virgini Isabellæ reginulæ Pol. catenula subtili et crine foemineo per collum alligatus, a Duce Bavariæ donatus in pixide, et emissus statim sanguinem ex manu sugebat. (ver. 4.) (z Klemensa Janickiego w wydaniu Poema na str. 116 druk.) —

29. p.
Sub imagine Sigismundi I. Reg. Pol. (proza)
In eandem imaginem. (ver. 2.) —

56. p. 91.
In germanos qui jactabant se Turcam in Ungariam et Austriam venientem contriturum. (ver. 6.) —

70 v. p.
Clemens Janicius ad Stanislaum clericam vic. Rs Sigismundi Helbanum in salinis velicensibus hominem facetum. (ver. 4.)
Niedrukowane dotąd są:
„ Salvus es in scriptis, in dictis salvus in ipsa
apponis mensa fercula salsa mihi.
Dignus eras ut Rex salvum assignaret omẽ,
Quod certe optabam velicense Tibi. " —

71 v. p.
Encomium Luteri Luderi. (ver. 3.) —

72 v. In imaginem Luteri. (ver. 22.) —
17: „ Ille Luderus ego toto tam notus in orbe ete —
ost.: „ aceptus patrie nemo propheta suus " —
(porów.: z l. 282. podług Janociana III. 55. N. XI. Encomia Luteri były drukowane r. 1524 u Wiétora. bardo rzadkie.) —

269. p. 219.
Epitaphium Clementis P. III (ver. 54.) —
In novum electum papam. (ver. 2.) —
(są w niejakim związku z poprzedniemi liczbami.)

p.

270. p.
Testamentum vetustum Lucii Cuspidii Romani civis. (prosa.) –

278. p.
Epitaphium Mathiæ regis Corvini. – (ver. 6.) Nieznajdując nagrobku tego wżadnym rzkopiśmiów stanu:
„Mathias iacco alta Rex sub molle sepultus
Testatur vires austria victa meas. qui Terror eram mundo, metuit me Cæsar uter-
Mors tantum potuit sola nocere mihi
Dicite mortales nunis non fidere multum
Mœnia quid valeant capta Vienna doceb."

459. p. 254. –
Comit ad S. Fidelem martyrum. – (ver. 2.) –

461. p. 255. –
Epitaphium Thomæ Mori anglici quod una cum sepulchro vivens ipse sibi et uxoribus posuit. (ver. 12.) –

477. p. 272. x)
In natali sacro ad puerum Jesu. (ver. 16.)

478. p. sad.
Sub imagine Deiparæ virginis Christum puerum tenentis. (ver. 4.) –

479. p.
Sub imagine virginis matris Mariæ (ver. 2.) –

480. p.
Cantilena in natali Christi. (strof 4° wer.

x) na tej str. dział z tytułem: Pia, religiosa divina. w nim zabłąkał się mniejszy Epigramma Janickiego na stan: Orzechowskiego zrobiony, który mu przysłał do pióra Kunky. wkolejności lub. bibl. LXXVIII in fol. umieszczony – lecz działu tam niema z tytułem jak wyżej. –

wiersz. 4.) –

483. p. 274. –

Ad Mariam Dei matrem. (ver. 3.) –

486. p. 277. –

In Deiparam virginem sub cruce filii stantem. (ver. 24.) – Umowane przy pisaniu: De afflictione Ecclesiae. Ob. VII x)

494. p. 282. –

Supra imaginem Christi crucifixi. – (ver. 8. – Na marginesie to samo ręką dopisano: Rothe rodami.)

528. p. 296. –

Pro in imaginem Lucretiae apud Cricium inventam. (ver. 8.)

529. p.

Cricius pro Lucretia Pisoni. (ver. 8.)

530. p.

In Lucretiam lascivius depictam. (ver. 4.) –

531. p.

In Lucretiam se interficientem. (ver. 14.) –

532. p.

De puella quae pulchra debet haberi. (ver. 18. – dowcipne, bez zdrożne jak wszystkie tego działu.) –

533. p.

Cricius Diamanta puellae. (ver. 108.) –

17: „ Hunc tibi mittit amans Cri-
– cius Diamanta salutem – „

Odat.

x) między dwiema wyrazami

ostat: „ Et sint optatis dextera cunctis tuis."—
(wkład. mniejsz. zachodzi od L. 278–533 znaczna przerwa – gdzie i powyższy wiersz niezupełny.)

534. p.
De duritia Diamanta puellae ad vatem quempiam. (ver. 6.)—

535. p.
Aliud. (ver. 6.)—

536. p.
ad Diamantam puellam. (ver. 4.)—
(może pod L. 77. to samo nie całe.)—

537. p.
Aliud. (ver. 8.)—

539. p.
De eo quod narratur in Italia aquam tanto impetu cadere ut ignem radis excutiat.— (ver. 6.)—

540. p.
Ad amicam quinque lineo amoris. (ver. 12.)

541. p.
Aliud. (ver. 2.— Janickiego w wyd. Böema. p. 125.)—

543. p.
De Lidia puella. (ver. 8.)—

544. p.
Aliud. (ver. 8.)—

546. p.
De amore suo. (ver. 14.)—

547. p.
Aliud. (piąrnka strof. 4 wiersz. 5.)—

Espo-

548.p.
Exporlatio rerum amantis. (
vers. 20. (objaśnienie mó-
wi że Andrzej z Gorki mło-
dzian zakochał się w Jerzego
Radziwiłła żonie. porówn. z
L. 4.) –

549.p.
Epigramma amatorium. (ver. 10.) –

550.p.
Invitat ad se amicam. (ver. 24.) –

553.p.
Exporlatio rerum amantis (v. 8.) –

560.p.
Responsum sacerdotis Eppo. (v. 4.) –

561.p.
Responsum puellae ad sacerdo-
tem. (ver. 4.) –

562.p.
Mulieris responsum. (ver. 4.) –

563.p.
Jovis Leonius. (ver 4.) – Na
tem się przerywa i kończy Akp.
Mnerk. Dodane za późniejszem
pismem kilka poezyj tego same-
go działu (Cynerea, amatoria) w
naszym będących dla tego tu się nie-
powtarzają – a kończy wreszcie z
Jamickiego w wydaniu Bzema
na str. 128, które i nasz dział
zamyka. Dowolnie ten jest:

De

567. De urbe venetiarum
"si tot in hac videas prestantes urbe puellas
Et isto dices est Venus orta mari."-

p. (obscena.)
W. wewszystkich innych rękopismach ten prawie cały dział nie znajduje się przyczyny że kuzia go niszczyli i wydzierali - wiele jednak zachowało się w Akp. akademii krakowskiej go od Pudłowskiego wyszłym. Niema wątpliwości że ze względu i moralności oraz bliskie kuzyn od kuzia obrażające. Jednakże tem samem cechuje charakter wieku i dowcip ludzi oraz obyczaje panowania Zygmunta i Bony, dla tego zachowane być powinny.)

568. p.
In furiosum amantem. (ver. 6.)-

569. p.
In quendam puerarium. (ver. 2.)-

570. p.
Marullus decepius. (ver. 4.- Akp. biblioł. jagiellońs. ma na str. 247 tytuł nieco odmienny.)

571. p.
Meretrix in quendam. (ver. 4. w wspomnionym dopiero Akp na str. 248 tytuł taki: Meretrix in nivenem cinedum.- porów: pod L. 69.-)

572. p

572. p.
In quendam. (ver. 4.)–

573. p.
Querlio pro grammatico. (ver. 8.)–

574. p.
Mauritanda coacte. (ver. 12.)–

575. p.
In quendam uxorem nimis exacte diligentem. (ver. 12.)–

576. p.
Ad doctorem vultetium. (ver. 8.)–

577. p.
De doctore Kawka. (ver. 24.)–
17: „ Hic habitat promus generosi
Kawka phaleri etc.–
ost: „ Optavet campos nullos ad
Elysios.–"

578. p.
Ad amicam (ver. 2.)–

579. p.
Responsio. (ver. 2.) (obadwa bardzo zdrożne.)–

581 p.
De puella fundum rursum purgante. (ver. 4. przyrównywa brodę mężka z żeńską nisko...

582–595. p.
Dystychów (14.)–

596. p.
Czterowiersz. (Tetrastichon)

597. p.

597 p.
Ad Coributum. (ver. 6.)—

597 p. 2
Lamentatio Coributi patris Ganeo ad se ipsum. (ver. 16.— wkwd. biblio. jagiellońskiej wiersze te poprzedza tytuł: Epitaphia fratrum et sororum cuspidee legis.)—

605. p.
Epitaphium Gomcy Zofiki. (ver. 18.)—

606. p.
de eadem Zofika. (ver. 4.) 607 (ver. 16 jem)

608. p.
Epitaphium annę capitaneę (ver. 14.) Mówi o sobie tak: „facta fui tene-ris coniux scriptoris in annis — cuius iners calamus ad mea vota fuit.“ etc.—

609. p.
Epitaphium Heleno monachę. (ver. 18.)

610. p.
Epitaphium margarethę Milvię (ver. 14. — mówi o niej poeta: „famosi Milvia cunni, cui meretrix ista non fuit aequa solo etc—“

611. p.
Epitaphium Nusce. (ver. 10. — wszędzie przepisywacze zamiast k kładą N.—

612. p.
Aliud eiusdem. (ver. 14.)

613. p.
Tetrastichon ad Nuscam. (ver. 4.)—

619. p.
Prophetia. (ver. 12.) – 66. Enigmata. –
620. p. 385.
Hieronimus Laski Palat. Siradz. Laurentio Miedzilecki Episcopo Camenecensi – ex parrhisiis 1527. – (porów. Rkp LXXVII. L. 5.)
621. p. 387.
Eiusdem ad Eundem. Epistola 2da – (Odpowiedz na poprzedni przez krzyckiego ułożona z kwakowa r. 1527.) –
622. p. 391.
Petrus de Septembarbis civis mundi et communis veteris fidei professor et theologus nobili D. Jacobo Lachowski. (Epistola.) poprzedza objaśnienie o Lachowskim człeku rycerskim między dworzanami krzyckiego ówczesnas biskupa płockiego. posiadał ziemię na granicy mazowsza rymanami – tamże zbór lutierski, którego mistrz chciał go na swoją przysiągnął wiarę. Temu wiec krzycki imieniem Lachowskiego żartobliwie odpisuje. –
623. p. 396.
Iacobus Lachowski eximio nostrae religionis

religionis doctori et apostolo Petro differentiano. – (list 21 zr. 1528. Był ten differencian ministrem przy ks. pruskiem a chciał Jakuba Łaskowskiego na swoją naukę przyciągnąć posłał mu swoje zdania na które krzycki imieniem Piotra sędziwobrodego i Jakuba Łaskowskiego w dwóch wyżej listach odpisał.) 624. p. 400.

Andreas Cricius Epus premisliensis Sigismundo I R. P. (Listem tym pobudza króla aby szerzeniu się kacerstwa nowego zapobiegał. Już bowiem wtedy za życia Marcina Lutra Jan Sekluczan nauki jego po krajach polskich stwarpliwie rozsiewał. węgierski (Regenwolscius wdziele: Systema ecclesiar. Slavonicar. p. 307 mówi że Andrzej Krzycki bisk. przemyski r. 1525 nowę zagrzewający Zygmunta I. K. M. „ut haereti luthe-rano, omnes vias in suo regno praecluderet“ Jest drukowany, mówi tenże z przydaniem wierszów przeciw Lutrowi, Erazmowi Rotterdamowi przeciwnych który wymowę i poezją chwalił, o treści zaś samej zdania własnego nie objawił.x) Właśnie nieco wprzódy (12 grud. 1521.) pisał Erazm w liście do Jerzego Liz: Saskiego te godne uwagi słowa: „Cum Lutherus aggrederetur

x) Ob. Kantz p. 12.; Freie p. 40. –

hanc fabulam (t. j. odpusty - Ablässe) totus mundus illi magno consensu applausit — — surrexerat enim optimam causam adversus corruptissimos scholarum et Ecclesiæ mores, qui eo progressi fuerant, ut res jam nulli bono viro tolerabilis videretur. (apud Ranke: geschichte deutsch: im Zeitalter der Reformation. T. I. s. 318.) — Jaki był sposób myślenia Erazma w sprawie i postępowaniu z tymi nowowiercami, mniemaj z dania jego o pismach Marcina, poznać możemy zbardzo ciekawych także wypisów jego pod tytułem: Declamata Erasmi Roterodami pro causa Lutheri Spalatino tradita. (in Lutheri operibus latinis. T. II. p. 314.) gdzie jeszcze r. 1520 pisze „że całą zbrodnią Lutra jest iż tiarę a brzuchy mnichów zaszepił." — widzimy jak krzycki dowcipny i przenikliwy umysł nie trafnie się z utworami tymi na Lutra do Erazma udawał. Ten albowiem politykował z krzyckim, ubiegając się o łaski woja jego dominickiego, przez którego znowu Zygmunta I sobie zaskarbić

pragnął

x) ~~Inc~~ wszystkiem byli zresztą marcin z Erazmem co do zdań nowej wiary wzgodzie. piszą np o rzeczywistej obecności w eukarystij. zaczęli gwałtownie pierwszy drugiego tak dalece że gdy ten mu w ostrożnym piśmie: Hyperaspites odpowiedział, rozniósł się reformator i tych słów obelżywych nań użył: „protervia vipera illa irritata iterum in me scribit Erasmus Roterod. quam exercebit ibi eloquentiam, in Lutherum, gloriae istud animal vanissimum?" opadł mnie, rzecze Erazm ta żmija, a-żaż upadek Lutra ma stwierdzić za przedmiot krasomowstwa tego najdumniejszego z zwierząt? — Są dowody że go Luter ateuszem i wrogiem katolicyzmu mienił. — (Melchior adam vita Lutheri p. 62. — Erasmi Epist. lib XXj. Epis. 44. —)

pragnął (właśnie może w widokach lutrowych) sprzyjał bowiem aż tajemnie Marcinowi, czego nawet nie trudno dowieść". Otwarcie zaś pisze klasyk, wspór religijny się nie udawał, bo to był zimny niemiec co dla dowcipu i wrzątości i skrzypu i golić, byle z nożnymi i nożnymi twego czaru nie zrywać, o co mu najprzód chodziło. gdy się zprzyczyny reformacyj coraz bardziej w Niemczech wichrzyło, pisze znowu Erazm Krzyckiemu: „chcesz mnie uprzejmie wzywać abym przed tą burzą, która wszystkimi zaległa Niemcami, do was się schronił, ale podobno i u was nie taka cisza jakiejbym wam z serca życzył. (a życzył właśnie wówczas polakom czego i Niemcom, wyzwolenia się z pod władzy papieżkiej). przyczem obojgu królestwu za to złożyć pokorne dzięki upraszam." x) (z Bazylei 1526.) Opol. życiorys krytyczny — niewydany. — Do tegoż Erazma list do króla Zygmunta zdania 19 Maja 1527. cod. mkś. CLIV in folio Listów Hozyusza)

625. p. 411.

Sigismundus I Rex Pol. — Edictum — (Edykt ten jeden zpierwszych bez daty, przeciwko nauce lutrowej wydany, bardzo ciekawy — może go Krzycki sam pisał.

Kiedy

kiedy do zbioru pism jego (mowie i jedynie poetycznych) weszło. Jest drukowany in Constitutionibus synodalibus libro IV titulo de Hæresi. wraz z poprzednim listem. Wyjmę tu ustęp o książkach Lutrowych, daje bowiem miarę urządzenia cenzury dzieł zakazanych: „Publicis Edictis mandavimus ne qui libri Lutheri cuiusdam eiusque sequacium quorumcunque . . . non solum mores salubres ac instituta ecclesiastica, sed ipsos etiam sanctos patres turpissime proscindunt et sacra profanis miscent, nequaquam ad dominia nostra inferentur et legerentur, neve quis dogma ipsum pestiferum approbare, vel tueri auderet sub poena capitis et privationis bonorum omnium . . . in primis Dnus D. Episc. Cracoviensis . . . per inquisitores eius cum decurionibus quos consulatus in sola civitate ad huius negotii, aliorumque eiusmodi tollendorum custodiam delegit, per omnes domos, tesludines, ac cistas diligens scrutatio et ubi aliqui libri hæretici invenirentur illic pœna Edicti exigeretur. . . . Impressores librorum

*) O Edykcie króla tego na rozniowierców wydanym między latami 1520 – 1524. mamy jeszcze w obrazie bibliogr. Jochera T. III. i u muzhowskiego mieszkania i postępowanie urzędu krakowskiego. str. 127 – 134.)

rorum . . . et Bibliopolæ et alii quicunque (neque imprimere ac vendere audeant, nisi illos) Rector Universitatis prior videret etc. etc. (porównaj tym samym Edyktem – u Stanisława Orzechowskiego Chimera. Editio 1562 ann. pp. 81. 82. który r. 1524. miał być ogłoszony. wcześniej go fałszywie do r. 1543 odnosi. Luz czyli ten sam o którym Janocki von var. Büch. II. 2. 6. wspomniał radzić nie umiem). — Dość z niego poznajemy usposobienie samego Zygmunta, któremu tak wytrawny rozum w sztuce rządzenia wszyscy przypisują; jednak, gdyby nie tylko na wydanie tego edyktu znamowały duchowieństwa polskiego przyzwolił, surowość jego niesłychana i skutki nie obliczone na przyszłość, plamą będą niestarłą rządów jego i epoki której do najoświeceńszej dziejopisowie podnoszą.*)

Zbiodzeń tego najwięcej, kr. Opolińskiego korzystał, jako za rady własnej jego żony. Koniczan zrobię uwagę że gdyby się kiedy miało robić wydanie najzupełniejsze dzieł Krzyckiego, należy zdaniem moiem wziąć za podstawę Kodex niniejszy i dopełnić go pismami i wersyami po innych kodexach będącymi — zdołszczeniem niewy-

damych

Danych jeszcze Janickiego, Dantyszka i innych krzyckiemu współczesnych pisarzów do epoki Zygmunta I kr. pol. należących uporządkować je będzie można zpomocą tych i następnych moich wypisów jako i osobnych Kartek.

filigr. papieru
wod: XVII. in folio
lit: A.
(wielkość natur.)

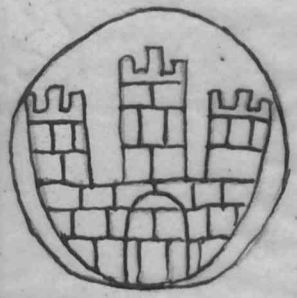

(używany między
1580 – 1600.)

Poezye i Pisma Andrzeja Krzyckiego rozpoznane i objaśnione według Rękopismów.

—

Wiadomość wstępna.

Rękopismów opisanych poprzednio w właściwych sobie miejscach pod liczbami używamy według potrzeby w tem szczegółowem rozpoznaniu pracowniczego zbioru łacińsko-polskiego z XVI. wieku. Aby zaś niepowtarzać liczb owych i właścicieli rękopismów mianych, oznaczamy je literami jak następuje.

Kodex mss. lit. zbioru in folio XVII. A.
" " " LXXVII. B.
" " " LXXVIII. C.
" " " CLVIII. D.
" Muzeum w 4°. —— E.
" Akademii Krak. —— E.

hr. Ogrodziński oznacza w prawdzie Akp pod L. LXXVIII lit. B. a Akp CLVIII. (poprzednio rozpoznany) literą A. lecz mając iż pierwszeństwo na uwadze uporządkowanie iż zestawienie według katalogu, w którym każdy był wpisany. I o tym aż się nieco powiedziało, jeszcze i następnie wiecej się dla udowodnienia powie. Hr. Ogrodziński uważa (jak przy wspomnianem) kodeks D za współczesny,

dowodnie

równie jak Kodex C. o którym
mówi, że prawa krzyckiego nie są
wcale tak podzielone na księgi
chociaż ma tytuły Sepulcralia et
de Stemmatibus; ani rymy poje-
dyncze tym idą porządkiem, ani
nakoniec jednako dostatnie, prze-
cież zawiera nieco czego brak w
samym tj. w D. tak naprzy-
kład: Dyalog między astrologiem
i poetą; oprócz niego też przy
wielu obcych rymach imiona au-
torów. Co do przypisków (anno-
tationes) te tu są krótsze;
same zdają się być nadstawio-
ne niejakimi przydatkami. mu-
siał sam krzycki (mowi dalej
Opoliński) te i owe szeregowno-
ści przyczynić. Górski zaś ich
przyczynił i onej wyrównawszy
dokładniej. O dawności obu-
dwóch, rękopismów stanowić
nie śmiem. (zapomina tu Opol:
że nieco wyżej współczesnymi je
sam mieni.) Owe jedynie pier-
wszą liczbę (może literą) na-
znaczyłem że pierwsze mi w oczy
wpadło." pisze dalej nasz zało-
życiel, że miał oprócz wymienio-
nych jeszcze jeden dawny Rękopism
który pożyczył Józef. Franciszko-

wi Opolińskiemu w Rzeź podłaskiemu kędyś ten gdzieś przepadł. — według Starowolskiego biblioteka heilsberska do biskupów warmińskich należąca i przez nich zdawna tworzona posiadała kodex pism Krzyckiego. Zatuski (o kodexach jego bibliotek mówiłem wyżej) mówi Opoliński zamyślał wydać Opera omnia Crucii, nawet nań edycyi napisał był Minasowicz r. 1773. wiersz łaciński (zbiór rytmów III. 498), co się nie ziściło." — Krasickiego artykuł o Krzyckim (zbiór potrzebn. wiadom.) jest tak niedokładny że na żadną nie zasługuje uwagę. Tadeusz Czacki posiadał rękopism jeden — ale o nim zniknął niezasięgany. O kodexie Krzyckiego kodexie głuchą także mamy wiadomość" — musiemy się przestać na, z początku tej naszej rozprawki, wskazanym. — Nieogłoszony dotąd drukiem Żywot Krzyckiego przez hr. Opolińskiego do którego się poniżej niejednokrotnie odwołamy, nie jest wyczerpujący. Zbywa mu na wielu miejscach owej dokładności w porównaniu w pierwszym tomie Dzieła Opolińskiego, ogłoszonemi pismami pierwszorzędnymi i tu i owdzie zbierającemi szczegóły nam je niemal za nie wypracowane. Dzieła tylko drukowane pilnie się starał wskazać i te przy końcu

wypisane

wypisane czytelnik znajdzie. Kodeksy udzielone mi w Krakowie r. 1841 (tu liter: E i F oznaczone) opiszę na końcu, odnosząc się do nich wskażę je temi literami. —

Jdąc porządkiem przerzuconie tu obranym kodex A niewłaściwie zapisany w katalogu pod tytułem: poezye polskie wieków XVII i XVIII. zaraz bowiem przy pierwszych kartach zdybujemy się z wierszami łacińskimi Andrzeja Krzyckiego, który żył w pierwszych dziesiątkach wieku XVI. — Opuszczając inne zbiorowej tej księgi przedmioty o wierszach i pismach Krzyckiego tu jedynie mowa. Wiemy już że najprzód Gorski twórca sławnych owych Tomicianów zajął się zebraniem pism wierszem i prozą Krzyckiego — mniemam przeto kod. A jednym z najpierwszych odpisów Gorskiego zbioru a wnoszę z filigranu papieru i charakteru którym

pisany

pisany, odnosz go do roku blisko 1580.
Fraszki czyli krótsze mowy krzysztofowego utwory były przez niego samego spisane i te wujowi swemu piotrowi Tomickiemu w ofierze złożył. Kodex B. składa się z różnych historycznych wypisów, między którymi umieszczono wyjątki z biorów Gorskiego przepisane jak się zdaje z kodexów bądź Heilsbergskiego, bądź bibl. Zamoyskiej około r. 1580 mniej więcej, dla Narussewicza. Krzyckiego pisma tu napotykane są tu wyraźnie jako materjał (i to niezupełny) do panowania Zygmunta I, przygotowane. Kodex C byłby najciekawszym i najdawniejszym, gdyby się był dostał do nas cały i nie pomazany - podobnie bowiem papierem, pismem i utworem Tomicianom, wyszedł bez wątpienia od Stanisława Górskiego. Kodex D. poprzednio rozpoznanem, a kodexy E. i F. bądź wspomniane w niejednem potrzebują co do opisu, ciekawy czytelnik (jak już nadmieniłem) znajdzie w dodatkach. x
Jeszcze mi winien, co do C. dodać że karta 9a na której urywek Drzewo Stbu (epithalamium) na ślub Zygmunta z Barbarą i piosnka (canticum) o Threnczyńskim (K. 141) zmalowały się bardzo

x Ob. pod L. III opis.

poszarpane i pomięszane przy kod:
D. – Karty zaś od 1 – 32. 38.
od 52 – 74. 93. 100. 101. 124. 125.
131. 155. 156. 159. 173 – 175 i 178
całkiem nieodstają. że kod. C
dawniejszy od A to każdy rzu-
ciwszy okiem przyznać za mną
musi. odznaczają go nadto pię-
kne tytuły czerwono pisane, li-
czne objaśnienia; a filigran pa-
pieru nie zostawia żadnej wątpli-
wości że jest utworu Gorskiego
lub pod jego okiem odpisany.
myli się przeto hr. Ossoliński
twierdząc na k. 39 w własnoręcz-
nym dopisku: „mss. hoc con-
tinet opera Critii Andreae an-
tiquissque apparet esse collec-
tione eorundem per Stanislaum
Gorscium ideoque littera A
designo. J. M. Ossol." hr. Ossoliń-
ski nie dość pilnie baczył na
pismo i papier tomiciańów któ-
rych Gorski i do zbioru poezyj
tychże krzyckiego użył. Jest wprawdzie
niezaprzeczenie dawniejszy od ko-
dexu A ale nie od zbioru Gor-
skiego; bo jak już powiedziałem
jest Gorskiego, zacnym prócz ozna-
kowopomnianych i objaśnienia (anno-
tationes etc) mówię. – Są tu

uwagi

innem piórem i inne nieznaczne wiersze – lecz muszą do całości należeć kiedy je tu zaciągnione czytamy, choćby nawet niektóre cudzego nie krzyckiego pióra były. W reszcie ktoryś z tych dwóch A i C Kodexów opolińskich za własnopis ma Gorskiego trudno odgadnąć. (wiad. hist. krytyk. T. I. str. 501 i 512 przypis 12.) przytoczony przez niego tytuł sam musiał zrobić ktoś gdyż kod. A z wyjątków nemiał złożony na tej karcie ma zwięzły tytuł polski: Wiersze Krzyckiego. C zaś będąc bez kart pierwszych żadnego współczesnego tytułu niema prozy w żadnym z nich nie znachodzę prócz jednej rozmowy de Adima czy Adama dicta – jeżeli wyjaśnimy Gorskiego objaśnieniem czyli według opol. przypisku.

Co do biografij krzyckiego mamy ją w krótkości przez Juszyńskiego. (Słownik poetów. T. I. s. 220.). Także i Sobieszkowicz wiadomem dziele: o Akademii krakowskiej na str. 154–164 dokładną dosyć udzielił wiadomość. Lecz wszyscy dotąd nic nam o zbiorze wierszów szczegółowo nie wspomnieli i tak zawsze nieco, jakby go nie było, lub kogoś ani jednego wyjątku nie mieli. Przeto

Przecież ostatni trzy rękopisma wylicza, o których wspomniałem a te były 1ż biblioteki Zatuskiej 2gi T. Czackiego a 3ci jeden znajzupełniejszych p. Mateusza Korzeniowskiego bibliotekarza Sądu apell. w Krótertwie Dzisiejszem polskiem. O rękopismach hr. Ossolińskiego całe tot Łukowicz niewiedział, a wiadomość zapowiedziana na str. 501. przez Ossolińc. dotąd została in votis. Co do kod. bibl. Zatuskiej przez Janockiego (spec. cathal. N. CCCX p. 92) wskazanego niewidzimy aby był znajdawniejszy; z tego owszem co tam czytamy wnosić się godzi, że dopiero za staraniem Zatuskiego zrobiony. mówi bowiem Janocki: omnia hucusque inedita ex ipsis Cricii schedis, in pulvere cimeliarchii ecclesiae collegiatae pultoviensis dispersis, collegit... et sua adnotavit manu initio hujus codicis." Przez na prawdzienie jeszcze dziś zachowujące czyli przy kościele pułtuskiem, gdzie niezawodnie kanclerzki i kanonikiem i dziekanem i biskupem bywał przebywał świadki te się przechowują jeszcze, lub co z niemi się stało.

Juszyński

Jest ona w całości przykładem B-rawej wiadomości o życiu krzyckiego. przerożyłem ją i jest przyłożeniem tego rozpoznania

Juszyński taki sąd o krzyckim wydał: „w każdym gatunku mówi, wierszy celował, w satyrycznym przeszedł Juvenalisa, w bohaterskim i wolnym ~~prze~~ ~~szedł~~ równy Wirgilemu i Owidiuszowi; wiele wierszów miłosnych znajduje się w obudwu zbiorach (?) i dla tego nazywają go Katulem polskim..." Jeden tylko wiersz na ślub Zygmunta z Barbarą (zapolską) widział Juszyński drukowany r. 1512 in 4° u Hallera; wydany powtórnie jak mówi Jana Sylwiusza Amata staraniem. w ciągu tej pracy albo utwory te opiszę, albo je w dodatku całkowicie przytoczę. — Natrafiam też w kod. A na urywek przedmowy) a wnet wiadomość krótka o krzyckim, zkąd tyle się dowiedzieć można że pisał Komentarz o mszy. (de sacrificio missae) znany powszechnie i o niedoli kościoła (de afflictione) — że lubo w wierszach niekiedy swawolny sam jednak nieskażonych był obyczajów co wprawdzie niejakiej wątpliwości podpada — że wszystkie wiersze za Kobylicę (zdrzisz) nie jego pióra ale pewnego Korybuta Koskowskiego (coroskii — może zmyślone nazwisko) szlachcica z ziemi sochaczewskiej, który: philosophus fuit, poeta cytharedus, aleator, ganeo, bibax, histryo super modum vulgaris facetissimus

facetissimus et ob id regi cunctisque primarüs viris in aula pergratus atque iucundus, aulaque deliciis dictus." Był więc jednym wyrazem rodzaj błazna którego krotofile, wainki i żarty mniej więcej dowcipne (nigdy gdyby były opisane wielby nieg nezyniły. Miał krzychi (rzecz nam dalej ta sama przedmowa) trefnisia tego wygradzać tylko płody, mianowicie wainki i nagrobki o co sam prosił - i to dało powód że utwory obudwoich połączono wjedno. Bądź co bądź wyjaśnienie to w części tylko prawdziwe przyjąć nam należy jako chcé ocalenia sławy krzychiego który kościelne godności piastuyąc arcybiskupem gnieź. i prymasem korony umarł. O życiu i pismach jego możemy zasięgnąć dalej w Radymińskiego Centuryjach, w Gorskiego Tomicianach czyli Aktach Kanclerskich i w Jarockiego nachr. von rar. büch. (T. II ss. 11 i 59. T. IV. ss. 154 i 182.)

Dzieła drukowane u Hallera i Więtora zebrał x. Chodyniecki w Słowniku uczonych Polaków T. I.

str.

str. lecz je sprawdzać należy, gdyż pisarz ten adres podania pozostawia znajdujące się w bibliot. ś. p. Ossoliń- ski sam dokładnie i z zwykłą sobie staranności opisał i te w dodatku na końcu umieszczam. wszystko zaś- wem co kolwiek krzycki napisał jest bardzo rzadkie i mało komu znane. Nim się znajdzie wydawca dzieł jego wszystkich — poszczególne znajdujące się wiersze i inne przedmioty tymi rękopismami objęte. Czyni to i dla tego że szanow. Sokołowicz (o akademii krak. str. 162.) jedne nazwał Elegiami, a tyleż wcale niepisał krzycki, drugie miał za przepadłe na zawsze, inni zaś jak Rzepnicki wszystkie, bez wyjątku nawet zdrożnie krzyckiemu przypisywali; lubo (jak obaczymy) Stanisław Górski jako najświadomszy starał się inaczej objaśnić. wiersze pod LL. 126 i 148, aż nazwane Elegiami nie są właściwie niemi, i to co zwiódł Sokołowicza że je krzyckiemu nazwał. porządkując wszystko według wskazanych kodexów, ostrzegam że się trzymałem porządku jaki w nich znachodzę — nie kładę zaś liczby wierszów gdzie defekt znachodzi a poczynam od kodexu A

który

który kod: C portuje lub do-
pełnim z kod: B mało tu do-
dam, odsyłając do opisu pod L.
LXXVIII i kartek jego osobnych.
Jeszcze i to wiedzieć czytelnikowi
trzeba że liczby czerwono dane
znaczą porządek w jakim pieśni
i pisma w kod. D. (CL.VIII.)
zapisane są. —
Zdybiemy się tu często z Janic-
kim i jego utworami umieszczo-
nymi w kodexach C. i D. — Dla
tego wstępuję tę wiadomość nim
zakończę. Klemensa Janickiego
żywot krótki napisał hr. Ostr.
osobno; lecz nic prawie nowego
nad to co wszystkim znane, nie-
odkrywszy, powtorzył własne Ja-
nickiego w Elegjach podania. (
ob. Boema wyd. lipskie r. 1755.
in 8°.) — Dowiadujemy się je-
dnak o przekładzie niektórych
Elegij przez franciszka Zagor-
skiego i J. Sygerta, drukowanych
w pamiętn. warsz. 1801 r. i w
almanachu lubelskim r. 1815 —
(są wypisane przy końcu kod: III.)
że napisy 12° wierszowe czyli Ży-
cia królów polskich pir przed sa-
mym zgonem Janicki składał
że wydania z pomnożeniami były:

r. 1563

r. 1563 najpierwsze w antwerpij — r. 1565 w krakowie — r. 1573 w krakowie pomnożone w 8ce — r. 1575 tamże w 8ce większej — r. 1621 w gdańsku w 4ce — r. 1631 w krakowie w 12ce — r. 1634 w krakowie powtórzone — nakoniec wydanie r. 1670 flendalskie w 12ce przez C. P. ale drukiem szpetnym. Także i gdańskie r. 1621 Jakuba Gadebusza mizerne i błędów pełne przemnożone, poprawione i sztukami własnego utworu pomnożone. Jedne jego wiersze jak o S. Wojciechu i Stanisławie opuszczone; drugie późniejsze płaskim dowcipem dorobione, wreszcie poziome i nędzne. Chwalił w resztę wydanie poezij Janickiego przez Boëma w lipsku 1755 uskutecznione, uważa że także niezupełne, brak bowiem poematu: Querela Reipublicae Regni Poloniae r. 1638 w 4ce bez miejsca i roku wyszłe. Zdybałem arkusz 1. pisma na roboty lwowskie zrobione. Epigram na tytule położone jest w kodexie Krzyckiego pod L. 114 czem utworu Janickiego który go sobie za nadgrobek miéć życzył. Ossolińskim zebrał był tutaj niewydane jeszcze wiersze Janickiego i udzielił x. Muralowi kustoszowi biblioteki wszechnicy lwowskiej, który zapowiedział w prawdzie nowe wydanie wszystkich dzieł Janickiego

Janickiego i sam Elegją pochwalną o nim napisał, akoli przedsięwzięcie to do skutku nie przyszło a zebrane w Dodatku Janickiego wiersze Bóg wie gdzie się wraz z ową Elegją dotąd obwiązują. Klemens Janicki urodził się w Janiszkach 14 Listopada 1516 r. a umarł na wsi roku 1543 r. –

Wyszczególnienie wierszy Krzyckiego porządkiem Kodexów: A. C. i D.

552.1. De spe sua (ver. 12.) –
2. De amore suo perpetuo. (ver. 12.)
3. Ad se ipsum. (ver. 8.) –
4. Querela amantis. (ver. 20 – porów. z l. 548.)
5. In horarium. (ob. l. 90.)
614.6. Epitaphium Fausto. (ver. 18.)
615.7. De beata (tetrastichon.) – po l. 615 w Kod. D. następuje dział: Enigmata na str. 339. i poczyna się l. 71/616. – O niektórych opowiadał się: „zawiłe o-koliczności lub na wspak czytane przeciwny sens wyrażają, ... że nie wszystkie się udały też i w nich kole po większej części satyryczne żądło, które zawsze ciężko przychodziło Krzyckiemu chować." Do tego należą żale na życie dworskie, paszkwilowaty wina i picia Jana Dantyszka bis. warmiń[ensis] (jak je tu wskazujemy.) –
8. Epitaphium Romae cuidam (ver. 6.) –
9. In zelotypum. (ver. 6.) –
10. Forma puellaris. –

602.11. In imaginem Longini militis (ver. 2.– w kod. C. k. 132 zamiast tego słoi S. Longini matiris (sic) a piszący dodał: „Janicij clementis alumni Cricij Episcopi.–“)

603.12. In imaginem dextri latronis. (ver. 2.– Janicii.)

604.13. In imaginem S. Mariæ magdalenæ. (ver. 2.–Janicii.)

605.14. In æde S. Annæ Cracoviæ Nicolaus „Smolikowski„ aulicus regius, pro parta auspicijs S. Annæ de „Turski„ victoria duelli coram rege acti–posuit. (ver. 10.– w kod. C na kar. 132.–)

506/5. Ad tumulum S. Stanislai Epi cracoviensis et martyris. (ver. 4.–)

507.16. In lapidem cerebro et sanguine S. Stanislai ni emis mart. tinctam ni æde S. Michaëlis in rupella Cracoviæ.– (w kod. C distich.)

508.17. Andreas Cricius pro Doctore Siculo (Joanne Amato) ad

S.

S. Stanislaum. (ver. 16.) –

509.18. In elevatione Corporis Christi (ver. 4.) –

510.19. In elevatione calicis – (ver. 4.) –

511.20. In ade S. Petri ad vinculavii ara maiori Roma (ver. 2.) –

512.21. Clemens Janicius in columnias Stanis. Orzechowski qui eum apud patronum suum Petrum Kmitham palat. cracov^m accusabat invidens ei gratiam et liberalitatem Domini cuius sumptu ambo vivebant in Italia = Innocentia = (ver. 8.) (Liczba ta należy do działu: pia, religiosa, divina. Czyst. przyp. 33. Opolii w życiu Orzechowskiego str. 119. – wiersze te są drukowane.) –

513.22. In templo S. Stanislai in arce cracov: (ver. 12. – sacerdos quidam.

514.23. ad sacerdotes attente ut orent (ver 8. – w kod. C. Kar. 133.) –

515.24. Decades vitae humanae. (ver. 7.) w kod. C. Kar. 134. † z liczbą 515. pozycja się w kod. D. str. 288 dział: Sepulchralia et meditatio mortis.) –

† na tejże karcie: In pharmacopolio (ver. 4. – Janicij.)

516.25. In triumphum Jani. (ver. 4 porówn. zł. 62. która defektowa).

517.26.

597. 26. In imaginem temporis
(ver. 12. – w kod. C nak. $\frac{44}{2}$.) –

598. 27. In imaginem temporis
adstantis puero flores colligenti.
(ver. 2. – ubi supr.) –

600. 28. Epitaphium coributi (K. patris ganeq.) (ver. 16 – w kod. C koszyrski. porow. zł. 388. niniejszy zupełnie inny.)

601. 29. Aliud. (ver. 8.) –

602. 30. Apophtegma eiusdem. (ver. 6.) –

603. 31. Aliud. (ver. 4.) –

604. 32. Aliud (ver. 4.) –

33. In Coributum reliquum. (ver. 6.)

599. 34. Himnus fratrum legis cuspide in funere patris Coributi.
(Strof 3 wcierch 17.)

1a:, Hue adeste dulces chori,
Patro legis conditori
scandit ad celestia ste.

w kod: D. strof. 21. zatym zupełniejszy.)

35. Aliud (?) eiusdem – (tu z wydarcia coś poprzedzało.) –

598. 36. Testamentum Coributi. (nie całe – w kod. D. wcieszy. 22. – bardzo zdrożne.)

37. In quendam qui Corbitam Lascij Archiepiscopi Cimba Petri Tomicii preferebat. (nie całe.)

38. Epitaphium Dominici Secenini

-cennim Cancell. gneznen. et Rudolphi Dominicanor provinc[s] theol. doctorum. (ver. 12.) – w kod: C na k. 147½ wierszów napis proza poprzedza jako obadwa w krakowie jednego dnia 20 marca 1419 r zmarli.) –

86.1.

580. 39. In imaginem petri de septembar bis pandochei vetulatii. nie cale. – w kod: D. na str. 222 – wierszów 10. miał piotr ten być mieszczaninem puttuskim wesoły (facetus) – często brzytkiego rozrywał gdy ten był biskupem płockim.) –

40. Epitaphium d. Cepetii. (ver. 16.)

41. Epitaphium d. Garsie. (ver. 18.) (porów. licz: 112. – w kod. B na kar. 48½ wierszów 20.)

657. 42. In vetulam lasciuam. (kirciscem lem) ver. 22.) –

43. In eatem qui per prunas amicam suam designabat. (ver. 4.)

44. Morio de rythmis qui sibi ab authore inepto et maiorem laudem captante quasi per contemptum adscribebantur. (ver. 4. – morio wyraz zgreckiego μωρός co wprzenosni – błaznowaty – zgłupiałrazu. wstarozytnym Rzymie bogatsi miewali podobnych ku rozweseleniu i zabiciu nudów przy sobie. (Czas: zr. 1829. O błaznach.) Janicki o rozmowie: In polonia vestitus varietatem et inconstantiam mudzy Jagiełłą a Kanczykiem nazwał ostatniego morosophus co br.

Sol.

Opol. na głupiomędrki przełoż. Żywot Klem. Janickiego tegoż Rkp niewyd. Stańczyk, a Stanisław to jedno. porow. Janociana T. II. N. LVIII. p. 121.) —

45. De germana quae viatoribus cunnum pratio nates ostendebat (ver. 2.) —

46. Dialogus in Rempublicam. (ver. 18. — wkod. C nakar. 119. — nalezy wierszem do rozmowy: De asiana Dieta. —)

47. Iocus latens de Cisterciensis ut vocant. (ver. 2.) —

48. De meretrici in reti per fenestram a Joanne Lubranscio pornan: episcopo demissa. (ver. 6.) —

559. 49. De lasciva famulum conducente. (ver. 12.) —

50. De polono hospite Roma (ver. 4.) —

51. De dicto cuiusdam meretricis. (ver. 4.) —

52. De sacerdote rustico. (ver. 4.) —

53. In quendam poetarum. (ver. 2.) —

54. De cadaveris vita humana. — (ver. 7. — to samo jest pod l. 24.)

566. 55. De monacho et confitente 57 s. quodam. (ver. 4. porow. z l. 564. kod. D. —)

56. De cuiusdam uxore. (ver. 4.)

564. 57.

564. 57. de equo mortuo alium invecto (ver. 6. – porów. zł. 564. kod. D.) –

558. 58. de cuiusdam adolescentis ingenioso amore. (ver. 16. – w kod. E. dano w tytule: qui ficto nomine fratris alterius uxore potiebatur. Także objaśn: tak tu jak w kod. D. str. 315, że to była żona mieszczanina krakowskiego szewca, a kochał się w niej piękney urody młodzian 18 letny dworzanin krzyckiego natenczas Sekretarza Krolewskiego nazwiskiem Czarowski. –)

(w kod. D poczyna się dział Veneres amatoria na str. 295. liczbą 524. pod którą: Supra Simulacrum veneris. (ver. 4.) że się w innych kodexach nieznajduje i także kładę tu:

„Sol calet igne meo, flagrat neptunus in undis,
Quamvis liber erat, Bacchum servire coegit
Quamvis liber erat, Jovi servire tonantem,
Quamvis liber erat, martem sine Marte coegi"

59. de Elsa aegrotante. (ver. 4.) –

525. 60. In triumphum amoris pictum. – (ver. 4. – w kod. C na kar. 44.) –

61. In triumphum mortis. (ver. 4.) w kod. C na k. 45. – porów. zlicz. 25 i 91/523.)

62. In triumphum famae – (w kod. C. na kar. 44/2.) –

63.

565. 63. In dominos et amicas iuvenes. (ver. 8.) –

64. In dominos. (ver. 4.) –

65. Comparatio sui fletus cum eo quod dicitur de aqua pendente in Italia. (ver. 6.) –

66. de Fortuna picta Leonardo (? Davinci) ab amica petri donata. (ver. 2.) –

61. 67. de evento per Regem nostis quodam (et illi – Regi:) bene noto. (ver. 2. – w kodexie D. od liczby tej (61.) poczyna się dział Mordatia krotka wiadomością wyjęta z objaśn. Gorskiego. – wymieniony ten był Jan Latki areyb. gnieźnieński.) –

68. In domum cuiusdam sacrifici. (ver. 2.) –

69. meretrix in quendam. (ver. 4.) (porów w kod. D. l. 571.) –

536. 70. de meretricis amante (ver. 2.) –

616. 71. Aenigma de quodam celebri polono. (ver. 6. – zagadka ta sciąga się do Andrzeja Koscielieckiego Kasztel. wojnickiego ob. l. 329. ; tam objaśnienie Hier. Gorskiego.) – x

217. 72. de casu puellae in latrina. (ver. 8.) –

52673.

x Et pater et genitrix et vitricus atque noverca
Die mihi nos uno tempore qui fuerant
Vir mulierque olim natum genuisse solutum
Nupserunt posthac prole manente alius
Hoc mirere tamen quod vitricus atque noverca
In am pater et genitrix occuluere prius.

526. 73. In imaginem Lucretie femina pudica loquitur. (w kod. D. wer. 6. dalej: 527. Respondit femina urbane. (ver. 8. – zresztą brakujących na owej karcie.) –

545. 74. de furore suo. (ver. 20.) –

75. de inimico ab ipso medico consilante. (ver. 4.) –

76. de inimicis Joanne et Andrea (ver. 4. – w kod. C. na kar. 80 v.) –

77. ad Diamantam – (ob. l. 536.)

542. 78. In quendam qui vatem ad conspiciendam flammam puelle ducebat. (ver. 2.) –

79. de casu puelle Sandonirie. – (ver. 22. – w kod. C. na k. 157.) –

538. 80. In sensum sui amoris turbatorem. (ver. 36. – w kod. D zupełniejsze wer. 48.) –

554. 81. Ad Joannem Danliscum. (de amore suo.) – (ver. 8.) –

555. 82. Ad suspiria sua. (ver. 4.) –

83. de Diamanta puella. (ver. 6.) –

84. Aliud ad vatem. (ver. 8. – coś jeszcze, zapewne wcinek pomiędzy. – (porów. n. 534 i 535.) –

85. Discordia cordis cum oculis (ver. 6. – w kod. F. na str. 236 v.) –

551. 86. Ad helcam amicam. (ver. 12.)

519. 87. In imaginem senis et pueri morte illis adstante. (ver. 4. – w kod. C na kar. 44 v.) –

520. 88.

520.88. de imagine mortis et infantis. (ver. 2. – w kod. C. kar. 45.) —

521.89. Aliud. (ver. 2. – item.) –

522.90. In horarium (ver. 2 – item)

523. 91. In triumphum mortis. (ver. 4. – ut supra.)

524.92. In pharmacopolium. (ver. 4. – w kod. C na k. 134. inna ręką dodano: Damicii. – wwyd. Boehma p. 137.)

(Epitaphia insignium Poloniæ hominum. – w kod D. Epitaphia insignium in Polonia hominum. p. 139. – w kod. także Sepulcralia zwane. Wciągu tego wyszczególnienia przekonamy się co i hr. Ostrol. zauważył, że nie wszystkie są Krzyckiego lecz i innych, także przepisane z Kościołów – mówi także że Burzeńskiego i Miller mylnie nagrobek Janusza Damickiemu przypisali.)

158.93. Epitaphium Boleslai Chabri I regis poloniæ. (ver. 8. – w kod: D. na kar. 134.) –

159. 94. In tumulum Boleslai chrabri. (ver. 2. – item ibid.)

160.95. Epitaphium Boleslai Regis Poloniæ occisoris S. Stanislai Epi Cracc. – (ver. 6. w kod. C. na kar. 134. – ob. fac. simile tego kod. A.–)

161.96.

161. 96. In sepulchro Wladislai Jagellonis Reg. pol. ex Atmico christiani. Prosa. ubi supr. fol. 134½. – Grobowiec Jagiełły wzniosł r. 1524 Zygmunt I. – napis powyższy jest u Starowolskiego Monumenta p. 2. bez jak wiele innych z odmianą słów niektórych.) –

162. 97. In sepulchro Vladislai M. D. Lith. germani Jagellonis. (prosa. w kod. C na kar. 135. – Grobowiec ten wzniesiony r. 1535 w kościele katedr. wileńskim.)

163/1 98. Epitaphium Sophiæ Reg. Polon. (ver. 24. – w kod. C na kar. 135. – Była matką Władysława Warneńczyka.) –

163/2 99. Epitaphium Elizabethæ Austriacæ Reg. Polon. uxoris Casimiri R. P. (ver. 20. – w kod. C na kar. 135½.) –

164. 100. Joannis Alberti regis Poloniæ in sepulchro marmoreo incisum. prosa. ver. 4. – w kod. C na kar. 136.)

165. 101. Aliud. (ver. 8. – ibid. k. 136½.) –

166. 102. Aliud. (ver. 8. – ut supra.) –

167. 103. Aliud. (ver. 8 – ut supra.) –

168. 104. Epitaphium Joannis Alberti Rs (ver. 8. – Są wszystkie pięć u Starowolskiego na str. 3. 4 i 5.) –

169. 105. In sepulchro Arcu Friderici Cardinalis Archiœppi Gnesnen. et Œpi Cracov. prosa. ver. 6. – w kod. C na kar. 137. u Starowolskiego str. 17.)

170. 106. In imaginem eiusdem. (ver. 10. ibid ut supra.) –

171. 107. In vitam Ludovici Vngariæ et Bohemiæ regis. Prosa. cum Epitaphio. (ver. 12. – w kod. C. nakar. 137½.)

172. 108. Epitaphium Annæ reginulæ (ver. 10. – ubi sup. k. 138.)

173. 109. Epitaphium Andronici Doctoris. (ver. 6. – ubi sup.) mało mamy pewnego o tym Dalmacie. pisma jego są bardzo rzadkie. Jego przestroga pod tytułem: Tranquilli Andronici Dalmatæ ad optimates Polonos admonitio. Cracov. apud hier. viet. 1545. 4° – przedrukow. tamże 1584. 4° u Łazarza z przedmową Jakuba Gorskiego. są wkrzejozb. Opol. ale niema: Tranquilli Andronici Dialogus Sylla. b.m. 1527 w 12° na papierze welinowym pisano do 80 kr. jak pisze Brunet: Manuel du libraire etc I. 64. wyd. paryz. r. 1820.–)

174. 110. Epitaphium Bernardini Galli de Hadra (Jadra) – ver. 10. w kod. C nakar. 138 gdzie dodano: non Cricianum.) –

175. 111. Epitaphium Philippi Callimachi

-machi. (Prosa cum ver. 12. – w kod. C. na k. 138½ – u Starowolskiego proza sama. –)

176. 112. Epitaphium Doctor. Garsiæ hispani. (ver. 20. – whod. C. na kar. 139.) –

177. 113. In monasterio S. Crucis in calvomonte in tabula scriptum 1494. In laudem et memoriam familiæ de domo Dambro. Złotkowski fecit. (ver. 18. – whod. C. na k. 139½ Dodano tem samem piórem: Złotkowski fecit. Do nis

178. – Epitaphium Joannis de Dambro palat. Sandomiriensis in eodem Calvomonte, i dodano: Złotkowski fecit. (ver. 12

253. 114. Stephanus Brodericus Vngarus Episc. Sirmiensis ad Petrum Tomicium Episc. Cracoviensem. (ver. 18 z objaśnieniem z którego dowiadujemy się że mąż ten uczony uchodząc przed wojną domową z Ojczyzny, zeszłym dworem swoim był przez Tomickiego w polsce podejmowany aż do powrotu swego do Węgier. – whod. C. nak. 172. whod. D. objaśn: niema.) – Struve in Syntagmate historiæ germanæ, Dispert. de Carolo V. § XXXVII pisze: „Excerpta Stephani Broderici liber de clade Ludovici Hungariæ Regis in Schardii T. II. p. 218. quem Jo-

annes

– annes Sambucus postea recognovit et Jo. Casp. Kühnius cum commentariis edidit Argentorati 1688. 8°. – Jovius Lib. XXIII. p. 26.ª – Dzieło wspomniane pod tytułem: Descriptio ducis mohawzoviæ jest in appendice Bonfinii. Ed. Sambucus. p. 558. – Czasem go zowią: Broderithus.)

254. 115. Epitaphium Joannis Choreinscii Episc. Crac. Cancellar. polo.ª – (ver. 4. – Jest u Starowolskiego na str. 28.) –

116. In tumulum Thomæ Rosnowscii Canon. et Offic. Cracov: (ver. 8.) – w kod. C. nak. 153, wiersz. 4. – miał być bardzo bogatym.) –

(w kod. D. str. 213 dział ten kończy się następującym nagrob:

256 – Epitaphium Petri Gamrati Archieppi gnezn: et Episc. crac. – (ver. 6. – Ogół utrzymuje że ten nagrobek nie krzyckiego bo przed Gamratem umarł — ale mógł go i za życia napisać. Ob. fascimile. –)

117. Clemens Janicius mortuus ipse sibi fecit tumbra Janicii ad Leopolim. – (ver. 6. – w kod. C nak. 153. –)

ob. Sygier.

118. Clemens Janicius fecit tibi. (ver. 2. – ubi supra.) –

213. 119. Epitaphium Petri de Grawina Juris et Theol. doctis Cancell. Arcus frag. plocensis. (ver. 10. – w kod. C nak. 152. – w kod. D na str. 175. dodano: „vir erat doctus, eloquens praedicator bonus et ab hominibus multum veneratus." –)

218. 120. Epitaphium Galli sledzia Władzii et Canonici Crac.s (ver. 4.) ubi sup. majętności biskupstwa krakowskiego zwano włodarstwem – Vladaríatus.–)

219. 121. Gasparis Marcinowscii militaris viri. (ver. 4. – w kod. C na k. 132. wier. 2. – w kod. D. wier. 2. –) –

220. 122. Aliud. (ver. 4. – w kod. C na k. jak wyżej.) –

222. 123. Epitaphium Petri Kmitha de Wiśnicze in cul. cathed. Crac.s – (ver. 14. – w kod. C. na kar. 154.) – na marginesie kod. D. zapisał Ossol. własnoręcznie: „że nadgrobek ten także Kromera albo Janickiego Kmita zaś piotr inny nie woj Krakowski starosty, który umarł mając lat 76. – gdy wyżejszym jest że młodo umarł." –)

223. 124. In imagines Kmitharum. (ver. 12. Ossolińskiego zdaniem wiersze te Janickiego.)

125. Aliud (ver. 4. cum prosa.) napis ten zr. 1525.) –

224. 126. In funere Annæ Gorcanæ uxoris petri Kmitha Palatini. sterilitet defuncti. filia fuit Lucæ de Gorca castellani Poran. (ver. 22. – ma być tablic Janickiego; wydrukowany u Boema na str. 129.) –

225. 127. Aliud. (ver. 2. – w kod: B. na kar. 49½.)

Epitaphium cuiusdam Almani. (tak i cały:

„Hic iacet obscuro, Casper Veigell marmore duro.

Non curavit ille de salute nec ego curo

Sicut vidit, ita mortuus est

Sine crux, sine lux,

Deus habe animam? – "

128. Epitaphium filiæ Cancellar. Regni Pol. Annæ de Ociesino virginis etc. 1555 tic) – ver. 4.) albo rok ten błędny albo nagrobek ani Janickiego ani krzyckiego (?) –

227. 129. Epitaphium poetæ mortui. (ver. 14.) –

228. 130. De testamento Matzkonis morionis. (ver. 12.) – Jest w gminie dotąd przysłowie durny matzek, tuto wie czy nie od niego?) –

197. 131

197. 131. Epitaphium Benaffii morionis (ver. 26.– w kod. C na kar. 145.– Był trefnisiem u dworu Krzysztofa Szydłowieckiego Kasztelana Krak. Kanc. Kor.– (Skarczyń: Czas. 1829. obszerny nadwor. – o pierwszym nic wiadomo.– porów. l. 388.–)

229. 132. Varius mortis ac fortunae casus. (ver. 4.)–

230. 133. Epigramma pulicis antiqui poetae. (ver. 10.– w kod. D. na str. 245.)–

231. 134. Epitaphium Raphaëlis de Leszno Episc. plocensis. (ver. 4.– w kod. C na k. 157.– w Starowolskiego monumentach na str. 804 z rokiem śmierci 1538.)–

232. 135. In sepulchro marmoreo Joannis Lubranscii Epi. posnan.s (ver. 20. i proza dająca wiadomość o nim.– w kod. C ut supra.– u Starowolskiego str. 446 z omyłką roku zamiast 1520 położony 1620 – proza bez wierszów.)–

233. 136. Epitaphium Annae Ducissae mazoviae.– (w kod. C na k. 158 nagrobek cały zaw. 14 wś składa po których słowa: Stanislaus filius Duae matri suae moerentissimae cum amaro dolore posuit.) – Była Anna Radziwiłłanka żoną; żona Konrada; umarła 1522. pochowana u Bernardynów w Warszawie.

u

u Starowolskiego na str. 268 z
data pomylona.) –
(w tem miejscu początek kodexu
tego A. postanowiwszy nic nie
zmieniać, jeno rozpoznawać ręko-
pisma jak mi się do rąk dosta-
ną (czego przyczyna niżej się naj-
dzie – poszeregowuiam przedmioty
dalej porządkiem stronnic.)

2. 137. Epistola dedicatoria (list
przypisny) Krzyckiego do wuja
swego Tomickiego. (proza. ver.
21.) z którego wnieść łatwo że
zbiór ten za życia był przez Krzy-
ckiego ułożony – kod. zaś ten
A. jedynie kopią i to dość po-
źną (1580–1600.) – po tym
liście w kod. D. osobny dział
z tytułem: Heroica ac Regalia.
Ojcol. pod żywotem Krzyckiego
(Rkp miwyd. N. II.) wymienia
działu tego pisma na kurt i to
nie wszystkie.) – porów. l. 140. –
1. 138. Andreas Cricius lectori.
(proza – od tych dwóch pism
poczyna się kod. E.) –
3. 139. Ad Petrum Tomicium
Eppm posnanien. avunculum
Encomion. (ver. 54.) w kod. D.
zamiast ad Petrum T. – Petri T.)
4. 140. (Heroica ac Regia.) Epis-tola-
mion Sigismundi Regis et Bar-

-bara

Barbara Reg.ae Pol.ae — (Jestto ow przez Jerzyńskiego nas. 224-wspomniany Dziewosłąb utory r. 1512 u Hallera wbrakowie wyszedł — w kodexie D. wierszów 156 poprzedzonych 10 wierszami do króla (Zygmunta) Divo Sigismundo Regi złych:

17: „ accipe carmen inops placido
Rex inclyte Valtio etc
Ostat: „ Hac neque tempus edax truncat
neque parca rapit. "—

w kod. Ci. nie zdaje się być cały. — Obacz: Jagellonica III. 30. N. I. — [1])

Napisał był także i Janicki podobny Epithalamion etc i ten się znajduje u Boema na str. 139. lecz ten Zygmuntowi-Augustowi dedykowany nie zdaje się być z tego powodu.) —

5. 141. Cantilena in Threncinio. (ver. 8.) Jan Tenczyński ztta Spiski wiódł z Ferdynandem wojnę zaustą o Koronę czeską. [2])

6. 142. Carmen saphicum. (Strof 4o-wierszowych 5.) [3]) —

7. 143. Cantilena in coronationem Regine. (ver. 12.) [4]) —

8. 144. In stemma Reg.ae Barbare vinctum aquila insigni Regia (ver. 4. — w kod. Ci. jest przytym objaśnienie gorskiego.) —

(Tu w kod. D. str. 22. położony wiersz

1) Znajduje się w drugim Tomie Starn. Gorskiego zbioru aktów Tomickiego przez Działyńskiego wydanym p. 21. pod rokiem 1512 tak: ad Sigismundum D. v. 10. — Sylva ver. 156 — Hymenaeus ver. 38. —

2) w Tomie II str. 27 wyd. Działyńskiego aktów Tomickiego. pod r. 1512. —

3) wstępnie na str. 26. —

4) wstępnie na str. tej. —

wiersz w innym nieznaj dujących:

9. Cricii precatio ad Regem pro quibusdam promisso. (ver. 241.) tudzież:

10. Encomion Divo Sigismundo Regi post partam de Tartaris victoriam. (ver. 138.)[2] — 12: „ Inclyte Rex, cui fama to- -gae martisque secundi ete

Ostat: „ Tanta etiam posfit potte- -ritas frui. — "

w Janocianach III. 50. N. II wymienione. — Są podobne przetłomaczone na polskie przez Sygierta. —) Ob. pod L. V. Dodatk. —

99. 145. In imaginem Catharinae Ducissae Meckelburgensis. (ver. 4 — Kuzinieczka ta miała być oddaną Zygmuntowi nim Barbarę zapolska zaślubił. — wkod: B na k. 41. w kod. C na k. 46.) —

100. 146. Aliud. (ver. 2. — wkod. C. na Kar. pow.) —

101. 147. Andreae Cricii Regi Sigismundo post non ascensum sacerdotium. (ver. 4.) —

12. 148. Ad Sigismundum Aug. Pol. Reginia Barbara post partam de moscis victoriam: Elegia (ver. 97. nie całe.

początek: „ Dua volet in dextra curtus miserabilis ulmo, voce quori charum dum vocat orbe marem ete —)

wkod:

1) ob. krotki opis kod E. Muczkowskiego p Liczba III — w dod. dk.

2) w kod. E. tylko wer 120 ów 128. zodmianami i którychś stow — ups wiersz tu: „ Tante etiam p poster tate frui. " —

1) w wyd: Tomicianów Dzia typiskiego na str. 191. T. III N. CCXLII. ver. 4. — ver. 130 str. 195. ad Regem ver. 16 — N. CCXLIV. Cantilena ver. 369. której tu niema. —

w hod: D. weir. 130. – poezya ta o-
piewaiąca zwycięztwo pod orszą, była
drukowana, z panegirykiem Bernata
Wapowskiego z tej okazyi napisanym
ludzież z wierszami Jana Dantyszka
Walentego Eckа, Krzysztofa Suchte-
na, i Jakuba Pizona, w zbiorze
Łabiego królowi postanym. (Opol.
wiad. hist. kryt. I. 467. – tytuł zbio-
rutego tamże na str. 483. wprzyp.
6. – krzyckiego wiersz nazwane Epi-
stola. ma wirystkuj wier. 128 i
kończy się wierszem:
„Hac tandem Domino tota virosque
fruar.“ –

po tych jeszcze:

13 cresc. Eidem Sigismundo Regi. (ver. 16.) –
(ob. Janociana. III. 52. N. IV.) –

149. De insignis eiusdem Comitis –
(ver. 6.) – musiały poprzedzać inne
jakieś do Zapolego ojca Barbary
wiersze których tu niemamy. Herb
jego: wilk spinający się a nadnim
kuśnjc i gwiazda.)

652. 150. De asinia Dicta. Interlocu-
tores: Respublica. Nemo. (prosa.)
wkład: B i C nie asinia lecz asiana.
wtym ostatnim na k. 114 Objaśnie-
nie wskazuje autorem Stanisława
Odrowąża Wdę podolskiego, mło-
dziana, który dla fawerów Bony
wysokiej godności dostąpił. – atoli

nieco

2) I Działyń. wyd. Tomicianów
Tom III str. 195.

mieńa wątpienia że się krzyckí zastoui, aby nas krwi prześladowań. Ruszym się także wspomniał ten Dyalog Asiana Dieta. na końcu Dyalogu pił przypis czyli objaśnienie historyczne (explicatio precedentis) nie będzie drukowanym a ciekawym dosyć daję Rozmowę w przekładzie W kod. C znajduje się nak. 112. poczem kar. 113: Annotatio in precedentem et sequentem Dialogum. Co wszystko jeśli według domysłu niektórych było drukiem ogłoszone dziś jest niezmierną rzadkością. — W dwóch wspomnionych kodexach się niejakie różnice nie tylko w przestawieniu wyrazów, a niekiedy w samych objaśnieniach w tłómaczeniu trzymałem się tekstu kod: C.)

653. In vulgatam super quaestionem asianam Dietam Dialogus. Respublica lector. (ver. 4 — kod. C. kar. 116. — Dalej przedmowa do czytelnika taka: „Invenies hic lector, quae partim rideas, partim probes, partim etiam desideres." Interlocutores: Respublica. Nemo. Omnis. (prozą)

Kończy

kończy wrzeczonym kod: na kar. 119.
Dialogus in Rempublicam. (ver. 18.)
czego wkod: B. nieznajdziś. wkto-
rym na kar. 50a tak: Dyalogus
de asiana dicta, id est de comitiis
petricovie habitis A. D. 1535. –
z przyp. histor. zapewne Goreckiego
potym Dialog 2gi – Jamocki nowa
w T. III. s. 69. N. XXXV. że były dru-
kowane powyższe wiersze – znajdą
się w dodatku II przy końcu.) –

151. Ex epistola ad D. Constantinum
(Ostrogski?) – prosa. –

240. 152. Epitaphium Petri Tomicii Cra-
cov. pueri. (ver. 6. – wkod: C. nak. 163.
dodano: Lazarus Bonamicus scit. –

241. 163. Aliud. (ver. 8. – ubi supra do-
dano: Arianus Gallus. –)

242. 154. Petrus Tomicius patruum Epm
scopum alloquitur. (ver. 38. – tamże
jak wyprzed: dodano: Stanislaus
Hosius. –)

155. Petrus Tomicius ad Andream
Cricium. (list pisany z powodu
śmierci bratanka r. 1529.) –

244. 156. In vitam Rmi Petri Tomicii
Epi Cracov. Regni Pol. Vicecanc.
Andreas Cricius Archiepus gne-
sen. – (wiadomość o życiu i zgonie
sławnej pamięci Tomickiego d. 29
Paździer. 1535 przypadłym. – Tu kodeks
zdaje się być później kończony kiedy
zpoczęty

zpoczątku tenuż samemu Tomickiemu dedykuje. — w kod: C na k. 166 proza, dwa napisy. w kod: D na str. 199 i 200. zupełny. —)

245.157. Petro Tomicio Epō ceaco. Regni vicecancell. dvumviro incomparabili A. Cricius archiepūs gnesnē. nepos amori doctoris plenus posuit. — (deff.) w kod: C. na k. 167 nagrobek ten zwier: 26 wiersza od — w kod: D str. 201. także.) — Do tego należą:

246. Epitaphium eiusdem P. Tomicii (ver. 10. — kod: D.) — porówn. z liczba. 159.)

247. Elegia in obitum Petri Tomicii Episcopi per Stanislaum Ossium (sic) — ver. 78.) cod.

248. Elegia in funere P. Tomicii per Ioan. Archi Epūm Vpsalensem. etc (ver. 58.) — in cod. cod. D.)

251.158. Epitaphium P. Tomicii etc Volfangus Brosius (sic) arsila (sic) fecit. — (ver. 42. — w kod: C na k. 170 Wolfgangus Brosius slesita. w kod: D. zamiast Brosius — Drosius.)

252.159. Aliud eiusdem Volfangi. (ver. 14. — w kod: C na k. 171.

poczem!

poczem:
Aliud Epitaphium (ver. 10.) –
Oratio. (ver. 4.) –
Mortui ad superstites exhortatio
(ver. 6.) –
160. In vitam Joannis Conarscii Epi-
scopi Crac. (ver. 30.) –
161. Epitaphium eiusdem. (ver. 22.) –
249. 162. Epitaphium Petri Tomicii Epi
Cracov. Reg. Pol. Vicecancell. Joannes
Dantiscus Epus Culmensis fecit.
(ver. 12. – w kod. C nak. 170 za-
miast culmensis – varmiensis. po-
tym nagrobek 2ji także przez Dan
tyszka wier. 12 zdodaniem: "plorans
hec posuit Culmensis Epi corpus
cte." –
250. 163. Aliud. (Dantyszka. ver. 4.) –
495. 164. In templo S. maj. Mariæ
Romæ (ver. 6. – wkod. C k. 130.) –
496. 165. Sub imagine deiparæ Virgi-
nis. (ver. 4. w kod. jak poprzed.)
497. 166. Miraculum et votum imple-
tum ac donum datum. (ver. 2. – ubi
sup.) –
498. 167. In imaginem S. Petri apostoli
(ver. 2. – Jamicii) –
499. 168. In imaginem S. Pauli apli
(ver. 2. – eiusdem.) –
501. 169. In imaginem bea. Zachei –
(ver. 2.)
500. 170. In imaginem S. Mathei Evang
(ver.

(ver. 2.— podług kod. C na kar. 132. cztery poprzednie dwuwiersze mają być Janickiego gdzie kopiator dodał: Janicii clementis alumni Cricii Eppi. (powtórz. z wyd. Boema na str. 116.— wydanie to ma Opol. za najlepsze jednak nie jest zupełne, brakuje bowiem: Quae Respublica Regni Polonie anno millesimo quingentesimo trigesimo octavo conscripta autore clemente Janicio— Która jest nadzwyczajnie rzadkiego. (ob. przyp. O Janichiu.)

171. Supra Crucifixum. (ver 8.) w kod: C nak. 130.)

494.172. ad spiritum S.— (ver. 12.— hymn. w kod: C jak wyżej— pod L. 374. jamy.)

173. Supra imaginem Christi in cruce pendentis. (ver. 6.)—

491.174. Christus de cruce depositus ante Mariam ponitur. (ver. 20. w kod: C nak. 129.)

175. Privilegia (ma być Pervigilia) feriæ sextæ. (ver. 8.)

492.176. In imaginem Christi in lapide sub cruce sedentis. (ver. 6.) w kod: C. kto inny dopisał: „Janicii"— jest u Boema str. 117.)—

493.177. In imaginem Crucifixi Domini quam filius in patris

sepulchro

sepulchro credit. (ver. 10. – wkod. C na kar. 129. Także Janickiego w wyd. Boema str. 126. –)

646. 178. Andreas Cricius Eppus pramisiensis Thoma Nigro Eppo Scardonensi nuncio apostolico. (ver. 36 – wkod. C na k. 104. przed wierszami list Krzyckiego do Nigra, który wiersz panegiryczny przestał – po nim objaśnienie Nigro był legatem do Zygmunta I od Adryana papieża.)

647. 179. Thomas Nigro Eppus Scardonen. ad Andr. Cricium. (ver. 4. – wkod. B na k. 48. wkod. C na k. 105. w kod. D na k. 358.)

648. 180. Andreas Cricius ad Erasmum Rotherodamum. (ver. 26. – wkod. C na kar. jak wyż.)

Aula 649. 181. Aula (sic) Regia Petro Tomicio. Eppo posnan. (ver. 30. – wkod. D. wier. 28. – w kod. C Aula Regia) –

650. 182. De fortuna Joannis Alberti R. P. (ver. 12. – wkod. C na kar. 106.) –

651. 183. Threnodia Valachia. A. Cricius Eppus Plocens. clariss. heroi Joanni de Tarnow Comiti palat. Russiæ, Exercituum Regni Pol. duci generali: Valachia. (oct.) wkod. C na k. 109. cała wier. 82. – Ob. l. 354. 8. 9. – wkod. D. wierszów 88 i objaśnienie – In Stemma eiusdem Comitis. (ver. 6.) Jest o tem zwycięztwie obszernie w

sprawach

sprawach Kanclerskich (Tomicia-
na pod r. 1531. – podług Janoc-
kiego T. III s. 67. N. XXXI. druko-
wane – dziś rzadkość.) –

242. 184. Ad Rmum Petrum Tomi-
cium Epm Crac. Regni vicecan-
cellar. Stanislai Hosii Consola-
tio de morte sororis magdalenæ
(ver. 50 – w kod. C nak. 167.) –

243. 185. Epitaphium eiusdem sororis
Petri Tomicii Epi Craco. (ver. 32.
znapisem prozą. – W kod: C na
k. 165. – u Starowolskiego na str.
86. opuszczone wiersze a sam na-
pis od słowa: magdalena etc
była za Wrzesieńskim umarła
bezdzietnie r. 1534. –)

Tu się kończy kod: A defektowy
karty jego wyjęte z księgi jakiejś
większej albo stanowiącej zbiór
zupełny wierszów Krzyckiego. Nie
rozważył go dość pilnie Opoliń-
ski – a opracował karty pomie-
szał, brzegami wśrodek poszywał,
czem niemało do nieładu jako w
nim panuje przyczynił się. Wy-
szeregowanie poprzednie przedmio-
tów tak je podaje jak je zastało
następny kod: C równie w bardzo
niedbałym znalazłem stanie. Wre-
szcie jako uzupełniające choć w części u-

twory

późniejszy kod: LXXVIII. w poło-
kat: C.
(jednym papier
w całym.)

twory i wiersze krzyckiego, w dalszym tu domieszczam cały jak następuje:

22. 185. Kar. 32. (od tej się kod. poczyna) 1/2 wiersze 6. pocz. na powtórne małżeństwo Zygmunta z Boną. porów. z kod. D pod l. 22.—) druk.

23. 186. k. 33.—
Hymeneus. (ver. 44.)— druk.

24. 187. k. 33 1/2—
Boni ominis iudicia. (ver. 4. — w kod. D. Boni civis. poprzednie liczby są tam całkowicie jak wzwiązku z sobą.)—

25. 188. k. 34.—
de Regina Bona. (ver. 8.

26. 189. Kar. taż.
In laudem Bonae Reginae. oda. (Strofy 4° wiersz 5. ~~w kod. D. nie znajduje się~~

28. 190. k. 34 1/2—
Prosa de Beata Cosmedeurka Virgine in gyneceo Bonae. (ver. 14.—)

53. 191. k. 35.—
de fuga exercitus Almanici e Polonia. (ad Teolorem. w kod. D. nie znajduje się niewiadka ta r. 1520. pod dowództwem Alberta margr. brandeburskiego.)

54. 192. k. 35 1/2—
Divo Sigismundo Pol. Regi invicto— (ver. 26.

193. k. 36—
In exercitum germanicum Polonos fugientem. (ver. 62.— niema tego w kod. D.)

55. 194. k. 37.—
In levitatem germanorum. (ver. 41.)—

195.

195. taz:
Ad Sigismundum R. P. (1520)
de Alberto Marg. brandebur. Magistro Crucif. in prussia, horte regis et Regni polonie etc.
(ver. 6. – 06. w dod. VIII. przy końcu.)

57. 196. k. 37. –
De ordine militum crucyferorum
(ver. 8.)

" Esse cruces triplices, constat triplici-
-que colore
Distinctus, hominum quas gerit ordo triplex.
Est rubra hec recte domini dicetur Jesu:
Sanguineque illius facta cruenta fuit.
Est alba et recte hec latroni congrua dextro:
Mundarunt cuius paucula verba nefas.
Est nigra postremo levi latronis et istud
Quoque (quam) recte illius perfi-
-dus Ordo probat." – x)

x) 06. dod: VIII. tych wers. przekład. –

(w kod: D zaraz po nich:
" Liber bruder esset und trincket das beste
vser orden stehet leyder nicht feste."
(dicta alemanor. ord. Teutonici.)

30. 197. k. 39 –
Sub imagine Sigismundi I R. Pol.
(ver. 2.)

31. 198. taz:
In eiusdem Reg. Sigismundi Mo-
numentum

monumentum elegidia atque epigrammata. dodano. Philippus Gundelius fecit. (ver. 26.) –

32. 199. k. 39 –
Aliud. (ver. 16. – tegoż.)

33. 200. taż.
Aliud de imagine marmorea Regis (ver. 10. tegoż. – w kod: D. niemo aby te i następne wiersze były Gundelpiusza, lecz ś.p Opolińskiego z drugiego kodexu swoją ręką tam dopisał.–)

34. 201. k. 40 –
Aliud. (ver. 6 – tegoż.)

35. 202. taż:
In filii Sigismundi augusti imaginem ad spectatorem. (ver. 14. tegoż.) –

36. 203. k. 40. –
In effigiem Bone Reg. Pol. (ver. 14. tegoż.)

37. 204. taż:
Ad Sigismundum Regem patrem de Coronatione Sigismundi filii. (ver. 38 – Kopiatora ręką dodano: Michael Wrancius Dalmata fecit. –)

38. 205. k. 41.
In capriniam natalem locum Sigismundi I R. P. Cozmice vulgo (Kozienice) (ver. 10. – whod: E. dodano: w Ziemi Radomskiej nad wisłą rzeką. –)

39. 206. taż:
In sacello regio ex lapide fabricato Cracovie in arce. (ver. 4(6) znapiscm. Kopiatora pismem dodano: non sculptum – za whod: E.)

x) taż:
" Ne mirere hospes, deus hoc sublime sacelli,
Saxaque Phidiaco culpta magisterio
Hoc statuit Sismundus opus qui struxit et arcem
Clarior hic recta sed ratione labor,
Illum ne credas dum momenta nea condit
Atria perpetuam post labitur domum." –

204. k. 42 –
In eodem sacello regio in pariete
incisum (ver. 6. – u Starowol.
na str. 5.) –

40. 208. taż:
In altero pariete incisum. (mosa.
1520. – w kod: Ē sa jeszcze wier-
sze które tak brzmią:
„ Ne mirire hospes decus hoc subli-
– mi sacelli
Et sacra et ante suum busta para-
– ta diem
Hoc statuit Sismundus opus ne
vivere summum
Quando sciat regem, nesciat illa
mori." –
Deo Opt. Max. sacellum hoc sibi
vero monumentum Divus Sigis-
mundus Rex construi fecit Deo
inprimis: cineri dehinc suo
Ligismundus Rex condidit. – Zło-
-ny dopisano: non incisa. –
w kod: D. po: condidit, M.D.XX.)

41. 209. taż:
In opificem sacelli Bartholomeum
Italum lapicidam. (ver. 4.–)
210. k. 42 v –
In ciborium Ecclesiæ Cathedr. Crac.
a Petro Tomicio Eppo ex marmo-
re factum. (ver. 1.) –
211. taż:
Aliud. (ver. 1.) –
212. taż:
Aliud. (ver. 2.) – 213

213 taż:

Aliud. (ver. 1.)–

214. taż:

Aliud. (ver. 4.)–

49. 215. taż:

In turrim Perticovię sic edificatam ubi comitia Regni fuint. (ver. 4.–

„Hic locus, hec sedes cogendi certa Senatus
cum sit: et hinc manant, prælia, uira, quies:
Rectę hic tam celsam, Rex inuictissime turrim
Struxisti, Regno prospicis unde tuo."–

42. 216. k. 43–

In armamentarium regium. Proza A. 1533. – zapewne wołoska wcie. – w kod: E, prócz prozy wcie. 14. ale pomieszane. –

17. „Arx maiestatem Sismundi religionem templa probant etc

ostat: Magnifica nivicli Principis aula probant–"

poczym: Napis znowu prozą i znowu wcie. 4 ma być na tablicy ryte:

„Sismundus primus Rex Pol. pace sapiens, bello tam strenuus quam pius pater patriæ merito appellatus armamentarium hoc extruxit et bombardis tam a se factis quam Valachis victo ereptis replevit A. 1533.

„Parum prosunt arma foris si consilium domi deficit – vana huic viribus ira."

Omnia prius experiri consilio quam armis

armis sapientem decet
Felix regnum quod tempore pacis
tradat bella. "

ostatnie dwa wiersze są przy na-
pisie wkod: D. l. 46/220 - zapewne
nein przy pod l. 221.-)

43. 217. taż:
Aliud (ver. 4.) -

44. 218. taż:
Aliud. (ver. 4.) -

45. 219. taż:
Aliud. (ver 2.) -

46. 220. taż:
Aliud (ver. 4. - wkod: D. wier: 6.)

221. taż:
Aliud. (proza.)

47. 222. l. 43/2 -
In campanam magnam a Rege
factam. Cracovie (Distich.)
" Si tibi magna nimis videor campa-
-na viator
Sismundi parvum dic mihi quod
sit opus? - "

48. 223. taż:
Campana de se ipsa (Disti:) -
" Laudo Deum verum, plebem voco, con-
-grego clerum,
defunctos ploro, pestem fugo, festa
decoro - "

Dzwon ten dotąd acz pękniety mo-
cnym głosem miasto Krakow w
dnie uroczyste napełnia, odnawia-
jąc w sercu każdego pamięć króla wielkiego.)

50. 224.

50.224. Kar. łaz:

In tubam Regis venaticam. (ver. 2.)

51. 225. łaz:

In librum Iudiciarii processus per Reg. Sigismundum Patrum ad Lectorem — (ver. 6.) —

52. 226. łaz:

In arce et civitate Bar in Podolia in portis incisum in tabulis duabus aereis 1538. (Prosa. — w kodexach D i E roh. 1537. —)

140. 227. Kar. 44. —

In simulacrum Herculis (ver. 3) —

228. łaz:

Supra simulacrum veneris. (ver. 4.) —

143. 229. k. 45 —

De pecunia. (ver. 2. —) w dziale tym tak wszystko pomieszane że trudno rozeznać które wiersze krzyckiego a które innych. — w kod: D. str. 128 lubo nie we właściwem miejscu:

De gestis in Prussia Polonorum ob. serenissimi poeta opus novum. O czym ob. objaśnienie gorszego do liczby 96/316 gdzie wszystko wspomniane tu położone.)

141. 230. łaz:

In imaginem leonis, catellum (piesk) coram se prostratum benigne intuentis — (ver. 2.) —

142.231. taż:
Generosa ira. (ver. 6.) –
232. k. 45/2. –
Romana libertas. (ver. 2.) –
233. taż:
Roma mutata. (ver. 2.) – Innem piorem dod: Pasquillus.)
234. taż:
Querella capella in ingratos e graeco. (ver. 4.)
(na kar. 46. tytuł działu: De Stemmatibus familiarum.) ↑ tak i wkład. E.
taż:
In imaginem M. Ducissae Catharinae Meckelburgicae virginis (ver. 4. cum adnot.)
Aliud. (v. 2.)
taż:
98.235. In aquilam et lupum insignia regis Sigismundi et Barbarae Reg. Pol. – (ver. 2.)
w kod: D. na str. 113. dział: de Stemmatibus insignium in Polonia hominum. – || Od tej liczby mówi Ophol. (akp. niedruk.) wieleby mianowicie pod poprzedzającym tytułem (Dział) iść miało, bo wcześniej wielu wady przymiotniejszem wytyka, rozmaicie zjadłem i wszydersłwie aż do grubiaństwa dociągając. ||
101.236. taż
In aquilam et serpentem Sigismundi

-mundi Bg. et Bona Regina Pol.
(ver. 2. - Herb storcowo waż dzi-
cie w pysku trzymający.) -

102. 237. k. 116.
De serpente Bona regine insigni
(ver. 4.) -

103. 238. Łaz:
Aliud. (Disticha.)
" Quando sub Arce fuit Cracovia sola
peribat;
Cum sit in Arce draco patria to-
ta perit. -
(pod zamkiem dysząc trapił smok
Kraków jedynie.
Teraz gdy w zamku siedzi cała
polska ginie -")
(Opol. Alys niedr.
wiersz ten był napisany doznawszy
krzywdy zawodu chybionego bisku-
stwa poznańskiego. - Dodano sło-
wa: notatur avaricia; hec italica
femina. -)

104. 239. Łaz:
De insignibus Episcoporum in Polonia
(ver. 4. - Objaśnienie a Andrzeju
(de domo rosarum) arcyb. lwowskim
- o Janie Konarskim bisk. krakow.
- o macieju Drzewickim Kujawskim
- o Janie Lubrańskim poznańskim
- o Erazmie Ciołku płockim - o
piotrze Tomickim przemyskim - o
Jakubie z Buczacza chełmińskim
biskupach - mitrę perłami ozdo-
bionej. W

Kud:

w kod: B na kar. 41. – w kod: E. dopis: quos dum laudat, cendet. –)

105. 240. k. 47.
Pinus Joannis Lubranski Episcopi posnan. (ver. 4.) –

106. 241. k. 47½.
virtutes Mathie Drevicii etc. (ver. 4.) –

107. 242. taż:
Allata Joan. Conarski Epi Cracov. (ver. 4. – w kod: B nak. 41½.)

108. 243 taż:
Insignia Jacobi de Brezan Epi. chelmensis. (ver. 4.) –

109. 244. taż:
Aquila Erasmi Epi plocen. (ver. 4. – w kod: B. k. 41½ – objaśn: wyczytuje że Erazm ciotek był synem księdza z kralowa; u Alexandra króla wołoskiej.) –

110. 245. k. 48.
Bipennis Farlonis Epi premisliens. (ver. 6. – z boku kopiator ręką: non Criciannm. w kod: D niema tego – tu z Opol. dopisał to samo. Chwali, Farla ~~Krzego~~ wniosek że nie Krzyckiego.)

111. 246. taż:
De Leone in muro Joan. La – lalski

Lalski Eppi pornam. (ver. 2. – w kod. B. k. 41/2.) –

112. 247. łac.:
In eundem Eppm qui ob teruden-tiam Cuffel vulgo nominabatur. (ver. 2. – dodano jednem piśmem: vanus in verbis Episcopatum emit – w kod.: B. ut supra.) –

113. 248. łac.:
In Math. Drzewicki qui vitulam; In Joan. Latalski qui leonem; et Joan. Carnkowski Eppus premitien, qui arietem pro insigni deferebant. (ver. 3. – wkod. B. nak. jak wyżej.) –

114. 249 łac.:
Aliud. (ver. 3. – łaurie k 42.) –

115. 250. k. 48/2 –
Aliud. (ver. 3 – łaurie jak wyż) (wiersze 3ie za wariantami 2go.)

116. 251. łac.:
Aliud. (ver. 2. – wkod. B jak pop.)

117. 252. łac.:
Aliud. (ver. 4. – łaurie jak wyż.)

118. 253. łac.:
In cimbam Petri Tomicii Epi Cracovien. et Vicecancell. R. Pol. (ver. 4.)

119. 254. łac.:
Corbitæ Joan. Laskii Archiepi gnesne. Responsio ad cimbam. (ver. 16.)

120. 255. k. 49. –
Corbita Joannis Laski Archiepi gnesn.

gnesnę. (ver. 4.)–

121.256. taż:

Epistola ad Corbitam. (ver. 6.)

122.257. taż:

Responsum pro Epistola (ver. 22.)–
Objaśn. o Rybwieńskiej z
którego domu ostatnia dzie-
dziczka Jan Laski opiekun
za swego wydał siostrzana.–)

123.258. k. 50.

Epistola ad Corbitam (ver. 8. –
dopis.: " amiani Galli.) –

124.259. taż:

Epistola ad Corbitam. (ver. 6.)
jednem pismem dod.: "Petri
Conarskii.„)

125.260. taż

Epistola ad Corbitam. (ver. 6.)
dopis: „ michaelis Wrantii
dalmatae „ – w kod: E trzy
pozwedzie liczby bez tych do-
pisków – jakby krzyckiego.–)
Objaśn. całe tak: spor wy-
niknął ztąd że Jan Laski z
nauk francuzkich wróciwszy
młodego z sobą przywiózł
poetę i na Łodz Joannicie
klorenu dostojeństw zajrzał
umiejętność napisać nazad. Krzy-
cki za Łodzią odpisał, a za
nią i inni Hozpiszą uczniowie
Amian, Wrancuisz, Konarski. –
w kod.: B mak. 42.–)

126.261

126.261. k. 50v.

Dictum Doctoris Miłkowski. (ver. 4.) Zobjaśn: – w kod. B na kar. 42v. kar. 43 brak zmylnego liczbienia – w kod. E – objaśn: Jerzy Myszkowski O. pr. Dolh. kanonik gnieźnien. kanclerz Jana Laskiego arcyb. gnezn. zjechał sobie zostać kanonikiem krakowskiem, a nieuważ arcybiskupiego dworu opuszczać – więc przystał do Tomickiego awnet kanclerzem jego i kanonikiem był mianowany.–)

127.262. taż:

In navem Luce de Gorca Eppi Cuiavien. (ver. 4. – jednemże pismem dod: Jamicii Clementis. Jest w wyd. Boema na str. 133.–)

128.263. taż:

Ad navem Luce Eppi Cuiav. (ver. 4, Także Jamickiego u Boema na str. 133.–)

129.264. taż:

Ad Lucam Eppm Cuiav. (ver. 4.) Jamickiego. (W. powyższa cytata u Boema tu należy nie do l. 263.–

130.265. k. 51.

In arma Andree Cricii Cothwic appellata. (ver. 6. – w kod. E. pierwszy napis obrada się z dwóch wierszów te są:

„Hostia qui fueras reserans tum nunc clarior(?) astra
Virgo gregis et pastor te vigil ecce
ob te lupis.“

A

a drugi z wtorych: „ Curva velut validus etc etc –

131.266. tamż:
In taurum insigne Samuelis Maciejewski Epi Cracovien. Reg. Cancellar. (ver. 4.) –

132.267. tamż:
Insignia Christophori de Szidłowiec Castell. et Capit. Cracov. Reg. Pol. Cancellar. Odrowąż dicta. (ver. 4.) –

133.268. tamż:
In eadem insignia per eosdem Maximilianum auctа. (ver. 8.

134.269. k. 51/2.
In eadem insignia. (ver. 4.)

135.270. tamż:
In eadem insignia Odrowąż Drawne circumdata et Corona regia de super addita. (ver. 2.) w kod: B. k. 42/2. zwiadom: o krzysztofie szydłowieckim i rodzinie jego.) –

136.271. tamż:
Aliud. (ver. 2. – wkod. jak wyż.)

137.272. tamż:
Ad Sm Michaelem Archangel. cuius in arce cracovien. templum situm est. (defekt dla braku kart dalszych. – w kod: D na str. 123 wierszów 12. – po nim

Objaśnienie

Objaśnienie na herb Krzysztofa z Szydłowca który będąc z Zygmuntem na zjeździe wiedeńskim r. 1515 od Maxymiliana I otrzymał w dodatku Koronę złotą w herbie – takito niemal od XIV już wieku szlachta nasza niemogąc w ojczyźnie zaprowadzać insygnije Kastowe między sobą, po zagranicami państwa u niemców i włochów starała się o oznaki któreby jednych rozróżniały od drugich, ztąd naśladownictwem u nas początek biorą tytuły i godności zoboczyny przesadzane i przyjęty się bujnie zaprawdę bo podkopały równość" braterską która niepowinna była gorować ale owszem zniżać się aż do owych nazwisk Kmieci i pracowników dobrze na ówczesne kościuszki zcharakteryzowanych: Zypcian i Drozdów.! – Krzysztof sprawował urząd starościński na zamku Krakowskim niemal po kuryzemu i ten jest powód wierszów tych krzyckiego do S. Michała archanioła.–)

61. 273. K. 45.–

In Joann. Lutki Archiep. gnesnen. (ver. 10. – to samo pod L. 64. niniejszego wykazu. od L. 61. kod. D. poczyna się dział: Mowdatia.–)

62. 274. Taż:

In eundem Archiep. – (ver. 24. – wkod. B. na K. 44/2.)

63. 275.

63. 275. k. 75/2 –
In Christoph. de Szidlowiec Cath.
ete. (ver. 10. – w kod: B na
k. jak wyż:) –
64. 276. taż:
In eundem. (ver. 2. – w tymże
na k. 45:) –
65. 277. taż:
In eundem. (ver. 2.–) – Objaś:
wskazuje nam Szydłowieckiego
jako wielkiego sknerę, z jego to
przyczyny (będąc użytym przez
Kupców wrocławskich) poznań
wnędzę popadł; czem gdańsz-
czanie oprzeć się musieli pie-
niędzmi, sukmem, siedzieniem (cha-
lerzem) gdy po zaburzeniu przez
Zygmunta (1526) na karę ska-
zani od niej się uchylić pra-
gnęli. – W tem miejscu kod. E.
jest defektowy – następują wier-
sze Janickiego in Stemmen Ra-
-vetarum. ale kodex ten zga-
dza się prawie zupełnie z naszym D.–)
66. 278. k. 76. –
In sanctulum quendam. (ver. 12.) –
67. 279. taż:
In medicatorem pietas mirifi-
cum. (ver. 4.).
68. 280. k. 76/2.
de barbis sacerdotum ad Paulum
III. P. M. – ver. 26 – Objaś. Gor-
skiego: że kiedy nakazem no-

-szenia

szemia brod przetworzył na capóa, zamiast coby im rawrej żony wrócił. przed tym wierszem poźniej dopisał ktoś: "clarum est versus hos vel schismaticum vel hereticum componisse".)—

69. 281. k. 77.
In psalmum III Dom. barbatum (ver. 14)
(ob. zarazem fac simile tej karty - Jeżeli relant robić mogł uwagi, jak wo poprzednim numerze - a to dopiski świadcą, mogł tenże i większej ich do pisarń rzeczy to jest: powydzierania kart brakujących, na których nie jedno mógł robić niepodobieństwo)

282. k. 77½.—
Encomia Lutheri (ver. 27.)—
(vide 71, 72½.)

70. 283. k. 78—
De monstro emullato ex vacca in saxonia nato. (ver. 4. z objaśn.)

71. 284. taż:
de Luthero stercora omnes ei adversantes appellante. (ver. 4.)—

72½. 285. taż:
(de maledicentia Lutheri) wkod. D. —
de Lutero. (ver. 4.)—

73½. 286. k. 78.—
Ad eundem Lutherum. (ver. 6.)—

74. 287. k. 78½—
de relatoribus Lutheri (to Luderi) et aliorum haeresiarcharum. (ver. 14.)

75. 288.

75. 288. taż:
Condiciones boni literati. (ver. 24.)
289. K. 79.
In Almanos qui cultum divinum
et imagines sanctorum templis eiecerunt et turco eos va-
stante. (ver 6. z Objaśn. hist.
górskiego.)
76. 290. K. 79.
In Joannem Zemboczki aulicum
Regium. (ver 6.) – z Objaśn:
zasięgamy że Zembocki bywa
niewoli tureckiej i tatarskiej
a porzuciwszy religiją chrześc:
mahometaninem zostat – o-
brzezanie przyjął – zbiegł do
polski i był dworzaninem kró-
lewskim. Posiadał zdolności,
wieńczonym był poetą, jak to
z listów jego do króla pozna-
jemy – trudniał się niepomy-
ślnie sprawami świeckiemi,
przeszedł na wiarę lutherską,
(może ją tylko wyznawał) za
co mu krzyżki o tych wierszach
niechętny. – w kod: B. nak. 45.
Objaśn. bez wierszów.)
77. 291. taż:
In eundem Zemboczki. (ver 6.)
78. 292. taż:
In eundem Zemboczki. (ver. 30.)
(w kod: D z objaśnieniem. Gór.)
79. 293. K. 80.
de medicina Andreo. (ver. 4.)
80. 294.

80.294. tatz:
De conciliato inimico ab ipso. (ver. 4.

294½. tatz:
80½. De Joanne et Andrea inimicis (ver. 4.)

82.295. k. 80½ –
In medicum qui antea viris peritus erat. (ver. 4.) –

81. 296. tatz:
De medico vinoso et egroto. (ver. 8.) –

83. 297. tatz:
In medicum qui aromatarium prefe-rebat. (ver. 4.) –

298. k. 81.
De monacho et confitente. (ver. 4. –
później ktoś dopisał: Atheista – dalej:
„ confessum explorat Monachus dum demona quando
Credere? an diris cantibus usus erat,
Parce pater confessus ait tam indigna putare
Demona quid credam, qui male credo Deum? –"

81.299. tatz:
Morio dominum ob mutatam co-mam non cognovit. (ver. 6.) –

85.300. tatz:
Philomena et Rana. (ver. 2.) –

301. k. 81.
Falsum viri militaris responsum – (ver. 6.) –

88.302. tatz. –
In Monachos Bernardinos. (ver. 2.) –

86.303. k. 81½ –
De petro Wapowski decano cracovien
plumb. fospor

plumbi fossore et Bernardo eius nepote cantore astronomo. – (ver. 4. – wkod. B. k. 45 zamiast astronomo – astrologo.) –

87. 304. Taż:
In nictorem (ver. 4. – to samo na kar. 95.)

89. 305. Taż:
Maledico responsum. (ver. 4.) –

90. 306. Taż:
In Joannem Gorski de Miłosław. (ver. 6. z objaśn.: Był archidjakonem i officyałem poznańskim – przekreślając kilka nieistotnych zdań – z którego opłat mieszkanie wielkie sobie wybudował. Był tak otyły że go nie całego ale górą zwano. Lecz królowi nieprzychylny sekretarzem go zrobił; z powrotem miał się z pałacami pożegnać – wdzięczał do biskupstwa i padł kanclerstwa itd. przypis ten jest w kod. B. k. 45/2.) –

91. 307. Taż:
In eundem. (ver. 4.) –

92. 308. Taż:
In eundem, (ver. 4.) –

93. 309. Taż:
In eundem, (ver. 4.) –

94. 310. Taż:
In eundem. (ver. 4.) – wkod. D. z objaśnieniem. –

311. Idź:
In eundem. (ver. 4.)-

151.312. K. 82/2 -
In Zachariam Eppm Gardeiuensem legatum pape Leonis X. (ver. 6. 206):
wiersze te są:
„ Hortorum exertos tractas hic improbe divos
Clavigeri fungens munere coelicolum.
Clavibus an ne istis aperire et claudere coelum
Convenit? an bardos nos scelerate putas?
Iam qua pelle tegis vt nactus es aurea vellera, si sapiet detrahet ille Leo." -
Legat ten był przysłany w zamiarze uśmierzenia wojny między Zygmuntem a Albertem brandeburskim Mistrzem krzyżackim wszczętej. wiele on tam i odpustów nad chęć papieża w polsce i Litwie rozdał, za co niemało złota wzbierał, co do Rzymu wróciwszy ledwo wypłacić Leonowi oddał. w wilnie trab go rodzony z sługami włochami omal że nie zabił; czemu zabiegli dworzanie królewscy; stało się to w domu mieszczanina N. Mędka (u opol. Mekla.) Będąc bardzo chciwym a zarług niewypłacając sam dał do tego powód. — wkład. B. k. 46. są jeszcze krzyczkiego na tego samego Legata dwa inne wiersze — które tu jako

jako wzwiązku z historją daję:

In Zachariam Eppm Gardeënsem
Legatum Leonis P. X^mi. (ver. 11.)

„ Quidquid agis nostris ferrei ora-
-tor in oris
Comissum Sancti dicis id omne
patris
Vir bone die an A inter rabes
comissa videre
Italiam an Almanni sit balanus
potior-"

In eundem Zachariam - (ver 6.)-

„ Gallorum erroris fuerat, qui per.
-fidus author
Cum erue Zachariás hac ratione
modo (nalo)
Impelit Almanum fabricantem
Sysma Luterum
Cornici et Cornix figere vult o-
-culos
Aestue naufragium Petri ratis
alma timere
Tempestas in se am tua sessa
ruit-",

Przy powyższym objaśnieniu gor-
szhtórego dowiadujemy się że
w Toruniu czasu wojny prus-
kiej r. 1520 - kazał tenże Lutra
wizerunek na płótnie malowany
wraz z pismami jego publicznie
spalić. (Ogol. nieostrożnie prze-
łożył: „że kazał postać Lutra
z płótna ulepić!") Który czyn sza-
gnął młodzieży ciskanie kamieni
na się - aż się w pomieszkaniu skrył -)

95.313.

95. 313. k. 83.-

In Stanislaum Tarlonem Cenonic. Cracc. R.s Sigismundi secretarium. Epigrama nowdax. (ver. 2.- poprzedza Objaśn: Stanisław Tarło z ziemi lubelskiej, domu zacnego, biegły w naukach świeckich, lica poważnego i uprzejmego, nosił się wytwornie. Na poselstwach w imieniu króla nieraz się sprawił. Wybrany poborca publicznych podatków na rok jeden, nie wszystko jak mówią do skarbu oddał. Pisał wiersze łacińskie o wojnie pruskiej króla Zygmunta z Albertem mistrzem krzyżackim, które sługa jego rękodajny Jan Wilamowski krzyckiemu, onejprzyjaźni zamu Tyszkowi wydał. W wierszach tych nie wymieniając Tarłę krzyckes na zabój (tragicznie) szczypie. Później został Tarło Bisk. przemyskim itd.)-

314. Taż:

In eundem Tarlonem. (ver 6.)-

97. 315. Taż:

In eundem Tarlonem qui ob scriptum in se carmen libellum scribebat. (ver. 4.)-

96. 316. k. 83 v

In Tarlonem. (ver. 2.- przypis gorszego ciekawy cały tu przekładam: W tem miejscu, mówi tenże, należałoby wspomniane poema Tarła o wojnie pruskiej położyć, lecz gdy ten przedmiot

przedmiot za długi a czytania
mało godzien i nie godzien tego
pióra, przeto się opuszcza. Lecz
aby wiadomo było, ile się Krzy-
cki z Tarłem nie lubili (oba
będąc sekretarzami Królewskimi),
przypomnę co Krzycki
Tarle wypisał. Najprzód wier-
szom jego takie dał tytuł:
De gestis Polonorum clarissi-
mis in Prussia, obscurissimi
scriptoris opus novum. Na
1ej Kar. kazał 2 Kozły (capry)
przednemi nogami się spi-
nające, a zadniemi się obo-
jmujące odrysować. Pod ni-
mi przydał napis: Musa
authoris sed per Cyrcen in
hyreos versa z dowcipem:
„Hos ego comporui nec musis
Moris rithmos,
Perlege, cognosces protinus esse
meos."
Dalej jeszcze umieścił list wstę-
pny dość długi z tytułem:
Operis commendatio ad Lecto
rem. Który się koń'czył słowa-
mi „sed jam lege et gutture
comprime ne nos vomas."
potym kilkanaście wierszów
z poematu Tarła - jeszcze się
raz natrząsa i gromi oddając
je w opiece czytelnikowi."
wszystko to cenuje wysoki dow-
-cip

-cip krzyckiego ale i jego niepowściągnio-
ną złośliwość a jak mówi Opoliński
złe serce nie omatym kopnie. Do-
dajmy że w przedmowie do tych na
farta wierszów krzycki się do wy-
bicia 1000 exemplarzow onych przy-
znaje: n pro publica nausea, utili-
tate volui dicere, ad mille exempla-
ria excudendum curavi." Opoliński
(Rkp uniw.) mówi że nigdzie nie zna-
lazł potwierdzenia aby to szyderstwo
nieprzet był zdrukiem. - wiecej o tym
można zasięgnąć w przypisku 8
do żywota orzechowskiego przez O-
polińskiego. winienem jednak ostrzedz
że tenże odnienił objaśnienie Han.
gorskiego z inad jedno wyjmując a
drugie miejąc. Co zaś wkońcu
przypisu swego o ucinku jakimś
na herb Topor innej rękі pisze za-
pewnie nie rozumiem, gdyż przywe-
dzionych 6 wierszów: Roma quibus
clarum statuit este, w całe wtym ko-
dexie ani innej, ani tej samej ręki
niema. Przypis Opol° zdaje się
być podług objaśn: Gorskie° do L.
313 przerobiony. - LL. 313 i 315 z
objaśnieniem się znajdują, zopusz-
czeniem niniejszego wiersza i przypi-
su wkod: B. k. 45/2. - przypisu tego
w kod: D zupełnie niema zkąd wno-
szę że Gorski później albo tam się
znajdujące rozszerzył lub więcej dołą-
czył, albo nakoniec niektóre pier-
wotnie były przez Krzyckiego dla

zrozumienia

zrozumienia czytelnika położone
prócz wierszów znanych (wyżej
wyszczególnionych) Encomia Au-
teri tego rodzaju wcisku złośli-
we niebyły dotąd drukowane.
(Str. l. 94 Kończy się dział: mor-
datia.–)

144. 317. k. 84/2
Respublica ad poetas suos. (ver.
16.) –

145. 318. k. 85–
Apollo ad laborem. (ver. 16.–)

146. 319. Tamże:
Apollo ad vatem Hercoreum–
(ver. 12.)–

147. 320. k. 85/2
Vates quispiam querimonia
Reipublice et apollinis permo-
tus in has operis laudes pro-
rupit. (ver. 16. tych początek:
„Carmen novum, valens ovum
Se poetam credens probum
Audit vir egregius etc. etc.

321. k. 86.–
In Stanislaum Tarlonem Canon.
Cracov.m qui invectivam in se
faciuori Herostrati qui Dian-
ae templum incendit compa-
rabat (ver. 40.– 12e-głoskowe)

322. k. 86/2–
Dialogus in Tarlonem. Interlo-
cutores. Poeta. Astrologus.
(prosa.) Satyra w związku z po-

przedniczemi

przedniczenni liczbami i objaśnieniami przytoczonemi.–) wkład. D. niema.–

148.323. K. 89/2.–

In Erasmum Ciołek Epum Procurem qui Rome agens Legatum Regis Polonie Sigismundi I Cardinalis esse cupiebat. (ver. 31. 11° groszkowych.– (pasquillus.) – w kod: B. nakł. 45./2.)

152.324. K. 91.

Lepus (lupus) captus in venatione per Reginam Bonam, de fato suo. (ver. 18.)

153.325. Łaz:

Cricius Epus tum premisliens. Bone Regine Pol. (ver. 4.– gdy piotr Domiecki mowi Gorskiemu wobjaśnieniu, zpoznańskiego biskupstwa na krakowskie posłaniu, starał nadaremnie o nie krzyckiego. Lecz Bona królowa wprzódy już była oddała Janowi Latalskiemu sekretarz. król., orzeku próżnemu opojowi tak wielkiemu że go worzyszą kuflem nazwali. Miasta wziął zato znaczną summę. Cierpliwość krzyckiego powiększyła przysłał: vir dignus ab indigno. Po czasie król z królową udali się z krakowa do Niepołomic na łowy. krzyckiego im towarzyszył. Ubito nie mało jeleni, z tych krzyckiemu królowa rogi kazała zrobić. Stąd do poprzedzających i następujących wierszów pochop. – w kod. B. kar. 46./v.)

154.326. K. 91/2.

Cricius Epus Premisliensis Bone

regine

regine Polon. (ver. 14. z Listem. – wkod. B. na k. 46 v z objaśnieniem. –)

155. 327. K. 92.
Cricius Bone Regine – (List wtory. wierszem i prozą. –)

156. 328. K. 92 v.
De Ioanne Lubalski Epo Cracovien. (ver. 12. z objaśn. o przypadku temuż u ołtarza S. Stanisława wydarzonym. – wkod. B. na K. 47. – patrz Janocki von rar. Büch. II. 14. – po czym pisze:

157. In eundem Ioan. Lubalski Episcopum. (dystich):
„ verba mihi ventus, nummi prove-
-nerint mores
Pluma cadus vinter, nomina clara ejus. „
Na tej k. 157 kończy kod. Dział: de Stemmatibus. etc. –
Na następuj.: Enigmata. –

329. K. 94.
Distichon et eius solutio. (ver. 4.) z objaśnieniem. – To samo wyżej pod l. 41. – Ar. Opoliński (Rkp. niedr.) mówiąc w ogólności pod działem Enigmata. zagadkę tę wymienia. Lecz zamiast Andrzeja Kościeleckiego ma Jana. Czyli to pomyłka przepisywacza czy zkąd inąd wypisał, dojść nie mogę. Dla tego objaśn. Gor-

skiego podaję, będą nawet ciekawe.
Zygmunt król na lat kilka przed wstąpieniem na tron, został był Księciem głogowy na Śląsku przez brata swego Władysława węgierskiego i czeskiego króla, gdzie zwiększeniem zadowoleniem ślązaków rządził. Sam pozwał i zaprzyjaźnił się z Katarzyną Telnicką (z Telnicy) sprodziwszy z nią syna Jana, którego później biskupem wileńskim zrobił, dozwalając mu pisać się i zwać z książąt litewskich. Obwołany królem polskim Zygmunt Katarzynę opuścił wydawszy ją za Andrzeja z Kościelca Kasztel. wojnickiego i podskarbiego Kor. Mąż ów w sprawach publicznych rozrządny — w miłości atoli z kobietami zapamiętały w kilka lat na biegunkę umarł.[1]) Zygmunt poślubił Barbarę Tenczyńską Szczepana hrabiego na Zapolu córkę Siedmiogrodzkiego wojewodę, pana niezmiernie bogatego a z spraw rycerskich w Turkami głośnego; lecz królowa wkrótce po koronacyi przy drugiej córce wpotrzy życie przestała" — Dalsze słowa stanowią zagadkę tamtejszą krzyckiego. — w kod.: B. na k. 47½.) —

617.330. tamże:
De cimba et flumine. (ver. 2. 206 jasni: historyczn. — w kod. B. ustup.)

331. k. 94½.
Enigma. (ver. 2. — Inna wersya: Jasnicy.)

332.

[1]) Naruszewicz w rozprawie: O małżeństwie z Boną (kod. B. k. 14½.) mówiąc zkąd czytał w przypisku i, że małżeństwo to Kościeleckiego brata jego także senatorowie uważali obrazą domu całego i skoro Andrzej do senatu wchodził, oni zawsze wychodzili, co miało być powodem że wkrótce z zgryzoty umarł —

618. 332. Tak:

Cythara. (ver. 2. – rówuie Janickiego w wyd. Poëma p. 125.)

~~332~~ $\frac{332}{2}$. k. $9\frac{1}{2}$. –

Prophetia. (ver. 12.)

620. 333. Kar. 95. –

In amicam versus reciprocus

(ver. 2. – tem samem pismem dopis: „ verte verba, et a fine legere incipe et habebis contrarium sensum. “ – Inna zkąd dodano: non Cricianum. –

Dalej

621. (in Lascium. (ver. 1. następ:

„ Iste pater patriæ exeidium scelerum pater iste. “

(relege a fine habebis sensum in malam partem)

622. (Aliud in Lascium) ver. 2. –

„ Eximium decus hoc fecit te scandere regni,
Lasci Ioannes sanctus tua non tua fraus. “

obok temże pismem: “ non Cricianum. historia Polonie nihil de hoc – relege a fine “ –

i znowu: „ non Cricianum. caute legas. “ Jestto tytuł wierszów zpowyższemi w związku

623. które tak brzmią.

„ Pauperibus qua dat gratis nec munera curat.
Curia papalis quod modo percipimus.

Laus

„Laus tua non tua fraus virtus non copia rerum
scandere te fecit hoc decus eximium
condicio tua sit stabilis nec tempore parvo „
vivere te faciat hic deus omnipotens
potens:

In victorem – (ver. 41. taž.:

„dicit non curare deum mortalia victor,
Nil fore quod virtus spemet et alma fides
Hocque probat fateor bene cum patrimonia Christi.
Pro vicüs meritis perfidique capit.“ –

624.334. k. 95/2

In imaginem vitæ aulicæ dialogus. (v. 1.)

627.335. taž.:

Quidam de se ipso aula dedit lus. (v. 2.)

628.336. taž.:

Aula fallax. (ver. 2.) –

629.337. k. 96.

Quidam ad se ipsum ob longam in aula moram. (ver. 18.) –

626.338. taž.:

De harpüs aulicis. (ver. 12.) –

625.339. k. 96/2.

Ad novos aulicos. (ver. 42.) –

630.340. k. 97.

Prosa de martiribus aulicis. (ver 36.)

tem pečatem co kodex dod: Joannis Dan
fides. (pisenkata zavrsuva tj:

„6

„ O beata beatorum
Aulicorum agmina
O remote revolenda
Illorum certamina
Digni dignis raro signis
Florent pro virtutibus"
etc.

631. 341. k. 98.

Prosa in laudem vini per Jo. Dantiscum – (strof 24 wier: 9 – na końcu Amen. 17 raz drukowana w dziełach Dantyszka przez Boëma.)
Strofa 1a.
„ Vinum bonum et rare
Bonis bonum, pravis grave
Liquor nec non sapor, ave
Mundana letitia."
etc.

632. 342. k. 98/2.

In laudem cerevisiæ. Dedicatio. Do D. Patri D. M. Czopek Petrus de Septemtarbis iuris cellarii doctor, orator et poëta humilcatus. – (Prosa –)
poczem:
633. Encomium Cerevisiæ – (strof. 4° wier. 13. – (Dantisci.)
Strofa 1a
„ Laudent vinum potatores
Qui non norunt potiores
Inter potus et liquores
Virtutes cerevisiæ." etc.

Zjednaney

z jednej strony dowiadujemy się o stanowiszu pisarki w Polsce co innem piśmem na marginesie dopisano: według poety były: Dobrzyńskie, Sobotenskie, Piastkowskie (sextaperiensis) i Puckuskie. według dopisky: Lasockowskie, Tarnogrodzkie Sezuickie i Mazowieckie, te do pierwszych więcej niż o sto lat późniejsze.

634.343. K. 99.

Epitaphium devoti patris cuiusdam czopek. – (ver. 38 – piśmem tem co kodex na końcu: „Philippus Malcolinus (zdaje nazwisko) Cricii notarius fecit."

Początek: „Hic iacet in tumulo
Extinctus ab humulo
Ille bonus presbyter
Pro aliis bibens ter. sto.

635.344. K. 102.

Mores ebriorum. (ver. 7. – w kodexie D. dopis: Jo. Dantiscus.)

636.345. Tak:

Curia. (ver. 2. – item Dantisci ut sup.)

637.346. Tak:

Servitus inanis. (ver. 10. Objaśn.: Jan Dantyszek sekretarz królewski mówi gorzki, gdy w imieniu Zygmunta I, Bony i jej Syna Zygm. Augusta, kilkakrotnie do papieża, Królów, Cesarza Karola, na Sobory posełstwa odprawiał a lat niemało

w Włoszech, Niemczech, Francyj i Hiszpanij jakby na wygnaniu spędził, nienagrodzony za tyle trudów, zawodem i czasu nadzieją, do reszty zwiędziony, winek ten, ku swej uciesze a nieśmiertelności królewskiej napisał. Królowa bowiem pilnie zabiegała aby nie tylko uczonym biskupem, ale mąż zacny w nędzy zostawał.
w kod.: B. K. 48.–
Oto jak w obudwu kodexach:
„Qui servit pueri, senis, aut mulieris in aula,
A tribus his raro premia digna feret,
In puero ratio non est, cum crevit adultus
Preteriti officii non solet esse memor
Vita senis brevis est: delirat, avarus ab illo
Non aliud meritum spes nisi vana datura
Est ingrata potens mulier, si mille per annos
Servieris subito mota furore nocet.
Si sapies igitur tribus his servire caveto
Sic poteris vita liberiore frui.
(Item. ut supr. J. Dantiscus.) –

638.347

638. 347. K. 102/2.
Fortuna. (ver. 3.)–
639. 348. taż.
Severus. (ver. 2.)–
640. 349. taż.
Hospes. (ver. 2.)–
641. 350. taż:
Aliud. (ver. 2.)–
642. Causidicus. (ver. 2.–)
(wszystkie poprzednie według dopisku w kodexie ze pióra Dantyszka.)–
643. 351. taż:
De Almanis Romae tempore Sixti Pontificis ad sacros ordines promotis.
(cały tak:
„Hic non cantat sed ululat: non legit sed vix syllabicat: non construit, sed testruit. (sed ob observantiam Domini nostri Papae admittatur et sit ultimus. (sic)"–.) *)
352. taż:
Fortuna. (ver. 2.)–
644. 353. K. 103.
Thomas Nigro Epps Scardonensis a P. Leone X ad Sigismundum R. Pol. legatus, senex prudens Andreae Cricio Epo Premisliensi. (ver. 44.(3.) w kod: B. K. 48 tylko wier. 4 z przypisem czyli objaśn:– w kod. D. wier. 46. bez objaś.– Chwali go poeta, wyżej nad wszystkich greckich i łacińskich poetów.–
645. 354. K. 103/2.
Thomas Nigro Epps Scardonensis ad Leonem

*) na liczbie 643 kończy się dział a początek znajduje się dopiero.–

Leonem X. Pontif. (ver. 17.–
na boku drugiem pismem: "Lu-
teranus hereticus scripsit." –
Ob. wdod. – N. IX. odpis przy końcu.)
wiersze na mnichów wymierzone
którzy zawrzyjoszy gorliwością
przeciw Lutrowi na kapelusz
potym ani się odezwali więcej.
odpisał mu trzykroć w czasie
kiedy Niger czy Negro miał
od papieża Adryana zlecenie
króla polskiego pogodzić z Krzy-
żakiem a obudwu podnieść na
Turka – przyczem chwalał go
Zacharjaszowi bisk. Gardyjskie-
mu ubliża. Rzeczy te są na
k. 104.

354½. Thome Nigro Eppo scardonen.
Nuncio aplico Andreas Cricius
e Lithuania Cracoviam rever-
sus. (ver. cum Epistola
ac annotatione.)
k. 105.

354½. Thomas Nigro Epis. Scardo-
nensis Andred Cricio. (ver. 4.)
tamże:

354½. Andreas Cricius Erasmo Rot.
terodamo. (ver. 26.)–

(z miejsc tych i wielu innych obok
których dopiski pozniejsze zdybu-
jemy, łatwo się domyślamy, dla
czego w obu tych kodex. C. i D.
tyle z środka kart dziś niedostaje
wydzierano je w początku XVII
wieku

wielku potężnie już wszędy Jezuici drugie zuowu przed tem wandalizmem pilnie strzeżono, owbliże po Akademijach, naturalnych ich przeciwnikach; ztąd defekta, niezupełności i rzadkość kodexów krzyckiego. Jeżeli prawda że Akp p. Kozłowskiego najzupełniejszy – redakcja pism tego poety wieleby zyskała gdyby go odszukała i to jest głównym powodem dla czego ten mój wykaz tak szczegółowo wrzekę, nie tracąc nadziei że kiedy od dawna Janicki, Dantyszek, Sarbiewski zagranicą nakładowo znaczeli, u nas znajdzie się ziomek który wprzyjaźniejszej dobie ojczyzny naszej, wydaniem pism krzyckiego literaturę ojczystą naszą wzbogaci.

358. taż:
Aula regia Petro Tomicio Eppo posnan. et Regni Sec. Vicecancellario Posnanie commoranti. (ver. 28.–

355. k. 106.
De fortuna Joannis Alberti Strenui prudentis, eloquentis Regis. Pol. (ver. 12.)

58. 356. k. 106.
Ad Sigismundum I R. P. Andreas Cricius. Qua ratione Neptunus avertit Vistula a Gdano. (ver. 10. – 1526?)

59. 357. taż:
Ad eundem Regem. (ver 8.) z objaśn. gdy r. 1526 król do Prus się udał

dla

dla dania wyroku na gdańszczan
[illegible] heretyków (tak nowi
gorliwi, którzy podburzywszy
lud, magistrat znieśli i zmia-
sła wydalili, kościoły zkupili,
kluczy wygnali, kasę sobie
skarbową przywłaszczyli i wiele
innych przeciw Bogu i królowi
bezprawiów spełnili — wiosła
z polski przez prusy płynące
w czasie W° postu, wydarłszy
się zbójcom od gdańska się
odwróciła i w morze uchodząc
okolicznem wioskom szkody nie
obliczone zrządziła. — w kod: E
objaśnienie to krótsze ztąd wno-
szę że przepisywacze więcej nim
przerabiali i skracali takowe.—)

60.358. k. 107.

Ad Sigismundum R. P. In com-
mendationem mare gedanen. (ver.
26.— objaś. historyczne obszerne.
po tej liczbie 66 dziur się po-
czyna znakiem: Mordatia.—

359. k.

Threnodia valachica etc (ob.
pod liczbą 183.)

359 k. 110.

de insignijs Farnovii Ducis
Exercitum Regni Pol. (ver. 6.)
z objaśnieniem o tej wyprawie,
na końcu którego dodaje gorski:
"vide hoc inter actiones regias

Anni

Anni 1531. – Thomo." sic. – Wkod.
B. na k. 48. –

653.360. k. 112 –
de ariana dicta. Dialogus etc. Ob.
k. 150/652. –)
k. 120.

654. Respublica et Religio. (wstęp prozą.
w kod: D tyt: Dialogus in reipublicam. (ver. 18. –) potem:

655. Reipublicae et Religionis querimonia
(ver. 138. – Jestto rodzaj rozmowy
Rzeczypospolitej z Religią malującej
stan owczesny ojczyzny naszej: i ma
związek z dialogiem: de ariana
dicta etc który w przekładzie moim
ob. na końcu A) XIII.)

656.361. k. 123.
Epitaphium Reipublicae. (ver. 18. –)

657.362. Taż:
Aliter brevis. (ver. 10. – Bibl. zakł.
narod. im. Ossolin: powiada Bkrym po
X. Siarczyńskim z napisem: Rozmai-
tości złożone w którym znajduje się
przekład I. Sygietta wiersza: Rzecz-
pospolita. Ob. wszystko wdod. N. X.)

481.363. Taż:
Cantilena de resurrectione Christi (ver.
8.)

482.364. Taż:
Cantilena de S. Spiritu. (ver. 12. – potem
k. 172.) –

483.365. Taż:
Ad virginem Mariam. (ver. 3.)

484.366.

484.366. k. 126.
Deploratio passionis Christi.
(ver. 44.)

485.367. k. 127.
Deploratio passionis Domini sub imagine crucifixi. (ver. 30.-
Drukowane za przy dziełach Wryckiego De afflictione Ecclesie.
pomis:
In Deiperam Virginem sub cruce filii stantem. (ver. 24.)

487.368. k. 128.
Orationis summa. (ver. 4.)
Które za:
„Quid multis ego te precibus Deus
alme fatigem.
Quipe me michi, daque Tibi,
quodque officit ut ne
Id faciam aufer. Daque id quod
promovet ad Te.
Nam sine te hoc prestare ne-
quit finque voluntas."-

488.369. taz:
490. Sub imagine Christi crucifixi.
Ver. 4. — Za niniejszy, nine 4 wersze w tym samym przedmiocie poprawione i wpisane pod imieniem Hussowskiego. - porow: aba.
(od kar. 129 - 140 patrz owdzie Karthi tego kodexu wyżej jest wymienione natrij do działu: Sepulchralia. f. 134. -)

488.369. taz:
Sub imagine Christi crucifixi in templo S. Catharine Cracovie
(ver. 8.) -

179. 371. K. 140.

Epitaphium Nicolai Tirlei, filii palatini Lublin. Exerc. Regni Pol. Dreis generis (ver. 12.) - podług Starowolskiego p. 428 monum. sarm. młodzian ten zginął w potrzebie z Tatarami pod Sokalem, któremu krzyżeki natenczas biskup przemyski ów napisał nadgrobek. -)

180. 372. K. 140.

Epitaphium Andreae de Szamotuli palat. posnan. (ver. 16.) -

181. 373. Taż:

Epitaphium Hieronimi Jarosławski nobilissimi iuvenis. (ver. 6.) -

182. 374. K. 141. -

Epitaphium Stanislai Tanczyński. (ver. 14.) -

183. 375. Taż:

Epitaphium Stanislai de Coscielec Cast. voiniensis Thesaur. Regni Poloniae (ver. 12.*) u Starowolskiego p. 39. napis prozą - ale Andrzeja. nagrobek ten miał się znajdować w kaplicy na zamku poznań. później radzikowskiej zwanej. Andrzej czy Stanisław umarł roku 1515. - gdy r. 1846 znajdowałem się w Obrzałowie, chciałem owe napisy sprawdzić naocznie, ale jakież było moje zadziwienie, gdy dawniejszego Kościeleckiego, nowszy Radzika nagrobek miejsce zajął. Czy zniszczony, czy przeniesiony, czas może odkryje

Zawsze

*) Sz w Rękop.: C Lak.

Ille ego qui clara productus Hippe sed acri
Ingenio et meritis claruit ipse meis
Judicio evectus magni ad moderamina regis
vix capit titulos pagina tota meos.
Hic tegor Andreas florenti raptus in aevo
Cum decimam lusto neret olympiaden
Cum fluerunt fasces, fluere tum copia rerum
Nec decerant animo cuncta beata meo:
Admovit daram tacite mors impobalecem
Et bona momento tot cecidere brevi.
Heu spes vana hominum! dum tanta palatia struxi
Perpetuo hanc miseram, cogor habere domum. —

zawsze wielka szkoda, zważywszy że w tej kaplicy wiele jeszcze próżnych miejsc. Jak nawet grobowce dawno zmarłych dobrze zasłużonych ojczyznie ludzi ustąpić się muszą późniejszym — a właśnie wtedy mówiono mi że grobowiec błogosł. Draudoły ustąpić się i zrobić miejsce monumentowi Jana Kazimierza K.P.—)

184.376. k. 141.—

Epitaphium Jaroczki D. Sigismundi et D. Barbare Curie magistri. (ver. 16.—w kod. B. na kar. 49.)—

185.377. Tamże:

In mortem subitam Stanislai Dziecki Capit. Sanoc. Sigismundi I D. P. Aulici. (ver. 14.—o nim to wzmianka u Starowolskiego p. 555. że umarł r. 1527.—)

186.378. k. 142.

Epitaphium Leonardi Pieczychowski physici regii, preporti S. Michaëlis cracov. averroistae. (ver. 12.)—w kod. D. dodano: "astrologus, amator, mundanus totus.")

187.379. k. 142v.

Epitaphium Targovistii Doctoris canon. Cracovia secret. Rs (ver. 12.)

188.380. Tamże:

Epitaphium Rafaëlis Chotecznki can. cracov. Secretar. provisoris mensa regia. (ver. 10.)—

189.381.

189. 381. k. 143.–
de morte subita Doctis Costka Austodis plocensis regii physici. (ver. 4.)

190. 382. taż:
Epitaphium pueri Cropacii. (ver. 8.)–

191. 383. taż:
Epitaphium sceleratii divitis. (ver. 4.)–

192. 384. taż:
Epitaphium occisi latronis. (ver. 4)–

193. 385. k. 143½.–
Epitaphium albule muris volatilis que in deliciis erat Sigismundi R. Pol. – Cver. 22. – wkod: B. na k. 49. – wkod: D. po: volatilis – seu sciuri.

194. 386. k. 144.–
Epitaphium equi ab Alberto marchione magistro cruciferorum Druscie, missi aulico regio ad bellum contra Moschum Regis hostem. (ver 4. – wkod: B. k. 49½–
„Missus ego in socium domini domino
Infesto ad Regem sed simulante fidem. quoquevolente,
Infens et hanc prestare fidem, mens
Eligit potius quam simulare mori." – martia nostra
Tem pismem co kod: dodano: „Is magister conjuraverat cum Moxco in regem polonie." odkadże to sano ?! –)

195. 387. taż:
Epitaphium equi taxeni coloris occisi sub Joan: Lamboczki, qui duello in
Circo

Circo mad° Cracovie, rege spectante conflixit cum Andrea Zakrzewski. Ambo aulici regii fuerunt ambo rabula. (ver. 14.)

196. 388. k. 144½. –

Epitaphium Coributi Coszirski. (ver. 26.) – Ma być ten sam o którym w kod. A. więcej też którego tam Coscoski zwano.) –

198. 389. k. 145½ –

Veri cumisdam dum vixit clarissimi ad summates omnes admonitio. In mortem Christof. Sidlovicii. (ver. 30. (28.) –

199. 390. k. 146. –

Epitaphium Pauli de Sidlowice custodis cracovien. in sepulchro incisum Cracovie. (Prosa. † 1506 miał lat 26. – u Starowolskiego na str. 34.)

200. 391. taż:

Gregorii Lubrandzki Regni Pol^ae vicecancellarii in sepulchro incisum. (Prosa. † 1500. był stryjem Jana biskupa poznań^ego.)

201. 392. taż:

Epitaphium Joannis Borzuchowski Archid. Cracovien. in tabula supra appensa. (Prosa. b. d. potrzyt Jan Karnkowski.)

202. 393. k. 146½

Epitaphium

Epitaphium Valeriani Drzewicki can. Cracov. in sepulchro incisum. (Prosa. ver. 8.– + 1540 maja lat 21.)–

203.394. Tamże:

Epitaphium Nicolai Cepel (cortisani) de Posnania in monumento incisum (Prosa.–ver. 10.– Był protonotarjuszem apostol. Doktorem decretów, Kanon. Krakow.ⁿ– itd. + 1548 miał lat 75.– u Starowolskiego wierszem str. 47– a prozą na str. 52.– wkod. D na końcu dod: „qui tot sacerdotia tenuit quod sunt dies in anno.“–)

204.395. k. 147.–

Epitaphium Petri Wapowski decani cracov. (Prosa. Żył lat 85. + 1536r. u Starowolskiego na str. 33.– Ob. o wapowskim. Opolin. wiad. his. Kmp. T. I. s. 486.– przypis. 9.–)

205.396. Tamże:

Epitaphium Bernardi Wapowski cantor. cracov. Regis Sigismundi secretar. (Prosa. + 1535.– prócz historyj polskiej o czem wiadomo, pisał i wiersze na zwycięztwo pod Orszą– napisł ten z niektóremi zmianami u Starowolskiego na str. 33.– Opol. ubi supra pod wapowskim.!)–

1) T. I. s. 487. przyp. 11.–

206.397. k. 147 v.

Epitaphium duorum monachorum optimorum doctorum Cracovie in monasterio Dominicanor. sepultorum– (Prosa.– ver. 12.– Byli nimi: Sarmata Dominik z Secemina Kanel. quiesc

ibid

id: Rudolf niemiec Doktor Theol. i profesor zakonu swego prowincjał – oba uczeni i cnotliwi, oba jednego dnia życie przestali, obu pochowano d. XX marca w jednym grobie Mgr. (O. pod l. 38.–)

207.398. K. 148. –
Epitaphium Doctoris de Oswelin Canon. Crac. (ver. 20.)–

208.399. Tamże:
Epitaphium Doctor[is] de Erciesow Can. Cracov. (Prosta. – Jakub z Ercieszowa (? arciszewic) był Doktor prawa kanonicznego, kanon. krakowskim i officiałem, niemniej rektorem Akademii Jagiell. † 1533 w wieku lat 63. – Tegoż:
209. Epitaphium in tabula supra appensa. (ver. 18.)

210.400. K. 148 v. –
Epitaphium Doct[is] Olesnicensis Sedile Canon. S. Floriani in Clepardz. (ver. 18. – † 1° Września 1527 r.) –

211.401. K. 149.
Epitaphium Doctoris Alberti de Szamotuli Colleg. Crac. (ver. 16.)

212.402. K. 149 v.
Epitaphium Stanislai Gorcz-

– 11

-ki custodis plocensis Secret. R.-
(ver. 24. + 1525.-)
(Tu na k. 150 umieszczone nagrob-
ki pióra Klem. Janickiego zdopis-
nieniem: „Infra scripta XIII Epi-
phia sumpta sunt ex poëmatis Cle-
mentis Janicii."- Sg tez wszystkie
w Kodexie po l. 213/119 a opuszczam
je jako drukowane w wspomnionem
tymczasowe wydaniu pismien z r. 1756
Poema.- Nagrobek Florjanowi Un-
gerowi jako sławnemu i jedynemu
znajpierwszych drukarzów krakow-
skich na str. 132 t. wyd. tak:
Epitaphium Vngeri Floriani
Impressoris Cracouiensis.-

„Vngerius iacet hic Aldina nobilis arte
Cosmographus rarus, rarus et Astrologus,
Calcographus, nisi sit qui nisi doctus, dignissimus o-
supplicio egregium quod nunquam est.
Et solum restat quaestum, cum quaestus ab arte
Qualibet nigenna, debet esse procul.-")

(Na k. 152. niektóre nagrobki znajdujące
się w kodexie Al). poczem:

221. 403. k. 152/2
Epitaphium Christoph. Chodkiewicz Li-
tuani patricii. (ver. 20.- z boku tem
samem pismem: "Martinus Cromerus
(Andreae) fecit.")

214. 404. tak:
Bernardi Gorscii qui Romam pro sa-
cerdotio litigatum vadens: Paduam
perveniens casu equi occubuit. (ver. 6.

Z jednym

żydnym (ostatnim wier.) odmiennym. – przy tych proza jakoteż dzież polska w padwie uczasach napis położyła. żyrlat 30 – kiedy umarł nieuia.) – Nagrobek ten według opolińs, który na marginesie kod. D str. 179 własną ręką dopisał, także Janickiego. Gorlic był rodem z prockiego. prócz poprzedniego są jeszcze dwa inne nagrobki jeden z wier. 6 a drugi proza i te liczbami 215 i 216 oznaczam – może także Janickiego?.–)

234.405. k. 158.

Elogium dnum Mazovia in Ecclesia Colleg. varsavien. sepultorum, in eorum sepulchro – (prosa. Byłby i wiersza i objaś: niewątpi lecz następna karta 159 - wydarta.–)

235.406. k. 160.

In sepulchro beati Joannis Grothonis Epi Cracov. (prosa. u Starowolskiego na str. 23 dostawnie.)

236.407. tak:

Epitaphium Lutconis Epi Cracoviensis. (ver. 26. Na boku temże pismem: „non Oricaminum“. Ludko z Brzezia herbu Doliwa, Jan zimienia.–)

237.408. k. 160.

Epitaphium Joannis Conarski archidiac. Cracov. secretar Si-

– gismundi

mundi I. A. pol. – (prosa. – napis położony od Jana Konarskiego bisk krakowskiego. † w wieku lat 36, 1522 r. u Starowolskiego dostrzeżenie nast. 39. następne nagrobki (409 i 410.) również tam umieszczone, lecz nieiadomo komu stoją biskupowi czy archidjakonowi? –)

238. 409. tak:

Epitaphium Jo. Conarski Eppi Crac.

(ver. 30.)

239. 410. tak:

Epitaphium Jo. Conarski Eppi Crac.

(ver. 22.) –

411. K. 162. –

Andreas Cricius Eppus plocensis Petro Tomicio Eppo Cracov. Regni Pol. vicecancell. consolatoria. (Cały proza pocieszający wuja po śmierci Mikołaja Tomickiego kasztell. gnieźn. data w nim 13 kwiet. 1529 r. –)

412. K. 166.

In eodem sacello in pariete maiusculis literis scriptum. (Napis proza. Jest u Starowolskiego str. 21 przy nagrobku P. Tomickiego B. krak. lecz z mylną datą i tylko do słów: in lectione etc –)

413. K. 167.

Epitaphium eiusdem Petri Tomicki Eppi Cracoviensis et Regni Poloniae vicecancell. Cricius fecit. (ver. 10. ob. k. 156. –)

414. Taż:
Elegia in obitum Petri Tomicii Eppi Cracov. etc etc per Stanislaum Hosium. (ver. 78.)-
415. k. 169. -
Elegia in funere Petri Tomicii Eppi cracoviens. etc Ad patris Joannis Archiepi Upsalien-sis (ver. 58. - porówn. rezty chod. A.)
(uwagę tu zrobić wypada o zbiorze wierszów krzyckiego (kod. C.) przez Gorskiego, który kodex ma hr. Ogolińskich zadawniejszy, że gdy w I Tomie na str. 501 i 507 wiad. histo. krytyk. kod. C wymieniać się zdaje — czyli zaś wiadomości w kod. A o krzyckim znajdują — rozumiem przeto że hr. Ogolińskich poprzedzi wspomnione, mniemają obadwa kodexy nie z jednego zrodła a bardziej mają kodex C dawniejszym. Z mojego rozpoznania i wpatrywania niejednokrotnego nie sądzę by który z obu był odpisem Stan. Gorskiego - ale obadwa widocznie zbioru gorskiego. mem zdaniem A. może nieco dawniejszy od C, ale C i staranniem pismem i poprawnością i obszerniejszemi objaśnieniami na szczegóły zasługuje uwagę

uwagę. że i kod. A wyszedł od gorskiego mieia wątpienia. dowodem fragment wiadomości o krzyckim i objaśnienie (explicatio) acz w nieio odmienny wyrazy przy Rozmowie de arimie dieta. Wolno było bez skrupułu znanem z uszczypliwości krzyckiem (zwłaszcza że Gorski dwóch jeszcze innych mieć chce rozmowy tej autorami —) tych oto przezwać: Oślin. że go potem arjańskiem przezwano w tem sprawka Gorskiego który pozostałe pisma krzyckiego zebrawszy, niechciał być za nie odpowiedzialnym, aniżeż ścigany i tytuł satyry, byleby treść pozostała, złagodził. Jeżeli w kod. A więcej wolnych pism i wierszów czyli fraszek niektórych i zdrożnych, a w kod C mało takich któreby krzyckiego wyrobionego dostojnika kościoła w złym świetle stawiały, to raczej dla tego że w kodexie owym przeszło 30 kart pozostałych niedostaje, a i wstrętku niemało, którzy wie, czyli na onych brakujących nie znajdowały się będące w kod. A.? — że Krzycki sam o zbiorze wierszów swoich zamyślał, a nawet takowy uskuteczniał, widzimy z niektórych wyrazów które przy kod. A wyszczególnieniu. Lecz kto wie czyli Gorski troskliwy o zachowanie i spisanie wszystkich pism krzyckiego, a mianowicie wierszów jego, nie zachował nawet

Listy

Listu czyli przedmowy do czytelnika i Tomickiego, gdzie zmiankа o Janickiego i Korkowskiego czy Koszyrskiego młodzieńczych praszkach (nugas iuveniles) czy zaś nasze kodexy te same są o których Janocki (specim. cathal. cod. MSS. XCIV i CCCX. pisze) wiedzieć ani utrzymywać niepodobna z tak krótkich opisów jego. Zważając na to co Ogoliński (wyżej) powiedział ani A. ani też C. mimo nie są, a tylko późniejszy list: B przezemnie oznaczony może być kopią i to niezupełną niektórych krzyckiego i o krzyckim pism z kodexu jak radzi któregoś bibliotekі Załuskich. Ogolińskі wspominając o swoim kodexie, głucho i ogólnowo, a wżdy stanowczego nam domysłu niezostawia który A. czy C. miał pod tytułem: Cricii poemata na myśli, a lubo o C jako o zupełniejszym i starannіejszym zdawałby się to mogło – który z tych dwóch kodexów byłby własnopiscm Gorskiego, nigdzie nie wyraził; ztąd także domyślam się że albo którego z tych w czasie kiedy to pisał nieminął, albo kod.

C

C. już później przez rozpierzchnienie kart początkowych jeszcze więcej uszkodzony został; gdzie między zatraconemi i tytuł i przedmowa a może i Opolińskiego jakii dopisek, znajdowały się. Czas i gotliwość miłośników literatury ojczystej dokonają reszty. Niezupełność" a raczej defekta naszych kodexów będą razem dopełnione, gdy ci którzy bądź posiadają bądź rzeczywiście posiadają krzyckiego w rękopismach, wiadomo" o nich publicznie oświadczą się. — Wracamy do kodexu którego Kar. 176 ma napis: Inscriptiones, Epitaphia et Elogia romana-italica.

256. 416. Taż:

Libertas romana. (ver. 3.) —

257. 417. Taż:

Roma mutata. (ver. 3. — w kod. D. owie powyższe liczby są pisane na kar. tytułowej działu tego z napisem: Inscriptiones, Epitaphia, Elogia Romae et in Italia collecta.)

258 418. Taż:

In tumulo D. Hieronymi ad Mariam majorem. (proza. Są to zdania Severa biskupa, Gelazego papieża, S. Augustyna i samego S. Hieronima z napis: "Dum Hieronymo Eusebio splendori.")

259. 419. k. 176.

Epitaphium b. Monicae matri S. Augustini

gustini Epp. in templo S. Augu
stini. (ver. 4.) –

260.420. k. 177. –

de sixto papa sub armis eius.
(ver. 6.) –

261.421. taż:

de morte Alexandri papae VI.
(Borgia) Epitaphium. (ver. 4. –
z objaśn: † 1503. otruty przez
kardynała walentyńskiego A-
postatę. –)

262.422. taż:

In sepulcrum Leonis X. pont.
(ver. 12. – przemazane jak wiele
innych w tym kodexie – umieściłem
je przy końcu. w dod: N. XI.)

263.423. k. 177/2.

Epitaphium Leonis X Pontif.
(ver. 4. – Tamże innych 5 do
LL. 424. 425. 426. 427. 428 –
na tej samej karcie przerabiane
przez kogoś który na boku do-
pisał: „Iste papa contra here-
ticos fecit concilium in Laterano,
deo et clero invisus quia eo-
rum scelera notabat. w kod. D.
pod LL. 264. 265. 266. 267. 268.
są nietknięte. – ob. na końcu N. XI.)

271.429. k. 179.

Epitaphium Ennii poëtae in pa-
latio Archiepiscopi Senensis. (ver. 4.) –

272.430. taż:

Epitaphium Navii sic poëtae in

Palatio

Palatio Vrsinorum apud campum flora
(ver. 4.-)

273.431. taż:
In sepulcro Dauuū poëte. (

274.432. k. 179.
Epitaphium Eurispidis poëte tragici. (ver. 4.)

433. taż:

275.(Inscriptio T. Livio.) proza cum ver. 6. pod którym napisem rzka jak cały kodex: repertum A. D. 1547. a że Livius umarł 1537 - zatem kodex ten jest powtórną kopią zbioru Gorlicego.) -

277.434. k. 180. -
Epitaphium Petri Bembi Cardinalis-
Proza. - Bembus umarł r. 1547 na grobek zatem nie jest krzyżickiego.) -

280.435. taż:
Epitaphium Mahometi Regis Thurcorum Constantinopoli grece in sepulcro inciso. (ver. 18. i proza. - wkład. D taż opuszczona.)

279.436. k. 180.
Epitaphium Alexandri magni Regis victoriosi. (ver. 16. - dodano pismem jak cały kodex: „Indignum tanto Regi epitaphium. Credi par est a monacho factum." pod temi zaś inna rzka dopisała: „Tibi haretico erit pa-tibulum." Na takie to u nas w XVII i XVIII w. uwagi i mazania były wystawione zabytki niedrukowane, gdzie ty dla śmiebra mysl albo prawda historyczna świecity! niższe „Lo będzie

mestroga

przestrogą jak pilnować i wiedzieć komu je powierzać, aby i dalej fanatyzm, stronnictwo, uprzedzenie, zawiść lub głupota ostrzów swych nie tępili. – Co do słów pierwszych, niemogę zgadnąć dla czego Gorschium (bo mniemam że on tego nagrobka nie chwali) wcisnąć te niepodobały się – w pięknym i mocnym rysunku nie wielkość" spowszedniałą Macedończyka, lecz owszem jakby odwrotnie, maton" człowieka wystawia, co właśnie jemu poetycznemu przyrzeczby należało. –) Ob. wydatku N. VII.)

285.437. k. 181. –
Testamentum in monte Quirinali.
(ver. 6. – porów: zkod: D.)

276.438. k. 182. –
Epitaphium Platine philosophi.
(ver. 4.) –

286.439. taż:
Epitaphium. (?) ver. 2. – porów.
zkod. D.)

288.440. taż:
Epitaphium bene mortui. (prosa.) –

287.441. taż:
Adhortatio ad curam futurae vitae. (ver. 2.) –

442. taż:
Alia adhortatio similis. (ver. 2.)

289.443. taż:
In sepulcro (?) incisum. (ver. 1.)

290.444.

290.441. tak:
Epitaphium Decodorum. (ver. 2.)-

291.445. K. 182.-
In sepulcro Romæ. (mora.)-

292.446. tak:
In sepulcro C.) nicesum. (ver. 5.)-

293.447. tak:
Epitaphium devoti pictoris elemosinarii. (ver. 4.)-

294.448. tak:
Epitaphium (?) (ver. 6.- porovž D.)

295.449. K. 183.-
Epitaphium Lausanni hominis integerrimi. (ver. 4.)-

296.450. tak:
Epitaphium Fabrielis. (ver. 6.)-

284.454. tak:
Epitaphium Mancinni nobilis romani viri fortis, imperatoris. (ver. 10.)-

297.452. K. 183.-
Epitaphium adolescentis lapsu equi mortui. (ver. 6.)-

298.453. tak:
Parentes filio posuerunt. (ver. 8.)-

281.454. tak:
Epitaphium Joan. Ursini bene togati et armati. in capella Regis Gallia (ver. 6.)-

282.455. K. 184.
Epitaphium imperatoris exercitus pontificiæ. (ver. 6.)-

283.456. tak:
Epitaphium Ruperti Malateste peritis

riti bellorum ducis. (ver. 8.) –

299.457. taż:
Epitaphium Octavii Turnarii viri boni, ducti, nisli. (prosa.)

301.458. k. 184 v.
Elogium Jacobi Sclapenati jurisdicis parmensis.

302.459. taż:
In sepulcro Christophori Longolii (prosa – ver. 3. – napis ten od piotra Bembusa.)

303.460. taż:
Epitaphium (?) (ver. 2. wkod. D. cumidam.)

304.461. taż:
Epitaphium. (ver. 2. – jak w poprzed.)

300.462. k. 185. –
In sancta Maria in aquirio. (ver. 2. – napis Helwidiuszowi znamienitemu mowcy w wieku lat 30 zmarłemu – położony. –)

305.463. taż:
In s. Basilio in monte aceptorum. (prosa. Rodzice ilu tu testemu synowi. –)

306.464. taż:
Filiis matri posuit. (ver. 4. –)
pisane te wiersze są:
„viva deo, defuncta mihi, Lucretia mater.
Quos posui hic elogo, que monumenta tibi
ultima sunt fili papiensis munera tector
defuncte et vivis quod potui id tribui." –

307.465. Tab.:
Epitaphium uxoris C. virgilii mantuani. (prosa. Tilla słow.)-

308.466. K. 185.
Epitaphium uxoris Beotii. (ver. 4.)-

309.467. Tab.:
Pater filio mortuo. (ver. 4.)-

310.468. Tab.:
uxor mortua maritum superstitem allocquitur. (ver. 6.)-

311.469. Epitaphium matris cum gemellis duobus. in S. Erasmo ppe S. Stefano rotundo. (ver. 8.)-

312.470. K. 186.-
In colle quirinali in tabula marmorea maritus uxori. (ver. 10.)-

321.471. Tab.:
Epitaphium Dionisie romane puelle. (ver. 8.- wkod. D. tylko wier. 6.)

313.472. Tab.: (Prosa.)
In S. Basilio in monte acceptorum?)

314.473. K. 186.
Diis manibus. (prosa.)

315.474. Tab.:
Maritus uxori dilecta. (prosa.- Ver. 6.)

316.475. K. 187.-
Pater filie posuit. (ver. 4.)-

317.476. ~~Tab.~~:
In angulo domus ppe S. Maria de Pace Epitaphium homonecium. (ver. 10.)

318.477. Tab.:
Maritus ad uxorem mortuam.- (ver. 8.)

319.478.

319 478. Taz.:
vxor mortua a marito super stitum. (ver. 8.) –

320 479. K. 187.
2
In domo Marii Maphei Volaterrani. (ver. 10.) –

322 480. Taz.:
Curtius pater et Varcinia Nais mater mortuo filio. (Horol.)

323 481. Taz.:
Epitaphium romani pueri Ennii Ermeri. (prosa.) –

324 482. K. 188. –
Diis manibus. etc. (prosa.) –

325 483. Taz.:
In sepulcro incisum (?) (prosa. ver. 2.) –

326 484. Taz.:
Parentes mortuo filio. (prosa. – w hod: D. ver. 8.) –

327 485. K. 188.
2
In domo S. Benedicti forens. (pro (sa.)

315 486. Taz.:
2
Amarantus caesaris ad Lunis conjugi bene merenti posuit. (ver. 6. – whod. D. Julii Porcylli.)

328 487. Taz.:
Maritus conjugi posuit. (prosa.)

329 488. Taz.:
Epitaphium matris et filiae una sepulta. (ver. 4.) –

330 489. K. 189. –
Hic sita est etc. (prosa – whod. D. toplus: Epitaphium Clodiae.)

331 490. Taf.:
In sepulcro inclusum. (prosa – w kod. D. – Julii Helpidis.)

332 491. Taf.:
Maritus uxori. (prosa.)

333 492. Taf.
Maritus eternali somno uxoris. (prosa)

334 493. Taf.:
Maritus uxori. (prosa.) –

335 494. Taf.:
Maritus uxori et suis. (prosa.) –

336 495. K. 189.
Amans amanti sue posuit. (prosa – w kod. D. i wer. 2.)

337 496. Taf.:
Epitaphium pulcre et docte puelle. (ver. 2.)

338 497. Taf.:
In capite pontis s. Sixti. Epitaphium probe uxoris. – (ver. 8.) –

339 498. K. 191.
Epitaphium semicapri et Margarite Enigma ac Miraculum. (ver. 8.) –

340 499. Taf.:
Epitaphium crudelis matris in filios. (prosa.) –

341 500. Taf.:
Epitaphium Christine a marito occise. (ver. 6.) –

342 501. K. 190.
Epitaphium uxoris a marito occise Tervisii. (ver. 16.) –

343 502. Taf.:
In oratorio extra urbem. (ver. 7.) –

344 503.

344.503. K. 191.

Bridii. (:) Drosa – vinem pis-
-mem dodano: atheista. – Napis
ten jest:

„ Diis manibus. Qui me volent. valete
matrona matresque familias.
visi. Et ultra vitam nil credidi.
me veneri alumne addixi. Quos
potui pellexi filtris et actu. Viro
humato non vidua fui nec ma-
rita nomen adepta. Quare ne
invidete. Portia familia est
venueris domus, illic in cupidinem.
Cave viator neme dii calcatam
calces. In rem tuam mature pro-
pera. Abi. – "

345.504. Faz:

Intra moenia inter portam lati-
nam et appiam. (ver. 2.) –

346.505. Faz:

Epitaphium Archiepi Pisani ob
proditionem Florentiæ ex Capi-
tolo suspensi. (ver. 6.) –

347.506. K. 191. –

Iacobi de Pazzis cuius cadaver ob
perfidiæ reatus per Papam ef-
fossum et in Tyberim projectum
est. (ver. 4.) –

348.507. K. 192.

Epitaphium. Medici longevi. (ver. 4.)

349.508. Faz:

Epitaphium Anselmi Famati pro-
bi viri. – (ver. 2. – u kod. D. u Al-
fonsi.)

350.509

450.509. Taż [illegible]
Lidia Eucharistia amans potus (ver 4.)

461.510. Taż:
Epitaphium Eucharistia germane famine. (ver. 12.) —

(od k. 192 ½ tą wtym kodexie nagrobki znapisem: Intrascripta duodecim Epitaphia ex Martiali sunt sumpta. — Za pewne znalezione wpapierach krzyckiego ręką pisane — dla tego nie można być pewnym czyli wszystkie powyżej wyszczególnione są jego własne — albo może gdy przebywał we Włoszech i Rzymie sobie spisywał. Są i w kod. D. zaraz po k. 451. — porównywałem je z marcjalisowymi; i wszystkie wiernie odpisane znalazłem, krom nagrobka 21. Księgi VI. znap: Glaucia puer, w którym po ostatnim wierszu: qui flos talia etc. dwa wiersze dodane — będą za tem pióra naszego krzyckiego — mały myśl piękna; i same wyrazy pozostać mogą:

„ Immodicis brevis est aetas et rara senectus
Quod amas, cupias non placuisse nimis.“

Zdaje nagrobek 12ty którego cały kształt w utworach satyryka rzymskiego nie znajduję, a ten jest:

Epitaphium vetulae.

„ Pirrhe filia Nestoris novercae
Quam vidit Niobe puella canam,
Laërtes aviam senex vocavit
Nutricem Priamus, sacrum Thiestes
Jam cornicibus omnibus superstes
Hoc tandem sita prurit in sepulcro
Calvo plodia cum Melanthione. —“)

452.511. k. 194 2

Morientis verba in sepulcro inci-
-sa. (ver. 3.)-

453.512. Taż:

In sepulcro incisum in Arragonia. (prosa.)

454.513. k. 194 2.

Par amicorum una sepultum Rome (ver. 4.)-

455.514. Taż:

In sepulcrum in quo duo iuve-
-nes iacent. (ver. 4.-) Sq.: x)

457.515. k. 195.-

Pontanus compatri posuit, Ne-
-apoli in sepulcro. (prosa.)-

458.516. Taż:

Ioannes Pontanus vivens ipse
sibi fecit Neapoli. (prosa.)

459.517. Taż:

Comit. ad S. Laurentium. (pro-
sa. - porów. wkład. D.)

460.518. k. 195 2-

Epitaphium Viceregis neapolitani.
(ver. 21. - wkońcu piosenem ko-
dexu dodano: "ex mendoso exem-
plari descriptum." czego w kod.
D. niema.)-

462.519. k. 196.-

Epitaphia varia scripta. (każ-
dem z niżej poszeregowanych
po wierszu: Dominus - servus
- infans - rex - mercator -
virgo (ver. 2.) - mater - mimi.

-Itra

x)- Una iuveniles domus hos
produxit alumnos
Libertatis opus contulit
una Domus.
Naufraga mors pariter ra-
puit quos iunxerat ante.
Et duplices luctus sic. per
iniqua dedit.-

- stra — fatua — miles — princeps - eques — duces. W kod: D. nagrobki te takie mają napis: Epitaphia brevia pro conditione cujusque.

456.533. K. 196.
In aventino in columna. (Prosa)

466.534. Taż: (ver. 1.)
In edibus dominorum Porcariorum.

467.535. Taż:
Alio in loco. (ver. 1.)

468.536. Taż:
Alio in loco. (ver. 1.)

463.537. K. 197.
Brusa feliciora homini. (ver. 13.)

464.538. Taż:
Manlius astronomus. (ver. 8. — w kod. D. dod: Libro IV°. (?) —)

465.539. Taż:
In morte finis malorum. (ver. 10.)

469.540. K. 198
Quidam non valens alloqui Cesarem. (ver. 6.)

470.541. Taż: (Prosa)
In via Flaminia supra aquaeductum.

470.542. Taż:
Fontanna restaurata. (ver. 2.)

472.543. Taż:
Ad Fontannam in viridario Cardinalis S. Clementis. (ver. 4.)

473.544. K. 198.
In palatio Cardinalis Senensis. (ver. 2.)

474.545

474.545. Taż:
Supra ianuam domus Porcia.
(ver. 2.)
475.546. Taż:
In templo ad S. Jacobum Hispanorum Romae. (ver. 4.) –
476.547. K. 199
Edictum in capella in qua S. Petrus iacet. (ver. 3.) –
Cwkod: D. następuje po tej liczbie Napis Sybilli który kod: E. wypisałem. Dalej stronice 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270 białe; dopiero na str. 271. słowa si quidquam etc etc – po tych wierszach 11. znajdzie: Effectus celi ac siderum inevitabilis ex mantuano, nigdzie w kodexach znanych nieznajdujące. – po czem dział: Pia, religiosa, divina. jak od l. 477. dalej. –
Na kar. 199. kończącej niniejszy kodex wprodku owe słowa: si quidquam etc etc którym wpisem na początku każdego nego zeszytu tych rozpoznań – pisane są charakterem jak cały rękopism. –)

Pisma Andrzeja Krzyckiego wyjęte z Akp XXXIV. mojej biblioteki. — (Ob. Katal. Bibl. odnowskiej. Druk. r. 1852. in 4° str. 7–20.). Sadrzeż: z kodexów: Cl. XXII. Cl. XXVI. Cl. XXVII; Cl. XXVII bis tutejszego zbioru. —

1. 1513. Andreas Krzicki Secretarius Reginæ Barbaræ Petro Tomiczki archidiacono — oratori in Hungaria: De aulicis artibus (o prakstykach dworskich) circa Episcopatum premisbenses. (Velim in crastinio present. Marie. Karta 98.) —

2. 1514. Ad divum Sigismundum Poloniæ Regem, post partam de Moscis victoriam Andreæ Krzicki in clita coniugis suæ Barbaræ cancellas Carmen. (in 7bris v 8bris — k. 230.) —

3. Ad Divum Sigismundum Poloniæ Regem et M.m Lithuaniæ Ducem semper invictum nomine inclitæ Barbaræ Reginæ coniugis ejusdem post partam de Moscis victoriam — Epistola — (v. d. Kar. 231.)

4. Eiusdem Sacræ regiæ maiestati. (k. 233.)

5. Joannes Amatus Siculus I. U. doctor Andreæ Cricio viveni ornatissimo Reginæ Poloniæ Cancellario et Domino suo S. P. D. — (k. 236. b. daty.)

6. 1515. Andreas Crzycki Cancellarius Reginæ Barbaræ Petro Tomicio Epis-

—copo

-copo premisliensi Vicecancellario. (Kar. 441.)-

7. Idem Cricius Tomicio Episcopo. (K. 442.)-

8. Divæ Reginæ Barbaræ immaturæ mortis tumultuaria memoriæ oslu deploratio per Andream Krickki Cancellarium Eiusdem Reginæ. (K. 444.)-

9. Epitaphium. (K. 446.)-

Wlodexie CLXXII. folio.-

1. 1516. f. 59. In Joannem Laski Archiepm gnesnen. Legatum natum primatem. (ver.)-

2. In Eundem. (ver. 10.)-

3. Aliud in eundem. (ver. 24.)-

4. Dialogus in Rempublicam. (ver. 24. f. 59½.)-

5. 1531. f. 68½. Descriptio Victoriæ de Valachis parta. In augusto.-(vide f. 142 eiusd. Cod.)-

6. (victoria Polonorum de Valachis regnante Sigismundo I. R. P.-Victoriosa descripta ex commentariis Stanislai gorski can. Crac.-)

W hodexie CLXXVI. fo.-

1. 1519. f. 63. Epistola Andreæ Cricii ad Petrum Tomicium.-

2. Item. f. 63½. (de oratoribus gallicis amba-

1520.

3. 1520. f. 189. Andree Krziczki proposti pornan. Petro Tomicio Eppo premisliensis Viceancellario. Epistola (Pornan. 1. februar.) –

4. Item. Euisdem ad Eundem. (Pornanie 10 februar.)

5. Epistola Andr. Cricii. P. Tomicio Eppo Pornanien. (sic) Viceancellario. (Pornanie 11 febr.) – f. 190. –

6. Item. Euisdem ad Eundem. (Pornanie 13. februar.) –

7. Item. Euisdem ad Eundem. (Pornanie 17. februar.) – f. 190½ –

8. Item. Euisdem ad Eundem. (Pornanie eiusdie.) – f. 191½ –

9. Epistola Andree Cricii propos. pornanie. Petro Tomicio Eppo Premisliens. Viceancel. (Pornanie d. s. Mathie Apli. (25 martii.) – f. 192. –

10. Epistola P. Thomicii Eppi premisliens. Andree Cricio prop. pornan. Secretar. regio. (Thorunij. s. die.) – f. 195. –

11. Item. P. Tomiczki Eppi etc. Andr. Krzicz ki ppsto pornanien. – (s. d. – f. 198½ –

12. Epistola Andree Cricii ppti pornanien. Petro Tomiczki etc. – (pornanie in Junio.) – f. 227. –

13. Euisdem ad Eundem. (designato viceancellario (sic) – (Pornan. diebus Iunii.) – f. 227½ –

14. Epistola Andree Cricii ppti pornan. – Petro Tomicio Epo Viceancellar. – (s. d.) – f. 233½

15. Schedula (tres) Andree Cricii ad Tomicium egrotantem – (s. d. In Julio?) – f. 249½ –

16 – Electio

16. Electio ac Invitatio a canonicis posnaniensibus Petri Tomicki Epi premisiens. Regni Pol. Vicecancellarii ad Episcopatum posnan. morte Joannis Lubbranski Epi vacantem - Cricius dixit. (s. d.) f. 254.-

17. Epistola. Petri Tomicii etc. Andreae Cricio prop. posnan: administratori (Thorunii Junius.) f. 272.-

18. De bello prussiaco. amicus amico. (wstęp. gorskiego do wiersza następnego). - f 370.-

19. Divo Sigismundo I P. R. victo. eudr. Cricius fecit.- (ver. 26.) f 370½.-

20. In exercitum germanicum polonos fugientem. (ver. 62. Joannis Dantisci.)

21. Epistola Andreae Cricii prop. posn. secretarii Petro Tomicki Epo posnan. Regni vicecancellario. (Ex Bresce die s. Stephani. - 26. xbris - f. 372.)

22. Epistola Cricii ad Tomicium. (Ex Brzescie die Lunae s. Silvestri. - 31. xbris) - f. 380.-

23. 1521. f. 381. - Epistola ad Tomicium (Cricii) - ex Brescie die Circumcisionis Dominici. (1a Januar.)

24. Item. Eiusdem ad Eundem (ex Brescie. 7. Januar.) - f. 381.-

25. Item. Eiusdem ad Eundem. Ex Brescii in oct. Epiphaniar. - 14. Januar. - f. 382.-

26. Epistola

26. Epistola Cricii ad Tomicium. (Ex Breste 21. Januar.) f. 384.

27. Item. Eiusdem ad Eundem. (Ex Brzesciæ Cuiaviæ. 22. Januar.) – f. 384½.

28. Item. Eiusdem ad Eundem. (Ex Breste 23. Januar.) f. 385.

29. Item. Eiusdem ad Eundem. (Thoruniæ ultimis Januar.) – f. 385½.

30. Epistola Cricii ad Tomicium. (Thorunij 29. Januar.) f. 386.

31. Item. Eiusdem ad Eundem. (Thorunii 6. Februar.) – f. 386½.

32. Item. Eiusdem ad Eundem. (Thorunij 18. februar.) – f 387½.

33. Epistola Cricii ad Tomicium. (Thoruniæ 17. aprilis.) – f. 401.

34. Item. Eiusdem ad Eundem. (Thor. 20. aprilis, f. 401½.

35. Item. Eiusdem ad Eundem. (Thor. d. 24. Apr. f. 402.

36. Item. Eiusd. ad Eundem. (ex Brescie 26. aprilis.) f. 402½.

37. Epistola Cricii – Tomicio. (Cracoviæ ultimis aprilis.) – f. 403.

In hodeie CLXXVII. in folio.

1. 1524. f 42. Susceptio Petri Tomicii Eppi posnan. ad ponte Cracoviensem a clero & populo Cracovien. Cracouis dixit 6. aprilis.)

2. Cedula (brue) Cricii ad Tomicium (post conventum generm petrcoviensem.) – b. d. f. 46½.

3. Cedula. (deliberatio) Cricii ad Tomicium. – s. die. – f. 48. –

4. Epistola

5. Epistola Andree Cricii Epp̃i premisl. Petro Tomiczki Epp̃o Cracov etc. (ex Radimno 8. Junii.) f. 53½ –
6. Item. Eiusdem Sigismundo I R. Polonie. (das premislie dri 9. Junii.) f. 54. –
7. Item. Eiusdem Cricii – Petro Tomicio. etc (premisl. 10. Junii.) f 55½ –
8. Item. Eiusd. ad Eundem. (ex Radimno. 7. Julii.) f. 59. –
9. Item. Eiusd. ad Eund. (ex Radimno. 8 Julii.) f. 60. –
10. Epistola Cricii – Tomicio etc. – (ex Radimno in Julio.) – f. 62½ –
11. Epistola. Cricii etc Sigismundo I. R. Pol. – (ex Radimno in Julio.) f 63½ –
12. Epistola. Eiusdem. Petro Tomicio etc – (ex Brzozow. 21 Julii) f. 65. –
13. Epistola Cricii – Sigismundo I. R. P. (ex Brzozow. 27 Julii.) f. 66. –
14. Epistola. eiusdem Petro Tomicio Epõ Cracov. (ex Crosno penult. Julii.) – f 67½ –
15. Item. Eiusd. ad Eundem. (ex Crosno. 4 Aug. f. f. 68½ –
16. Item. Eiusd. ad Eundem. (ex Tarnow. 11. augusti.) f. 71.)
17. Item. Eiusd. ad Eundem. (Sandomiriä. 17 augusti) – f. 71½ –
18. Item. Eiusd. ad Eundem. (Sandomiriä. 19. augusti.) – f 73. –
19. Item. Eiusdem ad Eundem. (Sandomiriä. 22. augusti.) – f. 76. –

20. Epistola

21. Epistola Petri Tomicii etc. Andree Cricio Episcopo Premisl. (s. d.) f 82½ –
22. Scedula Cricii ad Tomicium. – f 89. –
23. Cedula Eiusd. ad Eundem. – f 89½. –
24. Epistola Andree Cricii Petro Tomicio etc. (Sandomirie penult. Augusti.) – f 111½. –
25. Item. Eiusd. ad Eundem. (ex Oswiecim d. 14. 7bris) – f 113. –
26. Item. Eiusd. ad Eundem. etc. (dat in mie dzierzecz. d. 19. 7bris) – f. 113. –
27. Epistola Andr. Kriczki Epi premisslen. Petro Tomicio etc. (Buda. 6. 8bris) f 113½.
28. Item. Eiusd. ad Eundem. (Buda. 25. 8bris – f. 115½.)
29. Item. Eiusdem ad Eundem. (ex ostrava die S. Martini. (11. 9bris) f 116. –
30. Epistola Andree Cricii Epi premislien. Petro Tomicio etc. (Cracov. in vigilia Conceptionis S. Mar. (7. Xbris). f. 180. –
31. Item. Eiusd. ad Eundem. (Cracovie s.d.) f 180½.
32. Item. Eiusd. ad Eundem. (Cracovie in Vigilia Conceptionis dne Nostre. etc.) f. 181. –
33. Epistola Andr. de Krziczko – Petro Tomicio. (Cracovie. 12. Xbris) f. 181½. –
34. 1525. Epistola Andr. Cricii Epi premis. ad Joannem Antonium Puteonem Barn. Burgi Nunc. apticum in Vngaria (de transacta pace et Duce novo creato in Prussia – s. d. – f. 253 bis. –
35. Epistola Cricii – Tomicio (Cracovie 7. Junii.) f 289. –
36. Item. Eiusdem ad Eundem. Per cedulas secretas queritur de Regina Bona ob

non

non datum Episcopatum Pornanien. quem illa Joanni Latalski vendidit etc. in Junio.) f. 290.—

37. Epistola Andr. Critii etc Petro Tomicio etc. (Cracoviæ s. d. in Junio.— Cum annot. quoad extemporarium Epigramma hac in Epistola contentum.) — f. 291.—

38. Epistola And. Critii Epi prenuist. Bonæ Sfortiæ Rae Pol.— (cum ver.) — f. 291½.—

39. Item. Eiusdem Bonæ Sfortiæ Rae Pol. (prosa i wierszy:) — f. 292.—

40. Lepus in venatione per Reginam captus de fato suo. (ver. 18.) f. 292½.—

41. Epigramma Critii in Joannem Latalski Episcop. Cracovienses ao 1536 tic. (ver. 12. cum annotatione Hier. Gorcii manu.) f. 293.—

42. Epistola Critii petro Tomicio. (s. d. f. 293.) —

43. Item. Eiusd. ad Eundem. (Cracoviæ. 9. Julii.) — f. 294½.—

44. Item. Eiusdem ad Eundem. (Cracoviæ 15 Julii.) — f. 295.—

45. Item. Eiusd. ad Eundem. (1. die) f. 295.—

46. Item. Eiusdem ad Eundem. (Cracoviæ 19. Julii.) f. 295½.—

47. Item. Eiusd. ad Eundem. (Cracoviæ in Julio.) f. 296½.—

48. Epistola and. Critii — Petro Tomicio etc. (s. d.) — f. 328.—

49. Item. Eiusd. ad Eund. (Cracoviæ 1. die) f. 330½.—

50. Epistola.

51. Epistola Andree Cricii etc Petro Tomicio Vicecancellario. (s. die.) - f 33½.-

52. Deliberatio et Consilium Cricii Episcopi Premisl. Regi missum super proced. legatio: Gedanensium. (s. d.) - f. 37½.-

53. Epistola Aud. Cricii - Petro Tomicio Epo Cracov. etc. in causa legationis Dantiscana et Brzozow. (s. die) - f. 377.-

54. Epistola. Petri de Tomice etc. andree Crzicrkii. (s. die.) - f 383.-

55. Epistola Andr. Cricii etc Petro Tomicio etc (ex Brzozow. 23. 7bris.) - f. 384.-

56. Epistola Petri Tomicii (cum adiecta altera) andree Cricii etc. (Cracovie 8bris.) f 385.-

57. Epistola andr. Cricii - Petro Tomicio etc. (ex Brzozow. 8ber.) - f 386.-

58. Item. Eiusd. ad Eundem. (ex Radomino primis 8bris.) - f. 387.-

59. Item. Eiusd. ad Eundem. (Cracovie 9bris.) - f. 388.- (do sprawy z Gdańszczany.)

w kodexie: CLXXVIII bis.

f. 1536. Epistola Ioannis Choriensis Epi Plocensis - andree Cricio Archiepo gnesn. (vilne 6. Januar.) - f. 12½.-

2. Epistola Andree Krzyżcrki etc. Bone Hortie Re Pol. - (s. die.- donosi o tajnikach w kole i korzystnie?) - f 18.-

3. Litera Andree Cricii etc Bone Hortie Reg. Pol. (ex Arce Ienicoviensi. 27 Maii.) - f. 18.-

4. Litera Ioan Choriensis Epi plocensis - andree Cricio arch. gnesn. (vilne 1. Februar.) - f. 26.-

5. Epistola

6. Epistola Joannis Choienśki etc — Andree Cricio etc. (vchm 3 Januar. 1535 vii.) — f 36/2. —

7. Item. Eiusd. ad Eundem. archim gnesnensem designatum. (vilne 11. Januar. 1535 vii.) f 37/2. —

8. Item. Eiusdem ad Eundem. (vilne 22. Januar. 1536.) — f. 38/2. —

9. Item. Eiusd. ad Eundem. (vilne 21. Januar. xii.) — f. 39. —

10. Item. Eiusd. ad Eundem. (vilne 3. februar. —) f. 39/2. —

11. Item. Eiusd. ad Eundem. (vilne. 22 Maii.) — f. 40. —

12. Litere Sigismundi I R. pol. andree Cricio archiepo Gnesnen. etc. (vilne. 5. februar. 1536. (rozkaz aby zawarli układ zamą mazowieckich dacz za odprowadzą wo podolskiego.) — f. 70. — Cum prescripto etc f. 70/2. —

13. Litere andree Cricii Archiepi gnesn. etc. Sigismundo I R. P. (versavie 1. d. martii 1536.) f. 72. —

14. Epistola andree Cricii etc Bone Regine pol. (de Connubio Anne Ducisse mazovie.) in martio 1536. — f 72. —

15. Instructio 2da de Da Duc. Mazovie (Anna) que nupserat Duc Stanislao odprowadz. (in Marcio.) — f 72/2. —

16. Epistola And. Cricii etc. Bone Sfortie R.a pol. (Lovicii penult. Martij.) — f. 73/2. —

17. Epistola

17. Epistola audrae Episcopi etc Domo Sforciae R. pol. (Lovicii 8. augusti.) – f. 76.–

18. Item. Eiusdem ad Eandem Reginam. (Lovicii 14. augusti.) – f. 77/2.–

(wszystko powyższe w niniejszem odnosząca się do Anny mazowieckiej jego małżonki – nie pisma w tej sprawie listy królewskie do obojga tu się opuszczają ale należy je odczytać w kodexie niniejszym.) –

Dzieła drukowane
Andrzeja Krzyckiego
Opis bibliograficzny
J. M. hr. Ogińskiego
(zmieszcz. Rkp. wyżej.)

I. In augustissimum Sigismundi Regis Poloniæ et Reginæ Barbaræ Andreæ Cricii Scholastici Posnan. Carmen. Cracoviæ ex ædibus providi viri Domini Joannis Haller anno a salutigera incarnatione Mill° quingent° duodecimo 13 calend. martias. 4. 1½ ark. —
(Janocki von var. büch. IV. 157. N. 14.)

II. Ad Divum Sigismundum Pol. Reg. et M. D. Lith. semper invictum post partam de Moschis victoriam Andreæ Krzicki inclytæ coniugis suæ Cancellarii Carmen. 4° ark. 1.
(Na tytule: Epigramma na herb królowej pod nim wybity; na przedzielonej tarczy mający w lewej połowie wilka stercącego z trzech gór z otwartą paszczą, a wgórze pół księżyca z gwiazdą, w prawej orła polskiego: na odwrocie tytułu List Jana Sylwiusza Amata: Andreæ Cricio nivem ornatissimo Reginæ A. Pol. Cancellario który tę Heroidę porównywa do Penelopy Owidego. Krzycki pisze imieniem królowej wzniszając mężowi zwycięztwa pod orszą. Zachęca go aby pospieszył trosku jej i żałość ukoić i wspomodwiernych swych poddanych stawy krwią ju wiązć.

Na

Na końcu jest od krzyckiego tamego 16 wier: Eidem sacre Maiestati. Drugi raz znajduje się ta heroida pod tytułem: Epistola nomine Reginæ Barbaræ annuncia e Mosco Victoria Przy końcu Kalimacha (Filipa) Oratio de bello Turcis inferendo która wydał krzycki w krakowie in 4° (ob. niżej V.)

III. Descriptio Victoriæ de Tartaris A. D. 1512. die S. Vitalis ad oppidum Wiśniowiec parta Mysico d° Christoph. de Szidłowiec Castell. Sandomirien. et Regni Poloniæ Vice-Cancell. Patrono suo Andreas Critius. (w listach Zatuskiego T. I. s. 17-23. Zamyślał krzycki opisać dzieje panowania Zygmunta I lecz natłok spraw i brak czasu niedozwolił mu tego. Szydłowiecki zaś chciał tanowe to zwycięztwo w kościele S. Franciszka w krakowie malowaniem uwiecznić. dla tego na zadanie jego opisanie powyższe zrobił. — ojciec biskupa krakow° Jed. Chryzostoma Zatuskiego, Alexander podkomorzy rawski to Rękopismo w Bibl. krakow. obiad. zalegle odbażał mu, a on je też wydrukował.)

IV. Encomia Lutheri — 1½ ark

tytułowość

τριπους (jakby z trójnoga t.j. szczera prawda) Bella per misarum plus quam civilia Lutros – Iusque datum sceleri canimus rabiemque Lauterum sua sacrilegia convertum viscera lingua. Cracovia in aedibus Hier. Victoris 1524. 8. karteh 12. (Na K. 134ej po lewej stronie, próżnej znajduje się na odwrocie potpisaq pogańskiej granicznika na kopcu znapisem: Terminus. w kamieniu zaś na prost. Concedo multis. Prócz tego cały ten dworogram obfadowany hebrajskimi, łacińskimi, greckimi napisami rzkych na wierszchu. Scilicet ultima semper memovare novissima. – po lewej: ὁρα τελος μακροῦ βίου. (patrz koniec długiego życia.) Po prawej dosłem: Expectanda dies homini est et in aeternum non peccabis. Niżej: γρηγορειτε οὖν, ουκ οἶδατε γὰρ ἡμεραν οὐδε τὴν ὥραν. (Czuwajcie więc bo niewiecie dnia ani godziny.) Dalej: בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן – (pochwalony Bóg na wieki amen.)

שם חלו עַמִּים יִמְלֹךְ. (Inż kutse swoje rusztyt.) Na samym dole: Aroma Luthere pava Dabitur tibi copia mortui. – Dziwko to należy do potwarczych czasu owego pism czyli paszkwilów, według samego Gorskiego. Kochanus współczesny i Bzowski nie zamienia je krzyckiemu zaliczają zowiąc je: Carmina Polonorum. – Trzy wiersze na tytule są krzyckiego, po drugiej stronie tegoż wiersz: In imaginem Lutheri

Lutheri. Dalej: Edictum regium
a potym: ad divum Sigismun-
dum Pol. Reg. Andrea Cricii
Episcopi premisliensis Epistola
i jeszcze: Conditiones boni lutheranis
wiersem. Reszta co następuje oczy-
wisty pisarz. Daty Edyktu i Listu
mienia. Miało być „Cracovie Saba-
tho ante Festum natalis Sae Vir-
ginis Marie Domina nostra
anno 1523. Regni autem nostri
XVII. — Data listu nieznaduma,
który zapewne od Edyktu późniejszy
gdy Krzycki zostal biskup. przez
dopiero r. 1524. Inni pisarze
którzy się w tem dziełku na Lutra
skradali są: Jan Krzycki brat
rodzony Andrzeja, Piotr Potulicki,
Felix Ceselski (ceselius), Piotr
Rysiński (Risinius), Paulin Iu-
dycki (Iudicius), Jan Ostrowski,
(Ostrorius), Stanisław Szlonowski.
— według przypisku tamże wszyscy
Polacy. Na końcu zbioru całego:
Decii philomusi (nazwa zmyślona)
de egregio et ingrato Lutheri
Vormaciam Carmen. (Cochlaeus
de actis etc. pp. 112 et 113. —)
(Już wyżej miałem sposobność nad-
mienić o stosunkach Krzyckiego
z Erazmem, tedy wiec się Hr. Ospol.
myli się w tem miejscu mówiąc: że

„od

od tej książki zaczęła się przyjaźń między nimi. zwłaszcza że jak widać Erazm już wtedy innego był zdania względem Lutra nauki, choć się z nim nieotwarcie przed Tomickim i Krzyckim, którym Niemiec chytry nadskakiwał, tak się od nich spodziewając. —) AB.

Trzeba o wydaniu tej samej książki nadmienić ale formatu 4° jako by wyszła miała powtórnie w Strazburku 1523. (T. I. p. 39-43.) — Hoppe Schedionea apud Dług. p. 121. Słusznie atoli hr. Ogliński zaprzecza a najbardziej z powodu że ona dopiero 1525 r. za granicą rozstawić się miała. —

V. Philippi Callimachi experientis ad Innocentium VIII de bello Turcis inferendo Oratio Cracoviæ apud I. Haller. 1524. 4°. (Jest tu 2 wiersze Krzyckiego na pochwałę dzieła które wydał. Przypisane Tomickiemu biskupowi poznańskiemu. Dalej powyższa Mowa; tóż Encomion Divo Sigismundo R. port partam e Scythis victoriam — Epistola nomine Reginæ Barbaræ annunciata e nova victoria (jak pod II.) i Encomion clarissimo antistiti Petro Tomicio Episc. poznan. et Regni Pol. Vice-Cancellario. — przed Krzyckiego wierszy za jeszcze: Petri Ryciniu (sic) Candido Lectori. — Mathiæ Pyrseni na tę edycyę: In laudem Philippi

Philippi

Lypsi Callimachi experientis per celeberrimum antistitem premisliensem Dm Andream Critium ab interitu vindicati Stanislai Hosii Cracoviani Epigramma. — Ad Rsimum Dm Eppm Pomaniè. Dominum ac mecenatem suum oppidoque gratiosum Stanislai Hosii Cracoviani Cheiruli dedicatorium Epigramma.

na tytule tej książki znajduje się znak kaletowski 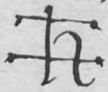

na końcu zaś te słowa: „ apud „ Candidam Cracoviam Regiam pa- „ lonis impensis, sumptu et opera „ spectatæ integritatis viri Domi- „ ni Joannis Haller, eiusdem ci- „ vitatis a consiliis, anno a partu „ virgineo millmo quingentmo vige- „ simo quarto mense Januario. "

W późniejszem wydaniu tej mowy Hagenoë 1533. 4o przydatki wierszopisne wszystkie wypuszczone.)

VII. Andreæ Critii Episcopi Premisliè. ad Joannem Antonium Rut- leonem Bar.m Burgii (sic) nuncium apostolicum in Ungaria de Negocio prutenico (o hołdzie) Epistola Cracoviæ per Hier. Vietorem anno Dñi Millo quingentmo vicesimo quinto. 4o arkuszy 2.

Marty

Karty nieliczbione. Na tytule 10 wierszy Stanisława Hozjusza którymi stawi Zygmunta w dobry sposób kończącego zadargi z krzyżakami. Mateusz zaś Pyrserius Mężak przypisał z krakowa: Calendis Maij 1525 krzysztofowi Szydłowieckiemu wdzie; Stanisławie krakow. u kanel. koronnemu, który sam polecił wydać własnym nakładem, aby zamknąć usta tym co Zygmuntowi za złe mieli że prusy albertowi rozmiłowanemu mistrzowi w hołd oddał porlamowiś. — (List ten znalazłem w niedrukow. Życiu krzyckiego piśmie przełożony przez hr. Ostrowskiego pod napisem: Wypis z listu Jędrzeja Krzyckiego bis. przemyś. do Jana antoniego Pulleona itd. — Bardzo ciekawy, może być osobno wydany. Jest to właściwie obrona od mistrza albrychta przez króla Zygmunta odebranego w r. 1525 hołdu, za który Krzycki w Rzymie między kanclerzy był policzony.) — Kto można zasięgnąć o nauce krzyckiego i samego Szydłowieckiego do czytania ochocie. Pyrser dodał tu pieśze: Betostichon ad Serenm Sigismundum congratulationem — i Decastichon in Somnium Alberti Marchionis Prussiæ Ducis (pit wszystko w hod: B.) — Na początku w czterech rogach ramy są herby: polski, litewski, akademii krak.; m. krakowa; ostatnia ćwiartka

dwiartka ma herb Królewiec gó-
rą a po niżej, książęcą i ziem
pruskiej. Z 4° wreszcie, rzuca-
jącymi prusom spokojną
szczęśliwość pod rządem Wuja i
siostrzana. Jest to wydanie
jedno z najpiękniejszych zabytków
sztuki drukarskiej w Polszcze.
na papierze holenderskim.) Jesz-
cze dodać trzeba że Nakielski
w miechowej, całe to wydanie
umieścił. W Rzymie za to źle
był przyjęty i wpis zakazanych
ksiąg włożony. porów. Lubieński:
vita episcopor. plocens: Opera po-
sthuma p. 373. (Autor o 1m wy-
daniu niewiedział w cale.) –

VIII. De afflictione Ecclesiæ Commen-
tarius in Psal. XXI. per Andream
Cricium Episcopum premisliensem.
(Na tytule wiersze Leonarda Ko-
xa anglika — dedykacya krzy-
skiego królowej Bonie — przy koń-
cu: wiersze tegoż: In imaginem
Passi Redemptoris nostri — In
virginem matrem sub cruce —
Vox afflictæ Ecclesiæ, autorina
medyka i Stanisławi Horii: cheiri-
duli dedicissimi ad Clarissm auti-
stitem premisliensem Dominum cum
primis observandum Epigramma

z Tetrastichem tegoż i Oktostichem Krzysztofa Szteynerowicza. „Impressum Cracovię per hieronymum Vietorem „anno Dni. mcm. Ja. MDXXVII. 4° ark. 6. – powód do tego pisma opisał Krzycki w edycyi powyższej. w piśmie: allgem. europeisches Journal. Brünn 1798. B. 1. s. 4. in 8vo = między rzadkiemi położone.

VIII. De ratione et sacrificio Missæ. Andreas Cricius Episco: plocensis ad Lectorem:

„Scire cupis sacra quid sit liturgia missæ,
Quove fit illa modo, singula quidque notent,
Quam bene sanxerunt priscis, quæ monstra relicta,
Nunc reputant, fasle hinc discere cuncta potes."

„Libellus hic Lector tres continet partes. Prima quale sit missa sacrificium; Secunda quomodo digne peragatur; Tertia quæ cerimoniæ competant et quid illæ significent. breviter ostenduntur in textis plerisque aliis, quæ te legisse non poenitebit." (na końcu) Cracoviæ per Matth. Scharffenbergk. 1529. 8° arkuszy 9½ – Hozjusz wydał to dziełko a Paweł Grogowczyk przydał 6 wierszy: Ad presbyteros. Jestto list pasterski do Duchowieństwa płockiego. – (pięknym stylem, piękne i wzniosłe myśli. Dziełko to opisał Janocki von rar. büch. II. 60. gdzie i wiadomość o krzyckim i nagrobek jego w kościele gnieźnieńskim. p. 63. Exempl. który posiadam był własnością Ja

ma

na Latkiego Arcyb. Gnieź: wydawcy Statutów, Kanc. w Kor. (ob. katal. mojej bibl. pod L.)

IX. Oratio Andreæ Cricii Eppi plocensis in portulando ad Regnum Ser^mum Sigismundo nomine Secundo Rege Poloniæ electo dicta In Regnum habita Ao. Dñi MDXXX. b. miejsca. zaraz po tym: ad Eumdem Inclitum Sigismundum Augustum. woer. 6.– 4° ark. 1.–

X. Threnodia Valachiæ. Cracoviæ a. pud Hier: Vietorem. MDXXXI. 4° ark. 1.– Drzeworyt przedstawia wołoszę na tylule w postaci zapłakanej i na pacierkach modlącej się kobiety z podpisem Psalm. 68. Operuit confusio faciem meam. Przytem list przypisny Janowi z Tarnowa wdzie Ruskiemu Het. w Kor. – Na ostatniej kar: Herb Lelíwa (tegoż) z 6° wierszem. Druk pięknny na wzór pisanego charakterem. –

XI. Religionis et Reipublicæ Gedanensis per Andream Cricium conscripta et ipsius Jl^mi et Rever^mi Dni Dni Laurentii Goślicki D. G. Eppi posnaniæ. è tenebris vetustatis erruta et in lucem restituta. Posnaniæ A. D. 1606. in 4° ark. 1½. Paweł Piaseckí wówczas Kanonik

poznański

poznańskiej wydał ten wiersz z wierszem Jana Benedykta lekarza królewskiego; do czego biskup Gościcki namówił go zadając że do obecnego stanu Rzpltej (pod rokosz.) stosować się mógł. Ztąd na tytule herb: Grzymała. – Rzeczpospolita pierwsza głos zabiera i mówi: „Już do ostatniej teraz przychodzę rozpaczy &c. (ob. przekład Sygiertka). przy tem wiersz drugi Krzyckiego wtymże przedmiocie pod tytułem: Dialogus in Rempublicam – na czem się Książeczka kończy. –

XII. Epistolarum cum aliis tecta non iniucundis – zbiorek wierszy krzyckiego na ożenienie Zygmunta z Bona. bez miej: bez roku, bez sygnat. in 4° jak wnoszę z drukarni Wietorowskiej około r. 1521. przepisana tu dosłownie z druku znajdującego się w bibl. OO Karmelitów trzewickowskich lwowskich. (ob całą w dopisie).

XIII. Oratio in ingressum Petri Tomicii Crac. 1524. 4° – Jest w bibl. publicznej uniwersytetu we Lwowie – nie widziałem. – Janocki III. 157. Niesiecki II 726.)

XIV. Stephani Broderici de conflictu hungarorum cum Turcis ad Mohacz historia adj: Epistola pyrseri ad Alexandrum Turzonem. Cracovie. ap. hieronymum Vietorem. 1527. 4° (Janocciana I. 221. – tyś trzeci ostat: Ossolińscy nie znał.)

Do

Do zaginionych krzyckiego pism należy:

Pochwała Lubrańskiego biskupa poznańskiego o której sam Krzycki wzmiankuje w liście do Piotra Tomickiego pod 24 kwietnia 1521. (Ob. w sprawach królewskich – acta regia Stanisława gorskiego. –

Wiersze łacińskie Andrzeja Krzyckiego po innych drukach wydane.

1. Detortichon ad Lectorem. (ver.)
przy dziełku Jodoka Decusiusza: Rerum memoratu dignarum in Nuptiis Sigismundi et Bonae w krakowie u hier. wietora 1518. 4° —

2. Cricius Lectori. (ver 6.)
przy dziełku Jana Benedykta: De cautis et curatione pestilentiae. w krakowie u hier. Wietora 1521. 4° wiersze powyższe na tylule. —

3. Andreas Cricius pornan. et s. Floriani apud Iracoviam praepositus, secretarius regius Lectori. (ver. 10.)
w kronice M. Miechowity in fo krak. 1521 —
Toż przy tejże w Zbiorze pisarzy: Scriptorum polonicorum T. II. p. 6. Wobec wspomnianej do tamtego Listu autora do A. Krzyckiego o przodkach polskich itd zachęcający go aby zdanie zbijał. Porównaj: Stanislai Sarnicki Annales Lib. IV. p. 185. Cracoviae 1587 fo Apostrophe: „Polonos et vandalos eosdem esse ... Tu autem mi Andrea Cricii amplissimum diligens Detersulator, tales aggredere et cum refuta ...?" —)

4. Pictura Reipublicae nostrae per Andream Cricium Archiepum olim Gnesn. expressa. p. E5.
w piśmie: Simonis Goritii Quarimonia Ecclesiae.
Crac.

Cracovie 1564. 8.— To samo co Dialogus in Rempublicam — wydał Dawet Praisecki przy końcu: Querimonia. — (Ob. niżej z dziełmi duchownemi.) —

5. Epigramma. (ver. na herb Lubrańskiego bisk. poznańskiego (p. 03.) tudzież:
Encomium Petri Tomicki — (ver.) w dodatku do Kalimacha.
Querela auld de absentia eiusdem (ver. p. 04b.)
Epigramma in translatum Petri Myszkowski a Joanne Latalski ad Petrum Tomicki. (p. P6.)
(ver.
Epigramma de Joanne Latalski Episcopo Cracoviensi (ver. p. P2.)
Enigma de Joanne Episcopo Posnanien. et Vilnen. — et Solutio eiusdem. (ver. p. P3b.)
w dziele Tomasza Fretera: Vita Episcoporum posnaniensium.

6. In obitum Petri Tomicki Episcopi Cracov: Elegia (ver. p. 205. 206. —)
Epitaphium Eidem. (ver. p. 207.)
Epigramma. (ver. p. 220. na Latalskiego to samo co u Fretera.
w dziele Starowolskiego: Vita Episcopor Cracov: —

Niektóre Dzieła i Rękopisma
o Andrzeju Krzyckim.–

1. Długosza z kontynuacją powodowskiego Vita Episcoporum Cracovien: cod MS. L. XXXIV. fo. tut. bibl.

2. Erasmi Roterodami Epistolar. Ac Editio Basilea. 1558. 8°. – Listy tegoż do Krzyckiego są na stronicach: 577. 610. 759. 813. 817. 936. 1027. 1091. – pierwszy pisany w Październ. 1525 r. – u Erazma wychowywał się siostrzeniec Krzyckiego, Andrzej Zebrzydowski biskup później

3. Stanisław Porsii: Acta Regia (Tomicziana). pod rokiem 1525. przemowa Krzyckiego na Sejmie – z tegoż roku także: Rada królowi podana z przyczyny rozruchów gdańskich. – Listy do Chojeńskiego biskupa itd z odpowiedziami tegoż w sprawie dochodów biskupstwa płockiego gdy przeszedł na arcyb. gnieźnieńs: – pisane niezyczliwie – bez dat są wraz z listami do króla, Boony, Tomickiego itd pod 1536. –

4. Bielskiego: Kronika.

5. Orichovii: Annales et Vita Petri Kmity – sub annis 1536 et 1537. – także inne pisma. –

6. Clem. Janicii: Vita archiepiscopor. gnesnensium. Ed. Poznań. 1755. –

7. Abrah. Brożek: Annales ecclesiastici.

(T.

T. XVIII. XIX. sub Annis 1520-1540.-

8. Rajnaldi: Annalia. sub Anno 1526.-

9. Damalewicz: Vita archiepiscopo. gnesnensium.

10. Starowolscii: Hecathontas Scrip: polonic. Cryto batannici.-

11. Burenski: vita archiep: gnesnensium. cod MSS in 4. XV. XVI. tutej: bibliotheki.-

12. Miller: Nova literaria vlat 1755. 1756. ktory Burenskiego niektore zywoty umieścił.- on to pisze (warschauer Bibl. III. IV Stuk) że autograf Burenskiego darowany Załuskiego bibliotece przez Matachowskiego kanc. w kor.-)

13. Cochlaeus: Acta et Scripta Lutheri. Editio parisiensis 1565.-

14. Cholski: Orbis polonus.-

15. Rzepnicki: Vita prosulum poloniæ. (cryto mylne.)-

16. Naruszewski: Farta rerum Sarmaticarum.-

17. Kantz: Religionis evangelicæ in Polonia fata.

18. Friese: Beyträge zur reformationsgeschichte

19. Janocki: von raren büchern

&c

ste i inne bibliograficzne pisma tegoż.

20. Sołtykowicz: O stanie akademii jagiellońskiej w Krakowie. 1810. 8.

21. Wiszniewski Michał: Pomniki T. IV. s. 122. i tegoż: Historia literatury polskiej —

22 Kondratowicz: Dzieje literatury polskiej T. I. str. 229–244. —

Zakończenie

(o kodexach poezyj i pism Krzyckiego)

W rozpoznaniu kodexów i dzieł Andrzeja Krzyckiego starałem się zestawić, porównać, odczytać i sprawdzić wszystkie jego wiersze i pisma; w chęci (aby (ich słuszna myśl Opolińskiego była) się) przyczynić pracą tą do wyświecenia dziejów i literatury polskiej szesnastego stulecia. Z tych powodów Rękopisma zbioru tutejszej biblioteki rozpisałem i zarzucone zastawszy liczbami porządkowemi spisać i objaśnić choć niektóre wtrecie za dobre uznałem. Dodałem zresztą opis kodexu Muzeum Narodowego — kodexu Akademii Krakowskiej — opis dzieł drukowanych Krzyckiego według hr. Opolińskiego — nakoniec wiersze Krzyckiego przy innych dziełach lub pismach wydane — wyłączeniem aktu kanclerskie (Komisarza) gorzkiego w którym wiele się listów do panowania Zygmunta Starego znajdzie; przydałem wypisy i przekłady niektóre, co wszystko uważać proszę jako materjał przygotowawczy do żywota tego pisarza a wydanie ile tyle zupełnego pism i wierszów jego. Grał on przeważną rolę przy Zygmuncie i Bonie w polszcze i

u

u. Dworu, we wtorzeu za mrodu
i na różnych powietrzach – wszystko
wie co się tu w treści przywiodło
dostarczy wiele dziejopisowi szczegółów ku wyjaśnieniu całej wspomnianej epoki. —.

(pisałem w odnowie od 1843
do 1846 dnia 14 Lutego.)

Alexander Batowski

Przypis czyli Objaśnienie Stanisława gorskiego do wiersza Krzyckiego: Ad Sigismundum R. Pol. in commendationem mare gedanensis. – (Rod: MS. C. Kar. 104. Liv: 358.) – przekład z łacińskiego.

Gdy w miastach prus krolewskich to jest do Korony polskiej należących, w Gdańsku, rożnowierstwo lutrowe r. 1525 wielkie zpowodowało rozruchy, gdańszanie ciągnący do tego wyznania, religią katolicką i iej kapłanów zmiasta wygnali, kościoły zdrapili, burgrabiego, prokuzułów, rajców i ławników z urzędów zdrzucili, zmagistratu ich wyrzucili i wygnali, na ich miejsce gorszych i cheinych sobie ustanowili; broń, przegierz i rusztowania wtrok rynku wzniesli, starając się wszelkiemi siłami, zpod władzy krolewskiej wyłamać i do państwa niemieckiego przyłączyć; zygmunt tego imienia I król polski W.X. Litewskie, po zakończonym sejmie koronnym w poczatku roku 1526, wotowarzyszkie panów rad niektórych do Prus się udał i zjazd walny tamecznym tam do Malborga naznaczył. Wysłał też przodem niektórych panów do gdańska, męże zacne i rostropne jako: Macieja z Drzewicy bisk. włądysławskiego Jana Latalskiego bisk. poznańskiego, Krzysztofa z Szydłowca W.ds i ftk. krak. Kanc. W. Kor. gorskiego, sochaczewskie korczyńskie ftę., Łukasza z Górki Kaszt. poznańskie, Jenerała W.pol. Stanisława z Kościelca W.ds poznańskiego malborskie tucholskie człuchowskie, Sztumskie ftę, Andrzeja z Jenerzyna W.ds lubelskie bełzkie, chełmskie ratnenskiego (może Daciszkiego?)

– ciężkiego ?) Krasnostawskie JMci
Jana Chojeńskiego Ob. praw Dokt.
Archidiakona Krakowskie Sekreta-
rza swego, którym przydał dwo-
rzan stanu rycerskiego 200, spra-
wnych tak w wojnie jak w radzie,
ażeby uśmierzając ducha rozkieszu-
nego pospólstwa, nim nadjedzie
miasto ku uspokojeniu przywiódł.
Wdarnie wtym samym czasie przy-
był z Pomorza do Gdańska w 200
uzbrojonej szlachty Jerzy Kuiże
pomorskie, Zygmunta Xięstwenie,
tak dla powitania woja jako też
w celu układu, nieodebranego jeszcze
po matce posagu. Za ludźmi zbroj-
nymi niepospolita ilość z Polaków i
Pomorzan złożona, zarzewia
przelękionych na razie Gdańsz-
czan, a krok ten Króla wspodejrze-
nia mając, ofiarowane sobie
wszelkie pojednanie przez Sena-
torów, którem przystanych nie-
chętnie przyjąwszy, gdy w całym
mieście mieszanie zamieszkałem
nienawiść do Polaków wrodzona
wrzała, wierność królowi i posłu-
szeństwo przysięgą stwierdzone
wypowiedzieć postanowili. Tym koń-
cem przed Radami Kor. na prze-
ciw Króla do Gdańska w jeżdża-
jącego wyjechaniem, tudzież przed

Królem

Królem i całym jego otrzaliem bramy za
tarasować i tychże do miasta więcej nie
wpuścić umyślili. Lecz król przez zabie-
żanego (tu w rkp. miejsce białe zostawi-
obywatela gdańskiego, nazwiskiem Bisskoff
o tem przestrzeżony, Kuiscii pomorskie-
mu, senatorom i dworzanom, gdy się do
Gdańska zbliży, na powitanie strzelać z
miasta wypuszczać zakazał, bacznie im
nadto zaleciwszy, aby bron miasta przed
nim nie zamknięto. Tak król w 8000
szlachty pruskiej (zwada się uniknęła
się?) nad wszelkie mieszczan spodziewa-
nie do Gdańska wjechał. Tym sposo-
bem gdy się zamysł nieprzyjaciół udaremniony
został, myśla na nowo jakby króla
z Radami podstępnie zgubić. Obrał sobie
był Zygmunt mieszkanie na ratuszu
(in prætorio), wktórego podziemiu proch
i siarkę chowano[1]); koniec zaś królewskie-
go dworu dla szczupłości miejsca i ciasnoty
w mieście, wstajniami przedmiejskiemi zosta-
wać musiały. Postanowili tedy gdań-
szczanie w nocy po ss. Filipie i Jakubie
owe przedmiejskie stajnie podpalić, przed
Polakami zaś na gwałt ognia zmiastu
wybiegającymi bramy pozamykać, a zapa-
liwszy prochy, króla z senatorami wpo-
wietrze wysadzić, i reszty pozostałych w
mieście Polaków zdradnie wymordować.
Lecz i o tym zamachu z opatrzności naj-
wyższej przez Bisskoffa król uprzedzony,

niebezpieczeństwa

[1]) wkod.: „subtus Regem in sterquilinibus pulveres erant sulfurei“, tak i wkod.: D. st. 96.–

niebezpieczeństwa zdrowimi uszedł.
Wprzód bowiem niż noc fatalna
nadeszła w sam dzień ś. Filipa i
Jakuba, spiskowych znaczniejszych
Senatus przed siebie przywołać ka-
zał a wyrzucając im niewdzięczność
i niecnotę, bunt ten podżegających
herszto'w i wszystkich którzy w nim
zchełwości osobliwej urzędy cywilne
posiedli, sami się prokonsulami,
rajcami i Tawnikami obierając, je-
dnych przytrzymać i w łańcuchy okuć,
drugich do więzienia wtrącić, straże
zaś dzień i noc czuwać w mieście
rozkazał. Rówmie i dworzanie
nieprzestannie straż przy Królu od-
bywali. Wreszcie niebezpieczniejszych
wichrzycieli torturą lub śmiercią,
więzieniem lub wygnaniem ukaraw-
szy, pospólstwo stłumione do po-
rządku przywiódł. Wnet też cała
zpodniszczyciele oczyszczone miasto
zupełnie uspokojone zostało. Reli-
gia s. Katolicka przywrócona, za-
brane naczynia kościelne, zwrócone;
duchowieństwo na powrót przyzwane;
burgrabia Bijsoff mianowany-
prokonsulowie, rajcy i Tawnicy daw-
niejsi ludzie cnotliwi porządni mieszc-
zanie na miejsca swoje wrócili-
reszta urzędów nowo nadano. A
gdy wszystkich wraz z pospólstwem

przysięgą

przysięgą powtórną związano, ogłoszono
ustawę dla miasta, która w księgach
spraw królewskich (Libri actionum rag-
num) pod latami 1525 i 1526 dosłownie
spisane znajdują się. Nim atoli wszystko
to pod bytność króla i wobec nowej Jego
należycie rozporządzonem i do skutku dopro-
wadzonem zostało, Zygmunt zaś nad zamiar
dłużej w Gdańsku przebywać musiał, czas
ten panom rad i dworzanom nudny się
wydawał, wszyscy do polski powrotu gor-
co pragnęli. Szczególnym też zdarzyło się
utrapieniem, iż aby powszechna ta przy-
krość lżejszą się wydawała, wszystkich
nadspodziewaną radością napełnił. Pod-
czas bowiem wypadków tych w Gdańsku,
odprowadzono morzem z Danij na Gdańsk
młodą oblubienicę Alberta margrabi brand-
denburskiego pruskiem xięcia Krewnego –
Po odbytych w królewcu (ni mowie Regio)
godach weselnych, orszak ów wracał do
Danij i w gdańsku wylądował. A kiedy
tam duńskie układne i uprzejmością nadobne
dziewice, panie znakomitego rodu, także
senatorów niemało którzy małżonkę pru-
skiemu Książęciu przywiozłszy, zjechali sobie
oraz polskiego króla powitać, poznali Go,
zdrowi tych słynnego i z nim rozmawiać.
Łaskawie i wspaniale przyjął Zygmunt
orszak ten cały. Senatem i dworem otoczony
uczcił go nadto świetnym bankietem.
Przez tego i nasi znaczniejsi Panowie
w dnie wolniejsze gościli tych tuto podejmowali

gry

gry, tańce (chorea) muzyki i różne zabawy z wielką ukontentowaniem panów i pań duńskiego narodu, na czci ich wyprawiając. Nasi zadząc się jedni nad drugich w wytwornych ubiorach, rzrzyskali i grzecznoścí dla nich zapomnieli o nudach z zwłoki odjazdu i reszty czasu wesoło w Gdańsku spędzono. —

O azjatyckim Sejmie
czyli o sejmie wpiotrkowie
roku 1535 odbytym —
Rozmowa
Chod. MSS. C. K. 116. liez 150.

Osoby (rozmowcy):
Rzeczpospolita. –
Nikt. –

R. Kogoż to widzę, ku mnie idącego? – Jestli to nikt podpora moja? – Nieinaczej. witam cię luby przyjacielu –

N. Witam cię pani, kochanie moje, pociecho! –

R. Cóż mi nowego przynosisz? –

N. To właśnie co cię najbliżej dotyka. Chcę mówić o odbytym dopiero sejmie; lecz niewiem kto mu sterował? –

R. Zaprawdę i ja coś o tym słyszałam, a lubo mnie tam długo niebyło, i nie zupełnie chcę także niechcąc tam się znajdować – wszystko mi prawie wiadome.

N. uważ, jeśli dokładniej chcesz wiedzieć; ale dla siebie zachowaj. owoż co dobru Twemu zchodziło. Najpierw pasłagowiczyków zażartość", potym zgoda bez granic własnych zysków, wreszcie znaj i to co panom żadnym było przeszkodą. Pierwszem „zazdrość" wielu, przy jego słabowności. Drugiem. Próżność i niestatek (temulentia.) Trzeciem, chciwość bez miary zaszczytów i mienia. Czwartem, domowe zdawona wygodki i chęć rozkazywania innym. Piątem. głupstwo i miłowanie

Szóstem

Szóstemu. Duch Katylinowski i przewrotne zabiegi by wszystko pod siebie garnąć. Siódmemu. Żal utraty lepszego czegoś. Ósmemu. Nieoględna prostota obok słodkości mówienia. Dziewiątemu. Pamięć świeżych łask i wiek podeszły. Dziesiątemu. Daremnie wybujała głowa i „miłość" złota. Jedynastemu. Serce kobiece i „łatwość". (felicitas?) Dwunastemu. Los przychylny bez drugiej.[2] Trzynastemu. Niezmierna trzeźliwość zbiorów i miłość własna owocowie.[3] Czternastemu. Zbyt wiele rozumu, zacistość i duma.[4] Piętnastemu. Natrętna cnota i rola.[5] Szesnastemu. Wobec nadętość a powierzchu nic.[6] Siedmnastemu. Nie zgrabne małpienie ojca.[7] Ośmnastemu. Niedbanie o siebie, słabość a nieufność w drugiej.[8] Dziewiętnastemu. Słów wiele a rozsądku mało.[9] Dwudziestemu. Wiek mieszczący a [illegible] mało.[10] Dwudziestemu pierwszemu. Niegodziwe myśli.[11] Dwudziestemu drugiemu. [illegible] (Dzika) kły.[12]x Dwudziestemu trzeciemu. Złośliwe o każdym zdanie.[13] Byki i drugi demokratyczny senacik, co tylko pod swoj proporzec sięgnąć, ile na złe wysławczało. Liczna zgraja, lecz hoży mało i to nie po własnem ale cudzem skacząca gruntu. Gawiedź ta dwunożna wiodły zwierzęta w wilcze obryte skóry, co dla wojskich zapałków niemało zasmiecali.

R.

1) Opol. Słowaczy: niewieścizgłowy i serca —
2) Teuże: coś a nic —
3) Teuże: nienasycone łakomstwo i samochlubstwo bez
4) Teuże: dowcip nie lenia ale hardy i zapalczywy.
5) Teuże: cnota bez pożyt[ku] skiba roli to jiż wszystko
6) Teuże: pęcherz wewnątrz zwierzchu cień.
7) Teuże: brew (supercilium) nie swoja.
8) Język jak młynek a nie wrzecu.
9) Teuże: gadulstwa dosyć rozumu pasz.
10) Teuże: pod nosem nie w kieszeni głucho.
11) Teuże: nie podług brzucha sukna.
12) Opol. tego nie przeczy jest tu gra słów (kalamb
13) Teuże: rada zewrze chro

x W kod. A. i C.: cvelina sollic wkod. B.: cvlica sollicitud wkod. D. cvelina sollicitudo Teuże: verrina sollicitudo = wer zdzierstwo? (gra słów.) —

R. Przeto wypadało być tam i reszcie senatorów. –

N. Którymże prosz? czy wabiom bez wabiwa? –

R. Azaż tam na nich zbywało? –

N. Nie jeden mógł być być, co nieobecność swoją najwięcej szkodził; azaliż nie wiesz jako wszystko wprzódy doma radzone? –

R. Biada mnie! Także to złość ludzi, mnie matkę swoją i żywicielkę do zguby prowadzi? –

N. O złości nie wiem. Lecz więcej niż pewna że duma i niesyta chciwość, z zawiścią razem i niezgodą, całe Cię gubią.

R. Ktoż tedy sprawcą? azaż mam odejść, czy tutem nieszczęście pozostać? –

N. Pozostań jeszcze; jeszcze mieć można nadzieję.

R. Czegoż-li mam się spodziewać?

N. Oto Ci senat kwitwitki rozstał, co gdy Ku naprawie sejmu tyle dosyć stanowienia ile go inni zepsuć i skazić usiłowali, tuszyć sobie możesz, że złe na przyszłość zwolnieje.

R. Prawda że radzić i według woli odradzać jest jeszcze władza.

N. Tak. Lecz o tem szeroko by było mówić. Jak ginekokracij sprzeniewia się mistrokracyja; a jaka zgraja nieuna! co za zuchwałość i pycha? jaka przedajność we wszystkiem, a ztąd bezwładność przełożonego nad nimi.

R. Wytłomacz się, prosz Cię jaśniej.

N

N. W tej chwili, nieuchodzi w całeby Nikt, wypuścić kogo. *) Złodziejska Rzeza kiedy daremno mówić o tem o czem wiedzą wszyscy.

R. Od dworu wiec zbawiciela ejszej będą czekała Rady.

N. Tegom i ja rzdania. —

*) i tu gra słów która wyp... kradzież pełznie: ab nemo neminem nominet. —

Objaśnienie historyczne poprzedniej i następnej Rozmowy pióra Stanisława Gorskiego. (przekład zdaniem tego.)

Jak rozmowy te powstały i kto ich autorem, dla wiadomości czytelnika, tem się obrotniéj słowy, rzecz cała wyjaśni. — Zygmunt I k. P. będąc zmartwionką swoją Boną, królową w wielkie gdy nie mógł na czas, wojną mostkiewską zajęty, z Litwy do Polski zdążyć; zwołał zjazd walny Koronny do Piotrkowa pod koniec r. 1535, który pod nieobecność jego składał się jedynie z Panów rad zamyślą i dostojnego rycerskiego stanu. Atoli i panów mało tam zjechało, a publiczne obrady i rząd dzielnéj odbyć się musiały bez reszty senatorów, z których jedni wymarli, drudzy chorobą złożeni, inni królowi i królowej niechętni, z przyczyny odmówionych sobie dostojeństw i urzędów, czyli znowu znaczniejsza w wzajemnych zostając zatargach, osobiste zawsze korzyści nad dobro powszechne na oku mając, nieprzybyciem sejm ów zniedołężnili. Albowiem Piotr Tomicki bisk. krak. i podkanclerzy kor. najpierwsza rada publiczna i podpora, także i Krzysztof z Szydłowca Kasztelan, Jstta krakow. Kanclerz kor., zacni i na dobro narodu wylani mężowie, w radzie i u steru władzy najgorliwsi nie

dawno

1) Opolin: w żywocie nieogłoszonym krzyckiego, podaje treść tego objaśnienia, bez bodaj niedokładna, przeto zyskuje dosłownie. — AB.

dwono pomierali. Jan zaś Czarnkowski długo chorobą wdomu będąc, rowno za tymi wgrób poszedł, a Jan Chojeński biskup płocki, urząd podkanclerski pełniąc z królem się na Litwie znajdował. Andrzej zaboli z Tęczyna na Kasztelanią krakowską po Szydłowieckim następia, podczechtując posłów ziemskich, aby sejm zamieszać, sam przeszkodzony słabością nieprzybył i wonet potym żyć przestał. Piotr Kmita z Wiśnicza woda krak. i Marszałek W. Kor. z Janem Tarnowskim wdą ruskim hetmanem W. Kor. gdy tylko krabiowskich sobie przyotaszczyli, zpowodu tego na sejm niezjechali, ale stan rycerski i posłów sejmowych, jakimi wybiegami zjazd mieli zniweczyć potajemnie domawiali. Łukasz z Gorki woda poznański z Andrzejem Kasztelanem poznańskim Jeneralem wo polskim synem swoim, lubo się sam znajdował, własnem dogadzając korzyściom, a nienawidząc króla i królowe z przyczyny odnowionych sobie dostojeństw sprawy publiczne zpomocą posłów wielkopolskich zelżyć postanowili. Inni

też Senatorowie ale ojczyźnie życzliwi
wydatków, kosztów unikając także nie-
przybyli. Poniżej wymienione nazwiska
maluję rozmowca: Nikt w przytoczonym
dyalogu według ich stanowiska, obyczaju
i przywar, trafnie każdego zrobiona. Mię-
dzy portami niemałymi znowu, byli na
tym sejmie oba Zborowscy brania rodzi
jeden Piotr Kasztel. małogoski a drugi Mar
cin Cześnik nadworny i ziemi krakowskiej
Obadwa namiętni i zuchwali królowi i kró-
lowej pod pozorem powszechnego dobra nie
nawiści, przemyśliwali jedynie jakby
Rzplitą z kwitnącego stanu w najgorszy
pogrążyć. Burzliwego umysłu oba z
dworzany swymi w wilczury odziani,
na obrady z orężem, niby kudłate
jakie zwierza chadzali. Wkład Nikt
w rozmowie poprzedniej dwunożnemi
wilczemi okrytych skórami, przezwał
bestjami. Co wiek Zborowscy drugich
portów, nieczemi namowami pod płasz-
czem ogólnego dobra do waśni podusz-
czali, sami wprzód natchnieniem i pod-
barzeni będąc od Senatorów wyżej wy-
mienionych. Cokolwiek oni powiedzieli
albo uczynili wszystko się drugim dobre
i słuszne zdało. Wkład niektórzy Senato-
rowie na sejmie obecni, jedni z nieświa-
domości, drudzy złośliwym umysłem,
mili występnym zamiarom wodze puść

— czając

czuyąc, a jeszcze inni, z obawy by
nie urazić krolową, swiechimi i
duchownymi urzędami frymarczyą
sprawie się publicznej lekkomyślnie i niegodziwie przysłużali. Na
tych wsi Senatorów rzeczony Djabog z żartu i dla zabawy od dwu
senatorów Stanisława odrowąża
wdy podolskiego i Stanisława La-
skiego Kasztel. przemyskiego, kre-
owany mądry roba, świadczył i do-
wcipny wymyślony został. —
Zdarzł ów w piotrkowie azjatycki
zwany i cokolwiek rozmowa dotyka
wszystko zatonus pokryte. Nikt
z Rzeczapospolitą rozprawiając, wy-
dziora Senatorów na sejmie owym
obecnych, czyny ich i przywary
niewczasie zbawienne ustawy. pierwszy
zmiś Andrzej krzycki arcyb. gnieźn.
prymas, pierwsze w honorze sena-
torskie krzesło zajmując sam na
zbyt skromny, wielu miał sobie za-
zdrosnych. Drugi. Jan Latalski
bisk. poznań. prożności i natogowi
oddany, do rady niezdolen ożadnych
dla ojczyzny usługach nie myślał.
Trzeci. piotr Gamrat bisk. prze-
myski wenerze rozdujący, bieściadnik
i sardanapal, cnyhał jedynie aby
bisknpstwa i rząd i władzę w Rzplitej
nad wszystkimi posiąść. Otwarty

Żuhaw

Łukasz z Górki wda poznański co tabie tytuł hrabiowski sobie przywłaszczył Sinera i Lichwiarz, sąsiadom przykry udawał gorliwca, a wrzeczy osobiste nad powszechne pożytki miał na baczeniu. Piąty Stanisław Tomicki wda kaliski, brat świątego i wymownego biskupa piśmiennictwu oddany[1] głupie nieświadom sprawo ojczystych, zmiłczenia wsenacie niemym nazwany. Szósty Hieronim Laski wda sieradzki własnego grosza marnotrawca a cudzego chciwy, możnych pochwał niesyt, nowe coraz wymyślał rzeczy, tak sprawy warzące jak i Rzpltą bez pożytku na szwank narażając, i tem się sam zniszczył w otchłani. Siódmy (tu miejsce u Kod. prożne[2]) wda inowłodzki (inowładysławski) co piękną kasztelanią (opiecznieńską) dla marnego tytułu wdy opuścić, i tego odstąpić nigdy wyjść nie mógł. Ósmy Jan z Tenczyna wda sandomirski prostaczek, radzie publicznej obcy, roli raczej i rządom domowym zajmować się wolał. Dziewiąty Stanisław Odrowąż autor tej rozmowy, łaskawym Bożej Królowej na Województwo podolskie i Starostwo lwowskie niedawno wyniesion, dla łask niedojrzałych a dostąpionych godności, niechciał Królowę urazić, nigdy nie wyrzekł zdania,

bo

1) Opol: (rkp niewydany) mówi, nowinkarz i nimiłka.

2) wkład. D. na str. 369. dodat hr. Ostrowski ręką swą te słowa: Ex computis temporum apparet esse Joannes Lethalski –"

bo że by niemiało wagi. Dziesiąty Stanisław z Sprowy W^da bełzki starzec zgrzybiały, na pieniądze łasy, bez wpływu i znaczenia nie zdolen do rady. Porągiem zaięcony, mieszczkę za żonę pojął z krakowa, z ktorą sprodził syna jednego, głupca, kalekę, niedołęgę. Jedynasty Szczesny z Szeńska przez Bonę Królowa W^da, J^ści, prockim tudzież zamku malborgskiego zostawszy, tej przychylny na każde skinienie gotowy, przy dobrem zdaniu nigdy nie został. Dwunasty Piotr Gorayski W^da mazowiecki z ziemi tęzyckiej rodem, po pierwszym W^dzie wdowę pojąwszy na mazowieckie przeszedł W^dztwo, a niemając tamże posiadłości ani przyjaciół, ztąd rozmowca powiada że mu jedynie szczęście sprzyjało. Trzynasty Andrzej z Górki Kasztel. poznański i wopolski jenerał, przesadnie i składnie paplać, zarozumiały a rownie jak jego ojciec Kuttwa prywatnych zysków pilnował — Czternasty Jan z Tenczyna kasztelan i J^ści lubelski, dworu Królewskiego marszałek zacny i świątły wprawdzie, bez słowa jego i czynu dumą i cierpliwości powierzchowną

— chowną

chowna Achmaty. Zresztą dobry i uczciwy.
Piętnasty Jakub z Przyrembu kasztelan
sieradzki człek mieszkowity, wielbiciel
cnót, niebogaty ani famułant, więcej
do pługa niż do senatorskiego krzesła
sposobny. Szesnasty Jan z Kościelca
kasztelan łęczycki [3] nadęty wdzięczy, wspa-
niałej postawy w radzie i sprawach
publicznych niepożyteczny. Siedmnasty
Piotr Firlej kaszt. chełmski, powagę
ojca niezgrabnie naśladujący synem był
Mikołaja z Dąmbrowicy Firleja kasztel.
krakowskiego, hetmana W. K. Osmna-
sty, Spytek z Tarnowa kasztel. radom-
ski, podskarbi w kor. lekkomyślny
tajemnicy niezdolen, wnijż ubotewał
gdy go przy wakansach do wyższych
stopni miano. Dziewiętnasty Jerzy
Lubelski kasztelan będzki, głupio,
wiele i niedo rzeczy pawił. Dwudziesty
Stanisław Laski kasztel. przemęcki
młody, dowcipny, wymowny, czterema
językami mówił, w wyższych naukach
ćwiczony, wcześnie od losu skąpo obdarzony
żadnego ztąd w senacie znaczenia niemiał.
On drugi z odrodowaczem teścieniu swym
dialogu tego autorem. Dwudziesty pier-
wszy Mikołaj Rupocki [4] kasztelan
bieckowski człek uszczypliwy, odważny
i zapalczywy, atoli rzadkie zdolności
jego, niepraworym zamiarom serca niedo-
powiadały. Dwudziesty drugi Marcin

Myszkowski

3) wobec niedr. Opolskie przez mylkę może przepisującego = lubelski.

4) wlod. B i C tak napisane nazwisko zamiast w wlod. A de Ruscia — z Ruszczy, czyli to samo nie żadne, raczej Braniecki który się z Ruszczy pisał — wlod. D str. 341 Nie. Rupoczki w Okp niedr. Opolskie kaszt. bieckie. →

Myszkowski Karpi zwany Kaszt. wieluński o to jedynie dbały aby to posiadać co złe czy dobrze nabyt, krzywa, oszwydny zysk nadzieć a poddanych nielitośnie zdzierać — chmiszy od wernera.[5] Ostatni (tu w Rkp. miejsce białe) kasztelan konarski wzdamir i w radzieniu[6] owoż nazwiska i wady tych senatorów obrady sejmowe tamujących; tak samo i Nikt o niż wzreconej Rozmowie trzymał. Natępnie Karcem portowie na zjazd przybyli, a nianowicie brania zborowscy (o których wyżej się rzekło) innym portom ziemskim burzliwie przodkujący. pod wrabiami bez wrabstwa, który tytuł publiczny uchwała dawno już z polski wywołan, oskarżają się Andrzej z Szczerzyna Kaszt. krak. Piotr Kmita woj krak. Jan z Tarnowa woj ruski którzy tytuły wrabstwie samowolnie sobie przybrali. Oni to jeszcze wdomach przed sejmem, na schadzkach pokątnych z stanem rycerskim i z posły, na sejm niepzybywszy knowali. Także i owi co przy królu i królowej w Litwie podczas byli a nianowicie Mikołaj wołski kasztel. sandomirski, marszałek nadworny Bony kró-

— lowej

5) znowu tego wyrażenia nie rozumiem: oncle ... solicitior. tak w hod. Opol. l. c. tato przekład: „skrzętniejszy od Eukliona, drapieżniejszy od Wernera."

6) hr. Opol. przeto zysk zyskowy i zyzyka

7) Opaliński l.c. mówi: „Dozorca wychowania królewicza" magister aulae.

lowej z pobrem opatrzonem (wkrótce opatrzeniczki) Kaszk. gnieźnieńskiego mistrzem dworu (podkomorzym) Zygmunta Augusta 7), niegodziwi frymarkowie i złych sprawek doradcy, jako narzędzia chciwości Bony, dotknieniu i obwarzeni. Toż pod gniewokrajcą, sama się królowa rozumie a mistrz kotwrata, Chojeńscki biskup podczas na dworze przy królu urząd podkanclerski sprawujący. Ow to jedni radami, urzędami, dostojeństwy duchownemi i świeckiemi, tudzież wszelkiemi miseni rzeczmi frymarczyli, kazali ze zgorszeniem obrady publiczne i sprawy potoczne. Wszakże zarzuty te mistrzowie Chojeńskiemu czynione, był bowiem godny i prawy, a dobrze życzący ojczyźnie, choć mocno cokolwiek wnijść złego przydarzyło. Poradzano go rowanie jakoby wyrolu czyli uchwały (plebiscita) rzeczonego pod nieobecność królewską sejmu powołane do wilna Zygmunt za jego radą nie wszystkie potwierdził; i stąd Chojeńscki temi odmalowanymi wyrazami: „że jeśli tych „starania przytoczy ku naprawie sejmu „nie go wprzódy zepsuć i skazić „ale Zresztą król sam ustaw tych artykułów dla tego nie stwierdził że ani wagi ani zkorzyścia były Rzeczypospolitej, a nie bytności jego wymagały.

Co

co wszystko w Sprawach roku tego
spisane dalej czytelnika powszy.
Lecz i krolowi Nihil niepostrzega;
obwiniając go jako nadzorcę
w chorze tym drzemiącego, przy-
zwalającego na wszystko cokolwiek
się niegodziwego działo. O czym
Nihil pod obcemi osobami i po-
krywkę w dyalogu natrąca. Że
zas Laski i Radowąż Krzyckie-
mu arcybiskupowi pisze się
podówczas w piotrkowie znajdu-
jącemu, z dyalogiem wspomnionym
zwierzyli, poprawił mi niektóre
miejsca chwalac wreszcie dowcip,
Pochwaliły Hieronimowi Laskiemu
dawane przemazał a ducha jego
Katylinowskim [8] nazwał. Toż
i osobie uczynił zbyt wychwalone
słowa przekreślił, a umkając za-
wiści miasto dalszych następujące
położył: „zazdrosnych wiele obok
skromności wrodzonej" bo te mu
najbardziej szkodziły. Resztę ogładził
a cokolwiek swego nieco dodał. Gdy
się Lak po rzkach rozeszła, wielu se-
natorów i szlachty poczęło na
krzyckiego szarkać, radząc go
tworca. Ale on nieświadomy i wspa-
niałomyślny ani słuch o tym;
chcąc atoli obruszone na się u-
mysły uspokoić, inny napisał

Dyalog

8) wkod: A miejsce to ciemn
tak: " quae (laudes) Hieroni
mo Laskio palatino Cribu
runt adscripsit ei Catilio
tilinarium animum."; —
kod. B cokolwiek jaśniej:
" quas Hier. Laskio palatino
siradiensi adscripserant adsc
psit ei catilinarium animu
wkod: C według którego m
niejszy przekład: „ deletis an
praeconiis laudem Hier. Las
attributam adscripsit ei Cri
cius catilinarium animum
Co zrozumialsze czytającego
zdaniu zostawiam.

Dyalog[9], w którym Nikt, każdy i Wszystkospolita wzajem rozprawiają a wkrótce chwili rzecz poważną czyniąc, zamyka zdaniem że Nikt niepowinien być urażony, komu Nikt błędów otwarcie nie zarzuca.[10]

9) Drugą tę rozmowę: In vulgatam super quandam asianam dictam (kod: C. kar. 116.) bojaźni dowcipu autora przekładem ostrabić, w języku łacińskim umieszczam. wkod. B jest na str. 51a zaś wkod: A zupełnie jej niema. —

10) „Nullum offendi debere cum a nemine vitia illius sua impingantur." co Osolińskiego tak przełożył: „że ponieważ jest to nikt co tego i owego ukłuć by nie ma się na kogo gniewać nikt, nie ma też i o co." —

Stanisława Gorskiego
kraki° i płock° kanonika
pierwej przy Piotrze
Tomickim biskupie krak[m]
i podkanclerzym kor[m]
później przy Bonie królowej
Pisarza do listów. (ab E-
pistolis.)

O życiu, sprawach i pismach
Andrzeja Krzyckiego Arcyb:
gnieźnień° prymasa Korony.*)

Przedmowa (Praefatio.)

[m] czytane na posiedzeniu pu-
blicznem zakładu nar. im. Ossol.
d. 12 października 1840 r. —

*) w Nakielskiego Muchowia na str. 604–625. jest także wiadomość o nim. —

zebrał był gorski (jak się już tylekroć
poprzednio rzekło) i własnem objaśnił
piórem wszystkie poezje i inne pisma
Krzyckiego, męża do-
wipnego, uczonego i wiele sławnego,
prócz tych Dzieło królewskie (opus
regium A. j. wszystkie królewskie
sprawy (Acta) za Tomickiego pod-
kanclerstwa w jedną zgromadził ca-
łość — Żywot Tomickiego doń dołączywszy. Dołączył także wiersze Kallimacha florentyńczyka oziębłego i zmarłego r. 149 w Krakowie, w osobny zebrane tom. (ob. moja wiad. o Tomicianach.)
przemowa niniejsza Krzyckiego przerobiona znajduje się w kodexie A niezupełna, w kod. B na kar. 33 tu-
dzież w kod. D całkowita i tak ją do-
kładnie podaję.)
wstępna ta notatka dopisana zaraz po

tytule

tytule. trzyś by była trudno nie
pewność, że zaś przy oryginale
nie znajdowała się, najpodobniej Na-
ruszewicz, od którego karty ko-
dexu LXXVII (B) wyszły dosy-
rał karat; może też z kod. Kate-
dralnego przeniesiona. – Żywot Fe-
mickiego Ogrodzińskiego nie bez dowodu
przypisuje – jestto zawsze pisany
stylem skreślona pochwała – znaj-
duje się w Ogrodzieńcu Kalisz ni
pol. LXXXVI. Lubeyszej bibliotekii –

X Stanisł. Hozjuszowi

X

Andrzej Krzycki ze wsi
Krzycko w ziemi wschowskiej
z Kotwicow rodu w Stanie rza-
chetnie na świat przyszedł (1477 r.)
Za herb rodziny pole białe w
tarczy purpurowej. Był wiadoza-
nem pisarza z Tonic biskupa
krakowskiego podkanclerzego Kor.
a kanclerzem Barbary Królowej wę-
gierskiej. po jej śmierci, do dworu
Sekretarzów Zygmunta I krolaP.
policzony, nauką, piórem, świa-
tłem zdaniem, radą i obytkemi po-
wszechny do rzędu najsłynniejszych lu-
dzi należał. Jego to wielkowi, cnotom

T posiadał.

i

1) r. 1527 był Zygmunt obrany sędzią polubownym w sprawie o tron węgierski przez Ludwika pod nieobecność zabitego, opróżniony mądry zapoła a ferdynandem. W tymże roku i celu posłani byli na zjazd do Odonmica Krzysztof Szydłowiecki woda krakowski i andrzej Krzycki biskup płocki ale wrócili nic nieuskuteczniwszy. (Mon. IV. 118. 185.)

2) późniejsi biografowie biskupów którzy zapewne przez tych dat i rachunków kapitulnych czerpali nie tylko znamienitemi o jego niepospolitej nauce i rozumie dawali dowodu wspomnienia, ale go mocnym, uprzejmym, dalekim od wszelkiego przepychu i okazałości mieniu, nadto w ustach zawsze słowo to często: in parvo quies. Co się jednakże nie zgadza z jego postępkami, gdzie nie tylko chciwość i łakomstwo okazywał, ale co najgorsza, dwoistwo, zawiść i zazdrość. (O krzywdach jest ustęp w Dziejach kościoła polskiego ks. Ostrowskiego. F. III. t. 36.)

3) dziś Putusk. Burzeński za Damalewiczem p. 291. to samo powtarzają, co tu gorliwie.

i zasługom przypisać należy że go król najprzód biskupem przemyskim mianował na której posadzie lat 4 i miesięcy 5 a dni 9 spędził. Następnie powołany na biskupstwo płockie z chlubą dla siebie a zadowoleniem wszystkich lat 8 miesięcy 6 i dzień 1 godność tę z racie i sprawiedliwie piastował. Katedrę płocką na zamku od piorunu spaloną, podobnie na duchowny dyecezyi swojej nałożonym i uproszonym u Ojca Św. Leona X. znowu odbudował. Kolwark kanonicki Radzwie do swojej i następców swoich na biskupstwo za przyzwoleniem papieża — kolacyi przyłączył. Putkowsko miasteczko biskupie[3] murem opasał; drugie także Andrzejów, od swego imienia w tym samym czasie założył. Po rejsie Macieja Drzewickiego stąd na arcybiskupstwo gnieźnieńskie portapit, na którem sobie tylko jeden, miesięcy siedm i dni siedm przeżył. Najbardziej tego żałował, że tam nie zastał jak się spodziewał, przychylnych i uprzejmych dla siebie. W dyecezyi gnieźn. żadnej po sobie znamienitej nie zostawił pamiątki, zbyt krótko jak się zdało żyjąc.

Pod koniec r. 1536 na sejm koronny do Krakowa zjechał, gdzie jako pierwszy senator, wiele ojczyźnie zbawiennych a dobru powszechnemu rzeczy użytecznych w

sanatych

śmiałych swych nowach, objawiał. Długą chorobą trapiony, widocznie począł upadać na siłach – do tego niedoświadczonemu lekarzowi swojemu Zegrowskiemu francuzka maści (franciato unguento) wysmarować się kazał. 4) Dopuścił oraz że go medyk ów na nim zupełnie jak miał leczył słabość. Zajął się wreszcie z tem namaszczaniem, w stanie takim często go odwiedzających senatorów, aż do sieni zgrzeczności sprowadzał, a ostre powietrze najbardziej mu zaszkodziło. Tak chorobę tając, ani się biegłym lekarzy radząc, przez uprzejmość zarazem dla przyjaciół, do rzeczonego środka bynajmniej się przyznając, mogąc żyć dłużej, zeszłego dnia 10 Maja w Krakowie umarł. Zwłoki jego odwieziono do Gniezna r. 1537. Żył lat 60. 5) – Majątek swój na trzy części rozdzielić polecił: Część jedną przeznaczając krewnym, drugą kościołowi, a trzecią ubogim, szpitalom i na inne pobożne użytki. Wzrostu był średniego, twarzy śniadej, tuszy suchawej rysów przyjemnych, lecz patrzał zyzem. (oculis invidis.) Previosze

nauki

4) Była w wielkiej ilości maść kurjalna zapewne matka Opolińskich przywodząc z dworu Gorlickiego wiadomości obchodzi się – nazywa maść owa, wosku skład neapolitańskiej: miedzianej: miedz:)

5) Mylnie zaimy Sobiehowski w dziele: O akademii krak. str. 161. mówi że Krzycki 54 go roku życia umarł. Grobowego świadectwo jest zresztą stanowcze. Błąd ten wyszedł w Jöchera słown. uczonych pod słowem Cricius co i Krasickiego zwrócił. Hr. Opolińskim za Damalewiczem pisze jako nagrobek jego ryty jest w czerwonym marmurze a nadto obraz jego zawieszony – Tak może za Damalewiczem Ja pisząc ten obszerny pisarza krzyckiego rozbiór – chciałem wiadomość jak ten monument w kościele Gnieźnieńskim dzisiaj wygląda. Dałem go to p. Kilisińskiemu biegłemu archeologowi i rysownikowi jadącemu r. 1843 w podróż zamorskie zlecenie – zdjąć dla mnie wierny rysunek obrazu, nagrobka i napisów jeżeliby jakie były. Po dłu-

gim

-gim oczekiwaniu – przywiózł mi go sam niedawno i znajduje się w zbiorze moim Rycin polskich l. zrozmiarem i opisem krótkim wszystko czarnym ołówkiem zrobione inną jak się przekonać niezemy portal mający bo. osobę leżącą w pontyfikalnym ubraniu ma przedstawiać rysy Kmycickiego a nad sarkofagiem nie obraz jego ale Matka najświętszą z dzieciątkiem w owalu wyrobionym z marmuru umieszczona. Starowolski, o żadnym na grobie nie mówi, zaś Janocki (von var. büchern, II. 63) opisawszy w krótkości żywot Kmycica dodając, że grób jego jest dotąd w tumie gnieźnieńskim i wypisuje z tablicy złotemi literami położone słowa te:

" Reverendiss.mi Chr.o Patri
D. Andreae Cricio
Archiepiscopo Gnesnensi.
" Incomparabili viro, de religione
atque Republica bene merito
Multisque naturae et ingenii dotibus
nisi quisquis praedito
Posteritatis hoc pietatis munus
ab amicis, aram illius
memoriam retinentibus, positum.
Moritur Anno Domini MDXXXVII.
aetatis LIV."

I to może mylnego niektórych piszących podania, przyczyna Miller (in actis litterar. trimestre 3. – 1755. p. 164 – 168 cały

nauki odbył w akademii krakowskiej, dalsze zaś w szkołach wyższych włoskich. O jego włoskiem postępie, o jego dowcipie ludzie obyczajach pisma poetyczne i krasomowcze jego dowodnie nam świadczą. Tomicki swój jego rodzony i podkanclerzy Kor. wzywał go do pisania listów urzędowych, poselstw i odpowiedzi królewskich z wielkiem obu zadowoleniem, a samego króla pochwałą; pisał bowiem krzyckis nie bujnym krasomowcą, lecz zwięzłym Senatora słowem; niewypracowywał, ale snadno i treściwie wnet z pióra wylewał, co mu myśl przyniosła. pisma jego, wprawdzie polszczyzną trącą (oby był nam po polsku co swego przekazał!) do czego niekiedy pospiechem i naglącą przedmiotu potrzebą był uniewolony, niedziwo atoli jeśli w niektórych, błędy się językowe zdybują, niewszystkie bowiem pisał aby je drukiem ogłaszał, a późniejsze w tym celu nigdy. Lubo zatym nie we wszystkich wyborna łacina się odznacza, widać w nich i dowcip, i sztukę, i zdanie, i naukę trafnem obrobieniem przedniokn. wiele w nich ważnych do dziejów ojczystych wątków. Pisał tu-ge o Mszy ś. (de sacrificio missae) ludzie Kommentarz o niedoli biskupa

(de

(de afflictione ecclesiæ – na Psalm. XXI: Deus, Deus meus, respice in me;) także: O nauczycielstwie biskupa rzymskiego. – Kacerzous (haraticos) wswych pismach ciężko przygadał, wiele też pisał rzeczy poważnych, które się znajdują w Księgach królewskich (in libris cancellariæ regiæ) z czasów Tomickiego urzędowania. 6) Pisał jeszcze w młodości i sekretarzem a senatorem zostawszy różne pochwalne wierszе, wiersze, rozmaitym nieszczęsne dowcipem, miłosne, weselne, nagrobkowe, żołnierskie, senatorze, dworskie i pobożne wiersze, a biorąc do nich pochop z ludzi owoczesnych okoliczności i rzeczy, wszystkie Rzeczpospolitą naszą zbliska się tyczą. 7) Lubo miejscami i na trwawołne trafiamy wyrazy, krzyckiemu atoli nie zawsze być obyczajny i skromny. 8) Lubieżniejsze (obrazy) niektóre, nie jego właściwie pióra, ale pewnego szlachcica Korybuta Kotczyckiego 9) filozofa, poety, lutnisty, kostery, kobieciarza, biboszа i hreftusia, który nienależą sobie łaski u króla i Panów znacznych u dworu zjednał, był bowiem mistrzem dowcipny i rozsądny i tak od natury naposażony, żeśmie go rozkoszą (delicacy) całej mieli żywot krzyckiego z Dzienników wydrukowanych, z których widzimy że ten miał gorzkiego przeciwnika przed oczyma, mało co więcej nad niego przydał. powtórzył przydatku i napis, tem się nie różniący, że rok ... ku LVII jak w życiu ... wynaszе poprawił. –

6) Niepodobna nam jest ... czyć do tego porządku pism krzyckiego wydanych które gdzie do Tomiciánów dotyczą – raz ... wszystkie Tomy tego wielkiego zbioru nie są nam nawet zawierały znane – powtórzenie i gorsze nie wszystkie zaciągał i tylko jedynie co w związku z dziejami panowania tego. przy ... wybieraniu prac krzyckiego pism dziejów dziejem kalendarzem i wiersz ... nych, zdybują się wiersze i listy jego w nastąpiących nam znanych kolejnych zbiorach rodzinnych: Ct. XXVII in fo na kar. 59. 59. 68. v. 142–149. – Ct. XXVII. in fo (który jest zmy aktów kanc. gorzkiego) 19 listy krzyckiego z lat 1524 i 1525 – Ct. XXVII in fo (także z aktów kanc. w którym listy tegoż z lat 1536 1537. – Ob. moje osobne kodeksy Karty. –

(cja)

7) Podniewski filip biskup kralowski w pochwałach o zacnym swiadrze mysłi takie wyraził o krzyckim zdaniu: „Cricius epigrammatum salibus et suavitate mira, in soluta vero oratione facilitate grata primus inter pontifices polonos laudem meruit, quanquam et Dantiscus Eppus eadem etate vir doctus, tractavit non infeliciter, hoc litterarum genus, sed Cricius in utroque genere praestancior. Licet autem et ad pontificatum usque, in Polonia maximum evectus postea fuisset, ingenii laudem in notandis hominibus et fictis vitiis magis quam consilii de Republica aut eloquentiae laude floruit plusque valuit in scribendo, quam in dicendo. Extant monumenta ingenii eius nonnulla, inter quae Dialogi et Epigrammata, quodam gubus sapuis et varie lusit plurimumque sui temporis aut laudavit virtutes, aut vitia notavit." (Cod. MSS. LXXVII. p. 23. B.) — Łubieński Stanisław: Series et vita episcopor. plocens. (p. 373. operum poth.:) wzięj nieco o krzyckim powiada, a nawet pisma jego ocenia. —

8) Janocki (von rar. büch. II. 62.) przeniosł zdania. zarzuca bowiem krzyckiemu rozpustę mówiąc, że spowrocenii i odrzuceniu urzędu przeniosło 6 mu przykazaniu grzesz-

9) cie) dworu całego zwano. Ktoby był kosztownego zdania i umiał spisywać, księgę by sporą wydrukował. Nie trudno wprawdzie rozeznać, które nagrobki bądź umiłki są kompilatowe, gdyż rozmaite z rozmaitych krzyżyk gradzyny nazwiska, stawszy się zaszczytem rozumu ludzkiego, słuszną miarą rzeźb, w zbiorze je krzyckiego umieścił. 10) Dwie się wypisy, jako wiersze tu zebrane przezemnie Stanisława Gorskiego krak° i płock° Kanonika, Bony królowej sekretarza, nie tylko samego krzyckiego ale i innych, rozpiewszelkie ale zwłaszcza połączone, krom których, dodałem jeszcze i te którymi kacerzów (hereticos) dokuczliwie smaga. Ktoby takimi darami od szczodrej natury był uposażony, wziął też od niej i wady niektóre wzajem; tak że stare przysłowie w nim się sprawdzać zdaje: że niema nikogo na świecie bez ale, a każdy z przyrodzenia swoją powiada przywarę. Był wymowny i coraz wa[illegible] godności żądny, a gdy go które biskupstwo minęło, frasobliwie raz tak przyjmował. Latkiemu Janowi biskup. poznańskiemu całe nie-przyjaźń; z Erazem Ciołkiem biskupem płockim, żył w nienawiści; ku Latalskiemu biskup. poznań., który go w otrzymaniu biskupstwa tego ubiegł jawnym pałał gniewem; Janowi Chojeńskiemu C. pr. dołt. biskup. płoc

— kiemu

ckiem[11]), mężowi rozumnemu, uczonemu, otwartemu, dobrze u króla położonemu, zdawania doraźnych w imieniu Jego odpowiedzi biegłemu, którego wreszcie Kanclerzem W. mianować postanowił, ciągłe tych zalet zawrzości i starzyzny a silnych, w zmowie z Bona, starań przykładał, by nim Chojeńskiemu nie został. Ze Stanisławem Tarłem z Szczekarzewic, archidiak. lubelskim kanon. krakowskim, sekret. królm (gdy i krzycki był mu jeszcze) w ustawicznej zostawał kłótni, ztąd zaś że Tarło i wymową i drogim ubraniem odznaczał się a u Panów nad większej wziętości używał, aby go upośledzić, wiersze nań i dyalog potwarczy napisał.[12]) Z Janem Dembockim równie dworzaninem królewskim, człekiem świątobliwym, raz był w przyjaźni, drugi raz darł koty. Często obadwa u stołu Tomickiego biskupa gdzie zawsze prawie jadali, zaraz się kłócili. Zwady owe bawiły wprawdzie Tomickiego, ale i nie raz prawy dokładał miewał by ich pogodzić. Byli mu bowiem oba jako sprawni pisarze do spraw ważnych Kanclerstwa wielką pomocą. Jana Gorskiego z Mirosławia, archid. poznańskiego, sekr. Kolc — nienawidził

9) wkod. A zamiast Koszyc Korkowski (Corcotis). Ozw zwie go (mtk. niewyd.) Dym trem Koszyckim i niżej ono obono pisać — ale tego w zbio rzbiorników niema. —

10) Lubo to Gorski wyraźnie przyznaje, jakby Krzyckiego bronił lub tem chciał polep jego sprosne utwory — zawsze jednak w zbiór ten przyjmuje zrobił Krzyckiego niejako odpo wiedzialnym za nie. Nie wyra wia się nawet sam Krzycki o sem w rymie ad lectorem dla Tomickiego za życia nie mionego zbioru swego te wyra wyrazy: „— — quod blandos Ve anemis iocos comoena musa „nos hominesque, nemo inmemente „Znać (mówi pan Opolińs że Krzycki często nie marszcz na wesołe towarzystwo i lubi rubaszne miechy; prócz Ko szyckiego miał sobie upodoba nego jednego Rzeszowskiego mie szczanina pustuskiego Piotra siedmiobrodym zwanego (ze septem barbis) równając go z Sapientami greckimi, jako by ich całą mądrość posiadał Tyle Opoliński, co do dziwa Venerea etc. Razem go zdziwie powtrzymie. Inny zaś dziw. Ob Szocena mija, mówiąc: „pe wona iż piórem (jeśli nie węg kiem) przynajmniej Krzyckie tak grubo przecie nieziewości przeskrobał, iż niekiedy wszy wy-

razów

-razów Mórzyk skromność wypisać niedozwala. Lecz gdzie skromniej tkliwość wynurza, tam ani na uprzejmości, ani na wdzięku nie zbywa mu. To dało powód Brzezińskiemu, Nieśieckiemu, Zatuskiemu i krasickiemu twierdzić że pisał elegie na wzór owidjusza Djamantyna jego do pary z Korynną, a Heroidę jego od królowej Barbary do Zygmunta równano z Penelopą." (Ja obadwa działy trzymając się kodexu D. zachowałem i wszystkie wiersze i wierszyki porządkiem jak się na kartkach znajdują, wypisałem.)

11) Są wszakże dowody ciągłej łaskawości Krajewskiego (w albumie Kamelerskim), malujące aż nadto faworytstwo i ducha intrygi nad rzeczy X. Krzyckiego. Zajścia między obojma obszernie czytać w życiorz. Opolińskiego. —

12) Nasz Opoliński jednem słowem mówiąc zbyt ostro sądzi pisma krzyckiego, zowiąc je paszkwilami (ob. żyw. Erazma Stolla) Przekładane być miały na polskie przez J. Sygiera ulubieńca wtenczas młodzieńca zostającego w Wiedniu przy biskupie Wr. Opolo i młodo stamże zmarłego. Gwalbert pawłkowski znamienity przyjaciel twierdzi że są u krewnych jego w Sandecku; że niektóre arcypiękne posiada biblioteka zakładu. Co się znalazło podaję w swem miejscu. Pan podolski (z sanockiego nie zbadałem)

i w wierszach go swoich pogardliwie szarpał. 13) Stachius swoją kanonikowską który natychmiast do zdania jego nie przystał, lub mu się powolnym nie stał, aby upokorzyć w listach do Tomickiego czcigodnych czernił; niektórych znowu pismami szarpał, szczypał lub nicował, niechciał sam być przez kogo szarpanym. O tem wszystkiem, dowiedzieć się dokładnie można tak z wierszów jako i z listów do Tomickiego pisanych, umieszczonych między listami królewskiemi. (inter epistolas Regias). Czyhając na wypadki posady, pilnie zabiegał wynieść na nie siebie lub swoich i ztąd do Bonyi królowej przystał, by przez nią rósł w dostojeństwach i w pierwszem został znaczeniu. Bliźniś, niższego stanu, ba nawet niedostatecznie godnych, na urzędy kościelne wciskał, zkrzywdą drugich prawo do tego mających a z ujmą kapitularnych ustaw. Kanonją Prochą z prebendą Summino zwaną, dla Kanonika doktora i Kazuodzieja przeznaczoną, przywłaszczył gwałtem kościołowi, andrzejowo-żebrzydowskiemu dostojeństwo swojemu, dopiero subdjakonowi nadał; a tak przywłaszczył sobie rozmaitym wykładem i subtelnem onegoż słów przekręcaniem i przysięgę utrzymania praw wszelkich i statutów kościoła ważył sobie lekce. To go jedno przed śmiercią najwięcej cieszyło że Kazuodzieja niemieckiego zdrajca z

cała

jego gromadą z kościoła ŚŚ. Marji Krakowskiej do ś. Barbary za zgodą senatorów wszystkich przeniósł; ztąd go też niemcowie za życia przeklinali a z zgonu jego wkrótce nastąpionego głośno się radowali.

—

(Tak bezstronny sąd wydał o nim autor Pomnicaiów i tak się sam po upływie tylu przeszło wieków, przedstawia krwyczki wpisanej – wielki w jednem, a mały w drugiem. Tak też oto nam patrzy się na wszystkich pożna potomność i bezstronna historja – która życie i czyny ludzi po śmierci dopiero zapewnia i przedłuża, albo sądzi i potępia.)

– dzielnego) brat jego po matce nie wiem mi że nic z praw jego niepisała i że mało więcej nad to zasługi mógł sygnet wypracować. Nie wszystko też może zasługiwało by na druk, jak ekscerpta z książek niemieckich, francuskich, listy prywatne, cudze wierszyki lub odpisy nieciekawe przez wzięte z tiurcypińskiego pióra pozniej bo nie dały 1810 a 1811 dostarczane.

13.) Leży owdzie Stan. Gorczyn o tem Objaśnienie (annotatio) rzeczonego domu i herbu co Gorczyn Stanisław – którego także ~~[illegible]~~ wizerunek opolski opisał a którego wiosnie duszą jak niektórzy byli trzydzieści – najwięcej zaś stało że był sprawny, talentowy, godny na sejmikach wielkopolskich wzięty, przeciwko Pomnicaiom tych przyczyn sam go król niecierpiał i wkońcu wygnał tak sparzonym, że go nazywano Górą i dotąd (mówi Opol.) Górzańce nie i u tych palcy krzywe, gdy tedy ów brzydal „barit krzywego iż pod Pomn „chuci dołki kopał i na zawi „charkał że ogony rymom zga „stał tak go Turc wydrwił: „Quod mihi versiculos Cythare que aptavit apollo Pro vitio rideus obicis ista mi At tu scire eadem velis, pl plectra recusat Cura manus, magni carmi ventri onus.

Do

po polsku tak:

„Że mi wiesz gładko przyjść złość"
Iż na to bierze;
Grzechem to w Twoich oczach ale
wyznaj szczerze
I ty byś pisał tylko nie do pióra
wcale,
Brzuch ogromny jak kufa i kry-
-we gęsi pióra. -

(niewiad. rzyj.)

(przypisy dodane ok. 1843, wodnorole)

Tren nad śmiercią królowej Barbary (1515.)

o mea quo fortes ceciniste musa triumpho

Było niegdyś ma muzo! miłym dla cię trudem,
Wesołe przed wesołym pieśni mnożć ludem.
Święte śluby Zygmunta i zwycięstwie plony.
Ozywiały swobodnej ucieczki mojej strony.
Odziej się kirem teraz: opowieściej żałobie,
Smutnych głosów jedynie wyglądam po tobie.
Oto Barbara, która i cnota i odzigle
Godzą wielkiego króla uczyniły zięć,
która dzielne Zygmuntem, i tobie i bertu,
Najchlubniejszą stała się domu swego perłą
Która ludzkości skarbom zrównując się w wdzięku,
Jeszcze nad swoj dostojność wyższą była mnie.
Barbara mnie dobiegła połowy swej nuty —
Litości! jest na marach! — na marach niestety!
Ni cnoty, ni starania męża ją powiodły,
Nie nieprzemogła młodość, ni siły, ni mody.
Daremnie lud przy tej, pada na kolana,
I drogie ręce wznosi do zastępów pana
Brzmi tysiąc głosów, ale głuche na to nieba; —
Targa się walka z śmiercią, umierać potrzeba.
Takie to wszystko zmienne i czcze na tej ziemi!
Ludzie — (cała ta Elegja Horacyańska jest przez Kondratowicza (Wyrokiewicz. Dzieje liter. współcz. T. I. s. 237. wydana 1850.)

Do Liczby 22 Dodatku II.
przy opisie MS. CLVIII. p.

Epithalamion
Cum aliis lectu
non inio candis.

(pod tem napisem herby
dwa w tarczy pod koronami
ktore nadkiem przedzielone
linią podtrzymują po stronie pra-
wej orzeł Zygmuntowski
po lewej Herb Rzymu (Florencji)
po obudwu stronach tychże marge-
nesami słupy dwa z wyciskow
drzeworytniczych.)

pod Herbem następuje dwa wiersze:

Ne miscere simul timeas, agnilamq; lupis
Hos q; cupis potest jungere, nisi amor! —

(Broszurka ta bez roku — bez sygnatury zdaje
się z Wietorowskiej Drukarni — w cyfrowych kartach
w 8ce — Poznańskie.)

E.474

Ad Lectorem.

Author qui fuerit regris iste,
Nuptis qui canit Hymenæa tantis,
Dudum velle negat poeta dici,
Rebus nec fieri studet iocosis,
Et musa celebris procaciori,
Ætas apta licet sit, atq; tempus,
Sacris deditus esse qui fatetur,
Cum falsi nimium vigent Catones
Regnant qui simulant, et hi poetas
Increpunt miseros, q; arte pulchra
Confingunt ea, ficta quæ videntur.
Id eo plus noceat, quod est apertum.
Vult hic ergo suum latere nomen,
Sed sciri ingenio potest abunde.

Divi Sigismundi Regis, et indytae bonae Reginae Poloniae. Epithalamion.

Finibus extremis, q̄ frigida voluit arctos,
Et rigidus Boreas laxatis ꝑflat habenis,
Rex vbi Sismūdus (visu mirabile) Iuuenas
Struxit, et est ſęui renouata tragœdia Martis
Elapsus, veniēsq; suos finitor ad amnes
Vistula Sarmaticq, faustā qua ꝑte parentē,
Principijs inuicti spumosis albus vndis,
Perlustro laetus ripas, camposq; nitentes,
Multa sil' mecū meditās, mea fata reuoluēs,
Nūc repeto duri nūerosa incōmoda belli,
Tartareasq; vias, exanclatosq; labores,
Meniserū q̄ nulla potest exponere lingua.
Nūc subit explorata mihi pulcherria mart
Gloria, cū structas licuit spectare cohortes,
Magnanimosq; viros ꝑ scyllas, atq; carybdes,
In Moſcas penetrare plagas, et ęđere gētē

Fẽdifragã et rapidis dare rura, abq; ꝑ oppida flãmis
cõcipio nũeros, ac e ꝑmeſcidos ãdris
Calliopen, Phoebũq; voco, iã ꝑcitus oestro.
Hac feror, et plectrũ mouco ferũdib' orsis.

Inderea florum suaui ꝑfundor odore,
Et Zephyro, glis spirat, ꝑ gramina tempe,
Et nemus Aoniũ, perq; alta cacumia Pindi.
Obstupui subito, mutatoq; ordine rerum.
Ver puto, cũ bifrõs pãdit vaga cornua Jan'
Mox subeũt blandiq; soni, iucundaq; vocis
Murmura, ceu soleat modulari Achelogia ſus
Qñ ꝑcipites agit insidiosa carinas
Aut cũ fata vocãt, olor, aut Titanius ales.

Tãq; magis vario crebrescũt carmie voces
Hinc Pana chelis, hinc lẽtus ꝑsonat Euan,
His lamẽ audĩt misceri plurimus Hymen,
Impletq; nouis totus cõcentib' aer.
Carpo viam, vocẽq; seqr, sunt littora tergo,
Sunt campi, cõtra pratũ, siluaq; ꝑpinquant.

Hic primū musarū, nympharūq; cohorte
Aspicio, festas in gyrū agitare choreas,
Et plausu, dulciq; polū pstingere cantu.
Aspicio Bromiūq; patrē, Sēbūq; comatū,
Ille parat mulsū, sodagilq; revoluere lessas.
Hic nervos, calamosq; sonis cōcordib⁹ aptat.
Hinc dē Archadiae, redimit⁹ spa pinu,
Et Fauni, Satyriq; ruūt, hinc casta Diana
Adglōerat, plchrasq; manu Nereides vrget
At ven⁹ in mediā, comitata cupidine turbā,
Sese infert, ambitq; choros, carpitq; morantes,
Leta faces arcusq; inbēs intēdere natū
Ipsa aūt cūctas inter spectanda puellas,
Liberius posito Tritonia virgo pudore,
Alterno insultat gressu, succinctaq; suras
Exertat niveas, et restim ducere gaudet.
Accedo nonāq; deā, cui pectore mulsus,
Esse lepos, suauisq; sonus pcedere visus,
Apprendo, et sola stupido sic alloquor ore.
Dic erato, qd tanta tibi exultatio poscit?

Quę sors, q̄ ratio, vos nostris appulit oris?
Illa manens, o cultor, aid, charissime nostri,
Nunc cithară meliore sono, nūc carmia pter
Adq; tibi, patriq; nouo gratare decori.
En dulci Ausonia, dulciq; Helicone relicto,
Certatim hāc oēs vīam migrant ad Arctō.
Sat Grais, Italisq; datū, nūc fata vicissim
Muneribus regna hęc nīris ornāda putārt.
Sed tibi iam causas, seriēq; ex ordine rerū
Si vacat, et diuīa decreta archana resoluā.

Cū stent ante Iouis summū duo vasa tribuna
Perq; vices varias mortales dirigit actus,
Dulcia nūc aris, nūc lętis tristia miscens,
Immo dulce nihil prębet, quin addat amar
Et parte ex omni nullā finit esse beatū,
Sic etiam Paręs, fatalia pensa trahentes,
Vellera nigra modo colui, nō candida nectū.
Ille videns vestri foelicia fpa regis,
Et Garamantheos famā transcēdere fines,

Partim multiplici suscepto ex hoste triūpho,
Fœdere magnanimo partim cū cęsare iūcto,
Fœliciaq; nova, factis hinc inde sacratis
Connubijs, placidq; demū inclinare gęli.
Firmariq; bona vitā sub pace beatam.
Vertitur ad diri vas exiciale lignoris,
Alternatq; pio feralia pocula regi,
Vnde prius charq; imatura morte maritq;
Tangit, hanc sęqtur charus fraterq; sororq;,
Nec satis esse putās tot tristia funera sęqus
Iuppiter, ast aliū pręgrande Martis iniqui
Suffundit cyathū, pariter subitille remotas
Difficilesq; vias, subit Herculeosq; labores
Vtilesq; sternendo reges prosstat in hoste.
Iambino Phœb cursu circūegerat annū,
Cū rege inferiq tristes, curaq; lenebant.
Conueniūt ona dinq, quas Troicus olim
Vnde suū vidit nūdas ✕ considere pastor
Iudicū, patrias demū quo fidit arces,

Accedūq; Ioue, seq; inuis prodiuus omes
Aduolutū pedib', certatimq; oscula libant
Ille deas hilari cōplectit ore, leuisq;,
Et sedum solio iubet hinc cōsidere, et illinc.
Tūc regina deū, cōplexo blanda marito,
Incipit, huic reliquę ptes tribuere logndi.

Iuppiter oīpotes, q fulmie cōcutis orbe,
Quiq; rotas stabili radiantia sydera lege,
Quid tibi Sismundi, inuicti cui sceptra Colowi
Cocesti, regū specimē, sūmū dec' orbis,
Adlibitū viduoq; thoro, belliq; tumultu,
Tam versare dii, curas supaddere curis,
Num tibi ptmissumq; dui, tuaq; illa voluntas
Exidit? a puero nobis hūc quādo fouendū
Tradideras, doleq; suā dare quāq; iubebas
Vt specie ingenio, diliq; excellered arca,
Te post bella illi, post inuisa cuncta suor,
Iunctura vxorē tandē, de gente latina,
Que visam illius incūdo explered amore,

Inferredq; decus lacium, protegq; cupidam.
Hec suos, moerore graui, pene exhulit oēs,
Et gessit laudos foelici Marte triūphos,
Deuincens multa Moscorū cōde tyrannū,
Indomitosq; Getas, et vafro corde Volochos
Vt laudi illi' maius nil addere possis
Hei mihi quot curas, qt pdulit ille labores.
Quid magis exposcis? Dua cur pmissa morant
Nōne vides tensim virid, q labit ętas
Ad ferat exiciū rebus mora longa paratis,
Nec dat hęc homini, q nobis firma iuuētus
Sed veniet laudē veneri nō apta senectus.
Et rugę, et blādo minie coma cōgrua ludo,
Dua misere accelerāt curę, vitāq; coarctāt.
Quare age, dū vires, facies dū grata puellis
Aetas viget, turbas remoue, pmissaq; sernes.
En illi dudāq; nos delecta, sub alma
Parthenope, virgo, plenis iā nubilis annis
Hpecrat, laudo nō dignior olla marito,
Hphorciadū sublime decę, regūq; potentū

Hesperiq, quā nobis ęgpararier ansum.
Lui? ad hāc ſpriā finxit Lna Cyprica formā,
finxit amor, Charites sna mūera cūcta dederūt
Fulget ix augusta maiestas frōte, geneq;
Virginea ſpbitate rubent, sunt colla decora,
Mebraq;, sūt ocli pulchro nigrore micātes,
AEmula labra rosis, fulvo cōa cōcolor auro
Sūt artes eliā ingenuas. numēq; reposti,
Palladis, est lotū Nymplea pectus ab vnda,
quā docuit phoeb; docuit sit Enthea Clio,
Totaq; musarū decimā sibi turba recepit,
Et secū numerare Bonā dea ęlibet ambit,
Quod superst a me date dos, partusq; dabūt
Quales tot populi, totq; a te regna ſcant.
Tu modo cōsensumq; tuū, mutuq; tenere
Desine, ſpcedūt hominū quo coepta deūq;,
Hęc dicens pauitū rorātes tersit ocellos.
Sic venus adlachrymās patrē sic docta Minerua
Orabāt, genua āplexę, q dixerat illa
At rex sellifferi subridens Iuppiter orbis,

Demulsit natas dextra, sociosq; iungali
Fatt basiolū, placide sic deinde loquutus.
Vō mihi pēsa dee fas est, nec soluere leges,
nras semel imolo scribūs adamāte sorores
Que. qd unq; nolant, p me est, explere neceſſū.
Illis cūctor ratio stat certa, latetq;
Nullaq; noscēdi, arcēdi vt est fata potestas,
Hoc rerū series, hoc et mea sceptra regrūt
Promisi, fateor, quq tu mea luno reuerti,
Sed prius vsus erat Parcarū inuisere fusa,
Et decreta seq, causas et nectere causis.
Nūc aūt cū fata sinūt, cū tempora poscūt,
Couersas ībere vices, secernere nimbos
Immibis belli, et pfunctos soluere luctus
Compleri pmissa volo, nec vota morari
Vestra dee, qb' ipse fauēs, vos omib' actis
Profitio, tu Iuno para thalamosq;, faceſq;,
Consiliū Pallas, stimulū venus indet amorē
Vt coeant firmo ciuius sponsalia nexu
Que cupitis, vobis sit portunare facultas
Nūc mea dicta fuit, gūs hoc vt surgat ad astra

Dixit, et hæc iūcta firmauit singula dextra.
Vix ea finierat, via dextras dextra reliqt,
Iam dea quæ3 suo curru cōlendit ebnrno,
Lota ferenatas diuersa ad regna p auras
Rectorē3 rotis volucrē proponit amorē.
Et cita i Hesperiā Cypris, cita Tuno sub arctō
Cæsaris ante omēs Pallas in vrget ad pudā.
Officiū3 suū sagacit prior ipsa subire.
Quq dū infra Iouis, dū munus sp̄icit ame.
Pingitur interea facies diuina puella
Sphorcines, dextrā Paphia ducēte magni;
Et miscente Charin, multū3 cupidinis arti.
Tamq et cōsiliis, et rebus vtriq3 paratis,
Mittitur ad terras Elices celer, aureus orē,
Nūcius, et vatū Sirenis gloria regni,
Qui meruit tanti sponsor, q pnubus esse
Coniugij, fido frenus, fulluq3 patrono
Præsule nauigero, vestri huic laude senat.
Ille vbi puenit, qua tridi Vilia fonte
Lapsa, suq ligdis Vilnę coniungit vndis,
Et simul exicia miseri deflantur amoris,

Egregie cōmissa refert, simulachraq; prædit
Et ḡbus absconsus, ꝑ lumina nigra Cupido
Crocolat extēplo, et cord penetralia prēdit
Mirat princeps formā, preq; ōnibus effert
Sopeq; nūc recipit, sola nūc parte recōdit,
Quoq; magis spectat, dacitū magis hauriba morē
Sicignara dei Dido, cūtractat Iulū.
Et vulnus venis, et cocū carpserat ignē.

Deniq; cū sublime geñ leq; inclyte cęsar
Tū varā meditās, sua magna incēdia formā,
Dat victas rexisse manus, ḡs dota tremiscit
Sarmatiq; fera gens, vicinaq; cūcta potestas
Nec mora Parthenopē mittit, rē cōficit ōem,
In medio belli strepitu, Mars adiuuat orsa
Cypridis, afflicto cūulās noua festa tyrāno
Sed dū celsa, sua ꝑcerū comitante corona
Spōsa venit, faustasq; parat Saturnia ḡdas
Nos etiā nūeros nobis, sedesq; pairamus
Reginq; seruire Bonq; stat firma volūtas,
Quq; nobis, nīroq; choro, dīn addidit honoris;
Sic aid, et tenues fabu miscet in annas.

Nūc ego lętitię causam, nostriq; decoris,
Quid facia edocdus? ? q; dignū numie carmē
Expnā? lesbq; meo mea gaudia plectro?
Tu Bona diua mihi venias, noua gloria sacri,
Fōlis castalij, meli' mihi nullus apollo,
Nulla ue musa potest vires prębare canēdi
Tuq; chori socialis ades dux seduluus Hymę
O Hymē hymē ades, nūq; tua gloria maior

Nūc veri cōcedat hyems, cōcedat orion,
Immisiq; Aglo Riphea recurrat ad antra,
Nec tua plurbet quin prębes dona Fauoni
Vos siluę frōdete magis, magis arua virete
Fratag; plus solito, uestrpandalię honorē,
Horridane ne hospiribus pariat fastidia bellus
Ecce nouū mūdi decus, et noua cura deor
Sphorcia, cōmigrat nrm regina sub axem,
Et secū clarā diuūq; hominūq; cohortē
Ducit ab Benotria, ducit geni' mne decoris
Nūc socias inter musas, mymphasq; licebit
Bellorophondeos ludo ipolare liquores,

Et meditari altum, cursu festinē, carmē,
Mirariq; Bonam, et nostri solacia regni.
O Hymē hymē ades, nūq; tua gloria maior.

Vos pueri, inmoderata cohors, dāore Hymenēū
cogite, si cessat, si nō sua mūnera fecit
Emundate domos, et scopis verrite terram
Addant̄ foribus frondes, paluisq; fenestris
Circūdentq; altas edero buxusq; colūnas,
Sint mensa extructa, sint aurea stragula lectis
Et niteāt phialæ, cyathi strictiq; capaces
Sint mappe Phrygiōis opus, mādilia mūda,
Mūda ceres, iaceant paric' cochlearia cultris
Depromat̄ onyx Costi, accendant̄ odores,
Surgat dives arabs pfert, et ieres et Indus
Corbet̄ cellis mustiq; vetusq; seremum
Quod supet Chiū, luctatorēq; phalernum
Et qd Creta ferax generat, vel massica vitis
Omnia cū strictis, cū voluitis omnia, laedas
Cimbala lucentes, et fausas edite voces,
O Hymē hymē ades, nūq; tua gloria maior
Sarmaticæ festiuæ, viuidiq; puellæ,

Ad choreas aptate pedē, et sinuantia crura
Comite plus solito crinē, et p̄cingite vitta
Quā ruber irradiet suspēsus frōte Pyrop'
In d̄omitusq̄ Adamas circū, casusq̄ Smaragd²
Addāt nimeo gēmata monilia, collo
Armillēq̄ man' obeant, et brachia spinder.
Vestiat atq̄ teres corp' quē dēdala Stēphis
Finxit acu, bissus, segmentaq̄ texuit auro.
Deniq̄ q̄q̄d habet mūdi arcula, q̄q̄d odoris,
Arnaliq̄ boni, vīros nūc ēdat in vsus
Et parte ex ōmi sit maxima cura placendi,
Ecce puellaris speciē, Bona Sphorcia, formē
Mūdicieq̄ decus veniet, morq̄ mgra
Cuius iuſa venus q̄gt, Charitesq̄ seq nūt
Et nimis i iuuenes tendens sua tela Cupido
Hic vobis multos, dites q̄ parabit amantes,
Verba gb' dabitis solito, et iurare potestis
Sed ne vos etiā feriat puer ille, caueke,
Nā venit ex parili, nūc hoc, nūc illud amore
O Hymē hymē ades, nūq̄ tua gloria ~~[illegible]~~ maior
Vos aūs iuuenes q̄bus o dat prolia gesta,

Tot cœsi populi, mala tanta pacta viarum.
Carpite lœticiam, et vestro miscete labori
Gaudia, nō possunt semp iuga ferre iuuēci
Et sine iucūda rege subsistere vires.
Sūite purpureas vestes, mollesq; sobellos
Quos premata cultu depēdēs x lice lorq;
Aureus, et rubri fulgentia germina ponti,
Atq; agitate choros, et florea poscite serta.
Pro quis in ventū suspiria ducite, et hastis
Sternite vos, cassisq; togis replete puellas.
Q Hymē hymē ades, nūq; tua gloria maior.
Nec vos pōtifices sacri, pceresq; ducesq;
Preterean ades solennis festa Hymenęi
Ducat ome forū, vicisq; et cōpita flammis.
Tinnula et in celsis crebrescat turrib' æra,
Atq; terribiles det bellica machina tōbos
Nec fūpi sua dona ferant, pinandibus aris
Et sua sacricolis, q fausta incepta precent.
Ducit ad vestros populos, vestrūq; senatū
Nunc Palladiū, viua sub imagine postum,

Auspicio cuius nobis rebusq; futuris.
Aurea falciferi spondemus secula patris.
O Hymē hymē ades, nūq; tua gloria maior
As tu maxie rex, magis hoc quē gaudia tagi
Pāde fores arcis cui cedit regia solis
Cedit magnifici priscus labor amphiteatri.
Pande supba tui, regū ꝯbus omnia vincis
Ornamēta abaci, auriq; omni pariete fulgēs
Dicia qnq Attalicos superant aulea tapetas.
Pone graues curas, luctusq;, actosq; labores
Et belli strepitus, famam tibi fata perennē
Unde parāt, tranglla iacet sine laude voluptas
En tibi portat, diuino munere coiunx
Deliciū vitę, fessę solacia mentis,
Qnq tua curarū grato depellet amore
Nubila, et optata faciet te prole parentē,
Imperiū cuius Tanais, Nilusq; capescent
Perpetuūq; tua stirpem ꝑducet in euum
Quare age, pande fores, hilari tua gaudia fronte
Diuidiūq; aię, foelici suscipe dextra

Hac sperare potes socia, et psente Minerua
seu mars ingruerit plures ex hoste triūphos
seu pax obliget, vitę bona plura togatę.
Munere nā fungi solet hoc otiosę minerua
O Hymē hymē ades, nūę tua gloria maior.
Nūc nimis expectata tuo, Bona diua marito
Expectata tuis pplis, ne differ amātis
Ire sub amplexū et sancti ad fastigia regni,
Accipe Syderea regalē fronte coronā.
Sceptraę, numinib' cūctis adorisę secūdis.
Signetę dies nitco tibi quętę lapillo.
Duceris ad regnū, nascendis nobile cūctis
Frugibus. et fossę, ę pandūt viscera, terrę
Muneribus, clariūę viris, nullię secūdū.
Duceris ad talē, tua dona supna maritū,
Cui natura parē nostro nō pdidit euo,
Virtute, ingenio, specie, partisę trophęis,
Aspicies illū multis in millibus vnum,
Inter pontificū densas procerūę cateruas,
Non secus ac inter celsam pomaria pinū,

Aut stante multa volucrē Iouis ālite cinctū
His altis poliere bonis, poliere supbi
Imperio regni, reges paritura futuros.
O Hymē hymē ades, nūq̄ tua glōria maior.

Vos superi vestris lōtū q legibus orbē
Dirigitis, quor surgit hoc gaudia ductu,
Et surgit veniēte bona, spes magna bonor
Annuite optātis popli, nec nostra morent
Vota morata diu, tumeat lenea ordine ventī,
Temporis exacto, nascat, sydere dextro,
Clara Bonq̄ soboles, magnū pīris incremētū.
Tu Lucina, lucū mun' seruare memētō,
Ne qua sui capiat formosa puer pa partus
Dāna, nec iminuat speciē, nisi sera senect.

Hymenaeus.

Hymena nūc pueri lōtis celebrate choreis,
Et date lascino carmina grata deo,
Fausteq̄ dicant Iam claris omnia lōtis,
Alcius in terris nil ḡbus esse potest.

Absit uxela procul, vitę profecta pudicę,
Castaq; virgineo semper Diana choro.
Sed venus incūbat thalamis, mēsisq; licęus.
Pronuba sit cōiunx, et soror alma Iouis.
Ipse aūt veniens musis comitatus Apollo,
Mulceat aurata pectora lęta chely.
At tu connubij dux o venerabilis Hymen,
O Hymē hymē, o Hymenę veni
En te turba petit, te totus concinit orbis,
Te silue, pecudes, flumina, saxa, vocant.
Vngatur pingui limen, postesq; lupino,
Et tu te dignas sparge maribe nuces.
Tolue pudicicię princeps pulcherrie zonā,
Et demas sponse florea serta tuę.
Et te formosa facias cito prole parentē,
Quia capiant populi spemq; decusq; tui.
Quę tibi togaui pagęs dū Nestoris annos,
Succedat, patrię gloria tanta tuę.
Quā timeant hostes, cui tot seruiat orbis,

Vincenti priscos Marte locaq; viros,
annualissa deus, q̄ dicta Apollo, canenti,
Annuit, Hymen, o Hymenæ veni
ad tu virgo tuo nō aduersare marito
Cum quo te stabili fœdere iunxit amor.
Desere vestalis consortia pura cateruæ,
Iam tibi lucina est, iamq; colēda venus.
nō est cur lachrymes, regni regina potētis
Diceris, et stirpis gloria magna tuæ.
Diceris et coniūx eius dignissima regis,
Cui laude æquari nullus in orbe potest.
Elige prosterea de tot nūc millibus vnū,
Cuius forma tuo par sit habenda viro
Quēq; magis deceant cū regia sceptra, decusq;
Tū cōiūcta vno bella puella thoro
Quare age, dum adest, thalamo procumbe ingali,
Et subeas sponsi brachia grata tui,
Iudite, sat dictū est vobis, nec turpe putate
Natura quod fit, lege, hominūq; bono.
At vos o pueri vocali dicite carmen,

O Hymē, hymē o hymenęz veni

Tetrasticon de connubio regio.

Est auspex Cęsar, dux prosper, et Bona sponsa
Connubij tempus, Cypridis atq; locus.
Et superi q̄z pulchra datis presagia nobis
Ad decus, et votū nil magis esse potest.

Salutacio natalis Ioui regii.

Salue fausta parens magni Caprinia regis,
Nulla est te toto clarior orbe domus.
Est in te natus patriq; pater, et decus orbis,
Magni honor Martis, gloria magna togę.
Et nati nobis Scythici, Valachiq; triumphi,
Amplaq; de Mosco parta, trophea duce.
Sint alij sedes auro, laciq; labore
Conspicuę, et lectis sydera celsa petant.
Te magis extollit natalis gloria Santi
Principis, Assirius q̄ Babylona labor.

Chrysostomi Columnii Neapolitani de simulacro dominae reginae.

Quid mirare inhiās picte simulacra puellæ,
Spectator, formā lapsus in orbe nouam.
Nō hę Parrhasij, nō sunt hę Zeusidis artes,
Lapsa polo non, vt reris, imago deæ.
Sphorcines vultū expressit, formamq, decusq,
Pictor Apellea sedulus arte, Bonę.
Expressit formā, docti sed pectoris artes,
Et cultū Donijs ingeniū studijs.
Tū bona mille animi, et mentis, natura licebit
Ipsa iterū studeat fingere, deficiet.

Eiusdem ad Sigismundum Poloniæ Regem inuictissimum.

Hesperia in magna terrarū natus ocello,
Amaris adriaci finibus ortus iter.
Percurri Volscos, Lacios, Thuscosq, penates,
Quosq, Padi cāpos accola dur'arat.

Mox quę barbaricis Bolos tuṫent̄ allarmis,
Imposita alpinis aspera faxa ingis.
Hinc me cōspicuis cepit Germania terris,
Consilius hinc multa vide Moranus ager.
Inde paludosis nemorosa Polonia campis
Inuclaq; Parrhasiq; Sarmatis ora ferq.
Si qs forte roget, qua tot mercede rependā
Tedia, longinquq tolq; picla viq.
Magnū opepciū est, q quo carpsisse viarū
Bis lantū, senior sim licet, haud pigeat.
Te nempe inspexi, Rex Sigismūde, videri
Quo potuit toto maius in orbe nihil.

Responsio Andree Cricii nomine versuum illius.

Vidimus o incūde tuū Chrysostome regē,
Mercedem laudq quē facis esse viq
Vidimꝰ, et primo stupuit mens limine, rar
Sic tua prǫstrinxit ora diserta decus.
Affuit ex templo presul, dextraq; prehēdit,

Et de te placidos dixit in aure sonos.
Vnde pius posita rex maiestate verenda,
Admouit numeris ora benigna suis.
Indoluit longoq3 viq, duroq3 labori,
Sed tandi arrisit, noster et ingt erit.
Et nūc, suspira Italiam, cōplexus ab isto,
Quo nihil emenso maius in orbe vides.

Aliud Chrysostomi ad ipsum dominum regem pro captivis.

Qm̄ sumus instabili fortune, rex pie, ludo,
Mosci, quos vidi, me docuere duces.
Hi quondā stipati equitū tot millibus, ausi
Fortunam, et vires nō metuisse suas.
Squalletes, laceri, et geniala cōpede vincti
Nūc misera, in tetro carcere, fata gemūt.
Horū cū facinus conteplor, iure catenas
Vnūquēq3 duas cōmeruisse puto.
Sed qa sola equas superis clemētia reges,
Non lenex, illi quod meruere decet.

Parcere subiectis, et debellare superbos.
Ipse duo, regem quę decuere, ferūt.
Quantū armis valeas, Mosci sensere superbi,
Nūc vinctos, valeas qđ pietate doce.
In miseris vinclum egeminis laxabit vnū,
Ipse libi partes regis vbrasq; scient.

Responsvm, a, Crici nomine regio.

Qm̄ decet excelsos hospes clemētia reges
Novimus, et nobis nō aliena venit.
In vicin̄ tn ipsa, loco, et dispendia transit,
Mulceri immites non didicere Scythę.

Chrisostomus Criciae. S. S.

Ex duabus Elegijs tuis, quar mihi legendarū copiam fecisti, mi Cricia, quāti faciam ingenium tuum, vix longa oratione possit explicari, Sed aptius mihi vi-

dē esse ad brevitatem, et ad rem ipsam accommodatius
vt breuem aliquam sententiā de carmine, carmen fe-
rat. Audebamus igit hoc Epigrāma, ex eo cognosce q̄d
de te sentiam, Vale.

Ausonias Vilnę, in campis, cadare camenas
Dū stupeo, i Scythiā soro rogo q̄ suberit?
Exilij comites fuimus, dixere poetę,
quē Sulmo in Gelico flet perijsse solo.
Iqualtes misero in luctu transegim' euū,
Ex quo illū nobis absulit atra dies.
Rursus, quę possit luctus sit causa, regro,
Illę hęc iucūdo verba sulere sono.
Lętantes Liciam segmur; Nasonis in illo
Quippe vigere aiam, cernim' et Nūcoros
Andreas Lricius Chryso=
stomo suo. S.

Epigrāma tuū Chrysostome doctis: quo sanctū me,
hi arguis q̄d, et elegāter tribuis, accipio lubens in
eā partē, cog̃ ita cristiacior incedo, sine, amore, vt fi-

eri solet, ita censes (qd em̄ foelicius q̄ a te amari) si
ne Xo'id. belle Same, fingis, nā qua alia ratione sui in
dices non video. Sed equū putani vt vicissim nume
ris, nūeri rīderent, ex his qd ego quoq; de te sen-
tiam cognosces, cauillabit fortasse nasutus q̄spiā
illo, mutuū mutiq; cauillet solo naso vt lubet. ego cū
multis eruditis, q̄ tua laudas, et suspiciunt, iu
dicio meo tuebor, tu de tuo videris, Vale.

Mirabar nostras quo nā nūc cura camenas
ornandi maior cepit habere sui,
Nūc facie mūdare magis, Sandice iuuare,
Et vestiri vedro, cingere flore comam.
Nūc nūeros aptare nouos, cōponere voces
Tendere concinnis fila canora modis.
Querendiq; mihi, dixerūt, ocius et tu
Tende lyram, et cultu, sertaq; festa cape.
Finibus Oenotrijs venit huc, venit ecce poeta,
Aureus e cuius fluit ore lepos.

Orba diu cũ quo venit inclyta musa Maronis,
Lingns busta sui vatis, adepta parẽ.
quare age curandũ est parit, nobisq, libiq
Inculta ne qd, Sarmaticũ ne nolent.

Serenissimae dominae bonae reginae feliciter adventanti, Ioannes Dantiscus.

Tristis hiems abijt- Zephirisq, depellibus aura
Sub blado stridas ethere soluit ags
apparent campi glacie liquente patentes.
Soluit hyberno terra ligata gelu.
Auricomus radijs exurgit phebus amicis.
Et soles hilares- quos Lucifer, refert.
Florigeri redeũt pulcerrima tpa veris.
Crescit et occultis germen, et herba, vijs
Omia florescunt- grati noua tpis etas
Dat rursus viridi, femina verna solo
Arbustes in siluis- in densis populus antris
In lucis Ilex, frondet operta, sacris

Ridet Aprice ager, fontes et flumia rident,
Per lepidū volucres aera dulce cañūt-
Gloserat Antigone, trinsat Pandione nata,
Cecropis et gerit dulciter ales Ilim
Omia vere nouo lętant, et omia gaudent,
Qnę tellus-aer- ouaq, pontus habet.
Hoc modo te superi-princeps o inclyta, ętło
Duxerunt ad nos tempore, ętła veni
Ętła veni, felix- et magnis auspicibus dijs.
O Bona felici, tam bñ nata die
O Bona magnorū progenata ppagine regū
O Bona, qua melior viuere nulla potest.
Tu noua ī aduētu fers cūctis gaudia, veris
Plus solibq eđā tempora amęna facis
Non aliter stellis Phębe formosior addit
Dum fulget, pleno clarius ore iubar.
Sic auro gemmę radiantes ferre decorē
Impositę, docta pulcrius arte solent.
Tu veniēs, hōies, iucūdaq ętra, reddis,
Omia plus a te, q ante nitoris habent.

Ingredere o regis regina futura potentis-
Orbis Sarmatici, q sacra sceptra, tenes
Ingredere o digno iungēda marita marito,
Quo nihil immensus darius orbis habet
Ingredere o landē, Regni spes vna Poloni,
Cui dabis hęredes (dij saluere) breui.
Te rex excipiet, quo rite decebit honore-
Aureā et imponet mox diadema tibi
Heroū, procerūq; cohors, post comicia tota
Regnicolū, supplexte dīnamq;, feret.
Vbis Sarmaticas dines regina p orbes,
Procidet ante tuos-gens nūerosa-pedes
Imperiū tibi erit p Balthea litora aduq;
Euxini sumidas, quo ferit estus, aquas
Aduenias optata diu, expectataq; dudū,
Et mora sit nisq; longior vlla tibi
Iam tibi disponit, quo sis ventura, viarū
Planicie, et pompę, candida turba, decus
Quiq; tuo hic primū ipsul seruiuit honori,

Thomicii, reliquū qd videt, oñe parat,
Ille sua Arctoū pręstanti laude senatū
Illustrat, rara pręstat et ille fide,
Proximus est illi, diuino Ericius hoc qui
Ingenio carmen cōnubiale dedit
Iste meo certe Nasonē æquare videtur
Iudicio, et versus, culte Tibulle tuos.
Ipse etiam existens in magni cęsaris aula,
Obsequijs studui dedituus esse tibi.
Dij voluere ide vt, q̄ flat nos imbrifer-ires
Ad nos quos glacie Parrhasis vrsa premit.
Quos data vota deis, dū te Sipuntē ferebāt
Per mare ad Histriacū, carbasa plena solū
Respiciēs quocies Gargani culmia mōtis.
Diuisti patriq̄ triste profecta, vale
Barium et inde simul Salentinosq̄ reflexa
Iussisti campos sępe valere tuos.
Sępe vale genitrix ad litora Japigis, et tu
Diuisti, ventis, classeq̄ abacta procul

Si qd adhuc decū curarū-e pectore mixte,
Hic aliud, quo se res tua vertet, erit
Nō patriā, charā locies neq; mēsta parentē,
Nec cupies ea quę grata fuere, prius.
Omnia q; primū aduenies oblita facesset.
Cura tibi fueris,
Charior ille tibi; q; quisq; in orbe, fuerus,
Hic patria-hicq; parens-hic domꝰ omnis erit
Aduenias igit felici numine diuū,
Et prębe populis gaudia lęta tuis.
Omnibꝰ hospes eris gratissima, et omnibꝰ ista
Te duce veris erūt tpa lęta magis.
Tu bona vultus, bona fortune-bona pacis-
Quū bona sis, nobis, nomine q; feres.

Cracouię.

Geneologia et ortus serenissimae dominae Reginae bonae Stirps paterna.

Dux Mediolani genuit duos filios, Joannem

Galeaciū, iste natu maior obtinuit ducatū Mediolani. Ludouicum eius fratrem, iste natu minor habuit ducatū Barrij.

Ioannes Galeacius primus genuit, Ioānem Galeacium secundū, et Blancam Mariam, quę postea pro patruū tradita fuit in connubium Cęsari Maximiliano. —

Ioanne primo mortuo successit Ioannes secundus, filius, et regis ducatū sub tutela Ludouici patrui, duxitq; in coniugem Isabellā regis Arragonię et Neapolitani filiam, genuitq; ex ea filiū unū et filias duas, ex quibus serenissima princeps dña Bona Regina sola est superstes.

Ioanne secūdo veneno a patruo Ludouico extincto, Ludouic° vi ducatū Mediolanen obtinuit et occupauit, sororē pdicti Ioānis, Cęsari, et supra dictū est desponsauit.

Isabellā x° neptis cōiugē eū Bona sua filia rabiōe dotis ducatu Barrij pipetue cōtendauit, in quo vsq; ad tū suum habuit.

Stirps Materna.

Alphōsus rex Aragoniæ obtinuit regnū Neapolitanū, et is genuit Ferdinandū primū, regē[illegible] Neapolit. nāt. Ferdinandus primus genuit Alphōsum secundum. Alphonsus secundus genuit Ferdinandū secundum et Isabellā. Isabella nupsit Joanni Galeacio secundo ut supra dictū est, genuit sereniſſimam principē dominam Bonam Reginam.

Lectori.

Admonitus sis lector candide, ne in Epithalamio ultimā in Hymen cōtra cōmunē versificatorum traditionē offendēs, nasum mox intorqueas nā nō inscitia, sed certa ratiōe, vel si mauis exemplo, libuit de industria variaſſe. In xiij. versus fine ultimor carminū, legito verbet p deſert. In nono xo alius p alind.

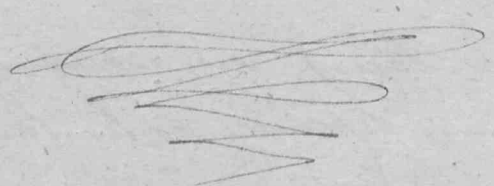

adpis. ad Bibl. Seh. Karmel. Lwowskiej – ale brakuje tej jizy wyd. 1855 zuzedrapane nieznalazłam

Krótki opis kodexu E należącego do P. Józefa Muczkowskiego bibliotekarza akademii Jagiel. w Krakowie. —

Rękopism ten w 4ce – pismo wszędzie pewne jedno. Papier z żółkły bez żadnego wodnego znaku. Właściciel ma go za dawny najdalej XVI wieku. Sądzę jednak że jest jedynie kopią dawniejszego kodexu; sam zaś ledwo z końca XVII. wieku. Z resztą zgadza się w do porządku pism z kodexem oznaczonym przezemnie lit. D. (ob. rozpoznanie moje Rkp CLVIII.) lecz tak defektowy że zaledwo śladu tożsamości dopatrzyć można. Wiersze tu się znajdujące na które w żadnym innym kodexie nie natrafiłem są:

1. Ob. wyszczególnienie krytycznego wiersz. pod R. 9 crew. —

1. Procatio ad Regem pro quodam promisso cum esset Regina Barbara Cancellarius. (ver. 124.)

17 „ Inclyte Rex cui fortuna et Fridonia Palas

Ostat: „ Provehat ad summum perpetuumque decus —"

(wiersz ten przerobił w skróceniu J. Sygurna polskie – tu zastrzeżony z dzieła rozmaitych rękopismów (Starczyńskiego) w 4ce. str. 43. – ale się trzymał kodexu tutejszej biblioteki. jak wyżej.)

2.

2. Sub imagine Sigismundi D. P. – (ver. 14. – poprzedza Objaś: 17: „ ora sigismundi quisquis Victricia dextra – – –
Ottab: „ En quod omnes lector, quod venereris habes. –“

3. Cymba ad Navem. (ver. 72. podobno defekt. – objaśnienie Stan: Gorskiego.)
17: „ Varia vates nisi te multo praestantior ejsem – – –
Ottab: I, fuge et hoc tempus tibi perviise piget –“

(Przy końcu kodexu znajduje się: Mowa P. Podskarbiego Kor. który witał króla Jmci na sejmie po uczynionym z Hanem i Kozaki pokoju. Ao 1649. d. 23. 9bris.) –

Opis kodexu F. (własnoręczny) biblioteki jagiellońskiej w Krakowie. — Sign: DD XVIII. 17. —

Kodex ten jest w 4ce jeśli nie własnoręczny stan. Pudłowskiego pisany to zpewnością możemy go do lat ostatnich panowania Zygmunta III odnieść. Poczyna się pracą Stanisława Pudłowskiego b. profesora akad. krakt pod tytułem: Observationes in Ciceronem. Dalej idą inne przez niego dodane pisma: o geometrii, o astronomii itd. — Odpisano od karty 148 wiersz Andrzeja Krzyckiego. Nie wszystkie atoli karty liczbowe. defektów niedostrzegłem żadnych, owszem (jeśli się nie mylę) zawiera w sobie wszystko to co w naszych kodexach a mianowicie zbiór przez Krzyckiego za życia uporządkowany, a Stan. Gorski w jeden kodex ściągnął, poprzedziwszy przedmową wyżej przytoczoną przetłomaczoną. Jest więc odpisem kodexu Gorskiego. Są jak w naszych poematach Janickiego, Dantyszka, Gundelfingera i innych przez Pudłowskiego oznaczonych. Co do głównych działów, te niezupełnie zgadzają się z owemi kodexu D. Tu tak oznaczone:

I. f. 157. Heroica ac Regia.

II. f. 217. De stemmatibus insignium in Polonia hominum. —

III.

III. Venerea, amatoria. f. 230. –
IV. Obscena. f. 247. –
V. Mordacia. f. 258. –
VI. Miscellanea et iocosa. f. 292. –
VII. Sacra, pia, divina. (odtąd kurty już nieliczbione.)
VIII. Sepulcralia. –
IX. Epitaphia Romae collecta. –
X. Epitaphia variis casibus. –

Podział wiersz prawie ten sam a nawet marginalne dodatki czasem się zgadzają. W działach 3ch ostatnich wpisane są wiersze Janickiego, Warszewickiego (?), Horzycia, archyp. upsalskiego. Horzycia, walentego Polidama rodowitości zgoła Tomickiego; wreszcie ośmiowiersz Stanisława Pudłowskiego znaczysem:
Musa de cantoribus hujus rami conquerentur – (należący już do XVII stulecia.)
Wiersze krzyckiego na które w zbiorze naszym nie natrafiam są:
1. f 257. Epitaphium Sczenscij (ver. 16. – zaraz po Epitaph. Jan. sta.)
2. In Georgium Monachum Episc. varadiensem Thesaurarium Ungariae. (1 strof. 4° wierszowych 28. –

strofa

Strofa 1ª:

„Quondam fuit magnum festus
Et vocat ad comestus,
Abbas, prior de Glocestus,
Cum tota familia ste — "

(Biskup ten zwał się Szczepan Werbewy. Jest tu także przy końcu Działu V. po napisach włoskich, rozwiązanie (zapewne Krzyckiego) Głosek Sybilli — znajdujące się w kod. D ~~pod~~ na kar. 199., którego dymensyi wydawcom (ob. dopisek niżej przy końcu wydania pism Krzyckiego) tu brak:

3 f 200. Sybilla sulpri fecit has literas in monte Janiculo:

P. P. P. E.
S. S. S. E.
V. V. V. V. V. V. V.
F. F. F. F. —

Interpretatio earum (interpretantur):

Pater patriæ profectus est,
Senum salus rublata est,
Venit victor validus, vicit vires vobis vestras
Ferro, flamma, fame, frigore. —

Dodatek IIII.

Dwie Elegie J. Wygnieta.

wyd. Poezye: p. 22. Ele: VI
Rkp.: Rękop: str. nie str. 47.
Druk: w Almanachu Lubelskim r. 1815.

Elegia Jana Ciechego — Do Potomnych.

Jeżeli też ciekawość zdejmie kiedy kogo
Wiedzieć jakaż mnie losy prowadziły drogą
Kiedy pomarły com pisał gdy opuściwszy ciało
Już, już w Letejskiej wodzie zanurzać się miało,
Od Jamusza jakiegoś zrzekłona nazwiska
Po nad Zniwlie dziedzina wznosi się bagniska
Które dla królow naszych jako zwierzec się ukrem
Warnym niegdyś od Gniezna do Prus były kluczem.
Tam wiernym pruł lemieszem ojciec mój zagony
Dobrak pocieszny, szczupłym mieniem opatrzony.
Ale ciężka zarazа pustoszy te niwy;
Wkrótce żywców pozbadał ojciec nieszczęśliwy;
Lecz przestawszy bydł ojciem przez dziesięć miesięcy
Mną, wśród żałob przychodniem, cieszył się tem więcej.
O godzinie gdy słońce najwyżej wzdycie
Siedmnasty Listopada właśnie dał mi życie.
Wzdycie wkrótce zatobne najprzód ztamtąd strony
Zrzucił król nasz pierwszej małżonki swojej Kathy,
Tej z Wilka Trzeczyńskiego, zrodzonej Barbary
Której szczerzemi łzami lud obmywał mary.
Wnijęć lat już mały Berbeć do szkoły się ciągnął
I zerkam choć zdaleka na mur Sowita Gon,
Do przywiązany ojciec ani życzył sobie,
By mi przy niego ojcim do żydła sposobie,

Może

BCC
456

Młode palce nad twardym radłem napierszchały,
I zczoła pót żarzyły sierpniowe upały.
Com od twoich Dakatarów nauczył się Zrinie!
Mało ery wiele dzieci i rato li czynię!
Potem do Lubrańskiego udałem się szkoły,
Którą na szlachetnym murem warły w mnich wesołej;
Tu mi się Mistrz wydarza nowy zpochwała
Że zgrzechuś i zmyślich wieków nam zostało:
Ten kloc mojej roli pieśń na się bierze,
Uprawia i zagrzewa ją pilnie i szczerze.
Wstąpiłem pierwszy raz wasze woni Chwili
Nieśmiertelne imiona Owidy, Wirgili!
Czytam i pełen świętej zawodam podniety:
Kiedyż w niebie słyną Bogi na Ziemi poety!
Jest to rany żywa żądza mnie siony
Wieszczów Boga niskiemi błagałem pokłony
Aby mnie także umieścił zamyk pod swym znakiem
I niechciał pachołkiem gardzić jakim takim.
Słuchał Bóg! — zbliżyłem się i nieśmiała ręka
Ziego szat odebrałem lutnia złotojęka.
Jakże mi na niej wtenczas brzmiała było miło!
Nad nią całe dni, nad nią nocy się bawiło.
Wyjdę z nią co-raz do gaju natchniony zapałem,
Że wiele niedojrzały wołał — korzystałem.
1 Wiosna mnie odbiegała dopiero dziesiąta.
3 Lubrańskiego stawiłem! — jemu bez obawy
2 Już pieśni moje słuchał gmin całego miasta.

Dom

Ktoś mej muzy poświęcić mogłem pierwiastkowy.
Nieraturzyłem, przecież wyszłem oklaski!
Dobra wróżba o chłopcu była zrodem łaski!
Odtąd mnie to współrówieśnicy nazywać zaczęli,
Odtąd mistrzowi memu, milszym być zacząłem.
Nawy we mnie przecznia wmieszały się wieszcze,
Nawy którejś tchnąłem niedoszły uszczerbek.
Bodźca ducha bez przerwy nauki potrzeba
Śmiało myśli bujały po przestrzeniach nieba
Ale smutne ubóstwo, pasy mi przeszło,
I koniczyć zamysłone przeszkodziło dzieło.
Ojciec ciągnął się półki mógł, ten niebyt wstanie,
Wystarczał na utrzymanie dla mnie wykształcenie.
Wypadało się na wsi zakopać na zawsze,
Gdy mię nagle wyrwali poparcia łaskawsze.
Ten w onego pasterza i mędrca miał dawno
Krzyżtki i mnie chudzinie dał wsparcie łaskawe
umieścił na swym dworze, dodawał pociechy,
I dalszemi widoki może podniecał duchy —
Może w porządnej byłbym stanął mety
Lecz śmierć mi go zawcześnie wydarła niestety!
Wnuta po tym nieszczęściu do siebie mnie bierze,
I co wkrótce skończeniu nagrodą mi szczerze
Potajemnie jak sam pragnąłem nieszczęśliwy
Do włoch mi się zdarzyła wybierać czem prędzej.
Spieszę więc na utrzymanie zarobki takowy,
Sam aurorskiej pallady świątynie wiedzie domy.

Lecz

Lecz wkrótce zły wróg jakiś zajrzy mi tej doli,
Choroba do powrotu nazad nie mieć woli.
Wniwecz poszły układy i moje i Kmity!
Tak to los mami zawsze igrą nieszczęsty!
Umrę wdomu! — to jedno za szczęście mam sobie,
Nie będą kości moje gnuśny w obcym grobie.
Ty zaś miły Rotundzie, albo Ty Kromerze!
Który nad przyjacielem uczcisz mi szczerze,
Jeśli kryć nie pozwoły będzie kamień jaki,
Wyryj te na kamieniu pamięci mej znaki:
„Ber nadziej, ber trwogi leżę pod tą mogiłą,
„Żyję przecie, mich inni martwe żyznie wiodą.“
Dość tego wracam do cię, czytelniku cnoty,
Byś wiedział wszystkie życia mojego szczegóły —
Urodziłem się Kaby; jest Bud było jakiś
Krzyżującemu wdowie dawał się we znaki;
Uroda była gładka, twarz nieobojętna,
Na niej zaś nieogładzone wstydliwości piętno;
Przytem cała postawa, przystojna, płeć biała,
Głos czysty, rost potoczny wzniosła ma cała
Umysł nie cierpiał wzgardy, krewki, popędliwy
Nie raz kułka mi wsobie wszczęte wasyć gniewy
Wnieprzyjaźni otwarta szedłem zawsze droga,
Nigdy też nie jątrzyłem samochcąc nikogo
Doświadczonych przyjaciół szanować umiałem,
Przekonany że przyjaźń najdroższym udziałem

Gdyby mi

Gdyby mi państwa dochód Bogi były dali,
Wolałby na dziennie hojniej, niźli nie wyść wspaniałej.
Wirar niepomiarkowale wjałem sześcia stanie,
Zamieszaniem Tytusa wielbieniem wyznanie:
„Dzień stracony! ani się tu otarło komu,
„ani dziś kto weselszy wyszedł niżeli do domu!“
Dym mi z oczu wyciskał, lada powód marny,
A serce pełne trwogi jak u płochej sarny.
Nie miły mi był ogień nienawistna wada,
Nie można gdy ogrzewem, brzeg i pakuła —
Z obżarstwa wodnisty, w jadzeniu — valety
As do zbytku smakiem z chrześciańskiej kobiety
Do lat dwudziestu smaku niemający w winie
Zimna woda pragnienie gasiłem jedynie,
Zkąd podziś dzień ta woda niegodziwa, pono
Chłupie we mnie i nad ma pastwi się siedmiono.
Lubieżnym mnie raiła wielu zowie ludzi
Lecz wtem ich powieści „Krowno“ moja tylko budzi.
Lubiłem, piosnki, żarty i pieszczone włosy,
Zmiłem pieszczę na brodzie miłem miłości
Leukoroda najpierwszym była ich przedmiotem,
Agłaidza od niej jeszcze alfesboja potem.
Ciekawyś, gdzieś je podział? — porzuć wogień który
Różne dowcipu mego psuł pochodzeń twory.
Niewarte były życia, jak wyczerpie płody,
W nim był niedojrzały, porywczości młodej —

I ludzy

460

I kiedy wiek najlepszy kiedy wszystko zgoła
Weselsze dni mi tuszy: oto śmierć mnie woła.
Gnij już chwila bliska już martwieje ciała,
Już cię sławić nie będę o ojczyzno miła!
Nie będę twoich spiżar królów ani tryumfów,
Ani dawnych ich zmowag, ni dzisiejszych rządów,
Ani uroczystości która w ofiary
Cuą króz Ferdynanda allegatem chojary.
Niech to ojczyzno moja, inny wykonywa,
Ja'ć tylko życzyć mogę, bądź szczęśliwa!"
I wy wiktoryę Jamielki malarz przyjaciele,
Bądźcie zdrowi, tam nowe będziem się widzieli.
Bądź mi zdrów, i ty tamże bądź zdrów Antoninie!
Niechaj służy ci szczęście; i twojej rodzinie.
Cześnie wieszcty! oto stopie już nad grobem,
Żadnym serca'ć nie mogę wyrazić sposobem!
ach próżne chęci! już ci więcej niepowrotne,
Dość co mogę, wszystko czynić by mi wrócić zdrowie.
Lecz dotrawszy się między nieboszczyków rzesze
Powtarzać a powtarzać będę imię twoje.
I jeśli który niemiło zada mi pytanie
Dostrzegłszy w jakim biednym ciało moje stanie,
Jakże nędzarz do szczętu puchlina strawiony
Mimo zepsute całkiem nasycą siedziony,
Gdy mimi na to wcześniej gnia pospolicie

Koniec

Dzieci mogłem tak długo zmieniać me życie.
Lekarz jeden odpowiem, jest wnarzej krajnie,
Który równą nauką jak Syn Feba słynie;
Dar martwychwstał Hipolit gnet tamtego lekki
Ten z śmierci kilka razy wyrwał mnie paszczeki!
Długo ij Dark natrząsał, mimo wyroki
Zabójcze ich rozkaz gwymuszał do zwłoki.
Gdyby mnie jakba dźwigać mogła ludzka siła,
Jużby mnie jego sztuka była uzdrowiła
ale innym chorobom i człowiek podoła
Na tę lekarz, sam Chrystus, a wiecej nikt zgoła.
Montanem i Kasjanem zaszczyca ię podwoa,
Zacisk i szczęśliwi i biegli obadwa.
Atoli targnęli ij na to ię darennie
Chociaż ij zabraniało, dopiero w we mnie
Autonim pomoc zaraz pokonywać wroga,
Gdy nie wzięła przewagę ta śmierci sroga.
Dzieci bytby go walczyć niezmutonym trudem,
Byto być mogło byto nadziej jako cudem.
Z urodzenia skazi munad ten jad we mnie skrycie
Bójcie on i ojca mego skrócił także życie.
Nie dziw wiec że na tyle i takie choroby
Nie i lekarskie pomoc nie mogły sposoby.
Ty sam, który mi życie wiecz kilka razy,
Takie wdzięczności cnotej użyczyć wyrazy.

Gdy

Gdy — lud — spraw Boże, żeby za wpływem godzin —
Stanęła wolność wiecznotrwała, zawsze autonimie!
Boć nikt takiego domu nie ma na tym świecie,
I wszyscy kiedyś mówią że mają ją zajrzenie!

Manuskrypt Zygmunta.

Wydanie Pamiętnika str. 42. Elegia X.

Format: 8ko: k. 4pt. str. 55. Druk: wiersz: Lubel. str. 845.

Elegia Jaworskiego (Klemensa) do Rafała Wargawskiego.

Przyjaciela od serca wargawskiego kochamy!
Chcesz widzieć nasze do nas ojczystego zdania?
Zabierasz się do długiej podróży w tej dobie
A mnie długą tęsknotę zostawiasz po sobie
Jedziesz – ja zaś do Nieba wznoszę bóg modły
Byś szczęśliwie zdrowego nazad mi przywiódł.
Bo cóż mi pozostaje kiedy ciebie brak!
Czeze dla Klemensa twego tutejsze państwa.
Miejsce miłe pozwalam – jest tu wszystko – zgoda,
Co tylko umysł twoi, umysł nakarmić zdoła.
Lud zamożny, gościnny, dobry i wesoły,
Obyczaj pełne towarzyskie, przyjemne hoziały
Świeże nowiny nowiny, złe i dobre wieści
Mnóstwo też cudzoziemców różnych tu mieści.
Sterczy nad miastem kopce i wawelskie wieże
A dokoła Wisła twarde mury wity pobrzeże.
Już też i wiosna piękne przywiodła czasy
I wiosenne dodała światu całemu obrazy.
Zamarłe przyrodzenie znowu odmładzieje
Płaszczyzna pięknem napełni i niwy i kwiecie
Wszystkie dzieci niechaj będą niżdy sobą
Ja tylko jeszcze będę myślami chorobą.

kiedy

kiedy tę wszyscy bawią, nie mam co zabawa
Car i ja do niej równe rumcami mam prawa.
Zarzuca przyjaciół ulga dla mnie jest jedyna
Przynisz między na pozór nudne chwile płynę
odwiedzają mnie cieszą ubranienia moja
I nadziej balsamem leczyła duszę moją.
Ty ciesześ jednym, ciesześ najpierwszym wtym stole,
I jest sobie za toba płakać nie powolę?
O wierzaj mi że święte przyjaźni potęga
Tak silne serce moje z twoim sercem spręga
Że stoba większą dla mnie było by rozkoszą
Być nieśmiertelnej pieszy lub rokoszą Dicza
Niż gdyby nawet mozna wszelkiej rozkosz wniebie
Za panie bawić, Boga zapomnieć bez ciebie.
O gdybym miał po temu rozkoszę, gdyby ciało
Deszcz i mroźny marcowe wytrzymać umiało
Samby się nie jechał teraz, wiedzi byśmy społem,
Pierwszy na twoim wozie ja byłbym taboszem
Zradośnia oglądałbym tę dziedzinę mnie (obyśai)
Gdzie przyjaciela! najmród gorześ na świecie
Ty byś także mogł zajrzeć do zagrody mojej
Wiesz od waszego domu niedaleko stoj?
Kochana oblicze! — Dopiero chorobą
Od siedmiu lat Janicki tęskni za toba

ciebie

Ciebie jeszcze zobaczyć by kiedyś miał wnowcy
Oto odnieś że [zkrada], oto błaga wnowcy
Zobaczę, mam nadzieję, mój domek ubogi
I was powitowie matki domku mego Drogi!
Zachowajcie mi Matkę przy zdrowiu i brata
Wzrok Dorzyć [pisz] nieszczęściem Za mnie Ojca Brata
[2 przód] [mi] [go] niestety! Śmierci [4. wybiła] godzina
[Nie] zwłoch powracającego mogł uniknąć tyrana
Wy zaś co nie na Ojca litości nie miały
Łzy — aby mnie teraz wzgląd okazać mały
Dozwolić byście co rychlej ciało grobowy
Łzami skropić i temi mogł [zapisać] nadmacyą słowy:
„ Leży rolnik niemany w tej grobowej cieśni
„ Lud [obcisza] [tyle] [mowy] wiekom [tyrana mego] [gnia tyranickie] pieśni "
Wracam teraz na drogę której dusza miła
To ojczyzny to Ojca pamięć sprowadziła.
Zawdzięczyć mi [mała] moj Wargawski Drogi
Że zobaczyć domowe obejście i progi
Zawdzięczę — i wraz życzę mię ci w tej podróży
Szczęśliwy los sprzyja — miej ci wszystko dobre wróży —
Niech [ci] zawsze miły [ref] [Brat Tobą] powiewa
Niechaj cię nigdy zadna nie trapi ulewa
Niechaj [ci] nawet Dedal tych skrzydeł powoli,
Któremi ij z Gnozyjskiej wydobył niewoli,

Żyj

Ryś rychło sobie Jerzyk zajechał a potem
I rychło mowę swoją ciesząc mnie powrotem.

2
wyd. Boemyssa
n. 63. Elegia VI.
rękopis:
p. 58.
wyd.: wdowa:
Pukel r. 815.

Elegia Jana Kochanowskiego (Klemensa)
Do Lunety.

Już cztery lecie nowemi mi konają podróże
Świetne Lizyi nasrożył i zrzucił porosze
Odkąd try rzuciego na Krzyckiego grobie
Lemiusły mnie Vmito wyroki gmy tobie.
Przez cały czas ten pisnie na mnie niesmiała
Własnie jakby zasona niemota milczała....
Jeszcze li wiodzącemu rymie niedała i ram
Wiernych usług i chęci życzliwych obiam.
Darmy Pane, na wolę tą wina nie spada
Lecz przeszkadzała wolę nie jedna zawada
Smierć dobrocznych poparza i umysł wzatobie
Smutek mym towarzyszu dotąd wkażdej dobie
Jako ptasek co wesoło wmiłym chłodku śpiewa
Zapomina swych piosnek gdy mnie ulewa;
Tak i ja wmym nadziejach niedbałym obrzutnie
Dotknąłem wrospamy zastrojoną lutnią.
Zgasła we mnie do pracy ochota i siła,
Ciężka zatoń dorocznie dzieworń przytłoczła
Ona przed czasem hardy zawrót myśli zgrzebie;
Sam czuję że nie jestem podobny do siebie
Przeciw pisnie rzygnęła i choroby w mowie
Już prawie tego zachwycanie podmiłaja zdrowie.

Ignacemu

Jerzemu na Tobie trudno było Wmiło!
Mnie pieśń ciebie godną Tobie pomnożyć.
Siłę ręj na dni mnie mi nie stało
Zostępem miasto pomsługi pomyślby mi przestał
I jednako by mi ręj tym pismaniem stało
Co Alexandra nazjąć ostatnich pochwała
Homer którzemu rozmysły hołd oddają wiersze,
Ale żaden na Turmie nie wyżwan ał pisarze,
Gdyby teraz powtórne zaraz u nas żyć
Homer sam bedzie by cię opiał pomnożyć
Ulissa i Achilla wsławiwszy na świecie
Tobie zapewne pieśnią potrzebnieby trzecią.
Tu rod, tu dostojeństwa i różne zaszczyty
Tu majątek choć wielki lecz dobrze nabyty
Tu pobożność prawdziwa i domowe cnoty,
Azaliż nie wspaniałe wielkiemia pomioty?
Cóż dopiero usługi na krajn obronę
I dla dobra rodaków tyle krwi położone
Dla tych cię zaufana w Tobie polska cała
Tu mnie mierzi ojczyzny niedawno nazwiska
Gdy pod Lwa Haryn grodem zgromadzona rada
Daremnie w tym groźnym leżała zelazem.
W twarzy, w zrobu, w uszach coś boskiego mowi
Każe cię jako w Jowisza wizerunku postawić

Komut

Komus to godnie wszystko opiać się poszczęści
Choć i żetnéj twojéj zalet nie wspomniałem części
I moją, obrzegiem igrać na Hoxylinowa łodka,
Nie śmié się jeszcze na duchoat wodnych przestrzeń środka
Lecz śmiałym skrzydłem sprzyja żagle wiec za nowinę
I śmiało się emielony puszcz na głębinę
Będę śpiewać plemienia twojego zasługy
Zgrobów na świat wywodzące płodliwego krwi,
Nieśmiertelnego mnie przyczyn parnaskiej twoj władza
Ani bastaldic zdroje siły mi dodadza
Niech się mi nimi do woli krzepią te krynice
Mnie wiszniym duchem bliższe podniety zachwycą
Mnie panie twa serdeczna drzewiawa pokrzepi
Wtej rzeka nie pragnienie ugasi najlepiéj
Ale pisarze i dowcipy mój niewyczerpiony
Bardzo wszy swym piśmiem prostéj lektur strony
Ty mi wszystko daj mozesz czego brak mi pisarze
Wszystko nam Kalliopa ozywia twe wiersze
Moc, nauki i wdzięki pozyskam twojej łaski
Wtrudnéj pieśni niesforne zamienia się wrazliwe
Do wotku ja podobny wszystkiem mogę wstać
Jak dłoń mistrza rzeźbi, kazdą, przyjmuje postać.
O gdybyś panie twarzą przyjął łaskawą
Zgrzeszenia które drzazg nadmierniam obawa

Wielka

wielka wprawdzie jest prozba którą do Cię
Lecz Ty zadź ni urodzonej dobroci jedynie
Ona poznyss polotem poda Cię pamięci
Ona we wszystkich wiekach Twoe imie uswięci
a jeśli czas mych pieśni wpyle nie zagrzebie
Pomoga i te szczere wielbić Twoie ciebie.
Ustawicznie to tylko com zamierzył sobie
Wszak to wielka rzecz dla mnie, bardzy rdaią Tobie

(Trzy te Elegie drukowane są w Polskim Almanachu
Lubelskim na r. 1815. str. 38-64.) —

Epigramma na tytule poematu Janickiego: Querela Reipublicae Regni Poloniae potrzone (Rękop: krzyckiego
iest samego Janickiego który ie sobie jako nagrobek pomygotował.
następuiący:

L. 117 wiersz
Carmine qui potui Tygres mulcere severas
Non potui mortis flectere facta fera
Omnia Dispidula quaecunque sub orbe Diannae
Vivunt, sunt fatis interitura suis.
Est igitur nefas vanis confidere rebus
Nil petit ad Superos mens nisi pura, Lares.

(patrz wiadom. wrzesma moja o Janickim na Kowcu
O pozn krzyckiego do Rękop. XVII.)

do L. V. Dodatku
przy Rytop:
Krzyckiego XVII ele

Krzyckiego Prozba do Króla.

Cny królu na którego wiodzą się do chwały
Los, mądrość, przyrodzenie, wszelkie dary złoty
Radbym się pani, sprawdzie wielbić przywoje
I za wroś świata podać Twoc pamiętne życie
Lecz zaprzesta mię całkiem niezbyta potrzeba
I myśli się nie rwą kiedy niema chleba.
Próżno jak wypruwać robiąc głowę sobie muszę
Jeżeli tu się znaszy, tam się pisać musze
Każdemu Hojakowi, który w służbie Twojej
Zobaczą nęj pieczeni zwykł się chwalić swojej
Ja zaś na tak wysokim postawion urzędzie
Łaski Twojej tylko upatrz że mi lepiej będzie.
Wymaja to zaiste że mi cesarz prawa
Do dojnoś Twej wolnie zastuga niedawa
Lecz gdy i Pani mojej Twej raczej Jmony
Wielowładcą powinna jestem zasmuczony
Gdy wiernego Goworka (?) Twego mam za sobą
Który celuje pijt Dworu i Rady osobą
Gdyż rawet Lubrańscy oto sami Bogą
Wołtorym ma tak cnotliwego sługa Twa powaga
Niech się królu tak zacni Rzymskie skłonią
Dworzanij biednego sługę — swojej pani chwalą

a

Ze Króla Jmci Pana memu Jmpisał Bóg Dzisiaj
z wyniesie Pana Boże na przyszłe wieczne dzieny.

4 XXVIII. Kista 176

In invulgatam nuper quandam Asianam
Dictam.

Dialogus.

Res Publica Lectori.

Accipe quæ mecum Nemo nunc tractet et Omnis
Candide ut hæc omnis livide nemo legas.
O utinam servet quæ nunc decernimus omnis.
Contemnat nemo nec mea dicta probet.

Invenies hic lector quæ partim
videas, partim probes, partim
etiam desyderes.

Interlocutores.

Respublica. Nemo. Omnis.

Respub. Mira sunt si modo vera quæ narras Nemo.
Sed est ne hic Omnis quem video? is est.
salve mi Omnis.

Omnis. Salve mea nutrix: mea salus.

Respub. Utinam id quod ais vere et ex animo dicas:
ita ipsa agnoscas velut hic Nemo qui so-
lus nunc me et amat et curat.

Omnis

Omnis. Cuum tu igitur curatorem arbitraris Neminem?

Resp. Quid ni arbitrer: cũ ipse michi tã aperte dedarat?

Omnis. Atqui cujus nemo curam agit, perinde est ac si non agat quisq. ego vero et si non semper præsto qua predico. (: predico autem et dijdero de te semper :) ubi tamen ad discrimen aliquod ventum est: velim nolim ad esse tibi cogor. aliõqui ipse perierim.

Resp. Cur igitur hoc non prestitisti in Conventu, ut prestitit Nemo?

Omnis. Quia hic Senatui obsecutus est. Me vero dementarunt rabiosi quidam, qui et sibi plus sapere videbantur, q̃ Senatus: et virus suum sub specie boni tui, et iuris publici, ita mihi propinarunt, ut ego ipse quid michi vellem, quid voposcerem prorsus nescirem. At ut ingenue fatcatur, expediebat ut neuter nostrum illic quidq̃ in ea consultatione valuisset.

Resp. Quid ita?

Omnis. Quia enim Neminis consilium nullu est. meum autem confusum.

Resp. At Nemo aliter narrat.

Omnis. Nemini si tu credis, neminem amicu habeas oportet. An non consideras, quanta impostura in his qui de Conventu tibi disseruit tecum agat? modo in genere, modo singillatim quos libet perstringens. quorum quem magis momordisse videtur, minus offendere: quem vero lenius attigit, eum di suspicioni obnoxium, et magis admorsum voluit. quod enim Nemo modestum ait, id immodestum videri oportet. quod vanum et temulentum, id certum est et sobrium. ad eum q modum reliq omnia secus atq dicit accipienda sunt, sic enim illi natura comparatum est, ut quod sua det dissuadeat: quod laudat vituperet: quod verum videri vult, id videri falsum necesse est.

Resp. Cur igitur plerig sunt, qui serio quod ille dixit interpretantur, et acriter in illum fremunt?

Omnis

Omnis. Tametsi non verisimile sit, ut quod Nemo dicat quisquã offendi debeat: fieri tamen potest, ut qui sibi conscii sunt dictum in se putent, etiam quod dicit Nemo: iosoq ultro tales prodant quales pingit Nemo.

Nemo. Quousq ego maledicta hujus patiar? Quid ais inconstantissime? tuis culpam in me quæ perperam gesta sunt conjicis? tum me menda, cũ arguis?

Omnis. Ego vero non arguo solum sed et digitto ut aiunt commonstro.

Nemo. Quid ais? quum propheta testetur Omnem hominẽ mendacem, de te ne an de me id loqui, tur?

Omnis. De me quidem cui nomen est collectivum non loquitur. non enim unum hominem sed omnes complector. fit vero ut homo mentiatur. Quod autem omnis loquitur, id vel verum esse: vel partem veri habere oportet. Tu vero quod dicis et si interdum verum sit, ita celas tamen ut plane non dictum videatur. Unde merito de te scriptum est. Nemo accedit lucernam et sub modio ponit.

Nemo

Nemo. Atqui Hieremias de me inquit, Nemo quod bonum est loquitur. tu vero non solum non loqueris boni quidquá, sed etiam conscius tibi ipsi, veritatem & lucem refugis: ut non absre scriptum sit de te: Omnis qui male agit odit lucem. Porro aliorum avaritiam & ambitionem detestans, ipse et petax es et accipiter maximus. Propterea dictum est de te: Omnis qui petit accipit, q solus sis qui semper petas et accipias.

Omnis. Recte quidem. Nam precaptu est. Omni petenti da. Atq cum dicitur Omnis sapientia a Deo est: quod ego vel loquor, vel facio, id divinitus michi dictum credi debet. Tua vero sapientia tanta impostura est, ut tu solus sis Nemo qui duobus dominis servire possis: utrumq scilicet prestigijs tuis circúducens.

Resp. Quid malum nunc vos isthic? Siccine me vrãm heram vestramq patronam agnoscitis? qui me presente tam impudentibus probris vos proscindit. Proinde si quid apud vos valeo,

edico

edico vobis, ut tandem velitationi finem facia-
tis: et quę utrique vestrum convenire, et mihi
plurimum expedire, ipsam me iudicem audia-
tis.

Nemo. Tibi permittimus. tu quod tibi salutare sit
inter nos pronuntia

Resp. Non pronunciabo, nisi ut et omnis permit-
tat.

Omnis. Quanq; ut obediam policeri non possum:
Sum enim ut verum fatear, cervicis indomi-
tę, et sententię diversę: audiam tamen. et
quantum fieri poterit, decretis tuis parebo:

Nemo Ego, si quid hic non parebit puniam.

Resp. Animum igitur advertite. Primum omnia
edico ut neuter vestrum de meo statu quid-
q; tractet, aut consultet: id munus Principis et
Senatus esto. Et cum omnis anima potesta-
tibus sublimioribus subdita esse debet: tu
Omnis, quidquid ab illis iussum quicquid
constitutum fuerit pareas. Tibi Nemo ut con-
temnas permitto. Archana tam aulica q;
Conventicalia Omnis ignoret. Nemo si volet
sciat

sciat.

Omnis Deum inprimis, post principes, de hinc Prepositos suos quoscumq reveretur. majorum institutа, et mores veteres, tam in divinis quam in humanis observet et tueatur. Nemo his omnibus vel oppedat licet. A seditionibus et maledictis Omnis abstineat: Nemo tumultuetur et maledicat ut lubet. Cum de statu et salute mea agetur Omnis adsit. Neminem missum facio. Et ut summam omnium complectar, Omnis cum ordinibus suis officia sua rite exequatur. ut qui rectores sunt recte et equanimiter regant: linguas male suadas vitent.

Qui Consiliarii honestum principis et bonum publicum concorditer spectent. Simulationem eliminent. Candorem et integritatem ab exilio revocent.

Qui mystę, mysteriis et sacris incumbant: Vitа agant ordine et professione sua dignam.

Nemini solum juxta Apostolum permissum est, ut militans Deo implicet se negotiis secularibus.

Qui

480

Qui Theologi et Concionatores recta doceant: vi-
tia insectentur non homines. nec vltra Ecc^a sep-
ta ferantur.
Romipete qui sunt indulgentias, non impetra-
tionum dicarumq; tendiculas in viros probos et qui
tos reportent. et cum a litibus abstinere nequeant
a perfidia saltem abstineant.
Qui judices, juste judicent
Qui iurisconsulti, lites moderentur non serant.
Qui causidici, non sint bilingues et prenaricatores
Qui Notarii, non falsent.
Qui Praefecti, non deglubant. *)
Qui Officiarii non emungant
Qui exactores non peculentur.
Qui conductores et publicani non spoliant
Qui Aulici non vendant fumos
Qui Medici, qui Poetae, et Astrologi, non adulen-
tur neque promittant.
Inter Nobiles vero qui seniores sunt, vern fa-
miliarem:
Qui iuniores militiam citra rapinam colant.

*) Qui haeretici expellantur.

Mart

XXVIII. K. 116.

Martęq nō Mercurio in Castris, non in vapora-
riis se exerceant.
Qui Plebei sunt, se Dinastis et nobilibus non
equent.
Qui Mercatores non fallant.
Qui aratores aratrum tractent.
Qui artifices opificesq sunt, suis artificiis
insistant. De pellicula ardo, non de divi-
nis aut publicis rebus: nec suttor ultra cre-
pidam iudicet.
Denię Omnis servet illud Apostolicum: Cui
honor honor: Cui tributum tributum. Fu ne-
mo nulli quod suum est tribuas licet. Sic
fiet ut neuter vestrum deliquerit. et ego
quod parum abesse videtur non dum pe-
rierim.

Omnis. quid de mulieribus?

Resp. Hę postq cum viris vnum sunt: ipsi inter se
cogruat et partiantur ut velint. Puellę tamen
si non caste saltem caute vivant.

Nemo Quid nunc ais omnis? ego me hęc ad amus-
sim servaturum policeor.

Omnis

Omnis. Ego recte quidem pronunciatum video: sed ut servare possim dubito. proinde deliberandū michi adhuc censeo.

Resp. Quousq tandem? ad bellum ne? an ad Conventū?

Omnis. In bello me ipsum conficerem. In Conventu adesse non licet. verum hoc potissimum arbitror, ut nunciis meis id munus delegem.

Resp. Si talibus deleges quales tibi hactenus visi sunt potiores, qui impudentius adversus principes et Sacricolas vociferantur: aut qui, seu per quos alii sub pretextu commodi mei, privatum suum aucupantur: vel suis odiis, ambicionibus, et simultatibus immersi, sese invicem meo malo ulciscuntur: quodq virtute parari debet, turbis et perversis artibus consequi nituntur, nichil egeris, operam et impensam luseris: et postremo meq teq una percipitaveris.

Omnis. Hoc Neminis hujus culpa est, quem tibi amicū reris. is ea quę cuiq libent prohibet.

Nemo. Quid ni prohibeam? cum solus sim, cui tu recta monstranti obtemperas.

Omnis

Omnis. Dispiciam deinceps iam in alios conventus, qui et rectius sapiant, et nobis magis ex usu fuerint.

Reipubᶜᵃ Dii bene vertant.

Dialogus in Rempublicam.

Quę Dea? Publica res. lacera aut veste? q illam
Qui sartire velit nunc mihi nullus adest.
Sed quis discidit hanc? rabies privata. quid illa
Ic sequitur? succo pascitur usq meo.
Quo succo cum tota maces? nitet illa? niterem
Ipsa etiam, totum sed rapit ista cibum.
Quę turba hęc circum? prefectorum ordinis omnis.
Quid rogo num curam non gerit ista sui?
Pretextu curat mea cómoda quisq: sed in rem
Privatam studium dirigit omne suum.
Sed quid sceptra iniuersa geris vinctaq machęram?
Me regere arbitrio non sinit ista meo.
Cur non excutis hanc? vetat hęc mea turba. vetando
In praeceps mecum: caeca sed omnis abit.
Quo comes hęc dextra? qua te sustentat omnium?

Religio

Religio: sed et hæc vix movet ægra pedem.
Nam virtus, et cana fides, astræaq virgo:
Privatę dudum succubuere rei.

mss. LXXVIII. Dodatek VII.-

Vide Nrs 191. 192. 193. 194. 195. cqb.

De fuga exercitus Almanici e Polonia.

Quem Principes Germaniæ in auxiliū Magistro Cruciferorū Alberto marchioni Brandeburgen, cōtra regem Poloniæ Sigismundum primu, in Prussia, miserūt. anno Christi 1520.

Lector mi copias illas Germanas tanto studio Magistro Prussiæ coactas, tantoq impetu et contemptu se se in Polonos ferentes, ut potentissimi reges invictas legiones, spiritu se diffidare posse crederent, eo redactas vides, ut unis mille equitibus qui ad eas premendas erant consulto premissi, adeo continuis insultibus fracte sunt et attritæ, ut non expecto regis exercitu, et projectis illis orsis suis magnificis turpiter et cum magno dispendio suo, pedem referre coactæ sunt. Quod vero invictissimus Rex præliorum e vestigio committere

dum

dum recusaverit cum omnium suorum ad-
derent animi, pietati et solertiæ illius assen-
bito: ut qui cos hostes qui Christiani sunt: quib
postea in exigendo stipendio suo, futuri essent
per quos
p qõ missi sunt inimicis ejus, q sibi gravio
res maluit levioribus pugnis sensim exturbar
q præcipiti prælio, fortunæ, quæ plurimum in
bello dominat, rem credere, tantumq sangui
nis Christiani profundi, etiã si perditum illos
iri certo sciret. Pietatem vero regiam mi lec
tor vel ex hoc cognosce, q recuperatis vi op
pidis, quæ ad hostes ut Germani ad Germa
nos defecerant, et parcitum est oppidanis omni
bus: et præsidiis hostilibus viaticu et conductores
quo tuto abire possent sunt dati. Ad eumq mo
dum toto isto Prutheuico bello nil non actu est
tractim et clementer in hostem necessarium, quem
reduci ad cor non perdi regia benignitas sem
per voluit.

Porro,

Porro licet Poloni dudum tante existimatio-
nis Ordinem subiugarunt, et nuc illum invic-
ta manu asserunt, non tamē ob id quę ipso-
rum est modestia negant Germanos cū omni
alia laude, tum ea quę bellica est claros
esse. Verum viderint illi vicissim, ne Polonos
deinceps culices esse, ac turpe ab illis vinci pu-
tent, quorum victrices manus non ipsi modo
sed etiam reliqui omnes vicini populi sunt
sepius experti, Sed libet accinere paululum.

L. 84. Divo Sigismundo Poloniæ regi
invicto. —

Quas tua non meruit Rex invictissime laudes
Hæc pietas belli consilium q̄ tui?
Expertus quid opus, quæ conprua tempora bello.
Quod duret, vires sustineatq̄ tuas.
Mitius insanum̄q̄ volens tractare nepotem
Et belli authores ense ferire suo.

Edere

Cedere vitasti populo prendente cohortes.
Cogere quas scires ut tibi terga darent.
Ut Capitum se more secret coniunctio prana.
Illus capti poenas deinde datura rei.
An tibi cui iurant hominum tot milia in castris
Difficile has acies perdere posse fuit?
Hectorea quos mille viri virtute fugarunt.
Insultu attritos nocte diq suo.
Sed placuit pietate magis tibi vincere et arte
Quam caede. o rari principis officium!
At nunc in Germane crucem defende profanam
Et contemne armis arma Polona tuis
Hem tibi Magnificis tua verba minantia copis
Quo redeunt? montes quid peperere tui?
Millia qui centum voluisti vincere nostra:
Vi speculatorum tam cito prostratus abis?
I qua signatus, pro qua pugnare coepisti
In magnam atq malam protinus ipse crucem
Tractandus fueras melius pro talibus ausis
Regia at in presens sit pietate satis.

In

In exercitum Germanicum Polonos fugientem.

Quod Deus esse solet coeptis adversus iniquis:
ex actis liquido temporis huius habe.
Promissis fretus miles Germane rapinis
Sarmaticum fueras ausus inire solum.
Serica sperabas, nigra pretiosa sobella
vellera, quae Tyriis eunt decorata togis.
Sperabas gemmis, auratis torquibus, armis
exuviis et equis non sine laude frui.
Tam q. velut victor partibus es oppida et agros
Spe q. tumens super his scripta superba dabas. i. privilegia.
Sigismundus at hoc Rex invictissimus, apte
Cunctando, intrepido pectore cuncta tulit.
In primisq. Deo, non ut Dux vester ad artes
Conversus Magicas, seq. suosq. dedit
Nunquam deseruit iustos et recta petentes
Omnipotens, quem tu leder sepe soles:

Quem

Quem tot probris, per viscera, vulnera, mortem,
Perq sacra illius singula membra notas.
Solus hic ex nutu rerum moderatur habenas.
Et fiunt subito quæ fieri ille iubet.
Ille piis ocilis partes respexit ad æquas.
Et iustas placida portulit aure preces.
Terruit inflatas subita formidine gentes.
Et turpi pressit corda superba metu
Nil vagus incessus nil grande sonantia verba
Armaq profuerant tela, minaq nichil.
Cæsus es, et raptus toties, et deinde repulsus.
Victus et a parva non sine clade manu
Sic modo pro nigris cutis est data nigra sobellis
Quam dedit inclemens fumus et aura tibi.
Pro q auro et gemmis succierit turpis egestas.
ex hac militia est quæ nisi sola comes.
Et quod equo celeri Germana per oppida ferri
Sperabas, macer hinc vix pedes ire potes
Exuviisq careS, pannosus, nudus, inopsq

Abiungo

Absumptusq fame turpiter inde fugis
Et modo qui terras fueras partibus et urbes
Iam profugo nusquā stat tibi certa domus.
Pellere cum quondam celesti sede gigantes
Tentavere Iovem; quid retulere liquet.
Tu quoq iunxisti tumefactus Pelion Ossa
Sed subito fractus fulmine ad ima cadis.
Quis dare te iussit tam pauidis terga Polonis?
Quis te Prutheno iussit abire solo?
Esse Deum credas, iusta qui singula lance
Librat, et elatis coepta secunda negat.
I nunc et iacta te Gallos teq Britanos
Anteq tot Latios te superasse Duces
Que te Sarmaticas fugientem turpiter oras
Gloria? quod sequitur te fugitiue decus?
Nosce viros hic qui gelidam nascuntur ad Arcton.
A te contempti namq fuere prius.
Hi totiens Moscos stravere Scytasq Gettasq
Cum quibus assidue Martia bella gerunt.

Te q

Se q procul tutum tranquilla pericia reddunt.
Contra hostes promptiti semper ad arma crucis.
Quam modo qui merito deberet nemo luetur.
Sint etiam astricti religione licet.
Immo Crucis nuper uincti sunt hostibus, illam
Quamvis veste gerunt non tamen intus habent
Nunc igitur vindex scelerum Deus extitit aequus
Se propere in turpem compulit ire fugam: —

In levitatem Germanorum.

Germanicum lector iam nosti robur in armis
Accipe et in sancta religione fidem.
Cetera cum mutent una cõnoti cuculla
Pectora non robur dicito sed folium.

Ad Sigismundum regem Polonie.

De alberto Marchioe Brandeburgen Magistro Cruciferorum in Prussia hoste regis & regni Polonie iurare se velle exhibenti, tum cum ab excratu regio in Kunigsberg obsideretur. Anno Dni 1520.

Ne rogo iurato credas Sigismunde Magistro
Non fuit hic vlli nec tibi fidus erit.
Fregit hic imperio. Mosco. Papa. Deoq
Ante fidem, franget non minus ille tibi.
Si secus eveniet nequeo quod credere, credet
Imperium. Moscus. Papa. Deusq tibi.

Przekład

(Błagam Cię Zygmuncie nie wierz Mistrowi – co mu
komu niedotrzymawszy wiary zdradził; ciebie nie. Ukarał go Cesarstwo. Moskwie. Ojciec Św. Bogu – Nam
ją i Tobie. A jeśli nie ręj mi Niemiec, niewiem czyli wierzę
ale; Cesarstwo Moskwa. Ojciec Św. i Bóg Cię opu-
szcz —.)

44) wszystkie te do Dziejów Prus[sami] wzięte są
niebyłe bardzo ciekawe ale zamek zrudzki. tylko
widzimy tym Rkopiśmie najdują się – inne oczy
nie mają – a drukowane nigdy (ile wiemy) nie były.

L 57 czerw

Epigramma (nunich) Krzyckiego
na Zakon Krzyżacki

(wbiżeu tegoż do Jana Lask: Orationa Leg. Pap° przekładu zapewne Łyzwińskiego.) Dzieje krzyżacki ich to nie dziś na nich napisane —

Radzaj krzyżów na naszym świecie iest trojaki
czerwony nosi swoiey: krwi Chrystusa znaki;
Biały drugi, owemu Potrowi przykroj
co konaiąc zatrwał niepraworni swoiey
czarny, Potka po ewiey wzorze
Przy Potrowskim ma także utrzymać zakonie.

(naidzie się przy liście powyż: MK. Opol.)

L. XVIII. Kut. 103. L 645 / 354.

Thomas Nigro Epūs Scardonen

Ad Lionem Pontificem X.^m

Dic rogo Leo Papa faciat quid hypochrita prestans
Egidius? Cur non Graeca pariterq Latina
Nec non Hebrea. Caldea. arabaq B disertus
Lingua, declaret fratrem nil scire Luterum?
Quid Gajetanus tribuens sibi cuncta Thomista?
Cur tuus Augusta quando legatus in urbe?
Cesaris obtabat votis versansq Lutherum
Non illum solitos spretum conclusit ad ignes?
Quid nam Christoferus nodosus et ille Scotista
Lignipedum nactus qui pileum qui labe Simonis
Cur nunc pro Veniis tot opes quibus ipse paravit
Non stat contra unum quem spernit et ipse Lutherū? *)
Sed scio cur isti muti surdiq videntur
Quod Papam cernunt et mente et lumine cęcum.
Nunc tibi consilium si vis prebebo salubre
Ut scribant rursus rursusq loquantur ut isti.
Deme illis rubeos pileos et redde Cuculos.

*) Luteranus Hæreticus scripsit.

XXVIII. K. 123
L 655 (3)
6547/3

Epitaphium Reipublica.

Quam tot non poterant armis confinibus hostes.
Perdere vepta quibus pressag semper erat,
Publica res iacet hic morbis extincta duobus:
Turbinibus populi, dissidiog patrum,
Cujus causa mali libertas prava, reig
Private studium, pulsag prisca fides.
Languebat dudum vicijs obnoxia tantis
Et male curatis extenuata malis
Serpebat venis sensim insatiabilis hydrops
Qui morbis alijs fons et origo fuit
Una tamen medica que vires arte levabat
Religio et probitas principijs una fuit.
Hactenus his sartita salus productag vita.
His spretis vires auctus ademit hydrops.
Ex quo manarunt turbarum protinus undę
In quibus extincta et publica tota salus
Lugete o cœci populi procaresq patresq
Nam morte hac et res et bona vestra ruunt.

Aliter

508

Aliter brevius. 1)

Publica res iacet hic morbis extincta duobus
Turbinibus populi dissidiisq patrum
Sed quę causa horum? libertas prava, reiq
Privatę studium: cordaq cassa fide.
Nonne fuit medica morbos qui pelleret arte?
Religio et virtus regia sola fuit.
Hactenus his sartita fuit productaq vita
His spretis victas prebuit illa manus.
Lugeteo coeli populi procaresq patresq
Omnia nam morte hac comoda vra ruunt.

(1) Roman ten na polskie L. Kondratowicza w Dwóch Liter. w pobliżu T. I. str. 242. drukowany 1850.)

XVIII. K. 177.
263–264
423–424

In sepulcrum Leonis PP.ae X.mi

Pontificis decimi tumulus tenet ossa Leonis.
Qui vitæ specie Sardanapalus erat.
Mortis causas fuit nimius puerilis abiectus.
Nocturni cœtus & cibus atq; merum.
Detonsum & lacerum moriens dimisit ovile
Quasq; habuit passim dilapidavit opes
Tunus ei exiguum mendici præsulis instar
Reddidit irata mente corona patrum.
Discat quisq; sequens posthac pastoris habere
Sceptrum nec ventrem sumat & ora lupi
Eripuit tandem de sevi dente Leonis
Nos Deus & proprias est miseratus oves.

Epitaphium Leonis PP.ae X.mi *)

Uno qui Petri patrimonia sorbuit ore promovit
Qui menti indulsit Pontifex magnus Leo

Hic

*) Iste Papa contra Hæreticos fecit Concilium in Laterano Deo et Clero invidus quia eorum scelera notabat.

Hic iacet ut breuibus scribã sentẽa bonorũ malorũ
Qui vitam duxit Sardanapalicanam Ecclesiasticam (omnino Catholicam)

Aliud

Hereti corum. Humani generis quo non immanior hostis
Extitit hic tegitur Papa Leo Decimus.

Aliud.

Nouem anni Decimi fuere, nullos
Iurat Roma videsse longiores.

Aliud.

Quis jacet hic? fraus, insidiæ, metus atra libido laus instructis dari
Non credo? credes si leges. ecce lego
Obrutã in hoc tumulo est cũ corpore fama Leonis eclas
Qui male pauit oues, nunc bene pascit humum bene male

aliud.

Ipse suos ditauerat Decimus omnia vendens Lenens
Recipiens homines, despiciensq; superos. bonos malos

Aliud

Aliud.

Decoxit Decimus causis tribus ut mihi visum est.

Decoxit Decimus podice, pene, gula.

XXVIII. K. 179.
K. 279
436

Epitaphium Magni Alexandri regis victoriosi.

En ego qui totum mundum certamine vici
Dictus Alexander vincor in hora brevi
Omne tenens regnum cuncto dominabar in orbe
Nunc me non teneo nec mihi regna valent.
Reges prosternebam me mors duriſima sternit.
Omnia mactabam mactor & ipse miser.
Omnia tentabam me vermis tentat & arctat.
me vermes rodunt vermis & ipse fui.
Cur homo qui moreris cupis in sublime levari?
Cum plus lucraris plura tenere cupis.
Omnia pretercunt, transit quoq florida vita.
Cum plus conscendis sumus ad ima ruis.
Aspice in miserum corpus, cui suma sternebant.
Nunc brevis in stricto me tenet urna loco.
Cur natura veri scandens sublimia gaudet?
Cum sit ex fragili condita principio?

Do L. rzeczowej. 655. Mss. XVII LXXVIII ete

Rzeczpospolita

Już do ostatniej teraz przychodzę rozpaczy
Rzeczpospolita między, dziś prywatna rzeczy
Lubo mam Króla, który nad inny[ch] iwart sławy
Senat mądry, dobrany, obszerne dzierżawy
Lubo mi na Rycerstwie i waleczney młodzi
Hordowniki[ch] i radny[ch] dostatkiem nie schodzi,
Co większa! lubo każdy, gdy się pora nada
Skrzętnie cokolwiek słowo o mem szczęściu gada.
Ja przecie opuszczona wostatniej potrzebie
Tylko zasadzie mnie widzę koło siebie,
Tu ślachta nieprzyjaciel, tam dzierża obrońca
I tak wolna niszczeję jak śniegi od słońca.
Wyrodne syny! jakaż ślepota was mami!
Że tylko szczególnemi zajęci zyskami
Moją dolę od której i wasza zależy
Zostawiacie na wolę postronnej fujerzy
Wszak i wy gdy ja zginę, wraz wraz musicie,
Domy, majętki, wolność i stawy i życie.
Umiecie się nawzajem chydzić i winić
Lecz cóż po krwawych sporach, gdy potrzeba czynić?
Do u robywatelstwem wyjedzać i cnota?
Do u sobie mózg smażyć nad próżną samotą,
Kiedy rozsądne układy kończą się na niczym
Gmin tylko nabiechtując duchem buntowniczym.
Kiedy prawem są tylko owe burzne zdania
Którym każdy swą chciwość i dumę zasłania.

Wyprószek

Wynoście się z granicy waszych domów precz,
Zmot-bijców, w których śłady wstępować niechcecie.
Noście na sobie złota i kamienie brzemie
Wyścielajcie drogiemi kobiercami ziemie
Sprawiajcie uczty i topcie w pucharach mroły
Niechaj pod tem purpurowo gną się wasze stoły,
Ubytkujcie, wymyślajcie rozkosze długawe
I trwońcie czasem, zdrowie, majątki i sławę.
Berbarzec też Tatarzyn niszczy wasze miasta
A na upadku waszym każdy sąsiad wzrasta.
Ow pędzi w swoje stepy krowie waszych braci,
Ten ostatkiem waszego złota się bogaci.
Przymierza wasze niemi, wyznają otwarcie,
Dają tylko przywilej na wasze obdarcie,
I cóż sobie rokować możecie na potem,
Zprzyjaźni tymi, których czeście pomiotem,
Śmieją się zgnuśnych wstydy, nabawiają strachem
I coraz to zuchwalsi trzęsą całym gmachem.
Ale nie dość że obcy wstróż się nam wpili
Wstrach się i wdomu wszystko do upadku chyli.
Rozprzężone nierządem spółeczne ogniwa,
Ojczyzna cierpi, zdrajca cnotę wygrywa.
Swawola też umysły nawet lepsze mami
Cichych ziemian wściekłymi cnym rzezańcami.
Szerzy się ta zaraza wszędzie bojaźń gaśnie
A butna zbrodnia broi otwarcie i jaśnie.

Za-nie

Za mi ojczyzna; wiara dziecińtwem nę zdaje
Cnota wyśmiana, zepsuta dawne obyczaje;
Rozrawa kmiecy co zawrą, król, senat i stany,
Prawa zdane na łaski hołoty zbrykanej —
Duma, chciwość, rozpusta wpomy mieru gmelkiem
Są wszelkiej wnie porzka, pocznowość wtrzytem.
Włoski czynia puttkami, miasta walą w gruzy
Sądy miecior wkramnice, świątynie w Zamtyzy
Gdy na króla szkalujące i potwarce cnota
Za dobrego nikodzi wichrzyciel nie cnota.
Niestety! na cóż ziazdy i sejmy nę zdadzą
Na którys zdanie zrzedaniem, władza walczy z władzą
Nie zgoj głos najmędrszy tego co mnie boli
Gdy wszystko na wiatr idzie gdy bałwan woli.
Chciejmy tylko wonet wszelka trudność nę wyjdzie
Lecz kto nie opuszcza temu pióro ujdzie
Sadnim nę na dowody obszerneini słowy:
Że dobry obywatel na wszystko gotowy
I kiedy trzeba kara, kiedy kraj upotrzebie
Zochota mu poświęca majątek i siebie.
Lecz Przebog! czemu tego nie czyniemy sami,
Czemu zamoni nasiej nie stwierdzim czynami?
Niechaj wiejej polskie nieskalone cnoty
Zaniechajmy rozterkoś zrzućmy nę z oczej pychy
I na koń, na koń zaraz! wzięjmy nę do broni,
A rzućmy nę przy zgodzie, dwigniemy stej toni!

wszystko

514

wespon nasze zamyśly bez pomocy nieba
Bez której zgin by dawno zginąć nam potrzeba — —

(Wojsz. Mesna)

Cod. mss. CLIX.

cały pisany na tym papierze z gdańskim herbem

CLIX.

159. Carmina Petri Roysii

(ab 1543 do 1576.)

Cod. sec. XVII.

(p1–338, ale przez mylne liczbienie świeże. po str. 29 powtórnie 20–29. więc wszystkich arkuszy 85½ i karteczek 4. razem 348.)

Kodeks ten dostał się do biblioteki hr. Ossolińskiego już bardzo defektowy dla wielu kart powydzieranych i tak jeszcze dziś w opłakanym zostaje stanie. Na wierzchniej okładce zapisał zakonnik nasz własnoręcznie: Carmina hoc esse Petri Roisii Hispani canonici samogitici agnovi eodem ritè perlectis Josephus Maximilianus comes Ossolinski.–

Charakter jednej mowy rzeki z przekreśleniami i poprawkami niedaje się być ani autora ani spółczesny. mniemałbym że już po zgonie autorzy r. 1571 przypadł, wiersze te dobrze później zebrane zostały. powyżej pomienione lata sięgają zatem do czasu w którym piór Rojec

w polsce zamieszkał. Z wstem
się niemogę z hr. Ossolińskim
zgodzić, który na str. 189 w
Tomie II swych histor. krytycz.
wiadomości", rękopism niniejszy
samemu Rojcowi zasadza, do-
dając, bez dowodu że przekróta-
nia i gorsze poprawy ręki różnej
od pisarza najpewniej samego
Rojca rękę okazują. —

---

mowny założyciel w życiopisaniu
piotra Rojca (tak go bowiem
starzy potacy spolszczyli i tak
go piszemy) wielokrotnie (w
T. II od str. 155 – 235 wiad. hist.
kryt:) wiersze z niniejszego Rę-
kopisma wyjmuje i przytacza.
wiadomy to poeta, i dawniejszym
naszym bibliografom przed Ossoliń-
skim pisarzom. mianowicie:
Okolski pod herbem Radwan pi-
sze o rytmie jego: Chiliasticon.
Hoppe na str. 99 Schedias: wy-
mienia jego Decisiones, także
i Załuski w bibliot: przez Mucz-
kowskiego wydanej (t. 156.)
Janocki (Von rar. büch. I. 85;

w Janociana (pp. 227 segu.) co wyszło
z druku podają. Nakoniec I. S. Bandtkie w hist. drukarń Krakow. s. 279
Carmen funebre etc a w hist. druk.
polskich I. 275 Carmen consolatorium
etc a str. 293 Nania etc Bentkowski
I. 441. ; Juszyński II. 140 de Co-
minipotenti nummo carmen rymae Pio-
tra Rojca wykazali. wszystkie są
znakomite. przybył zaś do Polski
pod koniec panowania Zygmunta I
a umarł r. 1571 na ziemi naszej,
odznaczywszy się naukowo za pano-
wania Zygmunta Augusta. wzięw-
szy jego łaskawie i uciekawie Kazimierz
nasz opoliński. (ubi supra II. 178.)
Przytacza on i wyjątki z niektórych
rytmów niniejszym kodexem obsta-
wszy je z drukowanymi i czyta-
dom odwołuje. Ob. l. c. str. 180-182.
i 194-196. Lecz niepotrzebuje wszyst-
kich pism jego — niewybaczał wszystkich
zostawując mieniał prawo te rozpoznania
całego kodexu i to wypełnić przed-
sięwzięciem. — Co do wydań pism
piotra Rojca ob. u opolińskiego w
osobnym przypisku 43ym nas. 236.
przyrzecz. wiadom. histor. krytycznych.

B Patrzyć pisma czy
mieni co w Janocian.
Bücher-saal i Oloja.
Polen. lieder geschichte
czy mieni co o Rojca
wiersze — ?

Wiersze
Piotra Rovica historyana
według kodexu tego porządkiem po sobie idących stronnic wykazane.

uwaga
powszechna

Wr. Ofolińskiemu nim się zajął napisaniem życiorysu tego autora, dostawszy jak się rzekło, rękopismu ten defektowy prac jego — nie wiele zważając, kazał wprzód stronnice na nowo policzyć, a gdy do liczb tych w dziele swem odnosić się, musiałem porównywając to samo, cuz mylnie liczbienie zachować i przyjąć. Nadto Ofoliński niektóre tylko wiersze stąd wyjmuje — w tem zaś Wypisaniu wszystkie się podają z tą uwagą że gdy nas najwięcej oroby i wiersze historyczne naszej ojczyzny obchodzą tych na karkach osobnych tylko umieszczeniem. —

Ob. Karthi.

1.)

1.) str. 1.

Początek: — — — — —
Hue intenti oculos volvunt, longumque
morantes,
Tantorum discunt regum pulcherrima
facta —

Koniec:
Inde abeunt omnes, felicia facta precati,
Lacundorque toros, sponsorque ri
pace relinquunt. —

(według kr. Ojcol. (str. 189.) ma to być
reszta wiersza na zaślubieniu Zygm:
augusta z Arcyxiż: austr. Elżbietą
Druhowanego u Wiktora r. 1543 w
maju. 4.° pod tytułem: de apparatu
nuptiarum etc — a według Jemoia-
na I. 230. N.° 1. Carmen heroicum
etc — wiersz tych bez początku zosta
To 260. przypisał je Opolińskiemu ztąd
w przyp: 49. str. 234. — niemogę się
wstrzymać by nie przytoczyć tu na
str. 3 pochwałę Akademiy Jagiellońskiej: — — —

„ Cracoviæ hinc surgit mediis in mœ
nibus urbis
Templum insigne, nigens, latos ubi Sar
mata pubes
Exigat

" Exigat in studiis annos, viridemque
inventam,
Seu iuvat argolicam, patriæ lin-
guamque latinam
addere, sive supra studia hæc
assurgere, et ore
Artifici, rebus punctim per mu-
tua nexis
Turpia falsa inter speciosum o-
stendere verum,
Implicitum quod mille dolis, am-
-bages, tenebroque
Involvunt cæca et via extricabilis
error,
Discere sive velit cælum, volventia-
-que astra
Quidque paret patri cum rore
attollere contra,
Luna potens radiis induta mina-
-cibus audet:
Aut cum paternis quondam se
amplexibus infert,
Seu si quando fero illabilis
igne cometes,
Regnorum occasus, regumque ex-
tremâ minatur,
ora, aut cum Phœbus radiis oc-
-cultat apertis
Immittitque orbi tenebras ~~tacitemque profundam~~
noctemque
seu

" Seu cum luna olim noctis solamen opaca
Ostendit servis viduatos lumine vultus,
Aut quæ natura vis omnipotentis Olympo
Excita rebus inest rerum et discriminat actus,
magnum opus, humana et vix exupera-
-bile cura
Est et apollineis bonus artibus, obvia nobis
Corpora quæ læto eripiant, fatisque su-
-premis,
Quæque adventantis meliores hostia morbi
Semina præcidunt, intactaque corpora servant.
Hic quoque pontificum maiestas summa quiritum
Queis regat imperiis, qua lege coercat orbem,
Nosse est, humana posita est quæ re-
-gula vita
Ultima sydereo condunt capsuk ardua cælo,
Divino rese studia attolentia motu,
Queis meliora hominis nequeant, hu-
-manaque cura,
Quærere, queis toto nihil est præclarius orbe,
Credere quid fas est homini, quod cre-
-dere dignum,
Illa docent, animos æterna ad gaudia poscunt

Mollibus

„ Mollibus et iuſtis acuunt mor-
-talia corda,
atque erecta alto faciunt aſpur-
-gere cœlo,
Immortalem hominis ſole ſpon-
-dente vitam
Eriptorque malis amor, florem-
-que perennem
ætatis, pulchramque æterna
in pace quietem,
Nereïa quæ oceanum, immortali
duitur ævo....

— — — — —

(przekład ks. Ob. u Opolińskiego
w T. II. s. 192 i 193.)

2.) s. 9.
sub stemmate Eppi Marcovii
(Distich. 2.)
s. 10.
(alia distich. 2.) – aliud (v. 8.)

3.) s. 10.
ad Acagnthum, patriam Ro-
yvii: ironia (v. 5.) Napis
ten mia rzko niepisarza całego
rzkopisma dany a tu hr. Opol.
ma za autora samego – dom-
niemanie to jednak niczem nie
stwierdza. Ob. facsimile.

4.)

4.) s. 11.
(bez tyt. ktoryby mozna dać tak:
Lex papa, lex iurti. (ver. 8.)

5.) s. taż.
Andreas Alciatus verlit. L. II. c. XV Parer.
(ver. grace 4. lat. ver. 11.) – Jędrzej
Alciat był Bojca w Bononii nauczy-
cielem. Inny Jan paweł Alciat a-
postata o którym Benth: II. 542. –

6) s. 12.
Antonius augustinus. (ver 4.) –

7.) taż.
P. Boyzius maurens. (ver. 4.) –
Na strapioki i dowcipu kładę:
Donatus, dominum fratrem te scribet
amicus
Si nihil accipiet, nil nisi frater eris.
Est etenim Domini verbum venale,
sed ipse
Do minus, hinc dominus milli ego
dictus ero.

8.) taż.
alter. (ver. 4.)
Do-natus dominum fratrem te scribet
amicus,
Tantum, nil illi tu dato, frater eris
Nil dabo, stant etenim nobis hae
nomina magno,
Nil dando, dominus non ero, frater ero.

9.)

9.) Taz:
Vivendum modice (ver. 10.) –
10.) S. 13:
Ad Raphaelem Vargavium ora-
rii prefectum. (ver. 10.) –
11.) Taz:
Ex greco. (ver. 4.) – Item (ver. 2.)
Item (ver. 2.) –
12.) Sk. 14:
In locupletem. (v. 2.) – In e-
-undem. (ver. 2.) –
13.) S. Taz:
Ex greco. (ver. 2.) –
14.) S. Taz:
Oraculum. (ver. 2.) –
15.) Taz:
In Paulum IV. (ver. 4.) – In
eundem. (ver. 4.) – In eundem
(ver. 2.)
16.) S. 15:
De Romulo et Paulo IIII°. (ver. 8.)
– De eodem (ver. 4.) – De eodem (v. 4.) –
17.) Taz:
Cuiusdam ad Attalum responsum.
(distich:)
18.) S. 16:
In historiam Platine: de vi-
tis Pontificum. (ver. 4.) –
19.) Taz:

De

De Dicario concionatore. (ver. 4.) ten napis obeq rýka.—

20.) s. taž:
Epitaphium Felicis Solikovii (ver. 12.)—

21.) s. 17:
Epitaphium N. (ver. 2.)—

22.) taž:
Distichon.—

23.) taž:
Ad Petrum Myscovium (ver. 12.)

24.) taž:
De ebrietate. (ver. 4.)—

25.) s. 18:
Ad theologos. (ver. 6.)—

26.) taž:
Ad Ecclesiam Sarmaticam. (ver. 2.)—

27.) taž:
Ad andream Preslavium. (ver. 4.) napis ten iinem pismem.—

28.) s. taž:
Epitaphium Alberti Skarosrebii. (ver. 4.) weisz 54 jest wariantem 4°=— mláť jeszcze weisz 64 jáko wariant 4° lecz niedopisany.—

29.) s. 19:
In effigiem augustini Rotundi. (ver. 4.)

30.) taž:

In

In stemma eiusd: Rosa (I. ver. 4. II. ver. 4. – wpomnek na marg: III. ver. 2.) –

31.) t. taż:
In effigiem suam. distich:
" Effigiem Petri miraris, et ora Royzii
Quid si expressiset pictor et ingenium? –

32.) taż:
Epitaphium Scotsevii. (ver. 4.) –

33.) t. 20:
ad Franciscum Krasinnum (ver. 2.)

34.) t. taż:
ad Stanislaum Krasinnum (ver 8.) – ad Eundem. (ver. 10.) –

35.) taż:
In archimagirum. (ver. 2.) –

36.) t. 21:
De cervisia nigra gedanensi –
(I. ver. 2. – II ver. 2 – III ver. 2. IV. ver. 2. – V ver. 2. – VI ver. 4.)

37.) taż:
In abbatem Peplinensem. (ver. 2.) – Aliud (ver. 4.) –

38.) t. 22. –
De quodam Rosam in stemmate habente. (ver. 4.) tytuł ninq rękq.

39.)

39.) Str. taż:
Dergarcaniam pagum (ver. 4.) napisz
nias xlus. –

40.) s taż:
de cella monastica (ver. 4.) –

41.) taż:
In caudas equorum germanorum (ver. 2.)

42.) s. 22:
(ter tyslutu . w. 4.) – Heus (ver. 2 –)
Heus (ver. 4.)

43.) taż:
Stanislao Carnicovio Praesuli wladik.
Pslulam navigantí. (ver. 6.) – aliud
(ver. 2.) –

44.) taż:
De uru opum. (dźlub.) –

45.) Str. 211:
Cyro oratori caesaris librum suum
misit. (vers. 17.)
Weisz 17: „ Cyre Pater quod scire pa-
-tet, pater inclyta summum,
w. ostatn: „ aut si quid Roma maius
queat aula potentis –"

46.) s taż:
de munerum contemptu. (ver 4.) –

47.) s. 25:
do Joa^m Korlkam Castel^m Gedan^m (ver. 2.)

48.)

48.) taż:

In medicos. (Deslich.) –

49. taż:

(bez tyt: wier. 6.) Niepochlebnie opisuje polaka – dla tego je tu wrzuca. Jest to właściwie odezwienie com, gamić wszystko będąc u obcych:

„ Invadit, sua quae iactat, nec lege reposcit,
sarmata contempto principis imperio.
Cui nec rex, nec lex, ex lege habeatur et exrex;
Et ponas sceleris perferat ille sui.
Ut placidum ac mitem regem qui spernit, eundem
Iratum accepto sentiat ille malo." –

Aliud (ver. 4.)

„ Inter se, vivo augusto, movet arma Polonus
In medioque furens praelia miscet agris
Sospite qui rege hoc audet, nec sceptra verebur,
Hic quid post regis funera nonne faciet?" –

50. Str. taż:

De Loca abbatis oliviensis morte

ad

ad Gasparum Gescavium (I ver. 8.) str. 26.-(II. ver. 8.) - ad Eundem facium abbatem. (ver. 12.)-

51.) s. 27.
Quilhelmo Episcopo Olomucensi Oratori maximiliani cesaris ad Sigism. Augustum R. Pol. librum mittit. (ver. 31, V. 1ª): „Liber ac illustris adi tecta alta Guilhelmi - -
V. ost: Seque aris vivens dignum faecit esse dicatis."

52.) str. 28.
De triplici magorum munere. (ver. 4.)

53.) taż:
De primi parentis peccato. (ver. 2.)

54.) str. 29:
Carmen gadalophei poëte: de profisica quinque optimatum Legatione varschovia missorum. Deque Dantiscano tumultu - accepit querela manium vindicim ex maris dantiscani custodibus capite per iniuriam a gedanensi magistratu plexorum ad Sigismundum augustum Pol. Dm Princ^m optim^m max^m - eodem gadalapheo poeta auctore. (wiadomość o tem poemacie czyli raczej zbiorze wierszów w jednym przedmiocie, wyszukanych

cym

cym gdańszczan ich mamy u hr. Ossolińskiego (T. II s. 174. 175 histor. krytyk. wiad.) Pod zmyślonem nazwiskiem gadalophea a nie guadalophea, siebie Dojec ukrył. Tytuł powyższy cały patrz w przyp. 27. s. 219. — Szczegółowe zbioru tego wiersza po sobie idące są:
Do króla wiersz 6 — Polym.
Libellus Lectori. Inwiersz I — VII. (dalej od str. 31 od której mylne liczbienie):
Navigatio Stanislai Carnovii Wladislavia et Pomeraniæ Patrulis religiosissimi. (ver. 42.) —
Eidem Ithalam navigantis. (v. 2.) —
Aliud. (ver. 2.) —
Ad eundem Prosulem de navigationis successu. (ver. 8.) —
De eodem ad Gedanenses tumultuantes. (ver 6.) —
Item de eodem. (ver. 4.) —
Legatio. (ver. 74.) —
In Gedanenses tumultuantes (ver. 110.) —
In Librum: fidelibus dilectis Gedanensibus dari solitum tres versus longi. vic. które są:

Scribitur

„ Scribitur ante fides, sequitur dilectio,
                                  (spes
Unde fides, nide et dilectio credat
                                  oportet.
Succedat, cui nox postis detetio castris. "

In gedanenses. (ver. 2.) –
Ad plebem gedanensem. (ver. 4.) –
De gedanensium motu. (ver. 6.) –
ad Sigismundum augustum Inclytum
pol. Reg. Eadem de re. (ver. 6.) –
Ad Polonos eadem de re. (ver. 6.) –
Eadem de re. (ver. 10.) –
Eadem de re. (ver. 20.) –
De gedanensium largitione ad Polonos
(ver. 10.) –
Eadem de re. (ver. 2.) –
Ad Polonos de admisso gedanensium
vindicando. (ver. 24.) –
In gedanensium patronos. (ver 8.) –
Querela maxima etc (ut supra) (ver. 128.)
In gedanenses. I. (ver. 4.) II (ver. 12.)
In Clefeldum. I (ver. 12.) II. (ver. 13.)
In eundem. (ver 8.) Koncówki tych
wiersy składają słowa: fel-regis-
non – ds – heros – sancti – abrbit-fas.
(Na tego klefelda b. tytułu) (ver. 10.) –
Item. (ver 4.) –
De Divina in Dantiscanos ob teram
matem vindicta. (ver. 14.)

Gratus

Gratulatur donum Regi a Gedanensibus concessum. (ver. 34.)
te Nowa inna zbq.-

55.) str. 45:

Petri Royzii mauri Hispani regii iurisconsulti Carmen Ad Sigismundum augustum P. D. principem suum Inclytum. (ver. 44.)
- de Stanislao Carnkovio Wlad. et Pom.ᵃ Epō regio Gedani legato.
(I. ver. 10 - II. ver. 6. - III. ver. 6 - IV. ver. 2. - V. ver. 2. - VI. quatuor versi longi xii.)
Ad Eundem. (ver. 6.)-
(Je wizytkie do Gdańszczan żeigające się wiersze w zwiążku zq zhistorją rozruchu o którym w poprzedniej liczbie - ale że Epo-linskiego t. c. drugim wierszem do Króla je nazwał, przeto jako do drugiej części należące także osobna liczba oddzielam.)

56.) str. 49. (mylna):

Prosopopoeia Dantisci ad Joannem Prostum, Georgium Clefeldum, Constantinum Terberum, Albertum Gisium. Optimates scilicet suos loquentes. (ver. 206.)
(równie jak poprzednie wzwiązku są z toba. Gdańszczanie C. byli wrogiem za nieporuszeństwo,

gdy

gdy jednak łagodnie trzymani wkrótce uwolnieni zostali Rejc napisał do nich przemowę ku wielkiem pochwalnym dla króla a ich bardziej winiącym. (Ob. Opolińskiego l. c. str. 145, 220. w przyp. 28 tylko niniejszego wiersza podał.) —

57.) str. 56. (mylna.)
Epitaphium Nicolai Volovii. (ver. 4.) —

58.) taż:
(Epitaphium) fratris eius. (ver. 4.) —
(Karta dotąd odstrzyżona a po niej wydartych kart 5.)

59.) s. 57. (m.) ugóry tejże ręką rubr.: Religijna. pod jej białą rozstawionej poczym: (bez tytułu) (vers. 4 — pod obraz ukrzyżowanego Zbawiciela.)

60.) taż:
De vita christiana. (ver. 24.) —

61.) s. 59 (m.):
Christiana admonitio. (ver. 34.) —

62.) str. 64 — 72: (myl.)
De triplici vita, coelibe, coniugali et fornicaria. Experientia copia. (quasi sententiae) rzuty:
(I. ver. 4 — II. ver. 31. — III ver. 8 — IV. ver. 8 — V. ver. 4 — VI. ver. 2 — VII = XI. (a ver. 2) — XII. ver. 4. — XIII = XI a ver. 2 — XXI. ver. 4. — XXII. ver. 2 — XXIII ver. 2 — XXIV

XXIV = XXVI a ver. 2. — XXVII ver. 4. —
XXVIII. ver. 2. — XXIX. ver. ver. 4 —
XXX ver. 2 — XXXI = XXXIII a ver. 4. —
XXXIV ver. 2. — XXXV ver. 4 — . XXXVI
= XLVIII a ver. 2 — XLIX = LIII a
ver. 4. — LIV. LV. a ver. 2 — LVI =
LIX a ver. 4 — LX = LXVI a ver. 2.
LXVII. LXVIII a ver. 4 — . LXIX =
LXXIII. a ver. 2 — LXXIV. ver. 4 —
LXXV. ver. 2 — LXXVI ver. 4. —
LXXVII = LXXXII a ver. 4 — LXXXIII
= LXXXVII a ver. 2. — (hr. Ofzo-
linski zmiankując na str. 194
swego dzieła o wydaniu druków
powyższych rytmów, dodaje że
mniej ich wyszło niż ten obej-
muje rękopism.)

63.) str. 43 (m.)
de virgine nupta. (ver. 6.) —

64.) Taż:
de Sigismundo I Rege et Bona
regina Polonie (ver. 4.) które
są:

" Maiestate gravis stat Rex vbi,
turbinis instar,
Regina huc illuc instabilis volitat.
Hoc regnum non paruit me forte
rogatum
Schacorum regno dicere persimile "

Cztero =

(czterowiersz ten dowiemy, zebrać co do znaczenia hr. Ostrowskiego T. II s. 195 i wydrukować wprzyp. 54. s. 233.)

65.) taż:
Librum mittit suum Francisco Gonzaga (ver. 37.)
17: I liber, i felix alta pete mania Roma
ost: Hoc alios nos Gonzaga placuisse iuvabit.

66.) s. 74 (m.)
Felix quis vere (ver. 4.) –

67.) s. 75 (m.)
Ad Joan^m Franciscum Canobium Pii papae IIII in Moschoviam nuntium (ver. 14.) –

68.) taż:
Ad eundem. (ver. 111.) – (Chwali je hr. Ostr. na str. 194 niewypisując. –)

69.) str. 79 (myl.)
Ad nicolaum Radivilonem virum gu^m olicensium et Nieswiesiorum Ducem, palatinum Vilnensem, S^m q. Li- thuaniæ Marsalcum et Cancellarium patronum suum observ^m (ver. 8 –)
Ad eundem. ver. 8 – ad eundem (ver. 8.)
Aliud. (ver. 16) – Aliud (ver. 16) –

70.) str. 81. (m.)
Epitaphium Joannis Radivili (ver. 10.)

71.) taż:

Ad

Ad Sigismundum Augustum re-
gem. (ver. 14.) – aliud (ver. 6.) –

72.) str. 82. (m.)
In rubellum (ver. 4.) Aliud. (ver. 4.) –

73.) s. 83. (m.)
Ad cunctatorem (ver. 4.) –

74.) taż:
ex greco (I ver. 4. – II ver. 2.) –

75.) taż:
In aquilam cesaris. (ver. 2.) –

76.) taż:
In aquilam Regis Poloniæ (ver. 2.)
tego:
" Mes ego augusti nistos tego sua-
-viter alis,
Qui sons est ungues sentiet ille
meos. "

77.) taż:
(6. tyt.) (ver. 2 – na czyjéś herb.)

78.) str. 84 (m.)
Ad Illm Principem Nicol. Radi-
vilum palatinum Trocensem
Lituaniæ exercitus Supm Ducem.
(I. ver. 14. – II ver 6. – III ver. 6.
pod wizerunek. IV. ver. 12. Książkę
oddaje. –
14: Ex libi promissum porto Ni-
-colae libellum –
ostat: Ergo fac ingratum ne tibi
munus eat. –

V

× Śledowaty

(wpisze do Radziwiłłów
pisarzy pana Boleja
trzeba porównać adresata
Radivilias etc – czy ni
tam nie znajdą, które
tytuł?)

V ver. 6. – pod tegoż Radziwiła obraz.)

79.) str. 85 (m.)
In Coeslianum. (ver. 2.) –

80.) s. 86 (m.)
Ad Nicolaum Christoph. Radivilum Olicensium et Nieswiciorum Ducem, Schidlovicia comitem, spei summæ indolisque spectatissimæ Princ.m – (ver. 24.)

81.) s. 87. (m.)
Nicolao Radivilo viro illus.mo in Dubingi et Bierze Ducis Palat.o Trocensi, Exercitus Lituani Imperatori patrono suo observatissimo. (I ver. 16 – II ad Eundem ver. 6 – III Ad Eundem ver. 15.) IV. Ad eundem factum palat.m Vilnen. ver. 8 – V ad Eundem ver. 6 – VI ad eundem. ver. 4. – VII. Aliud. ver. 2.) –

82.) str. 89 (m.) –
Nicolao Radivilo filio. (ver. 4.) –

83.) taż:
De Augustino Rotundo prætore vilnen. (ver. 6.) –

84.) str. 90 (m.)
Incisum in horologio. (ver. 2.) –

85.) taż:
De quatuor temporibus. (ver. 2.) – De iisdem – (ver. 2.) –

86.)

86.) Str. taż:
Ad Nicolaum Pacium Epm̃ Kiio-
vens: haereticum. (ver. 6.)—

87.) taż:
Carmen implicitum. (ver. 2.)—

88.) taż:
Ad se ipsum de alea. (ver. 4.)—

89.) Str. 91 (m.)
In Stemma Valeriani religiosi̇m
vilnensium episcopi. (I ver. 4—
II. ver. 4— III ver. 4— IV ver. 2.—
walerjan Protasiewicz fundował
kolleg. iezuitów. † około 1580.)—

90.) Str. 92 (m.)
Ad Vorniam. (ver. 6.) Aliud (ver. 4.)—
Vornia miasto na Żmudzi. Jest
także wyspa tego imienia w połu-
dniowej Hollandii. Ob. niżej.
pod L. 128. gdzie miasto pomienio-
ne medenica poeta zowie.)

91.) taż:
De senectute (ver. 6.)—

92.) taż:
Ad puerum. (ver. 2.)—

93.) s. 92 (m.)
Simplicitas. (ver. 2.)—

94.) taż:
(b. l.) ver. 1: „ Cultieus os gustat mellis,
Praecordia fellis. „

95.)

93.) str. 93. (m.)
Viri Illustr^mi Nicolai Radivili palat. Trocen. nomine ad Regem. (ver. 8.)—

95.) taz.:
Carmen implicitum. (ver. 2.)—

96.) taz.:
Ad Eundem (qui supra) factum palat. vilnensem 1565. - (ver. 8.)—

97.) taz.:
De magistratu. (ver. 4.)—

98.) str. 97. (m.)
Pauli Ducis Olschanensis Episcopi Vilnensis Epitaphia. (I ver. 6 — II ver. 6 — III ver. 6 — IV ver. 6 — V ver. 4 — VI = VIII a ver. 2.)—

99.) str. 95 (m.)
De ollo vi. (ver. 4.)—

100.) taz.:
(6. lyt). (ver. 4. o ogurku.)—

101.) taz.:
Ad Petrum (ver. 2.)—

102.) taz.:
Ad quendam. (ver. 2.)—

103.) str. 96. (m.)
Epitaphia Reginae Barbarae. (I. ver. 6 — II ver. 4 — III ver. 4 — IV ver. 6 — V ver. 4. VI = VIII. ver. 11 — IX. ver. 2. i proza.)

Fen

Fen ostatni tak:

"Augusti conjux hic Barbara
condi tur, hoc est
Dimidium Augusti condi tur
hoc tumulo.
Obiit duode trigesimum ætatis
suæ annum ingressa, mensibus
post regalem honorem susceptum
quinque, diebus duobus, anno
post Christum natum primo et
quinquagesimo supra millesimum
et quingentesimum. VIII Idus
maias, sole ad vesperam inclinante."—

104.) str. 97. (m.)

Ad Sarmatam de Reginis Bona
et Barbara (dystich) tali:

"Barbara non placuit, placuit
minus ante latina;
Nescio quid mira, Sarmata mentis
habes?—"

105.) str. 98 (m.)

Epitaphium rei Elisabetha Si-
-slovicis Palat.ae vilnen. (I ver. 18—
II ver. 6 — III ver. 12 — IV niema —
V. ver. 10 — VI ver. 4 — VII. ver. 10 —
VIII. ver. 8 — IX ver. 4.—) Radziwiłłowej

106.) str. 100. (m.)

In bilinguem. (Distic.: 2.) —

107) s. 101. (m.)

de

De ingressu Joannis Domanovii, sanctogravum antistitis in sedem suam Episcopalem. (ver. 27.) ad Eundem (ver. 14.)

108.) s. 102 (m.)
Epitaphium eidem. (qui supra) ver. 56.)
(Ku Końcowi wdowiej wreszcie piśmie go odmalował poeta:
„ plebs et nobilitas ad Eum spe venit eadem,
Assetum bene perpetuum ne reddere cinge
Talibus antistes meritis Domanovius egit
„ etc

z powodu nagrobku mamy u opolińs. II. 162. obszerniejszą o Domanowskim wiadomość. Sam zaś nagrobek znajduje się wprzyp. 15. str. 206. l.c. — ale niemogę zgadnąć dla czego sam autor z góry wierszów 5 a z dołu 6 całkiem opuścił.) —

109.) str. 104 (m.)
Ad Gregorium Cervinum Canonicum medicensem. Collegam suum. (ver. 6.)

110.) taż:
Ad Telsinam. (ver. 22.) - str. 105. (m.)
Ad Eundem. (ver. 15.) —
(Był Juliusz Jelczyna nuncyuszem apostolskim w Koronie. Jako uczonemu przypisał Rojec, czy przetłumaczył niewiadomą książkę powyższym rytmem. Może

tu

się kiedy uda ją komu odkryć
dla tego wiersze II i ostat: przy
podobnych dedykacyach wskazuję:
II: "Juli Felvina, quem tibi bonarum—
ost: " Lector si modo legeris, libellum
Juli, hunc, arbiter esto ied
benignus."—
—str. 106 (m.) ad Eundem. (ver. 10.)
II: "Felviceas tecum quo cum no-
-bilus ad artes etc—
ost: " Scribat cum nemo talia, nulla
legas."
—taż: Aliud. (ver. 14.)
II: "Quod nuper Carmen, Juli, tibi
misimus, illud — —
ost: " Frater ubi patris nil nisi
nomen habet."

111.) str. 107. (m.)
Ad Andream Dudicium Sbar-
datum Episcopum Quinqueec-
clesiarum Maximiliani Cesaris a-
pud Sigismundum augustum
Pol.e Reg.m oratorem. (ver. 10.)—

112.) taż:
Ad Consulem) Vilnensem) Petrum
Royzium mauricum iureconsul-
tum R.e M.tis Andreas Quinque
culesiae Epus. pessimus optimo po-
eta. (ver. 10.)—

113.)

113.) str. 108 (m.) –
P. Royzius ad eundem. (ver. 20. zwa-
rjantem m'zy Roścm.)

114.) taż:
Ad Gregorium Cervinum. (ver. 2.) –

115.) s. 109 (m.)
In Codrum medicum de manibus Christi
(ver. 14.) –

116.) taż:
Ad Phoebum. (ver. 4.) –

117.) taż:
In effigiem hominis multos oculos au-
reosque habentis. (ver. 6.) –

118.) str. 110. (m.)
Ne sutor ultra crepidam. (ver. 22.) –

119.) taż:
In quendam. (ver. 4.) –

120.) taż:
(6. tyt.): Distichon. (na zadłużonego).

121.) str. 111. (m.)
In quendam (ver. 2.) – Aliud. (ver. 6.) –

122.) taż:
Regii responsi sententia. (ver. 12.)
(zawyra się tak: „Non est haereseos
causam cognoscere nostrum, Rex ait
esse.")

122.) taż:

Ad

Ad capitulum samogitiense (ver. 6. — powód do napisania tych wierszów u Ostrol. T. II. s. 176.) —

123.) str. 112 (w.)
Epitaphium Stanislai Narcuszii (Narkowicz?) Episcopi confirmati samogitia - (ver. 34.) —
(Treść całego nagrobku podaje Ostrol. w T. II s. 163. Ter wypuszcza znowu zgóry wierszów 3, a zdołu wier. 30.)

124.) s. 113 (w.)
(6. kyt: -Distichon - o przyjacielu i przyjaźni tak):
" Qui se alium absenti ac praesenti
praebet amico;
Hic vera legem nescit amicitiae. "

125.) s. 114 (w.)
Ad Librum suum. (ver. 26.—)
Pocz: " vade Liber, aeterna pete moenia Romae etc -
Ostat: " A gelido mihi rum, mirari desinet axe. " —

126.) taż:
Ad Laurentium Volscium. (ver. 2.) —

127.) str. 115. (w.)
Ad Georgium Petrauium Epum samogitia. (ver. 36.) — In eiusdem Hemina (Distycha I—III wierszowe.)

mińskowe 1a. Dalsze go wymienia Gloskiński II. 176. Petkiviciús — Petkoviciús — Piętkoviciús — wtym zkopiśmie stale Petcuniús a u Niesieckiego Pętkiewicz — myślę czy nie Piętkiewicz to samo; według ostatniego miał w herbie Działoszę i † 1574. Paprocki mówi że się z lustrzył.)

128.) str. 116. (m.)
In Vorniam seu Medicium (ver. 5.) — (wydrukował je p. Ossol. II. 221. przyp: 31. — ob. wyżej wiersze pod L. 90.) —

129.) taż:
In quendam antistitem. (ver. 11. złośliwe 1a na Jerzego Piętkiewicza bis. żmudz° wydrukował je p. Ossol. l.c. str. 222 przyp. 33.) —

130.) str. 117 (m.) —
Alberti Grabovii — Epitaphia. (I ver. 12 — II ver. 5. III ver. 12. — Był doktorem astronomii i sztuki lekarskiej.) —

131.) str. 118. (m.)
In furem sacrilegum. (ver. 6.) napis niewyraźny — jak się nadniecuto.)

132.) taż:
In Farnesium Cardinalem. (ver. 4.) —
In Eundem. (ver. 4.) Aliud (ver. 4.) —

133.) taż:
(b. l. Sententia. ver. 1.) —

134.)

134.) Str. 119. (m.)
Ad Hylam episcopatus petitorem
(ver. 4.) Aliud (ver. 2.) –

135.) taż:
Ad Petrum. (ver. 4.) (b. tyt.:
do tegoż: ver. 2.) –

136.) taż:
In curia Rozanka. (:) (ver. 4.) –

137.) taż:
In Charidemum. (ver. 6.) –

138.) s. 120. (m.) –
In Quendam. (ver. 10.) –

139.) taż:
Ad Sigismundum augustum re-
gem virum. (ver. 10.) – po zgo-
nie Pl Żony Elżbiety 1545 roku.)

140.) taż:
Ad Ioannem Langum. (ver. 12.) –

141.) s. 121. (m.)
Ad Petrum. (ver. 2.) –

142.) taż:
De Armiano. (ver. 15.) –
(wiersz był biało zostawiony.)

143.) taż:
In Decianum. (ver. 12.) –

144.) str. 122. (m.)
In Paulum. (ver. 14.) –

145.) taż:
In quendam. (ver. 4.) –

146.) s. 123. (m.). –
In quordam (ver 6.) –

147.) taż:
In astrologum Agricolæ filium (ver. 2.)

148.) taż:
In medicum imperitum. (ver. 4.) –

149.) taż:
In frigidum oratorem. (ver. 8.) –

150.) taż:
In Phœbum. (ver. 10.) –

151.) s. 124. (m.)
de Sigismundo Herbersteino. (ver. 6 –
de eodem. (ver. 2.) –

152.) taż:
In Phœbum. (ver. 2.)

153.) taż:
(6. byt: In Regem. ver. 10. – 8my
wiersz nimi zkąd zawsze tą samą wpisany)

154.) s. 125. (m.) –
In medicum pusillum. (ver. 4.) –
In medicum imperitum. (ver. 8.) –

155.)

155.) taż:
Ad augustinum Rotundum. (ver. 22.)
(wiersz 10ty wpisany zbyt obco jak powyższa – na ją oglądnąwszy za wła-snopismo Rojca.) –

156.) s. 126. (m.)
In lodzum. (ver. 4.) –

157.) taż:
de Nepluno haereticum mergente (ver. 6.) – aliud (ver. 4.) –

158.) taż:
Ad quendam. (Diotic.) –

159.) str. 127. (m.) –
Ad decumanum. (ver. 34.) – X Dziesiątnik?

160.) taż:
Epitaphium Albini. (ver. 4.) –
aliud. (ver. 8.) – Aliud. (ver. 6.) –
(Był lekarzem czy w Polsce?) –

161.) str. 128. (m.)
De Petro clavigero et Paulo cusi-fero (ver. 4.) aliud. (ver. 4.)
(te napisy inna zbyt jak poprzed.)
Aliud. (ver. 5. na wiersz 6ty biało zostawione miejsce, który inna ale zawsze ta sama zbyt na ow-nym odcinku dopisała. Zkądże wnoszę że to nie Rojca, jak Ogo-liński chce pismo, ale niewiadome-go, który wszystkie luki w kopismie zapełnić.) – Aliud. (ver. 8.) –

162.)

162.) str. 130. (m.)
In nomum tiorem. (ver. 4.) –
In Eundem. (ver. 6.) – In Eundem (ver. 6.)

163.) s. 131. (m.) –
In astrologum parvum. (ver. 10.) –

164.) taż:
Ad Lalium (distich.) –

165.) taż:
Epitaphium cuidam Medico. (distich.)

166.) taż:
In Propterum medicum. (distich.)

167.) str. 132. (m.)
De avaritia Luerini: (ver. 6.) –

168.) taż:
In stemma Alberti Pretocii. (ver. 6.) –
Aliud. (ver. 6.) –

169.) str. 133. (m.)
In eum qui multum debet. (ver. 26.) –

170.) s. 134. (m.)
In Abaro. (distich.) Aliud. (item.)

171.) taż:
De rebus exspectare ipsis (ver. 4.) –

172.) taż:
Ex Theogenide. (distich:) – Ex eodem
(Distich.) – Ex eodem. (ver. 6.) –
(wtem miejscu wycięty kart 8–9.) –

173.) s. 135. (m.) w górze do większej po-
wowy biało zapewne na tytuł Jana Lodo-
kiewicza

kiewicza, do którego te wiersze:
Librum mittit. rei. (ver. 36.)
b1 „I liber illustris pete limina
celsa Ioannis etc-
ostat: „Chodkievicius Liuana
gloria gentis —“
(porów: niżej z liczb: 176.) —

174.) str. 137. (m.) —
Ad Sigismundum augustum Re-
gem. (ver. 8.) —

175.) daż:
Formentum augusti nomine appel-
latum. (dyt: inny rawszety sanu
rzka dany. ver. 4.) — ad eundem.
(także: ver. 6.) — ad eundem in-
gressuro Conini, nomine Ioannis Chod-
kyevicij (rei. także: ver. 2.) —

176.) s. 138. (m.) —
Ad Ioannem Chodkievicium virum
illustrem in Sklovo et Mysz co-
mitem, Samogitie prefectum,
Liuonie imperatorem, Insig-
ni Liuanie marschalcum etc patro-
num suum obseruandissimum. —
(ver. 6.) które są:
„Chodkievicio Samogitia debet. Achilli
Inclyta quod quondam Graecia; Ro-
-ma Numa.
Et Lacedemonij quod sunt debent Ly-
-curgo
Confessi; leges queis dedit ille suas.
Est

Est etenim bellax, est religionis amator
Iustitiaque tribus quod fuit, unus habet.
ad eundem. (ver. 4.) te ra:
"Absens bella geris, vincis; deque horde triumphas.
Fuderunt Svecos militis arma tui.
affici insuetis si Svecos cladibus absens;
Presenti in Svecos quod Tibi restat opus.
ad Liuaniam de Eodem. (ver. 6.) ra:
„Chodkieviciis debes, Liuane, Joanni;
acquisit sceptris quod modo Livo tuis.
Paucos ante fuit Livo devinctus ad annos
Ex hoc devinctus tempore semper erit.
Solvere grata suo ut Liuania pergat alumno,
Non solvendo ex hoc tempore semper erit".

177.) s. 139. (m.) –
Dirè in pontificis Maximi, Romanoq
imperii Mitis portet. (ver. 162.) – poprawi
ni zdaje drugą jak wyżej.)

178.) s. 144. (m.) –
de Crastino regio. (Dzieje. umieszczo
ny przez Ojcolin'a II. 223. przyp. 33. –
powód do tego i następnych u Tegoż na
str. 177. 178. – Aliud. (ver. 4.) – aliud
(ver. 8.) – aliud (ver. 6.) – Aliud (ver. 4.)
aliud. (ver. 4.) – Aliud (ver. 10.) –
aliud. (ver. 4.) –

179.) s. 145. (m.) –
Ad Regem. (ver. 2.) – aliud. (ver 2.)

180.) str. 146. (m.) –
Carmen

Carmen funebre in obitum Illmi Hieronymi Chotkiewicz. (ver. 52.)
(był ojcem Jana-Karola.)
Inc.: „ Vilna flet, et largo tristis
Samogitia planctu ste-
Explic.: „ Pars tamen eius erat. —".

181.) Str. 148. (m.) —
Ad Joannem Chotkievicium Supremum Samogitiae profectum, orum Illm Carmen gratulatorium (ver. 69.) — ad Eundem (ver. 8.) — Aliud (ver. 38.) — Aliud (ver. 20.) —
(poprawki materyału jak poprzed.)

182.) Str. 153. (m.)
Ad Constantinum Chotkievicium (ver. 4.) — Aliud. (ver. 4.) —
Aliud. (ver. 4.) — Aliud. (ver. 12.)
Aliud. (ver. 8.) —

183.) Taż:
(6. tytł.) Dislich. —

184.) Str. 155 (m.)
Serium Regis Responsum Mosche datum. (ver. 4.) którego:
„ Mosche tuos redi profugos vis?
annuo; dixit
Rex contra: reddas tu quoque
Mosche, meos.
Pactio stet, videri ut profugos red-
Deindus es inter;
Rex

Rex ait; o Glinsci pessima progenies."

183.) taż:
In Moschum. (ver. 6.) sa:
„Barbarus est Moschus, quo non immanior alter
Omnibus in terris ante Tyrannus erat.
Ipse manu sevitque sua, ferroque truculenta
Quos duri mansit dextera carnificis.
Vivere quam tali sub principe, morte carere
Non minus, aut mitti sub phlegetontis aquas."

186.) taż:
In virtutem et fortunam. (ver. 4.) —

187.) taż:
In Phoebum. (ver. 4.) —

188.) Str. 156. (nw.)
Ad Nicolaum Trzebuchovium, de Strazensi hospitio. (ver. 20.)

189.) taż:
Ad Regem eodem de hospitio. (ver. 8.)

190.) taż:
Ad Strazense hospitium. (ver. 4.)

191.) Str. 157. (nw.)
Ad virum illustrem Stanisl. Kiskam palatinum vitebscen. (ver. 14.) — (przed nami książki fontyna, czy wegecia o sztuce wojennej) ter, 17. „Ex hoc disce libro praeclaras Principis artes" Ostat.: „Ergo libens munus suscipe Kiska meum." —

(6. typ:) (ver. 12.)

17: „ Promisum nuper Kisgal sic)
tibi hodo libellum etc –

ostak: „ Quem non ingratum, fac,
tibi munus habe." –

Aliud. (ver. 8.)

17: „ Vegetius, qui bella suis et
proelia chartis etc –

ost: „ Quicquid praterea bibliotheca
capit." –

Ad Stanislaum Kiskam. (ver. 4.)

(z prettaniem Rykopisma praterza.
(6. typ.) (ver. 4.) –

192.) str. 158 (m.) –
(6. typ.) distichon. –

193.) taż.
(6. typ:) distichon. –

194.) str. 159. (m.) –
de Polonis et Lituanis uno po-
pulo factis. (ver. 6.) –
Eadem de re. (ver. 10.) –
Ad Regem eadem de re. (distich:)
(6. typ.) distichon – o tym.
(z wariantem) vel ita. (distich.) –

195.) str. 160 (m). –
de Lituania et Polonia con-
sensione utriusque gentis mu-
tua, pridie beator Petri et Paulo
apostolor Lublini in comitio a-
ctis. (ver. 20.) –

de

— de eadem adunatione Codicillis ultro citroque datis, atque iureiurando Kalendis Quintilibus confirmata. (ver. 10.) — De eadem (dystich.) — Aliud (distichon.) — de eadem adunatione ad Joannem Chodkievicium. (I. ver. 4. II. ver. 14. — III ver. 24.) — Widzieliśmy ztąd że Chodkiewicz zpoczątku przeciwny będąc Unij, mianowicie nowe usiłuje zerwanie. Rościsz mrzytomny Sejmowi lubelskiemu czyli Unij r. 1569. wiersze pod I umieścił nr Ossolińskich II. 219. przyp. 26. dawszy przekład prozą. s. 173 l. c.)

196.) str. 164. (m.) —
de ruina et de temeraria ira. (ver. 4.) napis cinq zwykłą ręką dany. —

197.) taż:
Pro salute Regis bibendum. (ver. 4.)
(jak poprzed.) —

198.) taż:
Non temere credendum. (ver. 2.) —
(jak poprzed.) —

199.) taż:
De simulatis amicitiis. (dystich.) —
(jak poprzed.)

200.) taż:
In peccatores. (ver 4. II jak poprzed.)

201.) str. 165. (m.)

ad

ad Regem Augustum (ver. 6.)
Aliud. (ver. 6.) – Aliud (ver 10.)
z wariantem ostatn. wier. – Aliud.
(ver. 8.) – Aliud (ver. 6.) – Aliud
(ver. 12) – Aliud (ver. 10.) –
Aliud (ver. 6.) prosi o pieniądze a król go obiecuje zbywać.
Ustęp ten jest druk: u Ossolin°
T. II. s. 223 wprzyp. 36.) –
Aliud (distich.) – Aliud (distich.)
Aliud. (ver 17.) – Aliud (distichon 6.)

202.) Nr. 169. (m.) –
Ad Nicolaum Naruszhovicium.
(ver. 14.) –

203.) taż:
Mulieri non credendum. (ver. 4.)

204.) taż:
Penitentia. (ver. 4.) (inna rzecz jak poprzed.)

205.) Nr. 170. (m.)
Ad regem. (ver. 8.) –
Aliud. (ver. 4.) –

206.) taż:
Ad Joannem Chodkievicium. (
(vers. 6.)

207.) taż:
In Blandiloquos (distich.) pismem jak wyżej. –

208.)

208.) str. 171. (m.)
Ad Regem. (distich.) –
Aliud. (distich.) –

209.) taz:
Ad Ioan. Chotkiewicium. (distich.)

210.) taz:
Ad Grodnam (distich.) –

211.) taz:
In Phoebum. (distich.) –

212.) taz:
In matrem parricidam. (ver. 4.) –
Aliud (distich.) –
Aliud (distich. 4.) –

213.) str. 172. (m.)
De caio. (ver. 4.) –

214.) taz:
In Petrum Ilicinum (ver. 8.) –

215.) taz:
In Marianam. (distich.) –

216.) str. 173 (m.)
Ad Regem (vers. 8.) –
Ad eundem (distich. 2.) –

217.) taz:
In rusticos (distich.) –
Aliud. (distich 2.) –

218.) taz:
In Phoebum. (distich.) –

219.)

219.) Nr. 174. (m.) –
Ad virum spectabilem Augustinum Rotundum Mielesium viris vtriusque ac iustitiae consultum praetorem vrbanum vilnensem, amicum suum singularem. (ver. 18.) –

220.) s. 175. (nw.) –
Ad Albertum praetorium (ver 8.) –

221.) taż:
Ad Lucam Gornicium. (ver. 6.) –

222.) taż:
Ad Andream Griesium. (ver. 6.) –

223.) s. 176. (nw.) –
Ad se ipsum. (ver. 8.) –

224.) taż:
Ad Moeviam. (ver. 8.) –

225.) taż:
Ad Zalevium Thesaurarium curiae. (ver. 6.) –
(wersz 14 tak:
„ sic tibi ZaLEVI de marmore ponant etc.
(na marg: innem pismem: „ maiuscula litera bis legantur.“ –)

226.) s. 177. (m).
Ad Regem de Duce Romano.
(I. ver. 4 – II. ver. 2 – III. ver. 4. –
IV. ver. 2 – V. ver. 2. – VI. ver. 4. –
VII. ver. 6 – VIII. ver. 4 – IX. ver. 2. –

X.

X. ver. 6. — XI. ver. 6 — XII. ver. 4 —
XIII. ver. 6. — XIV. ver. 6 — XV. ver. 2 —
XVI. ver. 6. — XVII. ver. 10 — XVIII. (ver. 8.) —
ostatni na osobnym odcinku. Wszystkie
pisał Aoic w przedmieściu wziętej mos-
kiewskiej twierdzy Ulla. Na wzor
łatwości z jaką słowami dowcipnie i-
gra przytoczę tu dwuwiersz XV^{ty} (s. 179.)
„ Ex Vlulis vlulat quæ plus ululatibus
Vlam,
Impleat; aut moschus, plus vlulis vlulet. „

227.) str. 180 (m.) —
Ad Chodkievicium. (ver. 4.) napis innej
rzeźbi. —
Aliud (distich. 3.) (Także w przedmie-
ściu zdobytej na moskwie Ulły.)

228.) str. 181. (m.) —
In stemma Georgii Petrunii Episcopi
samogitiensis. (distich. 3.) —
(cuius te zkierb. IV. V. i VI. już na zlu-
strzonego Piątkowicza. Napisy do herbu
Działosza pod kierb. I. II. III. patrz
na str. 115. tego spisu. 127. — Dwuwiersz
IV^{ty} i V^{ty} zstrzyst p. Opol. w jedno z woy
drukował T. II s. 221. przyp. 32.) —

229.) tamże:
In quendam. (ver. 4.) —

230.) tamże:
In victorinum. (ver. 4.) —

231.) tamże:
Ad augustum Rotundum. (ver. 2.) —

232.)

232.) Str. taz:
In Lucam mundum, ad Eundem. –
(ver. 11.) –

233.) s. 182. (m.) –
In mundi criminationes. (ver. 6.) –

234.) taz:
Ad defensionem in mundum (ver. 4.) –

235.) taz:
de rusticis samogiticis. (ver. 6.) –

236.) Str. 183 (m.).
Ad Joan: Chotkievicium. (ver 4.) –

237.) taz:
Ad eundem. (ver. 4.) – Item. (ver 4.) –
(wcisz ortah. vbig una jak drugie
dopisany.) –

238.) Str. ~~184~~ (m.)
Nicolao Jasmio (ver. 6.) –

239.) taz:
In quordam quibus pro Euleriaste
est carnifex. (ver. 12.)

240.) taz.
(6. typ.) Distichon.

241.) Str. 185 (m.) –
Facies vrbis Vilnæ. (ver. 6.) –

242.) taz:
Euleriastes Vilnensis in sicarios.
(ver 6.) –

243.) taz:
In Acerram. (distich.) –

244.)

244.) taż:
Ad Rigam. (vers. 11.) – (dodano pismem innem jak wszystkie poprzednie: „cui decisiones suas legendas misit.") –

245.) str. 186. (m.) –
In Attalum (verb.) –

246.) taż:
De avito. (distich.) –

247.) taż:
In Phabum. (distich.) –

248.) taż:
De Iurisconsulto et Medico. (ver. 8.) –

249.) taż:
(6. typ.) Distichon.

250.) str. 187 (m.) –
De ambitione. (ver. 46.) –

251.) s. 188. (m.) –
(6. typ.) Distichon. –

252.) s. 189. (m.) –
Andreæ Alciato praeceptori suo mittit librum suum. (ver. 33.) – Napis ten rękaz jak wpoprzednich po dwakroć dopisując przekreślony i znowu położony – W. 17: „Audaces nimium mimurque cultas etc
u. oriat: Nostro si qua libro renidet iocquam."

253.) s. 190 (m.) –
De Scaevio. (ver. 5.) –

254.) taż:
In Saphum

Epitaphium Lassanovii / coniugis Scasovii. (ver. 8.) – Tytuły powypisz, ten mnie zawsze jedna dame rzlig. –

253.) taż:
In Sentinum. (distich.) –

256.) str. 191. (m.) –
In quendam tarquis se ingurgitantem. (ver. 6.) –

257.) taż:
Ad viatorem. (ver. 4.) –

258.) taż:
In quendam. (distich.) –

259.) taż:
De muliere quando bona. (Disticha 2.)

260.) str. taż:
(b. tyt.) Distichon. –

261.) str. 192. (m.) –
Ad Stanislaum Viskam. (ver. 12.) –

262.) taż:
Ad Krczonovicium. (ver. 14.) –

263.) str. 193 (m.) –
Ad Fullum. (ver. 12.) – (wiersze 71 i 83 poprawka marginalna. –)

264.) taż:
Lunodam dictum. (ver. 10.) –

265.) str. 194 (m.) –
In Fabium. (ver. 15.) –

266.) taż:
In vanitatis avidos et doctrina contempto-
-res. (ver. 18.) – tytuł wkła jak wyżej –

267.) s. 195. (m.) –
In Nervam. (ver. 10.) –

268.) taż:
In Vincentium Maximum. (ver. 10.) –

269.) s. 196. (m.) –
In imperitum medicum. (ver. 18.) –

270.) s. 197.) m. –
In Porthmea. (ver. 4.) –

271.) taż:
In Hylam. (ver. 10.) –

272.) taż:
Epitaphium umbri. (ver. 4.) –

273.) s. 198 (m.) –
De venere. (distich:) –

274.) taż:
Epitaphium Pharmacopolæ. (ver. 4.) –

275.) taż:
In pauperes coniuges. (ver. 4.) –
Aliud. (ver. 9.) wiersz 2i opuszczony z
miejscem biało zostawionem. –

276.) str. 199 (m.) –
In Castricum. (ver. 20.) –

277.) taż:
In quendam. (distich:) –

278.)

278.) Str. 200 (m.) –
Ad Stan^m Skaschevium. (ver. 8.) –
Ad Eundem. (ver. 21.) –

279.) s. 201. (m.) –
Epitaphium Anno Stanislai Scas-
sevii coniugis. (ver. 4.) –

280.) taż:
Epitaphium Phabi. (ver. 8.) –

281.) taż:
In malos medicos. (ver. 6.) –

282.) s. 202. (m.) –
(b. tyt.) ver. 4. (In martem.)

283.) taż:
In quendam. (ver. 12.) –

284.) s. 203. (m.) –
In sacricum. (ver. 6.) Zmazane.

285.) taż:
(b. t.) vers. 6. –

286.) taż:
Ad Albertum Zakrzevium. (ver. 12.)
(Imie i nazwisko przemazane.) –

287.) s. 204. (m.) –
In Praesulem quendam (ver. 8.) –
(przemazane.)

288.) taż:
(b. t. – distich.) –
aut ita. Distich. –

289.) taż:
In Quendam. (distich.) –

290.)

290.) Nr. 205 (m.) –
Ad Martinum Arcenovicium. (ver. 12.) –

291.) taz:
In Ilicinum doctorem. (ver. 4.) –

292.) taz:
In adulteros. (ver. 4.) – Aliud. (distich.)

293.) Nr. 206. (m.) –
In Sarmaticam. (ver. 8.) –

294.) taz:
In armaticam, quæ furtum comissum, propter Amasium, subiecto igne occultare voluit. (ver. 8.)

295.) S. 207. (m.) –
Epitaphium Angelo. (ver. 30.) –

296.) S. 208. (m.) –
(6. typ. – ver. 4. – In unionem Regni cum Lituania. Distich.)

297.) taz:
Vivat bene, qui non vult male audire. (Dist.)

298.) taz:
In ambitiosum. (distich.) –

299.) taz:
Distich. (6. typ.) –

300.) S. 209 (m.) –
Ad Anselmum Ephorinum rum (Dist.
Ad Eundem. (ver. 12.) – Aliud (ver. 8.)
Aliud. (ver. 4.) –

301.) S. 210. (m.) –
Epitaphium Joannis Antonini (ver. 211.
De Eodem. (ver. 4.) –

302.)

302.) str. 211. (m.) —
De medicis. (distich. 2.) —
Aliud. (ver. 8.) —

303.) s. 212. (m.) —
Ad medicos (ver. 6.) (6. t. ver. 6.) —
Aliud (distich. 2.) —

304.) s. 213. (m.) —
De Germania (distich.) — tak:
„Germania amisit sacra scripturd
sensum —
Germanum; sensu sic caret illa suo." —

305.) taz:
De Regia podagra ad medicos. (ver. 4.) —

306.) taz:
Manes Nicolai Rotundi ad patrem:
(ver 4.)

307.) s. 214. (m.) —
De regibus non violandis. (ver 6.) —

308.) taz:
De uxore. (distich.) —

309.) taz:
Amnem quendam antefert fonti
caballino. (ver. 10.) — napis zlej
druga jak mine poprzed.)

310.) s. 215 (m.)
In Quintum. (ver. 10.) —

311.) taz:
In Luterum. (ver 4.) —

312.) s. 216. (m.) —
In petrum. (ver 8.) —

313.)

313.) tak:
Ad Pamphilum. (ver. 6.)—

314.) tak:
In Cangilianum — (ver. 4.)—

315.) tak:
(b. 1. Distich:) tali: —manus
„Militat in teneris annis, amor hospes a-
Est in camicie ridiculosa venus. — " —

316.) str. 217 (m.)—
(b. 1. Districha in tormentis incisa.)
(I. Sigismundus dictum — II Sigismundes
augustus. III Augustus. IV. Ulrolaus.
V. Baba. VI Saxea parva. VII. Saxeum
mendicus. VIII. Scharffmeci — Aliud. —
IX. Karthuny — Aliud. — X Philoneno —
Aliud. XI. Notschangi — Aliud. — XII. Mu-
sici. XIII. Tibicines. XIV. Ignitus Catus.
XV. Mortarium magnum. XVI Feltschlangi.
XVII. Falcones. XVIII. Quartirschlangi —
XIX. Mortarium parvum. — Aliud — XX.
Falconeti maiores. XXI. Falconeti mino-
res. XXII. Serpentiny. (wszystkich 21.)
(V-ty; XXII napisy) są:
„Baba vocor, bella surgunt mihi pectore
flamma;
Dum speras lachrymas, fulmina nitto
cave. —"

—

„Ipse ego cum sociis ulciscar fœdera rupta,
Nostram et qui pacem depopulare volunt"

—

(w tym

(wolne miejsca wyciętych kart 8. i tylko od dołu siedm wierszy recto a niecałych 6 verso zostało.) –

317.) str. ta
(początek jakiegoś wiersza zpoda-niem książki:
„ I Liber Alberti properans pete limina Lasci –"
etc. etc.

318.) str. 221. (m.) –
Ad Sigismundum Augustum Pol. Reg. Opt. Max. Principem suum clementissimum. (ver. 4.) –
Aliud. (ver 4.) –

319.) taż:
De Rege. (ver. 6.) –
Aliud. (ver. 4.) –

320.) str. 223 (m.) –
Sigismundo Augusto regi. (ver. 8.) –
Aliud. (disti.) –
Ad Eundem. (ver. 6.) –

321.) str. 223. (m.) –
De Iove et Caesare. (distich.) –

322.) taż:
Ferdinando Caesari librum suum mittit. (vers. 41.) –
Tytuł: „ Ferdinande meum Tibi libellum dec
Ostat: „ Fidis stare queunt, cadant re-
fidis. –"

323)

323.) str. 224.(m.)—
De Lasco. (dystich.) tak:
„ Dii magnum conaris Achillem pingere
Achilles,
Pinge tuum Lascum, sarmata piotus erit"

324.) str. 225 (m.)—
In effigiem Alberti Lasci, viri fortissi-
-mi. (ver. 4.)

325.) taż:
Joannes Riccius annoborensis Illmi
Joannis Alberti Dⁱ megapolensis (
mekleburg) apud Sigismundum au-
gustum Pm Am orator — divino Boy-
zio. S. P. D. (Jestto list prozą z
powodu wcześn poprzedniego; posełа nu
także swój wiersz (Epigramma) następu-
jący:

326.) taż:
In effigiem Divi Maximiliani. (ver. 6.)

327.) str. 226. (m.)
In Sigismundi augusti Dⁱ effigiem. (ver. 8.)

328.) taż:
Ad eundem Regem. (ver. 10.)—

329.) taż:
De Philippo Principe Hispaniar. (ver. 6.)

330.) str. 227 (m.)—
In newem Lascanam. (ver. 16.) Łodzia lat.
Aliud. (ver. 4.) — Aenigma in eandem
navem. (ver. 24.) — Słowa: Navis — avis
— vis. —

331.)

331.) Str. 229 (m.) –
De Alberto Lasco. (ver. 4.) –

332.) taż:
In Lascum febricitantem. (ver. 6.) –
Aliud. (ver. 4.) –

333.) s. 230 (m.) –
De vario Polonorum amictu. (ver. 4.)
taż:
" Romanus, Graecus, Germanus, Ibe-
-rus, ac Indos
gadibus a Tyriis quicquid ubique
virum est.
Uno ceu gentis proprio noscuntur
amictu,
Omne genus, vestes sarmata solus
habet. " –

334.) taż:
Ad Regem. (ver. 4.) –

335.) taż:
De longis collariis tollendis. (ver. 4.) –

336.) taż:
Ad Flavium. (ver. 4.) –

337.) taż:
In quendam. (ver. 2.) –

338) Str. 231 (m.) –
Ferdinando Caesari Epitaphium.
(I ver 6 – II ver. 6 – III (ver. 2.) –
Pisanae obito 1565–1570. –

339.) taż:
De Flavio. (ver. 4.) –

340.)

340.) Str. 232 (m.) –
De Luna et Stella (na herb.) ad Gum Dm Comitem Joannem Tarnovium:
(I. ver. 2 – II ver. 4 – III ver. 4. –
IV. ver. 2 – V. ver. 4 – VI ver. 6. –
VII. ver. 4 – VIII. ver. 4.–)

341.) 1. 233 (m.) –
(6. tytułu. ver. 6.) – wiersze napisane do książki z wizerunkami sławnych ludzi, między którymi nie widział Tarnowskiego – malują go już obrytego sławą:
„Aspicis effigies magnorum et facta virorum;
Quos tulit hoc ætas, quos vetus illa tulit,
Addita Tarnovii effigies his si una fuisset;
Esset dimidio pulchrior iste liber.
Sed quia facta viri haud licuit comprendere pannis;
Nulla hic Tarnovii ponitur effigies.“

342.) 1. 234 (m.) –
Carmen funebre in obitu Gnni Joannis Comitis Tarnovii. Ad Gnm Joannem Christophorum filium Comitem Tarnovium
(ver. 205.)
17.: „Occidit ille pater patriæ, quo nullus alter eto-
ott.: Tarnovii nomen clarum est, clarumque manebit.“

do tego Str. 242 (m.)
Epr Laphia. (I ver. 21 – II ver. 2 –
III ver. 2 – IV ver. 2. – V ver. 2 – VI ver. 9.

VII

VII. ver. 16 — VIII. ver. 2 — IX. ver. 21 —
X. ver. 2. —)
(wciśz żałobny powyższy i na grobkow q niówi M. Opolińskiego wyszły r. 1561 u Lazarza in 4to 1½ arkusza.)

343.) str. 244 (m.) —
In veterinum (ver. 6.) —

344.) s. 245 (m.) —
Sebastiano Mileciō viro illustri Castellano Cracov. amplissimique senatus polonici secundum Regem, principi munus (ic)-(ver. 17.) poseła kurzy:
17.: „ Ho Milecium que petas, Liber
arduus coelo ete —
ostat: „ Non ingratus eris, nisi
me mea carmina fallunt. " —

345.) łaz:
De pure quodam. (distich.) —

346) s. 246 (m.) —
Ad Stanisl^m Tencinium Com^tem
virum illustrem Palatinum Crac^m
(distich.)
Aliud. (ver. 4.) —

347) łaz:
De praedis Sarmaticis. (ver. 4.) za:
„ Esuriunt passi, nullus sibi, ebibit
omnis;
Exhausto vini gutta, nec ulla cadō est.
Non aliter solem vix non visura cadentem
In nostra constant praedia Sarmatiā — " —

348)

348.) taż:
De Sarmata. (ver. 6.)

349.) str. 247 (m.) –
Epitaphium (ver. 12.) czy nie Stanisława Szczyrzyckiego? –

350.) taż:
Ad Gorecium. (ver. 6.) –

351.) taż:
(In vinum bibentem, b. tyt. distich. –

352.) str. 248 (m.) –
Andreae Tencino Comiti Castellano Belzensi, viro inter Polonos Optimates cum primis illustri, munus. –
(ver. 27.) poprzedzające księgę:
17: „ Liber, Andreae Tencini ad limina; segnes ite –
Ott: „ Tencino, nisi me cum musis fallit Apollo –
Monumentum observantiae pignus –

353.) str. 249 (m.) –
De Condei Ducis nece. (I ver. 6 – II. ver. 6.) – W tem miejscu przemawiają wierszów 5 bez związku z poprzed. i następującym. –

354.) str. 250 (m.) –
De omnipotenti numine. (ver. 38.)
(podług Januchiego drukowane.)

355.) str. 252. (m.)
De nummo androgyno. (ver. 4.) –

356.) taż:
In dispensatorem quendam. (ver. 10) –

357.)

357.) taż:
De nummo. (Distich.)–

358.) str. 253(m.)
De obsequio castrensi. (ver. 8.)–

359.) taż:
De Zaremba (unicem pionem)
post pugnam Vlensem. (ver. 10.)–

360.) taż:
(v. 1. – Distich.)

361.) str. 254 (m.)–
Ad Librum suum. (ver. 22.)–
str.: „ Perge, Stanislai Barzi, pete
limen amicum, ste
ostat: „ Pluris me dicam, si te legat
ille beatum –"

362.) taż:
De ebrietate. (ver. 11.)–
(z tego wiersza widno że upijanie się
już było bardzo rozpowszechnione:
„ Argentum faber, atque aurum di-
-iudicat igni;
Ipsa hominum mores detegit e-
-brietas.
Quoque dii toto vitia occultavimus
avo;
Hac una fiunt ebrietate palam. –"

363.) str. 255(m.)–
Epitaphium (Petri Barzii Blo-
zevii Castellani premisliensis supre-
mi leopoliensium imperatoris)–
(prosa et ver. 14.) + 1569. –

364.)

364.) str. 256 (m.)
In Lencicium. (ver. 4.) –

365.) s. 257 (m.)
Epitaphium Nicolai Firlei. (ver. 20.) –

366.) taż:
Epitaphium Petri Firlei. (ver. 20.) –

367.) s. 258 (m.) –
Ad Joan^m Firleium Marsalcum Regni.
Ad Eundem. (ver. 6.) – (ver – 10.

368.) s. 259 (m.) –
Petrus Royzius Simoni Lugovio. (ver. 4.) –
Aliud (distich. 2.) –

369.) s. 260. (m.)
Nicolao Firleio Castell^o Vilicens libr um mittit. (ver. 27.) –
17: „I liber, et te nova Firlei in limine
viste etc –
ostat: „Aquabit coelo et radiantibus in-
-feret astris. –"
Ad Eundem. (ver. 8.) –
Item. (ver. 2.) –

370.) str. 261 (m.) –
Ad Sarmatam. (ver. 4.) –

371.) taż:
De polono et germano. (ver. 2.) – sa.
„Germanum quicunque potest sociare polono;
Cygno idem corvum consociare potest. –"

372.) s. 262. (m.) –
Ad Janum. (distich.) – Aliud (distich.)
Aliud. (ver. 16.) –

373.) Iazi:
In aulum dispensatorem iniquum.
(ver. 6.) –
Aliud. (ver. 4.) –

374.) Hr. 263 (m.) –
Ad Ioannem Firleium Marsalcum.
(ver. 8.) –
Aliud. (ver. 4.) –
Ad eundem. (ver. 8.) –

375.) s. 264. (m.) –
In villa Hoscensi augustissimo
Rotundo a Rege donata. (ver. 4.) –

376.) Iazi:
In Andreae Fricesii imaginem.
Sodalitium. 4.) –
Aliud. (ver. 4.) –
Aliud. (ver. 2.) –

377.) s. 265. (m.) –
(b. s. – ver. 4. – (gratulatio Kosmio-vio.)

378.) Iazi:
In vinio veritas. (ver. 8.) –

379.) Iazi:
De mulierum loquacitate. (ver. 4.) –

380.) Iazi:
De uxore. (distich.) –

381.) s. 266. (m.) –
In ludos equestres. (ver. 4.) –
(gani turnieje.)

382.) Iazi:
In quendam. (ver. 6.) – 383.)

383.) taż:
Epitaphium gallo vel kurek. (ver. 12.)

384.) str. 267. (m.) –
Librum Sellis mittit. (ver. 29.) –
17.: „ I liber austriaca pete mania
celsa Vienna etc.
Ott.: „ Sellius esto mihi centum promit-
-tibus unus." –

385.) s. 268 (m.) –
Ad caniculam in discessu Petri Cruciger
(ver. 28.) –

386.) s. 269. (m.) –
De indice horologii. (distich. 2.) –

387.) taż:
Ad Joannem Lutomirscium regium
Thesaurarium. (ver. 18.) –

388.) s. 270. (m.) –
De indice. (ver. 4.) –

389.) taż:
Ad Paulum poetam. (ver. 4.) – Meinek
„ Paule, poeta facis, reliqui finxere poetas:
Hinc bis si fingas esse poeta potes.
Cum facias tanto cedunt tibi, Paule, poetae;
Quanto est in rebus fingere, quam facere." –

390.) taż:
Ad quendam. (distich.) –

391.) s. 271 (m.) –
Epitaphium Stanislai Graphi. (ver. 46.)
(Był wojewoda mazowieckim, doradcą i
ulubieńcem królów obu, zmarł w dniu
sto
392)

392.) str. 272. (m.) –
Ad Marcum Tullium de andrea patricio. (ver. 6.) –

393.) s. 273. (m.) –
Epithalamium viri magnifici, Nicolai Trebuchovii castellani gnesnensis et S. Regii cubiculi praefecti – clarissimaeque feminae Theodorae Bogusiae. (ver. 271.)
17: „ Felices thalamos, fortunatumque cubile etc –
Ostat: „ Et thalamo dulcem veniens dat prima quietem. –"
(nieco poprawek rękiem drugą jak wyżej. Są tu wzmianki o rodach znakomitszych polskich i litewskich. Cf. Ogoliński l. c. s. 194.) –

394.) str. 284. (m) –
Epitaphium Catharinae Feneciae uxoris Andreae Farlonis x. (ver. 18.)

x było przy Izabelli królowej węgier. i wszystkich trzech dzieciach. –

395.) s. 285. (m.) –
Epitaphium Hedwigis Nicolai Farlonis uxoris. (ver. 30.) –

396.) s. 286. (m.) –
Ad Petrum regium medicum. (ver. 16.) –

397.) s. 287 (m) –
Epitaphium Nicolai Lesinii (sii) (ver. 4.)
Aliud. (ver. 4.) –

398.)

398.) Taz:
Epitaphium Alexandri Ligenzo. (I vers. II. ver. 4 — III. ver. 4. —)

399.) s. 288 (m.) —
Epitaphium uisto patri. (distich.) —
Aliud. (distich. 3.) —

400.) Taz:
Ad Iustum. (distich.) —

401.) Taz:
Ioann Decio Epitaph: (ver. 4.) —
Aliud. (distich: 3.) —

402.) s. 289 (m.) —
Ad Sarmatam de ebrietate. (dist. 2.) —

403.) Taz:
In Bibitarguum. (distich.) —

404.) s. 290. (m.) —
Arbitrio alieno non bibendum (Disti: 6.)

405.) Taz:
Valedicit Cracovie. (ver. 4.) —
Aliud. (distich. 2.) —

406.) s. 291. (m.) —
Iusta opes quo. (ver. 2.) —

407.) Taz:
In militer. (ver. 8.) —

408.) Taz:
In medicos. (ver. 4.) —

409.) Taz:
Ad Sarmatam. (distich.) —

410.)

410.) tak:
(b. l. — Distich.) —

411.) s. 292 (m.) —
De Joanna Aragonia illustri fe-
mina. (ver. 4.) Aliud. (ver. 4.) —
Aliud (distich. 2.) —

412.) tak:
(b. l. — ver. 4. — /na pewnego na-
zwisko Chmura — który ziadł
za Kapłona wronę. — /

413.) s. 292. (m.) —
Ad Hieronymum Mysinium.
(ver. 8.) —

414.) tak:
(b. l. — Distich.) —

415.) tak:
In Phoebum. (distich.) —

416.) tak:
felix et beatus qui. (distich.) —

417.) tak:
De fortuna. (distich.) —

418.) s. 294. (m.) —
De voluptate. (ver. 6.) —
(wiersze 3° i 4° opuszczone.) —

419.) tak:
In pincernam aquepotorem (ver. 4.) —

420.) tak:
Epitaphium Phoebi. (vers. 8.) —

421.)

421.) str. 295 (m.) –
In pigmulum. (ver. 6.) –

422.) taż:
In quosdam medicos. (ver. 12.) –

423.) taż:
(6 A. – distich.) –

424.) s. 296. (m.) –
In Macrinum. (ver. 8.) –
In eundem. (ver. 5.) –
Aliud. (ver. 2.) –

425.) taż:
In Phoebum. (ver. 2.) –

426.) s. 297. (m.) –
Ad Regem. (ver. 6.) –

427.) taż:
De Sarmata. (ver. 2.) –

428.) taż:
In Regias Bona praedam. (ver. 2.
taj:
" compulit in cassos Carolus, capitque Philippus;
Sic Bona principibus praeda duobus eram. –"
(eram poprawione na fui pismem jak przy innych.)

429.) s. 298 (m.)
De poena homicidii ad Sarmatam. –
(ver. 2.) –

430.)

430.) taż:
Ad Podlodovium Lupam. (ver 4.)
Ad Eundem. (ver. 6.) – (Lupa przydomek) –

431.) taż:
Epitaphium Podovii. (ver. 6.) –

432.) s. 299 (m.) –
Epitaphium Nicolai Orlovii – (ver 8.) –

433.) taż:
Ad Justum Ludovm Decium, Constantia uxore ducta. (ver. 6.) –

434.) taż:
Epitaphium Erasmi abbatis. (ver. 4.) –
Aliud. (ver. 2.) –

435.) s. 300 (m.) –
De cunctatione cesaris. (ver. 12.) –
1 V: „ Iusta rebellantem protinsent
cesaris arma – etc.
ostat: „ Materiam belli sustulit ille sui. –"

436.) taż:
Ad nutuum petentem (ver. 4.) –

437.) s. 301. (m.) –
In medicum quendam. (ver. 22.) –

438.) s. 302 (m.)
In quendam. (ver. 4.) –

439.) taż:
Epitaphium Ursule Droiovii coniugis (ver. 6.) – Aliud. (ver. 6.)

440.) str. 305. m.) –
(c. 1. – ver. 4.) –

441.) zaś:
(c. 1. – Distich: 2.)

442.) zaś:
Ad Sarmatam in dictionarium Jo-
-annis Macinski (vii.) (ver. 8.) –
Aliud. (ver. 4.) –
Aliud. (Distich. 3.) –
Aliud. (ver. 4.) –
Aliud. (ver. 2.) – (wszystkie w
rękopiśmie przemazane są.) –

443.) s. 306. (m.) –
Roma de Polonis. (ver. 10.) –

444.) zaś:
(c. 1. – Distich.) – (cała.)

445.) str. 307. (m.) – tej kar. część większa od-
In Palumbum. (Distich. 2.) –
(tytuł wierszy poety pod tem nazwi-
skiem ukrytego.)

(potem niejsce odciętych kart 6. –)
na stron. 308; 309 m.) wiersz: De vita
christiana położony pod l. 60. przema-
zany zdodatkiem pisma drugiego. Scriptum
antea. – na str. 311; 312 m.) Christia-
na admonitio. jak pod l. 61. zostawiony jak
poprzednio Scriptum et hoc.) –

446.) str. 313. (m.) –
Pontifex Sarmata – (ver. 395. zal. error.)
wiersz

(wiersz ten ma na str. 313, 317 małe luki)

17: „ Pontificem cano sarmaticas
qui prorsus ad aras – etc.

ostat.: „ Inde gradus – – –
(reszta niedokończona. Ob. Opoliń. l. c. str. 194.) –

447.) str. 336(m) –
De origine iuris. (ver. 1211.) –
(kar. 335 będąc dosyć obszerną wiersze uszkodzone 7.) –

448.) s. 337(m.)
(w 1. verykuł wiersza którym się zaczyna:
„ Inclyta Romani dicam primor-
-dia iuris – –
może należy do l. 447.) – ver. 31.)
ostat. karta pocięta – wiersze widoczne do 16 wydarte i na tym kawale tego rękopisma. – Ob. Opoliń. l. c. str. 194. –

P. Opoliński podawszy nam życiorys tego poety mającego u nas wartość" przez tytuł może tylko osobnego zdrowia niezbędnego, rozpoczynając jego prace tym spisem przedmiotów uzupełnić wiadomość a poszukiwaczom udał, czym pisał podać.

Odnow d. 30 Listopada 1843 –

Mad Sabat

CLX. Lwiny wkokal.?

160

CLXI. (Luxury of Natal.)

161.

CLXII. Lurley

162

CLXIII. Luxury —

163.

CLXIV Lustry wkatach

164

Rękopisma w części pierwszej Zeszytu IV.

Cl. I. Johannis Dantiscei Epistolæ (1526 – 1538.) (copia recens.) —— pagina 5. –

Cl. II. Jura et Documenta Curonica nec non Livonica. (1501 – 1718.) —— pag. 25. –

Cl. III. Hosii Legatio et alia (1324 – 1560.) " 27. –

Cl. IV. Epistolæ Stanislai Hosii ad Stanislaum Karnkowski. (1527 – 1577.) —— " 41. –

Cl. V. Acta Legationis Martini Cromeri (ab 1558 – 1562.) Copia cir. 1750-60. —— " 83. –

Cl. VI. Epistolæ Hier. Rozrazewscii Episcopi Kuiaviensis (1578 – 1584.) —— " 167. –

Cl. VII. Epistolæ Stanislai Lubieński (ab anno 1628 ad A. 1634.) —— " 175. –

Cl. VIII. Poemata Andreæ Cricii (sæc. XVI.) – " 207. –

Cl. IX. Carmina Petri Royzii (ex 1543 – 1570.) " 315. –

Cl. X.

Cl. XI.

Cl. XII.

Cl. XIII.

Cl. XIV.

Reszta Mss. tego Zeszytu w części 2ej następuje. –

Zeszyt ten kazały we Lwowie w Styczniu r. 1841 r.

Aleksander Batowski

CX – CXIV –
CXXXII – CLI. +

Postawienie
wieńca naturalne
III. Ostatni Apostazyi
pisany r. 1781.

2 filipi. tem papierowa de.
Thwarta 4 arab nanopisanie.
(1839.)
CCXXXXIX (r. 1750.)

Stanislaus Auctor ad Dantiſci Musam Epigr: 2. ad Lectorem. 3. Alexast. 4 Extractich praemissa Joann: Dantiſci carm: para. Cracoviæ. Vietor. 1534. 4°. (ob. Jauor:)

W wiorsztach wyżej Rozmowa pr gradi Rona Cra plichiego Dobk. filozofii we polaminą pod tytułem: De vita et carminibus Joannis de Curis Dantiſci = Typis Henrici Lindneri - pisze autorze i o niej Gazeta warszawska z mies. dod. op. 1856. NN. 295. 298. 299.

Załącz. z Rysop. CLII.

Ms. CLIII.
(7) 30.

1)

Quod me iubet Sacra Mtas Vestra legationem renunciare quam obivi mandato illius apud Regium primū Romanor deinde apud Imperatoriam Catholicā item, id quoad eius fieri poterit. quam paucissimis expediam. nam si quae dicta factaq sunt accuratius missi singula recensenda forent, cū integer annus in ea re consumptus sit, dies vms ad enarranda omnia non sufficeret. ——— ——— ——— ———

p 56

2)

Oratio ad Caesarem

Eadem fere cognitionis habentes ut relatione superiori

Ago Sacrae Mti vestrae gratias quod quae Srmi regis et domini mei verbis a me petita sunt de veteribus pactis confirmandis et renovandis in ejs facilem et benignā se probaverit. Etsi cū vestra oratio

Pasch in nostris praegrau et Carol
Constantinus | die Augusti Anno
Dñi 1 5 4 9 Regnorum vero
nostrorum Romaniae quinti 19
vero Hungariae 23 nostri vero
Regni Polonie xx.

1.
2.
3.
5.
10.
11.
12.
14.
16.

Cod. MS. C LIII.

74.

3) FORmula a me data
Carolo V. Imp.

Missso ad nos oratore suo S Ermus dnus Sgismundus Augustus
Polonie Rex etc. amoris. amicicie. benevolencordq; mutue certamen

— — — — — —

4)

D. Cromero Credibile non est R. Ren. quantam capere in baptatem ex Litteris 143 Jan
3 Novembr. Gonssij. R.D. Secretarij. quibus mihi Sgnificarunt, R.t.v. nomine. quod
1552 Hen bestonie Sue Liberum. mihi donu mittat. ut sit testimoniu, illius preclarae vo.
luntatis. — — — — — — — —

p. 145 verso.

N 5.) Agit quod dr Lutheranismo qui est in ea parte subsist.
que pertinet ad Diocesim Cracovien

pauper

Filigrany Aglupis: C.I.III (Liber Legationum)

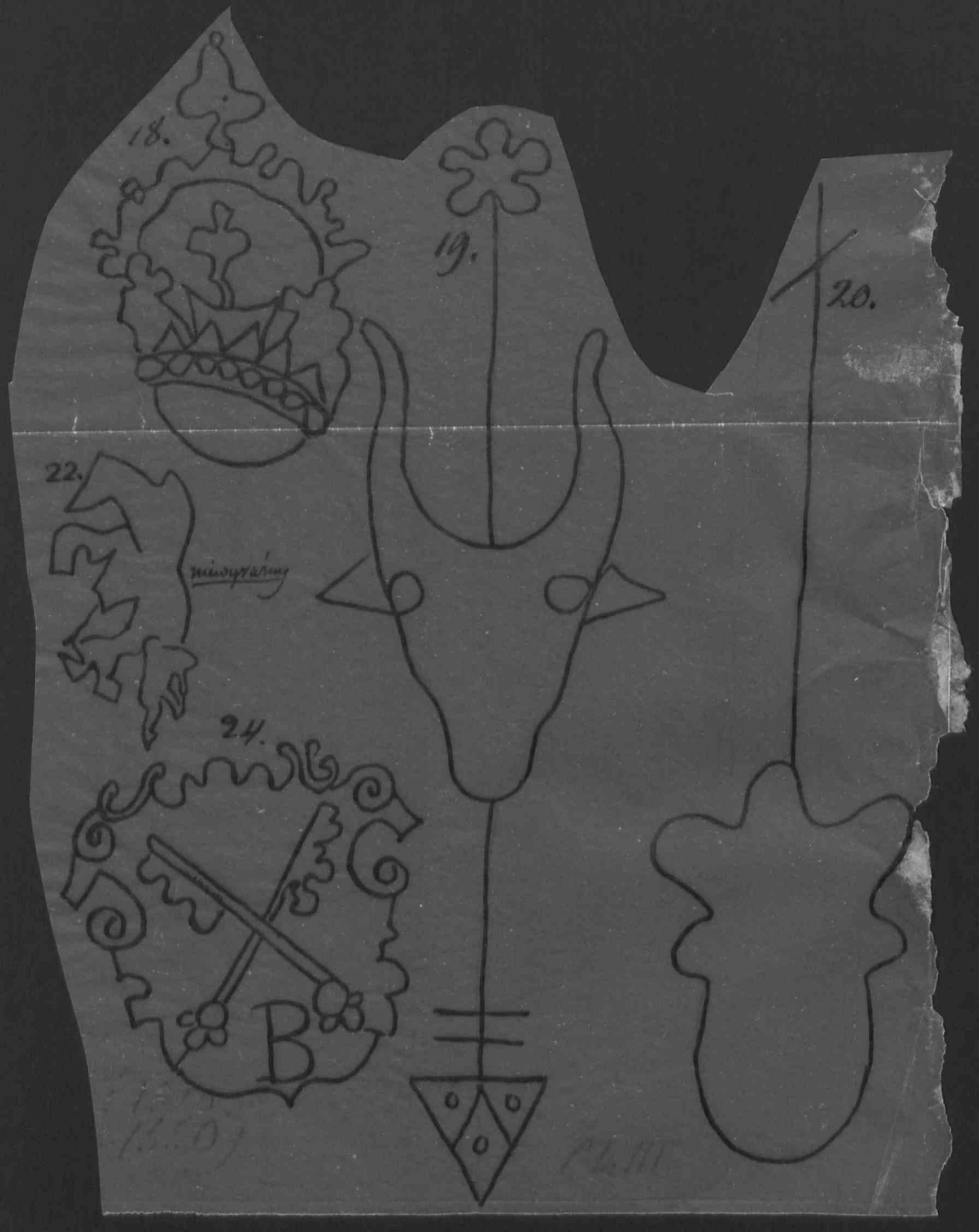
18.
19.
20.
22.
24.
B

67

ex Cod mss. Chm. f. 219.

Sub eo tempore · que ad pontes accessus quentum ad Romanos et Magistros donationes vere nutelle. 8
ferunt que sint dte dbe; et de quibus causis oriri; que componi deberent inter serenissim dom
regem polonie et dom nrm Cesarissimum

Postea aut multa media oblata sunt que pars serenissimi d regis polonie inribus suis salvis
amplecti potuisset ventum est tandem ad quedā extrema vice vt decernaretur per decemuiros
vel milites vtgeretur negocio inris progressui subiceretur Quia duo impresentiarum remota ab:
solui nequeunt

p. 22½ verso

77

[illegible]

B)

Cod. Mss. Cl. III. p. 293.

Legatio sūmaria dnō Joāni Dantisco ad Cesaream M^tem nomine regio

Post dictam salutem, et declaratam verbis amplissimis, nostra erga Cesaream Maie^tem propensionem et amorem fraternum.

Referendum.

Non incognitum esse illius maiestati, auctam immensum vim et potentiam Turcorum Imperatoris, cuius omnem conatum ad opprimendam rem christianam conuersum

I — — — — — — — — — — — —

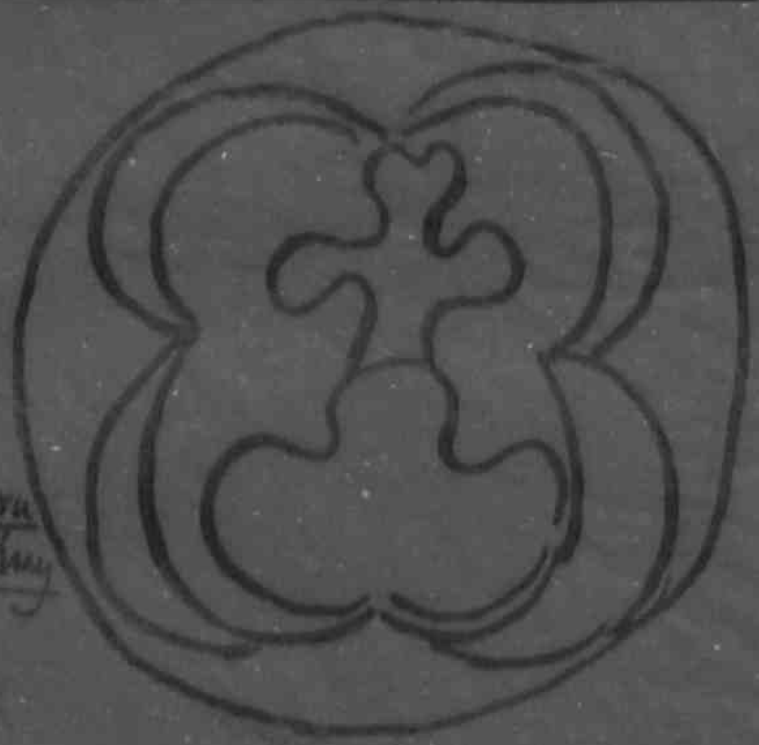

26.

21.

24.

23.

Transcripsi ex
Vaticano

Nº 9)
ad Cod. mss.
CL. III

Venerabili Fratri Stanislao Episcopo
Varmiensi

Lit. Vocationis Urbe
Paulo 4.

R 23 Martii 1558

10) Sobre

Alo Lipomanis Veronen.

Cod. mbk.
CLIV.

(fac similie Fragmenta IV.)

— Do sedlem tegos ex testibus fide dignis se scire mip regina shs quam sam uos vlo Slawin, —

ad fol mm. CLIV. (obliqua I linea tergorsa tela pidany)

uod D. vra oc aula d sordi cogitat non q vobo pãpue si ca hoc est
Quod in sacerdotiodu distributione fuit hoc tempore pterita, Romanos
Risce de re
alia agitur

(fac simile IIo obliqua) . . . Minus est quàm atrocia
de vobis narrentur, Nisi quod apud vos veniale
peccatum esse videtur haresis:
(fac simile IIIo obliqua) Ego mandavi ne quid agat in Religionis
causa quasi diversetur illi! ne sis Ejus sed consiliarius tantum.
(fac simile IIo obliqua)

Vult habere Mtas Regia quieta Comitia, ne
faciat Exilibus Comitia,

a Ordinaria Diœcesanæ MM.

1. Nomis Henrico Valesio pol. Re: Electo.

2. — Mervicis Episcopo —

o adsis mihi.

Wypis z Dziennika Warszawskiego
(Red. Henr. Rzewuskiego)

piątek 22 maja / 3 Czerwca 1853 r. № 140. —

„Mówiliśmy już w naszym Dzienniku o nowej pracy historycznej Aleksandra Batowskiego: „Sprawa poselstwa Marcina Kromera do Ferdynanda Cesarza w latach 1558–1563." praca ta wyszła oddzielnie we Lwowie r. b. stanowiąca broszurę o 60 stronicach. Oryginał rękopiśmienny tego poselstwa Mar. Kromera, znalazł się przed kilkoma laty w kościele parafialnym Rohatyńskim. Rohatyn w W. XVI jest był królewszczyzną jedną z znakomitszych: a probostwo nie ubogie, kiedy je król Kromerowi konferował a następnie i Piotr Skarga był tu proboszczem. Oryginału owego rękopismu już nie ma: Franciszek Bielski mar. W. Kor. kazał go pisarzowi odpisać, a odpis ten wydał p. Batowskiemu do wydania obecnego. Rękopism zawiera akta, listy, poselstwa i odpowiedzi, niemniej Dziennik poselstwa Marcina Kromera do Wiednia naprzód, a potem do Wiednia w zamiarze wyprawienia tamże ciałem Zygmunta Augusta u Filipa Hiszp.° i Hiszp.° króla, zwrotu owych klejnotów włoskich po Bonie i sam podróżny dziennik Włoskiemi zwany. Poselstwem tym, wraca się znowu czasie poselstwa Horzisza, Drzewieckiego, Wolskiego Rozrazewskiego: do Wiednia, Brukseli, Madrytu, Paryża, które i sam spadek, i zatargi długoletnie prawie na niczem spełzłe objaśniają. mamy tu odnowione stosunki dyplomatyczne Zygmunta króla z Ferdynandem cesarzem i domem Austryackim, pol. ski związkiem i cześnem królestwem Czeskiem katolicką apostolską a mianowicie z pięknem IV. które nadał wyznawaniu majątku Ossy Sforzy,

zam

sam nawet Krómera bardzo oględny, w dyplomatycznej sztuce biegły i wprawiony dowiódł, nie był o-Konie wstanie. Tyle wie okoliczności, dotyczących obserwacje aktu wnoszonym: poprzednie zaś na dwa rysunem dokładnym czynności jego poprzedniej, bio-rącym początek ~~dnia 15 lipca~~ w marcu 1558 roku a kończącym się dniem 15 lipca 1560 roku, tudzież samego aktu do końca r. 1562 doprowadza. W nim Krómer kładzie dowody niepospolite o swojej dyligencji i gorliwości myślenia, umiał także odmalować charakterystyczne, intrygami dworskimi mocno tknięte. Zygmunta Augusta porywczość", gdy idzie o niego samego, a flegmę niczem nie poruszoną, gdy o kogo innego, maksymiliana króla czynu pełnego otwartość", i łagodność" niedbalstwo Zygmunta. praca pana Aleksandra Batowskiego, i wydobycie z zapomnienia tego pomnika, nie tylko z rana wielkiej korzyść na pożytek historyka naszego Krómera, ale wyjaśnia wstęp dziejowy, panowania Zygmunta-Augusta.

Biblioteka warszawska
Lipiec 1853. Zeszyt CLI.

str. 188. — w drukarni zakł. nar. im. Ossolińskich, wyszła broszura o 60 stronicach: „Sprawa rycerstwa Marcina Kromera do Ferdynanda cesarza w latach 1558–1563.“, przez Aleksandra Batowskiego. Przedmiot ary ciekawy, rzucający nieco światła na postać naszego historyka, jakoteż i na ustęp panowania Zygmunta Augusta na dworze dyplomatycznej. W imieniu tego monarchy Marcin Kromer wysłany był do Wiednia, Pragi i innych ówczesnych stolic.

Darcznie były usiłowania i pomiejszyć kroków polskich. Tradycyą tylko przeszły owe zamiary do czasów Stanisława-Augusta, i o nich tu krótkich wspomniał wyżej latopisarz! —

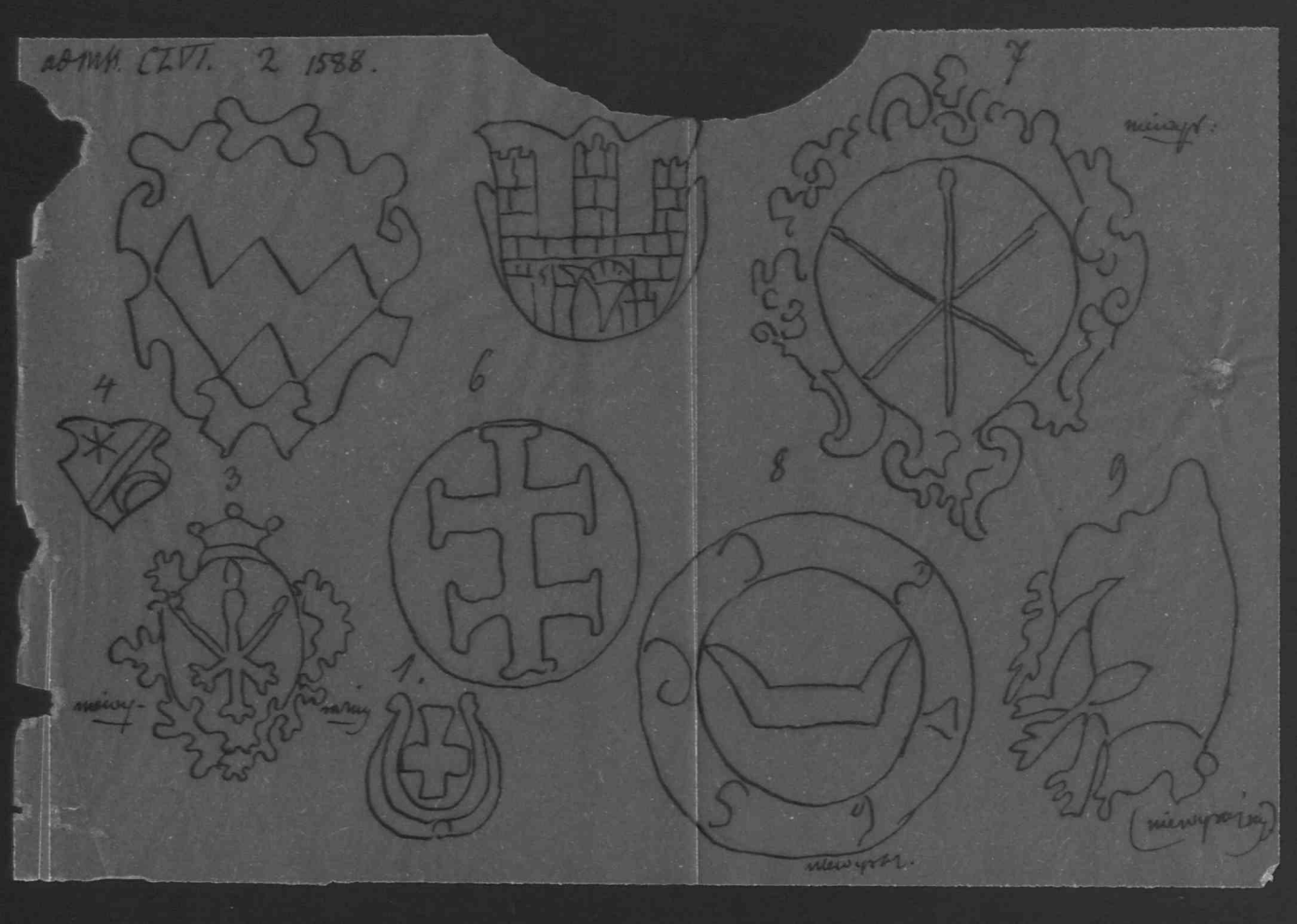
adnot. CLVI. 2 1588.
4
3
6
7
nieczyt.
8
9
1.
nieczyt.
nieczyt.
nieczyt.

mss CLVII. fo 192.

O Mar. Sobkowski w Lwowie

Rękopis St. Lubienieckiego

p. 191.

na Zakrzewie

CLVII. p. 195.

Sancta Crucio

Romae ad Mon.

pag 195 v

(Casa di Oberson

nella V. Lubiena Chiago.

I. facsimile CLVIII. tb. 86.
(Poemata Oricii?)

Praeterea in alio codice fol. 42. repperitur carmen. Incipit. Item alterius Cardinalis. Graec: a Petro Tomicki Epo ejusmarginis facta.

IN hoc ipsum Sacellum

De marmore hospes deum hoc sublime Sacelli,
Et sacra, et aras sumit Bupa parata diem.
— — — — —

II facsimile Bfl. CLVIII tb. 110.
(Poemata auct. Oricii)

In Bernardinos

Cordula rodosa, pes nudus cappa dolosa
Haec tria lignipedes ducunt ad taxitera fratres

Hac nimis (z T. XVII. Chronicon:) Krzyckiego wiersz Tam:
annus A.

do L. 95.

Epitaphium Boleslaj Regis Polonie occisoris S. Stanislaj Epi Cracouien

Villaci iacet.

Quis iacet hoc tumulo Villaci siquaeris hospes
Boleslaus ego sum Rex sed crimine diues
Hic latui luxi deplorans facinus audax
Stanislai precor trucidantis aduoca causam
Xemula pro malis nunc gaudens reddere melis.
Exemplo Christi qui sic instruxit fideles.

Epitaphium P. Gamrati Archiepiscopi
Gnesnen: & Episcopi Cracovien:

Gamratum Regina potens Bona Sforcia Petrum
Cracoviæ & Gnesnæ Pontificem statuit
Sarmatici dum vixit erat Pater alle. Senatus.
Hoc Vitu functo publica res tepuit.
Extincto ac vivo fanûr sui Bona
Quæ titulos dederat, hæc dedit et tumulum.

III. Sac. tomus 2 Ref. CLVIII (Stemata aurea Orcii) pag. 213.

Andr. Krzyckiego
pisma
wyd. Tomicianów
Działyńskiego –

Tom. II.

p. 21. Ad. Sigismundum
ver. 16. (tu są wa
rianty.)
— Sylva (ver. 156)
— Hymenaeus (ver. 38,
ex. anno 1572.
p. 27. Cantilena in
Threnicio. ver. 8.
ex cod. Al. —
Carmen saphicum
ver. 20. (1572 —
Cantilena in Cor-
nationem – ibid. v. 12.

Tomus III.

p. 191. CCXLII. (va
rianty tu kończy. —
p. 196 CCXLIV. Canti
lena (victoria de mor
chis) ver. 369.
p. 200. CCXLV. Ad Sum
mum D. Lasicium et vi
cum epitaphium. –

p. 422. DLXIX. Andr. Kri
ski Petro Tomicio – ex
Cracovia 2. 8bris 1515. (o
mnia Barbary kwie.)
– 423. DLX. (Actum do N.
3e 8bris —
– + D. Barb. Reg. Pol.
nimium ateris mortis Deplo
ratio. DLXXI. ver. 68.
Epitaph. v. 14. —

Hic est qui contra Canones mores q vetustos
Occlusit fœdis ora sacrata pilis.
Ora quibus solos nos internoscimus ipsos.
Ora quibus debet mundius esse michil.
Nempe quibus prodit nostri pars optima sermo.
Fit simul et capitur caro cruor q Dei
Hostia, quale nefas hęc fœda obducere sylua?
Silua feris etenim nulla carere potest.
Per setas opus has potum colare cibum q
Quas ignorauit stilla pudenda prius.
A spectu horretro quem mens et facta probant
Paulus q præsul maluit esse Ciclops
Sic versa in Græcas Romana ecclesia barbas
Non minimum Græco q quoq more ruit.

Iste author est in Indice librorum prohibitorum
ex Decreto Concilij Tridentini
Collectorum.

Sortasis Hieretheus scripsit
hæc Carmina.

Druki Aud. Kruczkiego znajdujące w Księg. Opolan.

Cricius. 1. Encomia Lutheri. Crac. Hier. Vietor. 1524. 8vo (XLV D. 12 3/.)
2. ad Joannem Antonium Pulleonem Nuncium Apost.
in Ungaria de negotio Prutenico Epistola. Crac.
Hier. Vict. 1525. 4to ——— (XLV. E. 1. 7/.)
3. de afflictione Ecclesiæ, commentarius in Psal-
mum XXI. Crac. Hier. Vict. 1527. 4to — (XLV. F. 17 9/.)
4. De ratione & sacrificio missæ. Crac. p. Mathiam
Scharffenbergh. 1529. 8vo ——— (XLV. D. 14 3/.)
5. Oratio in portulando ad Regem Sigismundo
secundo, habita. 1530. 4to. ——— (XLV. E. 17 6/.)
6. Ad Sigismundum Pol. Reg. post partam de
Moschis victoriam Carmen. s. l. et a. 4to (XLV. E. 18 16/.)
7. Relig[K]ionis & Reipublicæ querimoniæ. Romæ
1606. 4to ——— (XLIII. C. 25 5to/.)
8. Dictum Reipublicæ. Adacta est Querimonia
Eccl. Sinonis Goritii. Crac. Typ. Matthaei Sie-
beneycher. 1567. 8vo ——— (XLIII. C. 26. 159/.)

Cricius cui.

mss CLIX.

Ad Alcagnitium, patziam Reysii :: ironia.

Lux Alcagnitium, terræ ceu sydus Iberæ,
Dulce mihi natale solum, te cernere multas
Post messes ardent oculi, propiusq. videre,
Sed compressa gelu, sæuisq. Aquilonibus vsta,
Distinet hospitii illecebra nos Sarmatis ora. (p. 10. mss)

(tytuł ma być według Ossolińskiego T. II wiadom:
ręką Piotra Rogera pisany tak jak i inne
w tym Rękopismie tytuły. Jo pisy i poprawiłi,
wierzę zaś że to ręką pisarza całego Rękop.:)

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.